

**UCHWAŁA NR XL/426/2021
RADY MIEJSKIEJ W MIELCU**

z dnia 29 grudnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Mielca na lata
2022 – 2028”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz.U. z 2021 r. poz. 2268)

**Rada Miejska w Mielcu
uchwala, co następuje:**

§ 1.

Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Mielca na lata 2022 – 2028” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Mielca.

§ 3.

Nadzór nad wykonaniem uchwały powierza się Komisji Ochrony Środowiska, Zdrowia i Spraw Społecznych.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Bogdan Bieniek

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA MIELCA NA LATA 2022-2028

Instytut Badawczy IPC sp. z o.o. / ResPublic sp. z o.o. /
Fundacja Kultury Przestrzeni „Zobaczyć na nowo”

Spis treści

Wstęp i wprowadzenie.....	2
1. Metodyka opracowania diagnozy i przeprowadzenia badań.....	3
2. Metodyka opracowania strategii.....	3
3. Diagnoza ilościowa i jakościowa.....	7
4. Wyniki badań.....	91
5. Prognoza trendów rozwojowych w obszarze polityki społecznej miasta w okresie objętym strategią.....	125
5.1. Analiza SWOT	129
5.2. Drzewo problemów	132
6. Priorytet polityki społecznej Mielca i podstawowe kierunki realizacji polityki.....	135
7. Misja polityki społecznej Miasta Mielca	136
8. Cele strategiczne, operacyjne i działania	137
9. Analiza spójności z lokalnymi regionalnymi krajowymi i europejskimi dokumentami strategicznymi	168
10. Sposób monitorowania i ewaluacji strategii	183
11. Zarządzanie realizacją Strategii	216
12. Spis tabel i wykresów	219

Wstęp i wprowadzenie

Niniejsza „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Mielca na lata 2022-2028” stanowi podstawowy element kształtowania polityki społecznej miasta Mielca. Dokument jest kontynuacją działań zapisanych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Mielca na lata 2014-2021” przyjętej uchwałą nr XLIII/379/2014 Rady Miejskiej w Mielcu z dnia 26 września 2014 r.

Prezydent Miasta Mielca zarządzeniem nr 1198/2021 z dnia 1 grudnia 2021 r., powołał Zespół zadaniowy ds. konsultowania projektu oraz monitorowania realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Mielca na lata 2022 – 2028”.

W skład zespołu zostało powołanych 12 osób składających się z przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Mielcu, Rady Miejskiej w Mielcu, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mielcu, Zespołu Żłobków w Mielcu, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Mieleckiej Rady Seniorów. Do wyżej wskazanego grona zostało także zaproszonych 6 przedstawicieli organizacji pozarządowych, działających w obszarze pomocy społecznej.

Dynamika procesów społecznych zachodzących w mieście oraz jego otoczeniu, upływ czasu oraz pojawiające się nowe zjawiska i problemy społeczne, również te związane z pojawieniem się pandemii koronawirusa spowodowały konieczność przeprowadzenia aktualnej diagnozy potrzeb i problemów społeczności miasta. Spowodowały także konieczność zaprojektowania nowych kierunków celów i działań będących odpowiedzią „co” (jakie podejmować cele i działania) i „jak robić”, (w jaki sposób je realizować) w kolejnej siedmioletniej perspektywie czasowej.

Obowiązek przygotowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (art.16b ust.2). Jednostką w Urzędzie Miejskim w Mielcu odpowiedzialną za przygotowanie i wdrożenie dokumentu jest Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia.

Kluczowym elementem pracy nad strategią założonym przez Zamawiającego było włączenie w ten proces różnych instytucji i podmiotów lokalnych – korzystanie z ich wiedzy, doświadczenia oraz zasobów, jakimi dysponują.

Opracowany dokument zawiera diagnozę, strategię i wdrożenie strategii.

W części pierwszej „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Mielca na lata 2022-2028” wskazano na metodyki opracowania zarówno części diagnostycznej jak i programowej tworzenia obu części dokumentu. Zostały tu również zaprezentowane zasady, którymi kierowano się przy opracowaniu dokumentu.

Dalsze zapisy prezentują diagnozę ilościową i jakościową opracowaną na podstawie źródeł zastanych oraz podsumowania wyników badań ankietowych mieszkańców Mielca. Kolejną częścią diagnozy jest analiza problemów. Na podstawie dostępnych danych o stanie gminy, raportu z badań, analizy problemów oraz konsultacji społecznych opracowana została analiza SWOT. Podsumowaniem części diagnostycznej dokumentu jest Prognoza trendów rozwojowych w obszarze polityki społecznej miasta w okresie objętym strategią.

Na wprowadzenie do drugiej części - programowej dokumentu składają się priorytety polityki społecznej Mielca i podstawowe kierunki realizacji tej polityki. Kolejne zapisy dokumentu prezentują misję – nadrzędny, najogólniejszego poziomu cel oraz kaskadę celów strategicznych operacyjnych i działań. Dalsza zapisy obejmują analizę spójności strategii z dokumentami nadrzędnymi.

W kolejnej trzeciej części scharakteryzowano również zasady realizacji strategii, przedstawiono zasady monitoringu, ewaluacji oraz przedstawiono wskaźniki do celów operacyjnych będące podstawą monitoringu.

Zakończenie dokumentu stanowi rozdział poświęcony zarządzaniu realizacją strategii oraz określeniu wstępnemu jej ram finansowych, bowiem tak jak w poprzednich latach Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie podstawą do szczegółowego opracowania i wdrażania projektów i programów oraz pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych.

1. Metodyka opracowania diagnozy i przeprowadzenia badań

Diagnoza ilościowa i jakościowa została przygotowana na potrzeby opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Mielca na lata 2022-2028. W diagnozie zastosowano metodę analizy danych zastanych (desk research), wykorzystując głównie dane pochodzące z lokalnych instytucji oraz dane znajdujące się w zbiorach Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. W niniejszym rozdziale przedstawiono podstawowe dane dotyczące sytuacji społeczno-demograficznej miasta, w kolejnych zaś skupiono się na kwestiach bezpośrednio związanych z pomocą społeczną w mieście – zasobami instytucjonalnymi w tym obszarze oraz diagnozą problemów społecznych występujących w Mielcu.

Badanie ankietowe zostało zrealizowane na próbie $n=301$ dorosłych mieszkańców Mielca. Dobór respondentów miał charakter losowy, przez co zapewnione zostało odwzorowanie w próbie badawczej struktury populacji generalnej, co umożliwia ekstrapolację wyników badania na wszystkich mieszkańców. Badanie zostało zrealizowane metodą ilościową, z zastosowaniem techniki PAPI (ang. Paper and Pencil Interview) – wywiadu bezpośredniego, realizowanego przez ankietera w rozmowie z respondentem. Przyjęta technika badawcza pozwala na dotarcie do szerokiego grona respondentów w stosunkowo krótkim czasie. Jednocześnie zastosowanie standaryzowanych kwestionariuszy wywiadu (tj. takich, gdzie wszyscy badani odpowiadają na tak samo zadane pytania) w połączeniu z realizacją badania przez zespół odpowiednio przygotowanych ankieterów umożliwia zebranie danych trafnych i rzetelnych. Zastosowane w badaniu narzędzie to kwestionariusz wywiadu. Liczył on 33 pytania, głównie o charakterze zamkniętym (tj. z predefiniowaną kafeterią odpowiedzi). W kwestionariuszu znalazły się również tzw. pytania metryczkowe, pozwalające na dokonanie charakterystyki socjodemograficznej próby badawczej.

2. Metodyka opracowania strategii

ZAŁOŻENIA OGÓLNE STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022 – 2028 stanowi kontynuację programową strategii Miasta Mielca w tym zakresie, która została przyjęta na lata 2014-2021.

Jako cel opracowania przyjęto racjonalizację lokalnej polityki społecznej uwzględniająca potrzeby poszczególnych grup interesariuszy.

Strategia została opracowana metodą mieszaną: ekspercką i uspołecznioną (partycypacyjną). W ramach spotkań konsultacyjnych, mających charakter warsztatów diagnostyczno-strategicznych wzięli udział przedstawiciele następujących jednostek:

- 1) w dniu 16 listopada 2021 r., wzięło udział 16 osób

- Urząd Miejski w Mielcu Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia – 3 osoby
- Straż Miejska w Mielcu – 1 osoba
- MOPS w Mielcu – 2 osoby
- Społeczna Doradczyni Prezydenta ds. młodzieży – 1 osoba
- Środowiskowy Dom Samopomocy – 1 osoba
- Szkoły – 2 osoby
- Organizacje pozarządowe – 6 osób.

2) w dniu 19 listopada 2021 r., wzięło udział 16 osób

- Urząd Miejski w Mielcu Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia – 3 osoby
- Urząd Miejski w Mielcu Wydział Edukacji – 1 osoba
- Straż Miejska w Mielcu – 1 osoba
- MOPS w Mielcu – 2 osoby
- Mielecka Rada Seniorów – 1 osoba
- Środowiskowy Dom Samopomocy – 1 osoba
- Dom Dziennego Pobytu – 1 osoba
- Szkoły – 3 osoby
- Organizacje pozarządowe – 3 osoby.

W procesie opracowania Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Mielca na lata 2022-2028 punktem wyjścia była diagnoza opracowana z wykorzystaniem dostępnych danych oraz analiz i badań zewnętrzne będących w posiadaniu Zamawiającego oraz badania i analizy przeprowadzone przez Wykonawcę dokumentu w trakcie prac nad Strategią.

Przyjęto, że głównymi grupami społecznymi, będącymi beneficjentami niniejszej Strategii są:

- Osoby bezdomne,
- Osoby bezrobotne,
- Osoby z niepełnosprawnością,
- Osoby i rodziny żyjące w ubóstwie,
- Osoby z uzależnieniami od środków psychoaktywnych i uzależnieniami behawioralnymi z uwzględnieniem młodzieży,
- Osoby usamodzielniające się (opuszczające zakłady karne etc.),
- Rodziny dotknięte problemami, w tym z opiekuńczo-wychowawczymi,
- Seniorzy.
- Osoby wymagające wsparcia psychologicznego.

Na podstawie diagnozy określono przedmiotowy zakres Strategii obejmujący 5 obszarów, dla których opracowane zostały cele strategiczne, operacyjne i działania. Poniżej prezentowane są to obszary:

- Obszar I: Rodzina,
- Obszar II: Wykluczenie i przeciwdziałanie wykluczeniu,
- Obszar III: Kapitał społeczny,
- Obszar IV: Seniorzy,
- Obszar V: Młodzież,

Założono uzyskanie wysokiego poziomu zgodności opracowywanej Strategii z dokumentami strategicznymi i planistycznymi miasta Mielec i innych zewnętrznych dokumentów.

Zasady strategii

Praca nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Mielca na lata 2022-2028 była prowadzona z zachowaniem następujących zasad:

- Konsensusu społeczności lokalnej,
- Otwartości strategii,
- Zgodności wewnętrznej,
- Zgodności wertykalnej i horyzontalnej.

Zasady te zostały przedstawione poniżej.

1) Zasada konsensusu społeczności lokalnej.

Zasada polega na tworzeniu Strategii z uwzględnieniem oczekiwań, potrzeb i aspiracji społeczności miasta oraz zaangażowaniu jej przedstawicieli do tworzenia i konsultowania dokumentu.

Zasada ta jest szczególnie ważna w sytuacji występowania naturalnych w społeczności lokalnej rozbieżności interesów grup i środowisk z jednej strony a ograniczonych zasobów ludzkich, rzeczowych i finansowych Miasta z drugiej strony. Dzięki temu Strategia, poprzez jej wdrażanie, jest narzędziem zaspokojenia tych oczekiwań i potrzeb w ramach uzgodnionych w niej priorytetów i celów. Ten sposób opracowania Strategii daje największą szansę uzyskania konsensusu i identyfikacji uczestników prac z jego treścią, a następnie gotowością do udziału w jej wdrażaniu.

W opracowanie dokumentu zaangażowani byli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, ochrony zdrowia, przedstawiciele organizacji pozarządowych, lokalni liderzy środowiska społecznego miasta oraz eksperci ds. planowania strategicznego i badań społecznych, którzy oprócz kierowania procesem pracy udostępniali swoją wiedzę fachową i doświadczenie w tym zakresie.

Zasada konsensusu społeczności lokalnej była realizowana poprzez publiczną dyskusję w procesie tworzenia Strategii w ramach bezpośrednio prowadzonych warsztatów oraz konsultacji społecznych projektu dokumentu.

Podczas spotkań bezpośrednich stosowano metody, techniki i narzędzia umożliwiające:

- Skuteczną komunikację w grupie pracującej nad opracowaniem Strategii i osiągnięcie zaplanowanych wyników pracy w określonym czasie,
- Prowadzenie dyskusji, zbieranie opinii i wniosków w czasie publicznych konsultacji z reprezentantami głównych interesariuszy Miasta.

W czasie pracy i dyskusji bezpośredniej zostały wykorzystane multimedialne techniki moderacji.

2) Zasada otwarcia Strategii na zewnątrz.

Zasada otwarcia Strategii na zewnątrz polega na takim formułowaniu celów strategicznych i operacyjnych oraz działań, aby znacząca część efektów ich realizacji przekraczała skalę lokalną Miasta. Istotą tej zasady jest rozszerzenie tej skali na sąsiednie gminy, jednostki samorządowe w regionie a w niektórych działaniach i uzyskanych w nich rezultatach oraz doświadczeniach w skali ponad regionalnej. Jest to szczególnie ważne w sytuacji ciągłych poszukiwań w Polsce najlepszych rozwiązań instytucjonalnych oraz sposobów dokonywania interwencji w obszarze społecznym z uwagi na rosnące i zmieniające się potrzeby osób w najtrudniejszej sytuacji życiowej. Działania prowadzone przez samorządy lokalne we współpracy z partnerami społecznymi w obszarze pomocy i rozwiązywania problemów społecznych stanowią coraz większe wyzwania w okresie trwającej pandemii i nieprzewidywalności jej skutków społecznych. W tej sytuacji dzielenie się dobrymi praktykami oraz wsparcie informacyjne i edukacyjne dla osób i podmiotów działających w obszarze pomocy i rozwiązywania problemów społecznych jest niezwykle cenne.

3) Zasada zgodności wewnętrznej.

Zarządzanie strategiczne miastem wymaga posługiwania się przez samorząd zintegrowanym systemem dokumentów planistycznych strategicznych i operacyjnych (projektów i programów ogólnych i sektorowych) długoterminowych i krótkoterminowych. Wszystkie one powinny tworzyć spójną, hierarchiczną strukturę. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Mielca na lata 2022-2028 jest dokumentem, który stanowi jeden z elementów systemu zarządzania Miastem przedmiotowo zgodnym z ustawowym zakresem działania samorządu w obszarze pomocy i rozwiązywania problemów społecznych. Z tego względu niezbędna jest jego spójność z pozostałymi dokumentami strategicznymi i operacyjnymi Miasta, z którymi pozostaje w relacjach nadrzędnych lub podrzędnych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Mielca na lata 2022-2028 spełnia ten wymóg.

4) Zasada zgodności wertykalnej i horyzontalnej.

Z uwagi na to, że działania prowadzone w Mieście pozostają jednocześnie w interakcji z szeroko rozumianym otoczeniem bardzo ważna jest zasada zgodności wertykalnej i horyzontalnej. W otoczeniu Miasta prowadzone są również planowe działania i interwencje na poziomie strategicznym i operacyjnym w skali lokalnej, regionalnej i krajowej.

Zgodność wertykalna to zgodność Strategii z dokumentami planistycznymi samorządu województwa i kraju. Umożliwia to współpracę z podmiotami zarządzającymi tymi dokumentami oraz zwiększa szanse na pozyskanie i montaż środków własnych i zewnętrznych w okresie wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Mielca na lata 2022-2028.

Zgodność horyzontalna to zgodność Strategii z dokumentami planistycznymi sąsiednich samorządów. Umożliwia to współpracę z nimi przy rozwiązywaniu tych samych lub podobnych, lokalnych, subregionalnych i regionalnych problemów.

Spełnienie warunku zgodności wertykalnej i horyzontalnej przez Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Mielca na lata 2022-2028 nie oznacza, że została ona podporządkowana treści innych dokumentów planistycznych, gdyż nadrzędną wytyczną były oczekiwania i potrzeby społeczności oraz zgodność z interesem Miasta Mielca. Zostały one wyrażone poprzez zidentyfikowane w uspołecznionym procesie tworzenia strategii problemy oraz uwarunkowania Mielca, wewnętrzne (mocne i słabe strony), oraz zewnętrzne szanse i zagrożenia Mielca w obszarze pomocy i rozwiązywania problemów społecznych. Zostały one zawarte w diagnozie strategicznej.

Należy stwierdzić, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Mielca na lata 2022-2028 spełnia wymogi zasady zgodności wertykalnej i horyzontalnej z dokumentami planistycznymi (strategiami, planami, programami) najważniejszych podmiotów otoczenia. Oczywiście we wszystkich tych przypadkach, w których było to zgodne z interesem Miasta.

3. Diagnoza ilościowa i jakościowa

Mielec jest gminą miejską, położoną w południowo-wschodniej Polsce, w województwie podkarpackim. Miasto jest także siedzibą powiatu mieleckiego oraz ważnym w regionie ośrodkiem miejskim o znaczeniu subregionalnym. Powierzchnia Mielca wynosi 47 km², co stanowi 5,3% powierzchni powiatu mieleckiego i 0,3% powierzchni województwa podkarpackiego. Średnia gęstość zaludnienia w mieście wynosi 1 281 osób na 1 km².

Mapa 1. Położenie Gminy Miejskiej Mielec na tle powiatu mieleckiego oraz powiatu mieleckiego na tle województwa podkarpackiego.

Źródło: <http://www.gminy.pl>

Mapa 2. Położenie Gminy Miejskiej Mielec na tle Polski.

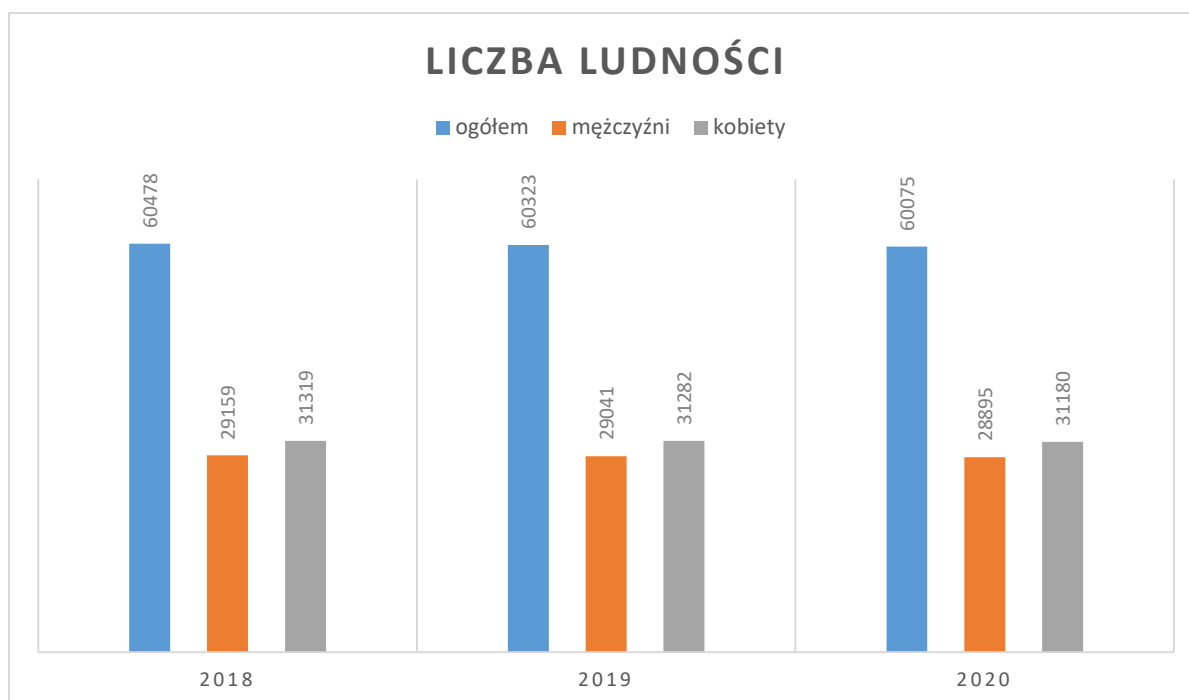

Źródło: https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:POL_Mielec_map.svg

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2020 roku Mielec liczył 60 075 mieszkańców¹, w tym 28 895 mężczyzn i 31 180 kobiet (51,9%). W porównaniu do 2018 roku liczba ludności w Mielcu zmniejszyła się o 403 osoby (-0,7%), w tym o 264 mężczyzn (-0,9%) i o 139 kobiet (-0,4%). Udział kobiet w ogóle mieszkańców Mielca utrzymywał się w latach 2018-2020 na zbliżonym poziomie i wynosił ok. 52%.

¹ Mielec był w 2020 roku drugim miastem w województwie podkarpackim pod względem liczby ludności, po Rzeszowie, a przed Przemyślem i Stalową Wolą.

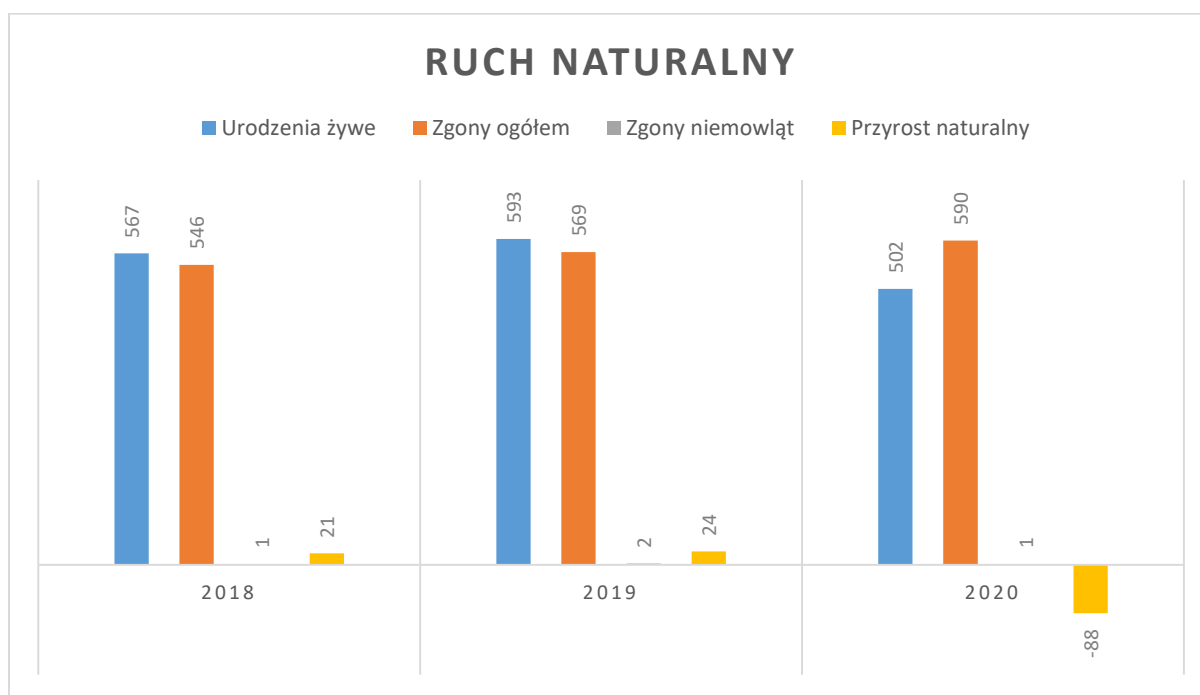
Wykres 1. Liczba ludności w Mielcu w latach 2018-2020.

Źródło: dane BDL (GUS)

Na ubytek ludności miasta Mielca wpływ mają negatywne zjawiska w zakresie ruchu naturalnego – zmniejszająca się liczba urodzeń przy rosnącej liczbie zgonów. W 2020 roku w Mielcu urodziło się 502 dzieci, a zmarło 590 mieszkańców miasta. Było to o 65 mniej urodzeń (-11,5%) i o 44 więcej zgonów (+8,1%) niż w 2018 roku. O ile jednak w latach 2018-2019 liczba urodzeń przewyższała liczbę zgonów dając dodatni przyrost naturalny, to w 2020 roku w Mielcu odnotowano ujemny przyrost naturalny (-88) będący konsekwencją wyższej liczby zgonów niż urodzeń żywych.

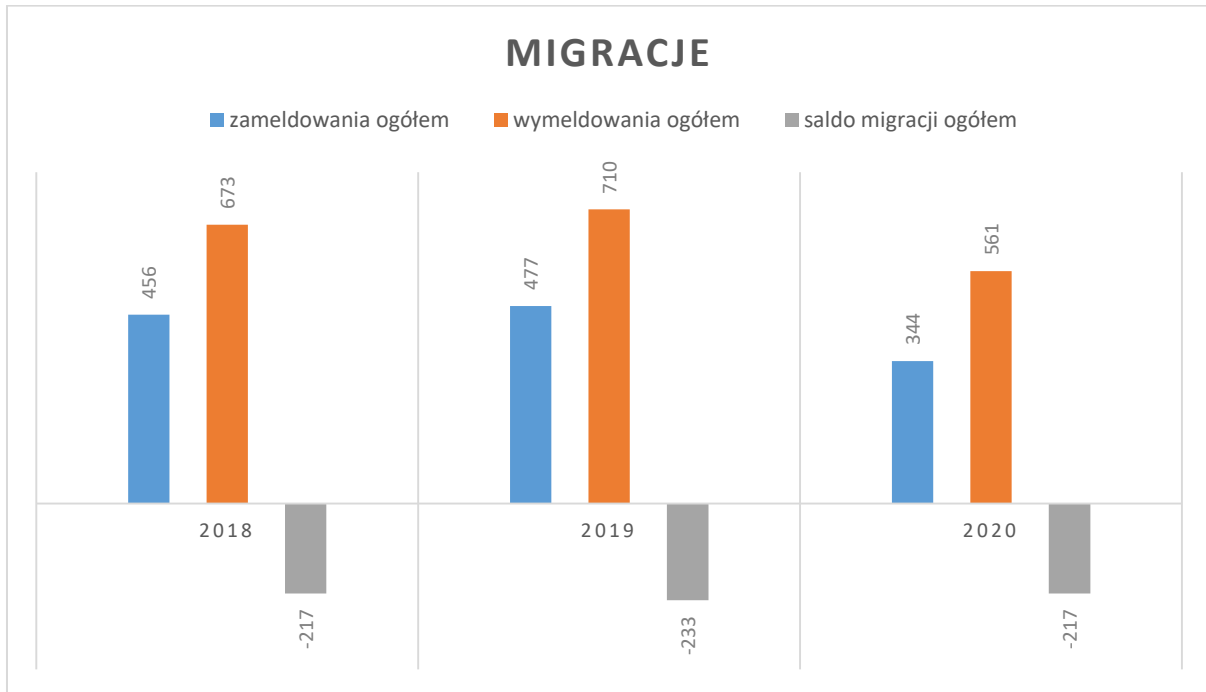
Wykres 2. Ruch naturalny w Mielcu w latach 2018-2020.

Źródło: dane BDL (GUS)

Zmniejszająca się liczba ludności Mielca wynika również z ujemnego salda migracji. W 2020 roku w mieście nastąpiły 344 zameldowania i 561 wymeldowań, co oznacza, że saldo migracji wyniosło -217. Również w poprzednich latach (2018-2019) liczba nowych mieszkańców miasta (meldujących się) była niższa niż liczba osób wymeldowanych.

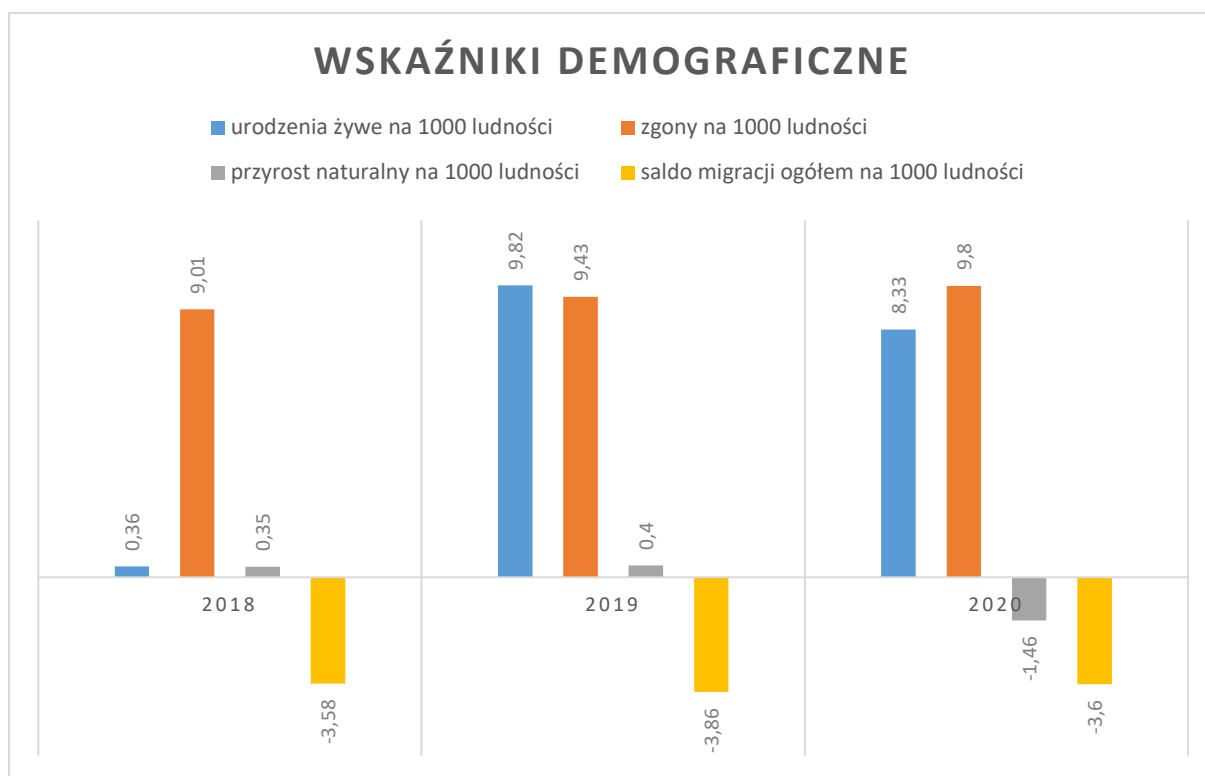
Wykres 3. Migracje (zameldowania i wymeldowania ogółem) w Mielcu w latach 2018-2020.

Źródło: dane BDL (GUS)

Trudną sytuację demograficzną miasta obrazują również wskaźniki ruchu naturalnego i salda migracji na 1000 mieszkańców. Ich wysokość wskazuje wyraźną przewagę liczby zgonów na 1000 ludności nad liczbą urodzeń na 1000 ludności oraz ujemne saldo migracji na 1000 mieszkańców. W 2020 roku urodziło się 8,33 dziecka na 1000 mieszkańców miasta, a zmarło 9,8 osób na 1000 ludności, co przełożyło się na ujemny przyrost naturalny na 1000 mieszkańców (-1,46). Również saldo migracji na 1000 ludności pozostawało w latach 2018-2020 na poziomie poniżej 0.

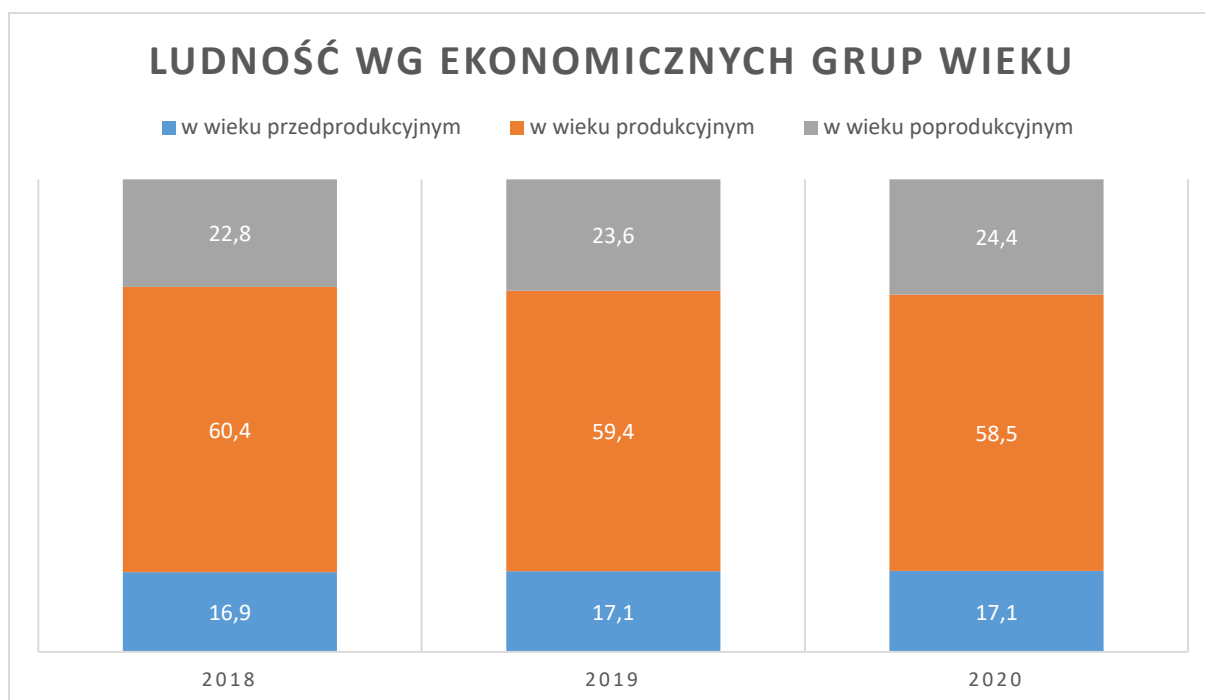
Wykres 4. Wskaźniki ruchu naturalnego oraz saldo migracji w Mielcu w latach 2018-2020.

Źródło: dane BDL (GUS)

Oprócz problemu zmniejszającej się liczby ludności, Mielec zмага się ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa. Stale zmniejsza się w mieście liczba ludności w wieku produkcyjnym, rośnie zaś liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. W 2018 roku najmłodszy mieszkańcy miasta (do 18 roku życia) stanowili 16,9% ludności Mielca, natomiast w latach kolejnych (2019-2020) ich udział w ogóle mieszkańców minimalnie wzrósł, do 17,1%. W przypadku ludności w wieku produkcyjnym (18-60/65 lat) w latach 2018-2020 nastąpił spadek udziału tej kategorii z 60,4% do 58,5% w ogóle mieszkańców miasta. O starzeniu się społeczności lokalnej świadczy również rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym (60/65 i więcej). W 2018 roku najstarsi mieszkańcy miasta stanowili 22,8% ludności, zaś w 2020 roku już niemal co piąty mieszkaniec Mielca zasilał kategorię ludności w wieku poprodukcyjnym (24,4%).

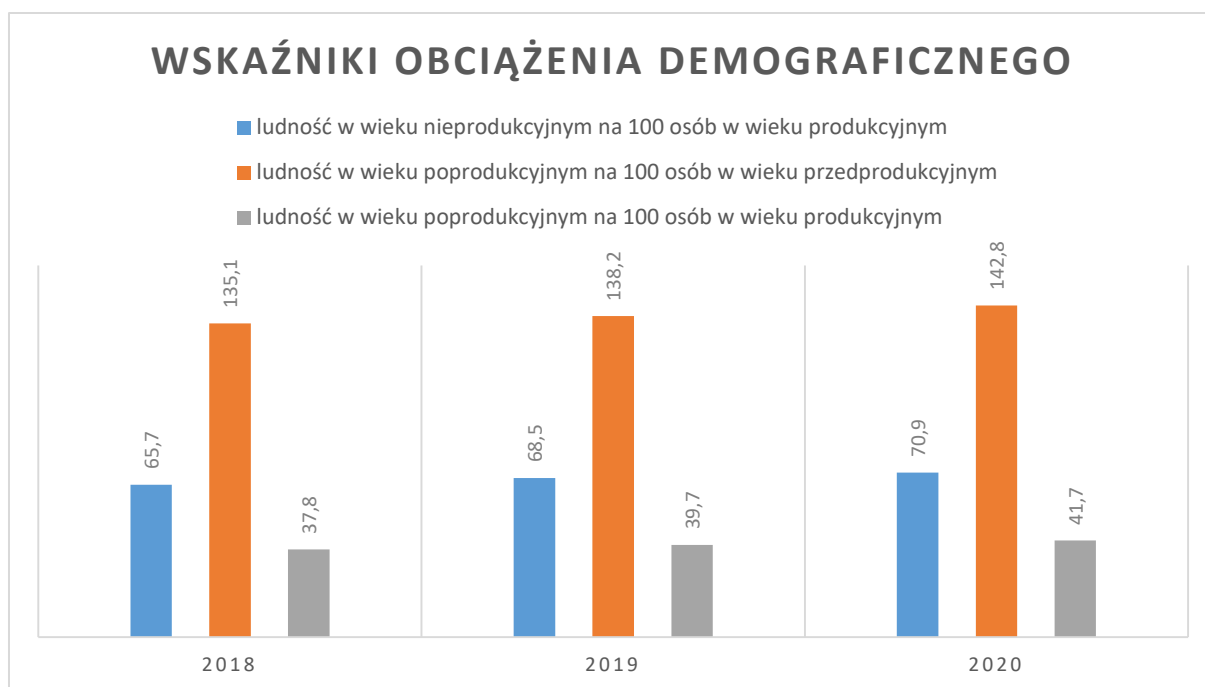
Wykres 5. Ludność według ekonomicznych grup wieku w Mielcu w latach 2018-2020.

Źródło: dane BDL (GUS)

Procesy starzenia się społeczności Mielca potwierdzają wskaźniki obciążenia demograficznego. Wskaźnik ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wzrósł w mieście z 65,7 w 2018 roku do 70,9 w 2020 roku. W przypadku wskaźnika ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym nastąpiła zmiana z 37,8 w 2018 roku na 41,7 w 2020 roku. Najwyższe wartości dotyczyły jednak wysokości wskaźnika ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym – w 2018 roku wskaźnik wynosił 135,1, podczas gdy dwa lata później już 142,8. Wszystkie te dane potwierdzają, iż społeczność mielecka, podobnie jak i w całym kraju, jest społecznością starzejącą się.

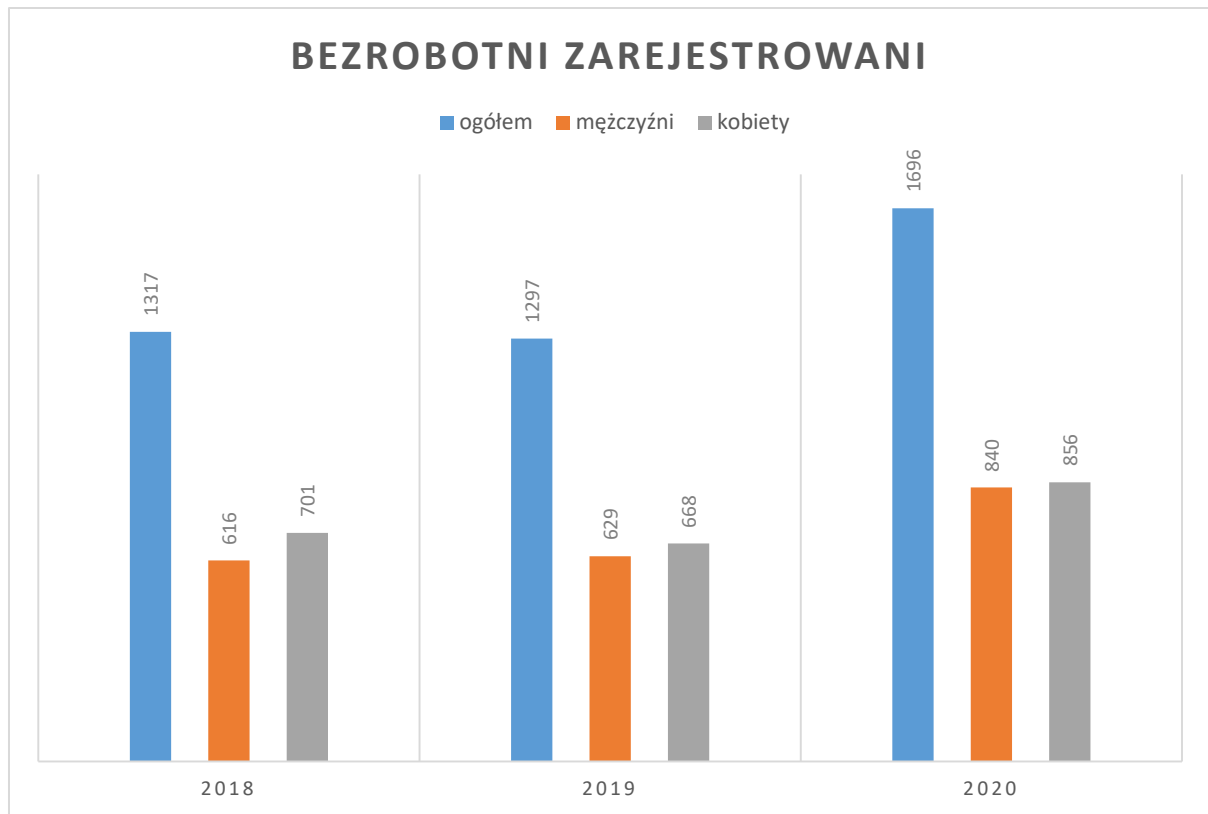
Wykres 6. Wskaźniki obciążenia demograficznego w Mielcu w latach 2018-2020.

Źródło: dane BDL (GUS)

Stopa bezrobocia w Polsce na koniec 2020 roku wynosiła 6,2%, w województwie podkarpackim – 9,1%, a w powiecie mieleckim – 5,5%. W 2020 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mielcu było zarejestrowanych 1 696 mieszkańców miasta, w tym 804 mężczyzn i 856 kobiet. W porównaniu do 2018 roku liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne w Mielcu zwiększyła się o 379 osób (28,8%), w tym o 224 mężczyzn (36,4%) i o 155 kobiet (22,1%). W związku ze zróżnicowaną dynamiką przyrostu liczby bezrobotnych według płci, udział kobiet w ogóle bezrobotnych mieszkańców Mielca zmniejszył się w latach 2018-2020 z 53,2% do 50,5%.

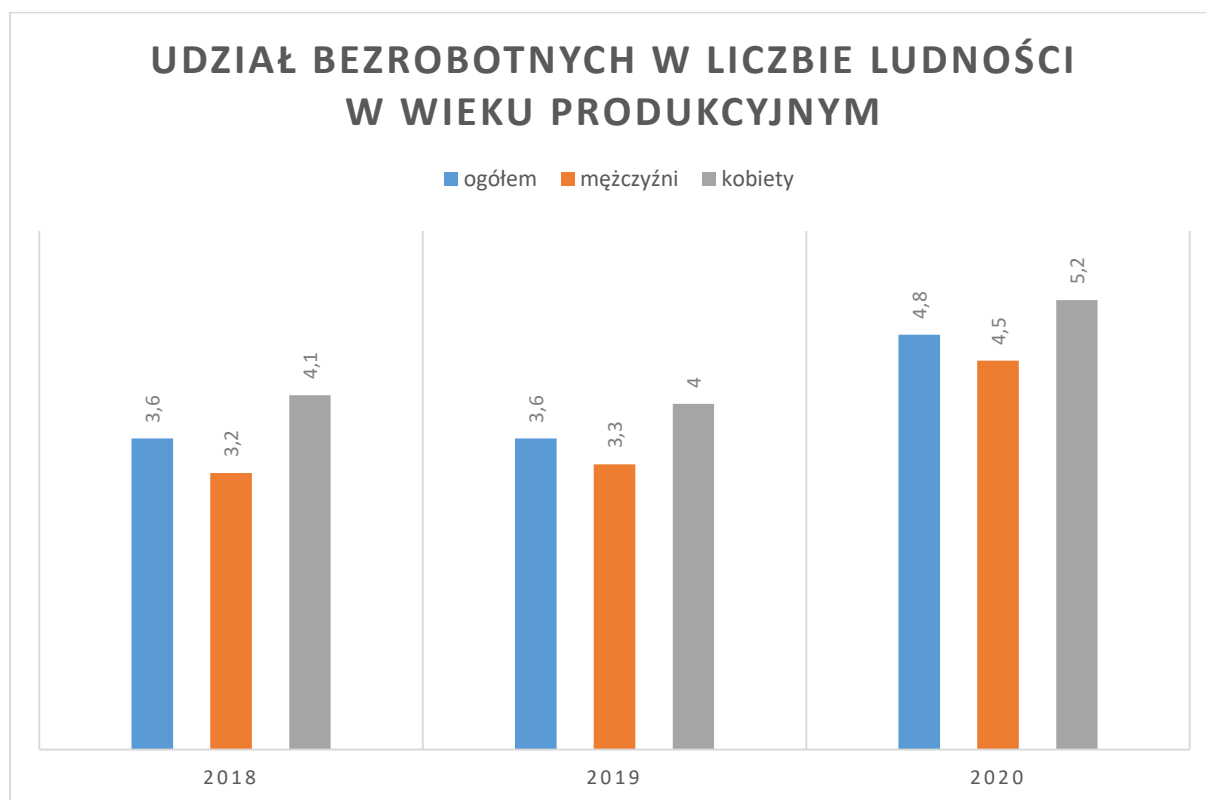
Wykres 7. Bezrobotni zarejestrowani według płci w Mielcu w latach 2018-2020.

Źródło: dane BDL (GUS)

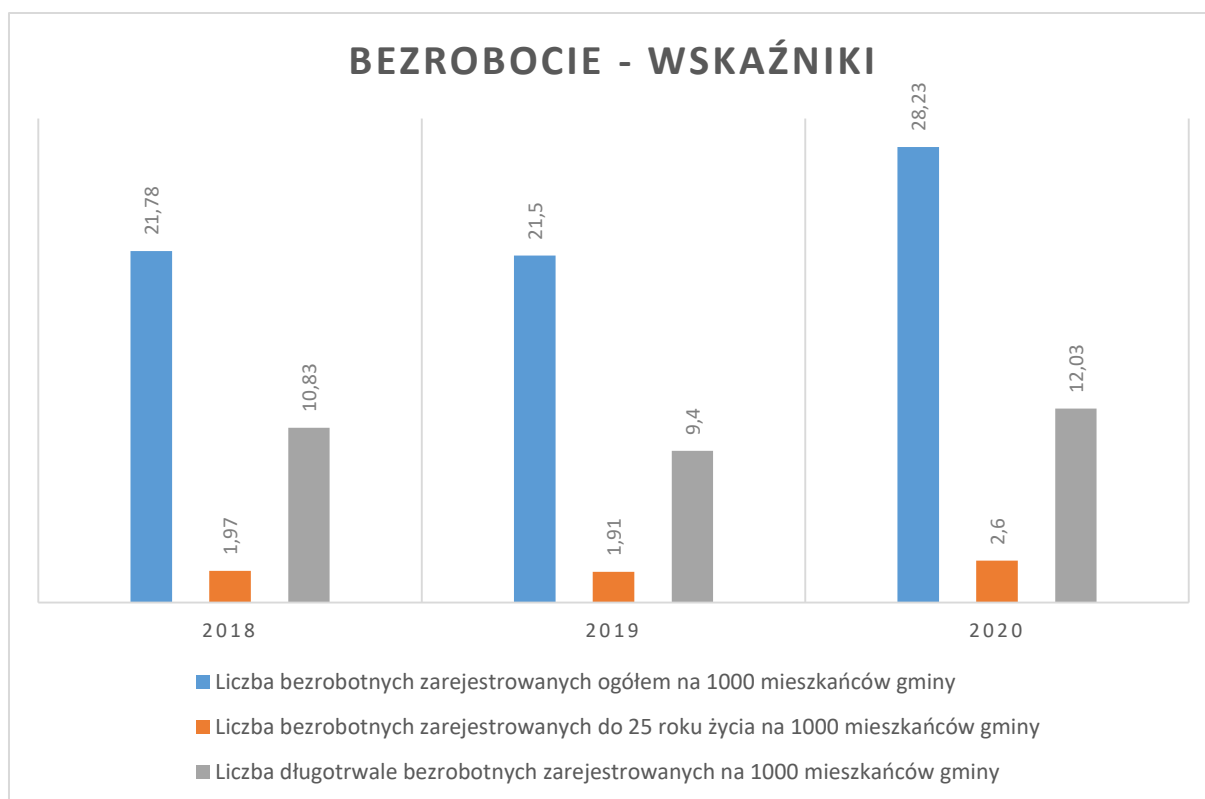
Na przestrzeni lat 2018-2020 w Mielcu wzrósł również udział bezrobotnych zarejestrowanych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym. W roku 2018 i 2019 bezrobotni stanowili 3,6% ludności w wieku produkcyjnym w mieście, natomiast w 2020 roku ich udział w ogóle ludności w wieku produkcyjnym wzrósł do 4,8%. W przypadku mężczyzn udział bezrobotnych płci męskiej w ogóle mieszkańców miasta w wieku produkcyjnym zwiększył się z 3,2% w 2018 roku do 4,5% w 2020 roku, zaś w przypadku kobiet udział bezrobotnych płci żeńskiej w ogóle mieszkanek miasta w wieku produkcyjnym wynosił 4,1% w 2018 roku, ale już 5,2% w 2020 roku.

Wykres 8. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w Mielcu w latach 2018-2020.

Źródło: dane BDL (GUS)

Pogorszenie sytuacji w obszarze bezrobocia w Mielcu obrazują również wskaźniki. W 2018 roku na 1000 mieszkańców miasta przypadało 21,78 zarejestrowanych bezrobotnych, zaś w 2020 roku wskaźnik przyjął wartość 28,23. Wskaźnik liczby zarejestrowanych bezrobotnych do 25 roku życia na 1000 mieszkańców miasta wzrósł w tym okresie z 1,97 do 2,6, zaś wskaźnik liczby długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych na 1000 mieszkańców gminy – z 10,83 do 12,03. W przypadku wszystkich trzech wskaźników najniższą wartość obserwowano w 2019 roku, zaś w 2020 roku była ona wyższa zarówno w porównaniu do 2019 roku, jak i 2018 roku.

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego (<https://gminy.monitorrozwoju.pl>)

Miasto Mielec w dokumentach strategicznych

Gmina Miejska Mielec dysponuje aktualnymi doskonale przygotowanymi dokumentami o charakterze strategicznym, w tym *Strategią Rozwoju Miasta Mielca na lata 2021-2026 z prognozą do roku 2030* oraz *Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Miejskiej Mielec*.

Na potrzeby opracowania dokumentów przygotowano szczegółową charakterystykę miasta w sześciu wymiarach: społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzennym, inteligentnego zarządzania i finansowym. Uwzględniają one informacje dotyczące mieleckiej gospodarki, sytuacji demograficznej, lokalnej społeczności, jakości życia w mieście, stanu środowiska (ze szczególnym uwzględnieniem jakości powietrza), bezpieczeństwa mieszkańców, dostępności i jakości usług opiekuńczo-wychowawczych, dostępności mieszkań, dostępności i jakości usług edukacyjnych, dostępności i jakości usług z zakresu kultury, rozrywki i sportu, dostępności i jakości usług pomocy społecznej i zdrowotnych, warunków prowadzenia działalności gospodarczej i stanu lokalnego rynku pracy, stanu przestrzeni publicznej, stosowania rozwiązań wpisujących się w koncepcję miasta inteligentnego czy stanu finansów miasta.

Na podstawie pogłębionej analizy danych zastanych (zawartych w Monitorze Rozwoju Lokalnego, Monitorze Miasta, Banku Danych Lokalnych, Głównego Urzędu Statystycznego oraz informacje pozyskane z Urzędu Miejskiego w Mielcu) i wywołanych (badania ilościowe i jakościowe oraz warsztaty diagnostyczne) zdefiniowano główne problemy (wyzwania), które generują szereg barier rozwojowych miasta i stanowią przyczynę niższego tempa rozwoju Mielca w sześciu kategoriach: partycypacja, młodzi, demografia, edukacja, przedsiębiorcy, seniorzy i dostępność, środowisko, przestrzeń i mieszkalnictwo.

W dalszej kolejności zdefiniowano słabe i mocne strony miasta, określono ich wpływ na tempo rozwoju Mielca oraz znaczenie działań miasta dla minimalizacji/wzmocnienia tych czynników i ich skutków. Ponadto zidentyfikowano potencjalne zagrożenia, które mogą wpłynąć negatywnie na proces rozwoju miasta oraz szanse stojące przed Miastem, które może wzmocnić efekty planowanych działań rozwojowych.

W poniższej tabeli przedstawiono słabe i mocne strony miasta Mielca oraz szanse i zagrożenia, jakie zdiagnozowano w ramach prac nad *Strategią Rozwoju Miasta Mielca na lata 2021-2026 z prognozą do roku 2030* oraz *Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Miejskiej Mielec*.

Tabela 1. Mocne i słabe strony Mielca oraz szanse i zagrożenia, które mogą wpłynąć na rozwój miasta.

Mocne strony Mielca	Słabe strony Mielca	Szanse stojące przed Mielcem	Zagrożenia, które mogą wpłynąć na rozwój miasta
Stabilna sytuacja finansowa miasta	Niedobór pracowników	Wzrost poziomu aktywności lokalnej społeczności	Ryzyko braku zastępowalności pokoleń na rynku pracy
Bardzo dobre warunki do rozwoju przedsiębiorstw i gospodarki	Niska przystępność cenowa mieszkań	Nowa perspektywa finansowa UE	Odptyw młodych mieszkańców z miasta
Gospodarka oparta na przemyśle wysokospecjalistycznym	Niewystarczające działania informacyjne Gminy w zakresie warunków prowadzenia działalności gospodarczej oraz promocji lokalnej gospodarki	Możliwość dostarczenia nowych usług dzięki wykorzystaniu dostępnej miejskiej infrastruktury	Zmniejszenie dostępności usług medycznych
Funkcjonowanie Specjalnej Strefy Ekonomicznej	Brak organizacji zrzeszających przedsiębiorców	Wykorzystanie nowatorskich form finansowania polityki rozwoju	Pogorszenie się sytuacji gospodarczej Mielca w wyniku epidemii COVID-19
Przedsiębiorczość mieszkańców	Niska jakość powietrza	Usprawnienie funkcjonowania miejskich usług publicznych	Zmniejszenie zdolności miasta do finansowania działań inwestycyjnych
Niski poziom bezrobocia	Zmniejszanie się powierzchni terenów zieleni osiedlowej	Poprawa sytuacji finansowej mieszkańców	Utrata przewagi w postaci Specjalnej Strefy Ekonomicznej
Aktywność lokalnych organizacji pozarządowych	Niezadawalający poziom zaangażowania mieszkańców w rozwój miasta	Zainteresowanie lokalnych środowisk współpracą na rzecz rozwoju miasta	Pogarszająca się sytuacja finansowa polskich samorządów
Dostępność komunikacyjna miasta	Niedostateczny poziom współpracy różnych środowisk (przedsiębiorcy, mieszkańcy, NGO, miasto)	Aktywność grup mieleckiej młodzieży	Utrata znaczenia Mielca jako ośrodka przemysłu lotniczego na rzecz okolicznych większych miast

Dostępność żłobków i przedszkoli	Niedostosowana do potrzeb młodzieży oferta kulturalna	Przyciąganie do miasta pracowników z subregionu	Zwiększenie aktywności okolicznych gmin w zachęcaniu do osiedlenia się na ich terenie
Wysoki poziom bezpieczeństwa	Nieadekwatny do oczekiwań mieszkańców poziom oferty kulturalnej i rozrywkowej	Przyciąganie do miasta specjalistów	Utrata lokalnej tożsamości wynikająca z napływu do Mielca nowych mieszkańców
Duża liczba innowacyjnych przedsiębiorstw	Niewystarczająca oferta uczelni wyższych w mieście	Zwiększenie zadowolenia z jakości środowiska naturalnego wśród mieszkańców	
Zainteresowanie młodzieży kształceniem zawodowym i technicznym	Ograniczona dostępność do obiektów użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnościami	Pobudzenie środowiska przedsiębiorców do włączenia się w rozwijanie potencjału miasta	
Niski poziom ubóstwa	Niewielka część miasta objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	Rozwój rozwiązań SMART CITY	
Wysoka jakość edukacji technicznej w szkołach średnich		Przedsiębiorcze postawy młodych mielczan	
Oferta sportowa i dostęp do terenów rekreacyjnych		Przywrócenie połączeń kolejowych łączących Mielec z innymi miastami	
Komunikacja wewnątrz miasta		Wykorzystanie silnego poczucia tożsamości mieszkańców do utrzymania potencjału rozwojowego miasta	
Kompaktowość miasta		Wzrost popularności pracy na odległość jako argument za zamieszkaniem w mniejszym ośrodku miejskim	

Wykorzystanie narzędzi informatycznych do sprawnego świadczenia usług publicznych		Budowa obwodnicy	
Dostępność terenów zielonych		Dobre relacje i atmosfera w mieście	
Aktywność zawodowa młodzieży		Zwiększająca się aktywność zawodowa mielczan oraz wzrost ich dochodów	
Tradycje przemysłowe i lotnicze		Silne powiązania gospodarcze z regionem (Dolina Lotnicza, przyciąganie pracowników z subregionu)	
Doświadczenie w pozyskiwaniu zewnętrznego finansowania			
Dostępność specjalistycznych usług z zakresu ochrony zdrowia			
Oferta usług dla osób starszych			

Źródło: Plan rozwoju lokalnego Gminy Miejskiej Mielec

Analiza SWOT pozwoliła również wyodrębnić liczne lokalne zasoby oraz produkty (potencjały), które stanowią przewagę konkurencyjną Miasta. Ich odpowiednie wykorzystanie może wzmocnić potencjał rozwojowy Mielca i przyczynić się do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej. Wśród zasobów za szczególnie istotne uznane zostały:

- korzystne położenie geograficzne Miasta i transport (w tym dobra jakość dróg, dostępność lotniska, komunikacja wewnątrzmijska i regionalna),
- kompaktowość miasta,
- ład w mieście i liczne tereny zielone,
- osadzenie w tradycji COP, brak istotnego okresu przestoju gospodarki,
- wielobranżowa, zdywersyfikowana gospodarka,
- oddział Agencji Rozwoju Przemysłu,
- spójny obszar gospodarczy (dzielnica przemysłowa),
- firmy technologiczne i zlokalizowane w strefie ekonomicznej,
- infrastruktura i instytucje wsparcia przedsiębiorczości,
- tożsamość mielczan – mielecka solidarność,
- wysokiej jakości infrastruktura miejska (w tym sportowa, opiekuńcza, edukacyjna, kulturalna),
- kadra rzemieślnicza i techniczna,
- pracowitość i ambicje mieszkańców,
- aktywność organizacji pozarządowych,
- aktywna społeczność (w tym młodzież – Klub Młodych Liderów),
- bogata oferta dla aktywnych osób starszych.

Natomiast do produktów lokalnych zaliczono:

- lotnictwo (produkcja samolotu PZL TS-11 Iskra, helikoptera UH-60 Black Hawk, bombowca PZL.37 Łoś, samolotu PZL M18 Dromader),
- Lotnisko Mielec,
- pokazy lotnicze organizowane w Mieście,
- przemysł zbrojeniowy – PZL Mielec Sp. z o.o.,
- Agencję Rozwoju Regionalnego MARR,
- SSE Europark Mielec będącą pierwszą specjalną strefą ekonomiczną w Polsce,
- produkowany w Mielcu pojazd elektryczny MELEX,
- kasowniki autobusowe firmy R&G PLUS Sp. z o.o. (wywodzącej się z Zakładów Elektroniki i Mechaniki Precyzyjnej „R&G” S.A.),
- sport – Klub sportowy Stal Mielec,
- infrastrukturę sportową – Stadion Stal Mielec, halę sportową,
- wydarzenia kulturalne – Mielecki Festiwal Muzyczny,
- Zespół Pieśni i Tańca „Rzeszowiacy”,
- Mielecką Szkołę Muzyczną,
- Muzeum Historii Fotografii „Jadernówka”,
- rzeźby plenerowe Henryka Burzeca,
- pomniki lotnicze – Iskra, Iryda, Łoś,
- działalność Centrum Kształcenia Praktycznego i Doskonalenia Nauczycieli CKPiDN, w tym Młodzieżową Akademię Umiejętności Technicznych „Leonardo” oraz organizowane przez nie cykliczne wydarzenie – Festiwal Nauki i Techniki.

W oparciu o diagnozę deficytów, problemów i barier rozwojowych miasta, uwzględniając potencjały i mocne strony Mielca oraz potrzeby i oczekiwania lokalnej społeczności, sformułowano następującą wizję rozwoju miasta:

*Mielec jest miastem opierającym **zrównoważony rozwój** na sprawnym świadczeniu **usług publicznych** oraz na solidarnym **angażowaniu się** różnych środowisk w lokalny rozwój i troskę o wspólne sprawy. Miejskowa **tożsamość** jest spoiwem, które łączy wyjątkowe **tradycje przemysłowe** z ambicją rozwijania skrzydeł ku **nowoczesnej przyszłości**. Bycie mielczaninem jest na tyle **atrakcyjne**, że wiele osób odnajduje tu swoją małą ojczyznę.*

Osiągnięcie powyższej wizji możliwe będzie dzięki realizacji zadań, które wpisują się w cele główne, cele szczegółowe oraz kierunki działań sformułowane w *Strategii Rozwoju Miasta Mielca na lata 2021-2026 z prognozą do roku 2030*. Stanowią one plan rozwiązania zidentyfikowanych na etapie diagnozy problemów i wyznaczają ścieżkę rozwoju Mielca na najbliższe lata. Warto dodać, że za szczególnie ważne z perspektywy rozwoju miasta uznane zostały zagadnienia uwzględnione w ramach celu głównego I: Mielec to miasto pierwszego wyboru (cel szczegółowy: Mielec przyciąga) oraz celu głównego II: Tworzymy dojrzałą społeczność.

Tabela 2. Cele główne, szczegółowe oraz kierunki działań wyznaczone w ramach Strategii Rozwoju Miasta Mielca na lata 2021-2026 z prognozą do roku 2030.

Cele główne	Cele szczegółowe	Kierunki działań
I. Mielec to miasto pierwszego wyboru	I.1. Stawiamy na miasto zrównoważone	I.1.1. Sprawne usługi publiczne I.1.2. Poprawa jakości środowiska naturalnego I.1.3. Dostępność terenów zielonych, przestrzeni do wypoczynku, infrastruktury rowerowej I.1.4. Kultura coraz bardziej dostępna i zróżnicowana I.1.5. Stałe dbanie o wysoką skuteczność polityki społecznej I.1.6. Podnoszenie sprawności zarządzania miastem dzięki rozwiązaniom Smart City I.1.7. Utrzymanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego I.1.8. Realizacja działań z zakresu rewitalizacji
	I.2. Mielec przyciąga	I.2.1. Zaplanowanie i realizacja polityki mieszkaniowej Miasta I.2.2. Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni do spędzania czasu wolnego, szczególnie uwzględniających potrzeby ludzi młodych I.2.3. Dostosowanie oferty kulturalnej i rozrywkowej do potrzeb mieszkańców I.2.4. Wspieranie aktywności, przedsiębiorczości i gotowości do działania młodych mielczan I.2.5. Aktywna działalność informacyjna służąca dzieleniu się sukcesami i zwiększaniu poczucia dumy z bycia mielczaninem
II. Tworzymy dojrzałą społeczność	II.1. Współtworzymy nasze miasto	II.1.1. Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat możliwych form wpływania na rozwój miasta II.1.2. Młodzi aktywni II.1.3. Rozwój tożsamości lokalnej wśród mieszkańców II.1.4. Stałe zwiększanie zaangażowania organizacji pozarządowych w realizację zadań miejskich

		II.1.5. Zaproszenie mieleckich przedsiębiorców do współpracy ze społecznością w usprawnianiu funkcjonowania miasta
	II.2. Potrzebujemy przestrzeni spotkań i dialogu	II.2.1. Tworzenie warunków do dzielenia się pomysłami i sukcesami z lokalną społecznością II.2.2. Zapewnienie przestrzeni umożliwiających aktywność różnych grup społecznych
	II.3. Edukacja jest naszą wspólną sprawą	II.3.1. Dojrzałe planowanie rozwoju edukacji w Mieście II.3.2. Promowanie lokalnego rynku pracy wśród uczniów II.3.3. Kreowanie postaw sprawczych, przedsiębiorczych i kreatywnych wśród dzieci i młodzieży
	II.4. Widzimy siebie nawzajem	II.4.1. Promocja współpracy podejmowanej przez grupy użytkowników miasta różniące się wiekiem, zainteresowaniami, rolami społecznymi II.4.2. Docenianie solidarnych postaw mieszkańców względem siebie II.4.3. Miasto dostępne dla wszystkich
III. Stabilna gospodarka i rynek pracy jest podstawą naszego bezpieczeństwa	III.1. Wzmacniamy sektor przedsiębiorstw	III.1.1. Spójna, rzetelna i aktualna polityka informacyjna miasta dla przedsiębiorców i osób przedsiębiorczych III.1.2. Rozwijanie systemu wsparcia i obsługi przedsiębiorców oraz inwestorów III.1.3. Prowadzenie działań na rzecz lokowania w Mielcu nowych inwestycji
	III.2. Wspieramy współpracę lokalnych przedsiębiorstw	III.2.1. Wspieranie współpracy przedsiębiorców zarówno z przedstawicielami lokalnego biznesu, jak i samorządem
	II.3. Z dumą mówimy o dokonaniach naszej gospodarki	III.3.1. Promowanie Mielca z wykorzystaniem gospodarczej marki miasta

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta Mielca na lata 2021-2026 z prognozą do roku 2030

Zasoby instytucjonalne pomocy społecznej w Mielcu

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu

Głównym realizatorem zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie miasta Mielca jest **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu** (MOPS). MOPS jest jednostką organizacyjną Gminy Miejskiej Mielec utworzoną w celu wykonywania zadań pomocy społecznej – własnych gminy i zleconych gminie na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. 2020 poz. 1876 z późn. zm.) oraz innych zadań powierzonych w Statucie². W 2020 roku zatrudnienie w placówce kształtowało się na poziomie 119 osób, zaś w przeliczeniu na etaty 115,70.

Celem działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mielcu jest:

- umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby uprawnienia i możliwości;
- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach godności człowieka;
- doprowadzanie do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem;
- zapobieganie powstaniu nowych problemów społecznych rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z zakresu pomocy społecznej;
- wspieranie rodzin wychowujących dzieci poprzez finansowe wsparcie na pokrycie potrzeb związanych z wychowaniem dzieci, opieką nad nimi i zaspokajaniu potrzeb życiowych³.

Zadania realizowane przez MOPS wynikają z różnych aktów prawnych, w tym m.in. zapisów prawa znajdujących się w:

- ustawie o pomocy społecznej,
- ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawie o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawie o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawie o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
- ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawie o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”⁴.

Działalność MOPS w Mielcu koresponduje również w sposób bezpośredni z celami i zadaniami wynikającymi z lokalnych dokumentów strategicznych, w tym m.in.:

- Strategii Rozwoju Miasta Mielca na lata 2021-2026 z prognozą do roku 2030
- Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2024

² Za: Statut Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mielcu.

³ Ibidem.

⁴ Za: Sprawozdanie z działalności MOPS w Mielcu – 2020 r.

- Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024
- Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok
- Programu działań na rzecz rodzin wielodzietnych pod nazwą „Mielecka Karta Rodziny Trzy Plus”
- Mieleckiego Programu „Aktywny N+”
- Program „Aktywny Senior 60+ Mielecka Karta Seniora”.

Działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mielcu, oprócz zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej i innych ustaw, obejmuje także realizację kompleksowych projektów wsparcia dla mieszkańców miasta korzystających z systemu pomocy społecznej.

Szczególną formą wspierania klientów MOPS doświadczających tzw. wielokrotnego wykluczenia jest działalność **Klubu Integracji Społecznej**. Od 1 września 2020 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje projekt pn. *Szansa na zmianę poprzez udział w Klubie Integracji Społecznej* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Oś Priorytetowa VIII Integracja społeczna, Działanie 8.1 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Projekt jest skierowany do osób, które:

- zamieszkują w województwie podkarpackim, na terenie miasta Mielca;
- są w wieku produkcyjnym, tj. 18-59 (kobieta) oraz 18-64 (mężczyzna);
- zaliczają się do jednej z niżej wymienionych grup (zgodnie z ustawą o zatrudnieniu socjalnym art. 1 ust. 2,) tj.:
 - bezdomni realizujący indywidualny program wychodzenia z bezdomności, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
 - uzależnieni od alkoholu,
 - uzależnieni od narkotyków lub innych środków odurzających,
 - chorzy psychicznie, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego,
 - długotrwale bezrobotni w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
 - zwalniani z zakładów karnych, mających trudności w integracji ze środowiskiem, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
 - uchodźcy realizujący indywidualny program integracji, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
 - osoby niepełnosprawne, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

W KIS realizowane są instrumenty aktywnej integracji o charakterze społecznym i zawodowym, świadczone w sposób zindywidualizowany, tj. dostosowany do potrzeb i możliwości uczestników. W ramach reintegracji społecznej realizowane są formy wsparcia obejmujące: warsztaty integracyjno-motywacyjne, poradnictwo/terapia psychologiczna, treningi kompetencji społecznych oraz trening poruszania się po rynku pracy. Natomiast formy wsparcia w ramach reintegracji zawodowej obejmują: doradztwo zawodowe, kurs komputerowy, kursy kompetencyjne lub kwalifikacyjne, kurs ABC przedsiębiorczości oraz staże zawodowe⁵.

Rozwijająca się pandemia COVID-19 znacząco wpłynęła na realizację projektu, powodując znaczne trudności już na etapie rekrutacji uczestników, szczególnie wśród osób z niepełnosprawnościami.

⁵ Za: <http://mops.mielec.pl/kis-2/> (08.11.2021)

Ostatecznie w 2020 roku jeden uczestnik projektu zarówno rozpoczął, jak i zakończył udział w projekcie: osoba ta objęta była wsparciem w formie pobytu w mieszkaniu chronionym, skorzystała ze wsparcia psychologicznego i podjęła zatrudnienie. Do końca grudnia 2020 roku zawarto łącznie 16 kontraktów socjalnych (7 kobiet i 9 mężczyzn), a osoby te zostały objęte poradnictwem psychologicznym i pracą socjalną⁶.

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mielcu realizują także wiele zajęć grupowych i indywidualnych na rzecz osób i rodzin doświadczających różnego rodzaju trudności w życiu codziennym. Przykłady prowadzonych projektów i zadań w 2020 roku przedstawia poniższa tabela:

Tabela 3. Zajęcia grupowe i indywidualne prowadzone na rzecz osób i rodzin przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mielcu w 2020 roku.

Nazwa	Cel	Adresaci
Projekt „O trudach i radościach wychowania dziecka autystycznego”	Integracja matek dzieci autystycznych, wymiana doświadczeń w zakresie radzenia sobie z trudnościami związanymi z realizowaniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	Rodzice oraz opiekunowie dzieci ze zdiagnozowanym spektrum autyzmu.
Projekt „Biblioteczka Asystenta”	Wsparcie rodzin z dziećmi w okresie pandemii COVID-19 w organizacji wartościowego czasu poprzez wspólne czytanie i interaktywny udział w dyskusji dotyczącej czytanych treści.	Rodziny z dziećmi objęte wsparciem asystentów rodziny.
Projekt „Telefon do asystenta”	Zapewnienie rodzinom z dziećmi z terenu miasta Mielca możliwości telefonicznych konsultacji oraz wsparcia w obszarze problematyki opiekuńczo-wychowawczej w okresie pandemii COVID-19.	Rodziny z dziećmi, które przeżywają trudności opiekuńczo-wychowawcze.
Projekt „Rodzina razem - zdrowo i sportowo- edycja jesienno-zimowa”	motywowanie rodziców do aktywnego spędzania czasu wraz z dziećmi, podnoszenie kompetencji rodzicielskich w tym zakresie oraz motywowanie do organizowania czasu wolnego wspólnie z dziećmi, jako alternatywy dla dzieci i rodziców wobec spędzania czasu przed ekranem komputera/ oglądania TV i zachowań ryzykownych.	Rodziny z dziećmi, przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze, objęte wsparciem asystentów rodziny.
Projekt „Podróż z Mikołajem przez polskie tradycje Świąt Bożego Narodzenia”	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze w organizacji	Rodziny z dziećmi objęte wsparciem asystentów rodziny oraz rodziny z dziećmi objęte

⁶ Za: Sprawozdanie z działalności MOPS w Mielcu – 2020 r.

	świętecznego, wartościowego, wspólnego spędzenia czasu z dziećmi, pogłębienie wiedzy nt. kultury polskiej, przekazywanych z pokolenia na pokolenie tradycji i obyczajów związanych ze Świętami Bożego Narodzenia oraz motywowanie rodziców do pielęgnowania i przekazywania dzieciom polskich tradycji.	wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mielcu, w których pojawiają się trudności opiekuńczo-wychowawcze.
Projekt „SUPERMOCNI nie tylko od Święta – jak rozumieć trudne emocje i jak sobie z nimi radzić”	Rozwój umiejętności rozpoznawania własnych emocji i radzenia sobie z nimi oraz edukacja w zakresie sposobów reagowania w trudnych sytuacjach.	Dzieci i młodzież z rodzin korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mielcu, objęte procedurą „Niebieskie Karty” oraz ich rodzice.
Projekt „Pomoc dydaktyczna dzieciom i młodzieży”	Udzielenie pomocy w nauce i odrabianiu zadań domowych dzieciom i młodzieży z rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych, objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mielcu.	Dzieci i młodzież z rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych, objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mielcu.

Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS w Mielcu – 2020 r.

Ośrodki wsparcia

W strukturze organizacyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mielcu funkcjonują jednostki specjalistyczne (ośrodki wsparcia), oferujące kompleksową pomoc szczególnie potrzebującym grupom klientów.

Dom Dziennego Pobytu mieszczący się przy ul. Kocjana 15 jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo jednostką działającą w strukturze organizacyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mielcu. Głównym celem działalności DDP jest aktywizacja osób – uczestników oraz ich integracja ze społeczeństwem lokalnym. Placówka funkcjonuje cały rok, w dni robocze w godzinach od 7:15 do 15:15. Przedmiotem działalności DDP jest zapewnienie dziennej pomocy osobom w wieku podeszłym i niepełnosprawnym, które wymagają częściowej opieki i pomocy oraz zaspakajanie ich niezbędnych potrzeb życiowych w sposób pozwalający na samodzielne funkcjonowanie oraz uczestniczenie w życiu społecznym. Zadania te realizowane są podczas udzielania świadczeń podczas całodziennego pobytu podopiecznych w zakresie:

- usług opiekuńczych;
- terapii zajęciowej grupowej i indywidualnej dla podtrzymywania kondycji psychofizycznej;
- usług rehabilitacyjnych dostosowane do indywidualnych potrzeb i możliwości;
- zaspokajania potrzeb towarzyskich, rekreacyjno-kulturalnych, edukacyjnych⁷.

W 2020 roku z usług DDP w Mielcu korzystały 43 osoby skierowane decyzją administracyjną przez MOPS.

⁷ Za: <http://mops.mielec.pl/jednostki-mops/> (08.11.2021)

Nadmienić należy, iż stan techniczny budynku wskazuje na zasadność podjęcia działań rewitalizujących, co znacznie podniosłoby komfort seniorom korzystających z tej formy wsparcia.

Na terenie miasta prowadzony jest również **Dom Dziennego Pobytu** przy ul. Sitki 5 (Dom Św. Jana Pawła II). Placówka funkcjonuje od 2018 roku i jest przeznaczona dla osób starszych z terenu miasta. Ośrodek wsparcia na podstawie umowy o realizację zadania *Prowadzenie domu dziennego pobytu dla osób starszych mieszczącego się przy ul. Sitki 5 w Mielcu* zawartej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na zlecenie Gminy Miejskiej Mielec jest prowadzony przez Parafię p.w. Św. Mateusza Apostoła i Ewangelisty w Mielcu. Placówka jest przeznaczona dla 30 osób starszych, które są do niej kierowane na podstawie decyzji administracyjnej⁸.

Warsztat Terapii Zajęciowej jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo jednostką działającą w strukturze organizacyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mielcu⁹. WTZ jest placówką pobytu dziennego, mieszczącą się przy ul. Kocjana 15, przeznaczoną dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu znacznym i umiarkowanym. WTZ realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, zawodowej i ruchowej zmierzające do przygotowania niepełnosprawnych uczestników do w miarę możliwości samodzielnego, niezależnego i aktywnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Zajęcia terapeutyczne WTZ są prowadzone w 16 pracowniach tematycznych, mieszczących się w budynku przy ulicy Kocjana 15 (8 pracowni), ul. Pogodnej 2 (3 pracownie) i ul. ks. Sitki 5 (5 pracowni). Aktualnie w WTZ funkcjonują następujące pracownie:

- pracownia komputerowa;
- pracownia rękodzieła artystycznego;
- pracownia przystosowania do życia codziennego;
- pracownia stolarsko-gospodarcza;
- pracownia krawiecko-dziewiarska;
- pracownia introligatorsko-papiernicza;
- pracownia gospodarstwa domowego;
- pracownia tkacka;
- pracownia plastyczna;
- pracownia technik różnych;
- pracownia plastyczno-ogrodnicza;
- pracownia rękodzieła;
- pracownia techniczna;
- pracownia przystosowania do życia codziennego;
- pracownia komputerowa.

W 2020 roku liczba uczestników WTZ wynosiła 90 osób, w tym 62 uczestników z terenu miasta Mielca, 27 z terenu powiatu mieleckiego i 1 z powiatu kolbuszowskiego¹⁰. Przyjęcia kandydatów do uczestnictwa w Warsztacie Terapii Zajęciowej dokonuje Komisja Kwalifikacyjna powołana przez Dyrektora MOPS w Mielcu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu prowadzi 6 **mieszkań chronionych** dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, niepełnosprawnych lub chorych, pod warunkiem, że nie wymagają

⁸ Za: <http://mops.mielec.pl/domy-dziennego-pobytu/> (08.11.2021)

⁹ WTZ powoływane są na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. 1997 Nr 123 poz. 776 z późn. zm.)

¹⁰ Ibidem oraz <http://wtz.mielec.pl> (08.11.2021)

całodobowej opieki. Mieszkania mieszczą się przy ul. Adama Mickiewicza 13. Mieszkania chronione prowadzone przez MOPS są mieszkaniami treningowymi, w których, przy zapewnionej pomocy specjalistów (pracowników socjalnych i psychologa) osoby korzystające z pomocy przygotowywane są do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie na własny rachunek, przy pomocy własnych umiejętności i z wykorzystaniem własnej zaradności życiowej. Pobyt w mieszkaniu chronionym przyznawany jest decyzją administracyjną, na czas określony i jest nieodpłatny dla osób, których dochód nie przekracza ustalonego kryterium dochodowego. W okresie od 01.03.2018 r. do 30.04.2020 r. usługi realizowane w mieszkaniach chronionych współfinansowane były w ramach projektu *Tworzenie miejsc pobytu w nowo utworzonych mieszkaniach chronionych na terenie Gminy Miejskiej Mielec* ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, Działanie 8.3 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych¹¹, natomiast od 1 maja 2020 roku usługi społeczne świadczone w mieszkaniach chronionych są finansowane ze środków Gminy Miejskiej Mielec¹². W 2020 roku z pobytu w mieszkaniach chronionych treningowych skorzystały 23 osoby.

Na terenie miasta organizowana jest również kompleksowa pomoc instytucjonalna (schronisko, ogrzewalnia, noclegownia) dla osób dotkniętych problemem **bezdomności**. Realizacja zadania publicznego w zakresie udzielenia tymczasowego schronienia dla bezdomnych kobiet i mężczyzn oraz noclegowni i ogrzewalni dla osób bezdomnych została zlecona przez Gminę Miejską Mielec Towarzystwu Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło w Mielcu. Schronisko dla bezdomnych kobiet i mężczyzn mieści się przy ul. Sandomierskiej 19 i zapewnia 21 miejsc dla mężczyzn i 8 miejsc dla kobiet. W noclegowni dla bezdomnych dostępnych jest 12 miejsc, zaś w ogrzewalni – do 4 miejsc. Osoby bezdomne mogą ponadto skorzystać z pomocy w formie gorącego posiłku wydawanego w placówkach Caritas Diecezji Tarnowskiej: Oddział przy Parafii MBNP w Mielcu (Al. Niepodległości 5) oraz Oddział przy Parafii Św. Mateusza Apostoła i Ewangelisty w Mielcu (ul. Kilińskiego 16). Dla osób bezdomnych dostępna jest również pomoc w zakresie wydawania odzieży używanej, udzielana przez: Oddział Rejonowy PCK w Mielcu (ul. Żeromskiego 17) i Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn im. Św. Brata Alberta w Mielcu (ul. Sandomierska 19) oraz z wieszaków z ciepłą odzieżą, które w ramach mieleckiej akcji „Podzielmy się ciepłem” stanęły w trzech punktach miasta: wejście do Głównego Budynku Urzędu Miejskiego (ul. Żeromskiego 26), podsienia Samorządowego Centrum Kultury (Al. Niepodległości 7) i przystanek MKS w Rynku (od ul. Kościelnej)¹³.

Zespół ds. Asysty Rodzinnej funkcjonuje w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w ramach Działu Specjalistycznej Pracy Socjalnej. Zespół składa się z asystenta rodziny, konsultanta-prawnika i psychologa lub/i pedagoga, a w pracach zespołu uczestniczy również pracownik socjalny właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny. W ramach działalności zespołu dokonywana jest analiza sytuacji rodzin przeżywających trudności (co może skutkować wnioskiem o objęcie rodziny wsparciem asystenta rodziny), a także analiza sytuacji i efektów działań podejmowanych w rodzinach objętych wsparciem oraz ewaluacja planów pracy z rodzinami. Rodziny objęte wsparciem asystentów rodziny mają możliwość skorzystania z poradnictwa specjalistycznego: prawnego, psychologicznego i pedagogicznego, w zależności od zdiagnozowanych potrzeb. Poradnictwo jest realizowane przez

¹¹ Projekt był skierowany do osób pełnoletnich zamieszkujących na terenie miasta Mielca, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymagają usług o charakterze całodobowym. W projekcie przyjęto założenie, iż w okresie realizacji w mieszkaniach chronionych treningowych skorzysta z pobytu 30 osób (20 kobiet i 10 mężczyzn).

¹² Za: <http://mops.mielec.pl/mieszkania-chronione/> (08.11.2021)

¹³ Za: <http://mops.mielec.pl/bezdomnosc/> (08.11.2021)

pracowników MOPS, ale również innych instytucji, m.in. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień czy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Pomoc instytucjonalna realizowana przez inne instytucje

System pomocy społecznej w Mielcu, oprócz jej głównego realizatora, tj. Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mielcu, jest tworzony przez szereg innych podmiotów. Znajdują się wśród nich jednostki samorządowe, instytucje administracji państwowej, służby mundurowe, ale także placówki edukacyjne czy ochrony zdrowia. Wszystkie te instytucje w sposób bezpośredni lub pośredni realizują kwestie związane z polityką społeczną i pomocą socjalną. W wielu przypadkach dopiero wspólne działania kilku zaangażowanych podmiotów przynoszą pozytywne efekty w postaci rozwiązania problemu czy zapobiegania sytuacjom kryzysowym. Stąd też kluczowa jest aktywna współpraca między wszystkimi podmiotami realizującymi zadania w obszarze pomocy społecznej i wchodzących w skład kompleksowego systemu pomocowego.

Tabela 4. Zasoby instytucjonalne systemu polityki społecznej w Mielcu.

Instytucja	Adres
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu	ul. Łukasiewicza 1C
Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia, Urząd Miejski w Mielcu	ul. Żeromskiego 23
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu, siedziba: Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	ul. Żeromskiego 23
Zespół Interdyscyplinarny Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Miejskiej Mielec, siedziba: Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	ul. Żeromskiego 23
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu:	ul. Żeromskiego 34
Dom Pomocy Społecznej im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Mielcu	ul. kard. S. Wyszyńskiego 16
Punkt Interwencji Kryzysowej w Mielcu	ul. Żeromskiego 34
Mieszkanie chronione	ul. Żeromskiego 34
Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	ul. Żeromskiego 34
Powiatowy Urząd Pracy w Mielcu	ul. Chopina 16a
Komenda Powiatowa Policji w Mielcu	ul. Wyspiańskiego 8
Straż Miejska w Mielcu	ul. Żeromskiego 26
Prokuratura Rejonowa w Mielcu	ul. M. Curie-Skłodowskiej 2
Sąd Rejonowy w Mielcu	ul. Kościuszki 15
Okręgowy Ośrodek Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem w Stalowej Woli. Punkt Lokalny w Mielcu	ul. Reja 1
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Mielcu	ul. Sękowskiego 2b
Szpital Powiatowy im. Edmunda Biernackiego w Mielcu	ul. Żeromskiego 22
Powiatowa Stacja Pogotowia Ratunkowego Samodzielny Publiczny Zakład w Mielcu	ul. Żeromskiego 22
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Mielcu: Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu	ul. Wolności 44
Pomieszczenia w budynku przy ul. Chopina 8: Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Telefon Zaufania	ul. Chopina 8

Placówki oświatowe na terenie miasta: przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe oraz żłobki	x
Placówki ochrony zdrowia	x

Źródło: opracowanie własne

Specjalną funkcję w systemie polityki społecznej pełnią podmioty ekonomii społecznej. Stanowią one uzupełnienie sektora prywatnego i publicznego, pomagają zapobiegać wykluczeniu społecznemu i łagodzą napięcia społeczne. Ekonomia społeczna to *sfera aktywności obywatelskiej, która poprzez działalność ekonomiczną i działalność pożytku publicznego służy: integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych społeczną marginalizacją, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej (interesu ogólnego)*. Oznacza to, że dla podmiotów ekonomii społecznej istotne znaczenie – obok celu gospodarczego – ma *misja społeczna*¹⁴. Wśród podmiotów społecznych wymienia się: podmioty reintegracyjne (centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, warsztaty terapii zajęciowej, zakłady aktywności zawodowej), koła gospodyń wiejskich, organizacje pozarządowe (w tym organizacje kościelne), przedsiębiorstwa społeczne (PS), spółdzielnie inwalidów i niewidomych, spółdzielnie pracy, spółdzielnie socjalne, spółki non profit czy zakłady pracy chronionej (ZPCh). Wspieranie działalności podmiotów sektora ekonomii społecznej jest o tyle istotnym działaniem na szczeblu samorządowym, ponieważ zgodnie z obowiązującym *Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej w 2023 roku* jednostki samorządu terytorialnego mają przeznaczać co najmniej 2% budżetu na zlecenie świadczenia usług społecznych użyteczności publicznej i realizacji zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnym podmiotom ekonomii społecznej i solidarnej, co wynika z załącznika do uchwały Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2019 r. zmieniającego uchwałę w sprawie przyjęcia programu pod nazwą *Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej* (M.P. 2019, poz. 214).

Wśród istniejących obecnie na terenie miasta Mielec podmiotów ekonomii społecznej można zidentyfikować przedsiębiorstwa społeczne, warsztaty terapii zajęciowej, klub integracji społecznej, centrum integracji społecznej oraz zakłady pracy chronionej. Specyfikę podmiotów ekonomii społecznej w Mielcu przedstawia poniższa tabela:

Tabela 5. Podmioty ekonomii społecznej prowadzące działalność na terenie miasta Mielec.

Rodzaj podmiotu	Nazwa	Adres	Forma prawna
Przedsiębiorstwa społeczne	Fundacja Wspierania Edukacji i Rozwoju Edu	ul. Al. Niepodległości 14/52	fundacja
	Fundacja Wspierania Rozwoju „Inspiracja”	ul. Jagiellończyka 13/22	fundacja
	Klub Muzyczny Hades	ul. Krótka 5	spółka non profit (sp. z o.o.)
	Noeza Non-Profit Sp. z o.o.	ul. Wiejska 31	spółka non profit (sp. z o.o.)
	Patronus – opieka nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi Przedsiębiorstwo Społeczne Sp. z o.o.	ul. Obrońców Pokoju 3	spółka non profit (sp. z o.o.)
	Spółdzielnia Socjalna „Wyspa Przygód”	ul. A. Mickiewicza 32	spółdzielnia socjalna
	Stowarzyszenie Ecoplus	ul. Kardynała Wyszyńskiego 6b/6	stowarzyszenie
	Stowarzyszenie PRO VIS	ul. Długa 37A	stowarzyszenie
	Stowarzyszenie Pro Vis	ul. Długa 37A	stowarzyszenie

¹⁴ Cyt. za: <https://es.rops.rzeszow.pl/podstawowe-pojecia/> (10.12.2021)

	Swift Production Not For Profit Sp. z o.o.	ul. Bogusławskiego 3/7	spółka non profit (sp. z o.o.)
Warsztaty Terapii Zajęciowej	Warsztat Terapii Zajęciowej w Mielcu	ul. Kocjana 15	x
Centra Integracji Społecznej	Centrum Integracji Społecznej w Mielcu przy Stowarzyszeniu „Godne Życie dla Dzieci”	ul. Biernackiego 1	x
Kluby Integracji Społecznej	Klub Integracji Społecznej przy MOPS w Mielcu	ul. Mickiewicza 13	x
Zakłady Pracy Chronionej i Spółdzielnie Inwalidów	Przedsiębiorstwo POLGRAF Sp. z o.o.	ul. Wojska Polskiego 3	x
	Polsko-Koreańskie Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Handlowe „JOONGPOL” Sp. z o.o.	ul. Wojska Polskiego 3	x

Źródło: <https://es.rops.rzeszow.pl/ekonomia-spoeczna/>

Organizacje pozarządowe w systemie pomocy społecznej

Poza organami państwowymi istotną rolę w tworzeniu zasobów pomocy społecznej w Mielcu pełnią **organizacje pozarządowe**. Wśród podmiotów zarejestrowanych na terenie miasta na szczególną uwagę zasługują w tym miejscu te jednostki, których działalność dotyczy kwestii związanych z pomocą społeczną świadczoną na rzecz różnych odbiorców. Do najprężniej działających w obszarze pomocy społecznej czy usług socjalnych jednostek trzeciego sektora w Mielcu należą zarówno miejskie oddziały ogólnopolskich podmiotów, jak i organizacje o charakterze lokalnym. Znaczna część mieleckich organizacji pozarządowych działających w zakresie obejmującym pomoc społeczną posiada status organizacji pożytku publicznego, czyli jest uprawniona do pozyskiwania 1% z podatku dochodowego. Poniżej w tabeli przedstawiono listę organizacji pozarządowych działających w Mielcu w obszarze pomocy społecznej.

Tabela 6. Organizacje pozarządowe działające w obszarze pomocy społecznej w Mielcu.

Nazwa	Adres	OPP
Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta – Koło Mieleckie	ul. Sandomierska 19	OPP
Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną – Koło w Mielcu (Ośrodek Wczesnej Interwencji, Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne „Wesoły Balonik”, Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy, Niepubliczna Specjalistyczna Poradnia Wczesnego Wspomagania Rozwoju)	ul. Wojśławska 278	OPP
Polski Komitet Pomocy Społecznej – Zarząd Miejskiego Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej	ul. Ludwika Solskiego 10	OPP
Mieleckie Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane w Mielcu	ul. Adama Mickiewicza 2/7	OPP
Stowarzyszenie „Godne Życie dla Dzieci”	ul. Henryka Sienkiewicza 50/19	OPP
Stowarzyszenie Rodziców Osób Niepełnosprawnych i Osób Wspierających przy W.T.Z	ul. Antoniego Kocjana 15	OPP
Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Autystycznych i Niepełnosprawnych Sun Rise	ul. Botaniczna 4	OPP

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski w Mielcu	ul. Fryderyka Chopina 8/104	OPP
Stowarzyszenie „Otwórzmy przed nimi świat”	ul. Wojciecha Bogusławskiego 3/7	OPP
Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Tarnowskiej w Tarnowie / Oddział Parafia MBNP w Mielcu	ul. ks. Henryka Arczewskiego 1	OPP
Stowarzyszenie „DLA WAS”	ul. Królowej Jadwigi 1	OPP
Polski Związek Niewidomych Okręg Podkarpacki Koło Powiatowe w Mielcu	ul. Mieczysława Biernackiego 1/67	OPP
Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Nowe Życie”	ul. Fryderyka Chopina 8	OPP
Forum Organizacji Pozarządowych Powiatu Mieleckiego	ul. Henryka Sienkiewicza 1	OPP
Stowarzyszenie Amazonek Powiatu Mieleckiego	ul. Czesława Tańskiego 2	OPP
Fundacja Auxilium (przejęła zadanie prowadzenia Poradni Specjalistycznej „Arka”)	ul. ks. Henryka Arczewskiego 5a	OPP
Polski Czerwony Krzyż	ul. Stefana Żeromskiego 17	OPP
Mieleckie Stowarzyszenie Pomocy i Wsparcia „Rozwiązanie” (w tym Placówka Wsparcia Dziennego „Radosna Żyrafa”)	ul. Adama Mickiewicza 2/6	
Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Aktywności Zawodowej Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie	ul. Królowej Jadwigi 1	
Stowarzyszenie „Wspieramy Rodziny”	ul. Mieczysława Biernackiego 9/21	
Stowarzyszenie „Mamy dla Was Czas” (w tym świetlica „Dobra Przestrzeń”)	ul. Jana Kochanowskiego 5/37	
Polski Związek Głuchych – Koło Terenowe w Mielcu	ul. Adama Mickiewicza 2/7	
Fundacja Onkologiczna – „Zwalcz go uśmiechem”	ul. Wojsławska 377	
Fundacja Wspierania Profilaktyki i Edukacji Zdrowia „Źródleńko”	ul. Kazimierza Pułaskiego 4a	
Stowarzyszenie Razem dla Ziemi Mieleckiej	ul. Tadeusza Kościuszki 25	
Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło w Mielcu	ul. Stefana Żeromskiego 17	
Stowarzyszenie „Jedno życie”	ul. ks. Piotra Skargi 19	
Mielecki Uniwersytet Trzeciego Wieku	Al. Niepodległości 7	
„Hospicjum Domowe” w Mielcu	ul. ks. Henryka Arczewskiego 5	
Caritas przy parafii Matki Bożej Nieustającej Pomocy	ul. ks. Henryka Arczewskiego 1	
Caritas przy parafii Trójcy Przenajświętszej	ul. ks. Kard. St. Wyszyńskiego	
Caritas przy parafii św. Mateusza	ul. Hetmańska 34	

Źródło: <https://www.ngo.pl> oraz <https://www.mielec.pl/baza-mieleckich-organizacji-pozarządowych/> (08.11.2021)

Miasto Mielec w ramach *Programu współpracy Gminy Miejskiej Mielec z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2021* podejmuje współpracę z podmiotami działającymi w zakresie odpowiadającym zadaniom własnym gminy realizowanych na rzecz

jej mieszkańców. Współpraca ta obejmuje również obszary związane z szeroko rozumianą pomocą społeczną, w tym m.in. w zakresie:

- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
- ochrony i promocji zdrowia, w tym profilaktyki;
- działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn;
- działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka;
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
- działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży¹⁵.

Natomiast na podstawie ustalonych zadań priorytetowych wskazano, że mogą one być zlecane do realizacji podmiotom prowadzącym działalność statutową w obszarze m.in.:

- pomocy społecznej
- osób w wieku emerytalnym
- kultury i oświaty oraz wypoczynku dzieci i młodzieży
- osób niepełnosprawnych
- ochrony, profilaktyki i promocji zdrowia;
- rodziny i rodzicielstwa¹⁶.

Diagnoza problemów społecznych miasta Mielca

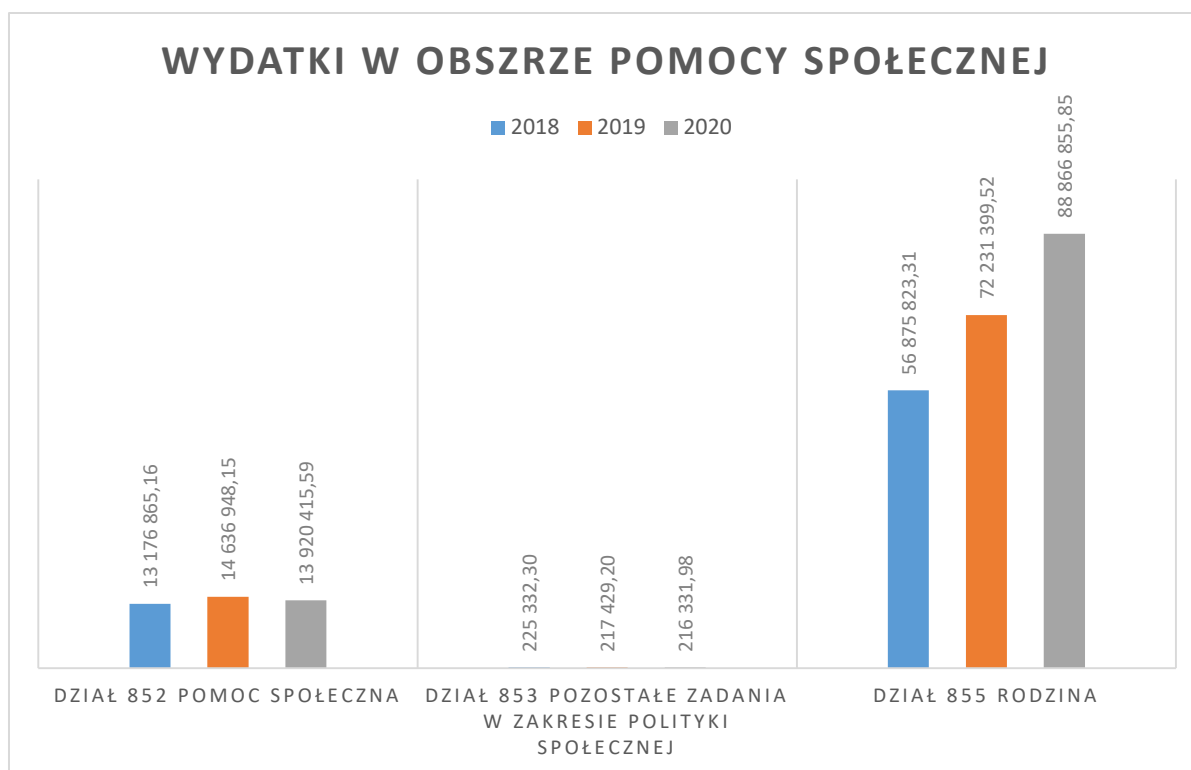
Wydatki w obszarze polityki społecznej

Wydatki gmin na zadania z obszaru polityki społecznej stanowią istotną część budżetów miejskich. Na realizację zadań należących do działu 852 *Pomoc społeczna* z budżetu miasta Mielca wydatkowano ponad 13,9 mln zł, co stanowiło 3,6% całości wydatków z budżetu miasta. Na wydatki w dziale 853 *Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej* przeznaczono łącznie 216,3 tys. zł, o 4% mniej niż w 2018 roku. Największą pozycję budżetową w zakresie polityki społecznej stanowią wydatki w dziale 855 *Rodzina*. W 2018 roku w tym dziale wydatkowano ponad 56,8 mln zł, w 2019 roku wydatki wzrosły do 72,2 mln zł, zaś w 2020 roku osiągnęły poziom 88,8 mln zł. Na przestrzeni trzech lat wydatki miasta w dziale 855 wzrosły o ponad 56%, natomiast ich udział w ogóle wydatków z budżetu gminy zwiększył się z 17,8% do 23,1%.

¹⁵ Za: Program współpracy Gminy Miejskiej Mielec z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2021.

¹⁶ Ibidem.

Wykres 10. Wydatki gminy Mielec w obszarze pomocy społecznej w latach 2018-2020.

Źródło: dane BDL (GUS)

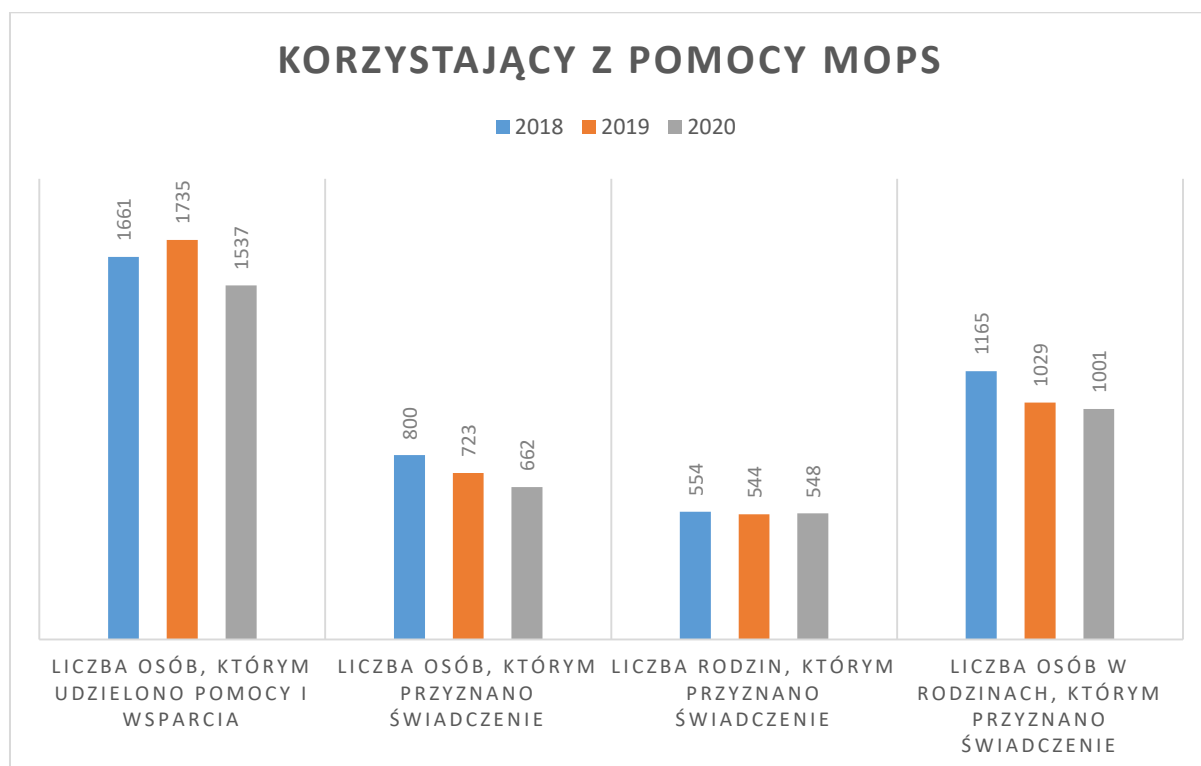
Działalność MOPS w Mielcu – rodzaje i formy wsparcia

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu wspiera osoby potrzebujące w różnych obszarach ich życia, w zależności od występujących problemów.

W 2020 roku z pomocy i wsparcia udzielanego przez MOPS w Mielcu skorzystało ogółem 1 537 osób. Była to liczba niższa niż liczba korzystających z pomocy i wsparcia MOPS w latach poprzednich – w 2019 roku pomocą objęto łącznie 1 735 osób (o 11,4% więcej), zaś w 2018 roku – 1 661 osób (o 7,5% więcej).

Na przestrzeni lat zmniejszała się również liczba osób, korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji: w 2018 roku otrzymało je 800 osób z 554 rodzin liczących 1 165 członków, zaś w 2020 roku świadczenia przyznano 662 osobom z 548 rodzin składających się z 1 001 osób.

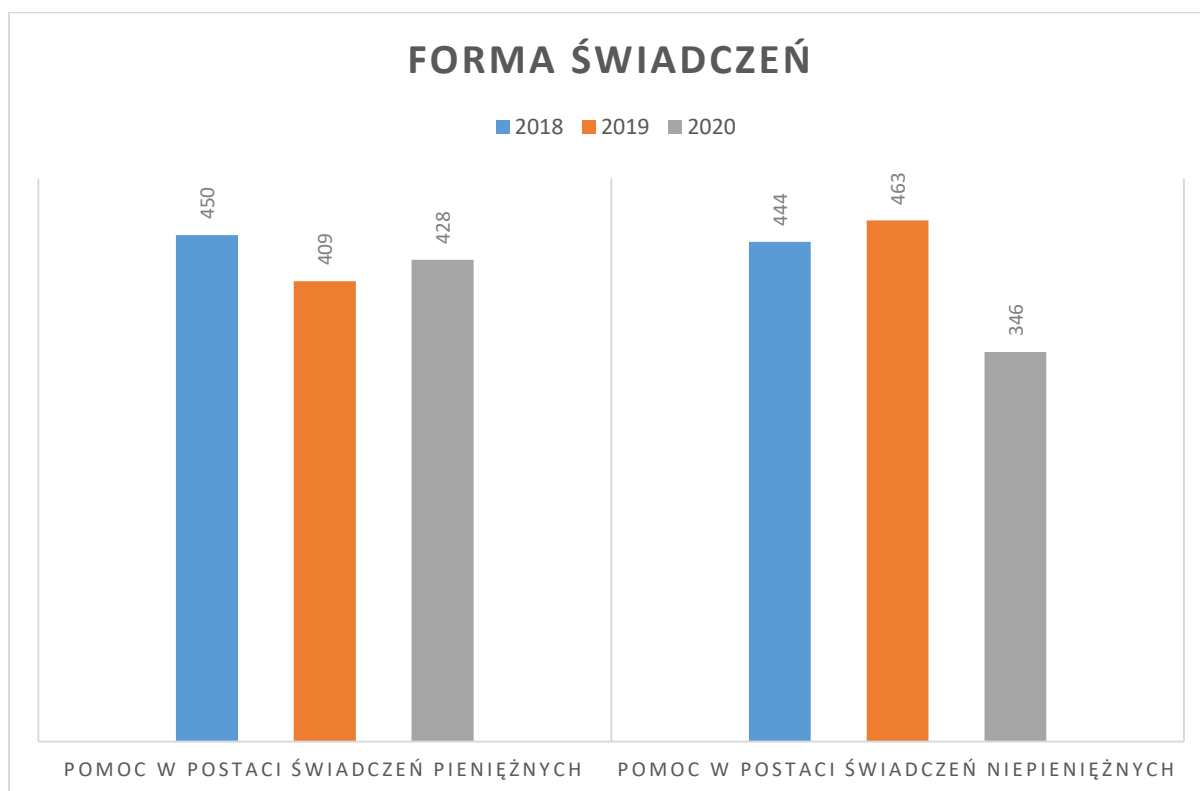
Wykres 11. Liczba osób i rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia (w tym przyznano świadczenie) w MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej – 2018 r., 2019 r., 2020 r.

Zmienna w poszczególnych latach była liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przyznanych przez MOPS w Mielcu. Pomoc w postaci świadczeń pieniężnych w 2020 roku otrzymało 428 osób, tj. mniej niż w 2018 roku (spadek o 4,9%), ale więcej niż w 2019 roku (wzrost o 4,6%). W przypadku świadczeń niepieniężnych najwyższą liczbę osób korzystających odnotowano w 2019 roku, gdy pomocą taką objęto 463 osoby. W 2020 roku ich liczba zmniejszyła się do poziomu 346 korzystających ze świadczeń niepieniężnych (spadek o 25,3%).

Wykres 12. Liczba osób korzystających z świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przyznanych przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej – 2018 r., 2019 r., 2020 r.

W 2020 roku najczęściej rodzin skorzystało z pomocy w formie świadczenia wychowawczego, którą objęto ponad 6,4 tys. mieleckich rodzin. Liczba rodzin korzystających z tej formy pomocy znacząco wzrosła w porównaniu z 2018 rokiem, gdy świadczenia wychowawcze zostały przyznane 3,8 tys. rodzinom – w 2020 roku było ich niemal o 70% więcej. Ponad 4,3 tys. mieleckich rodzin w 2020 roku otrzymało pomoc w postaci świadczenia „Dobry start”, a ich liczba była o 29% niższa niż w 2018 roku, gdy powyższe świadczenia przyznano 6 150 rodzinom. Zmniejszyła się również znacznie liczba rodzin, które korzystały z pomocy MOPS w Mielcu w formie świadczeń rodzinnych, świadczeń alimentacyjnych i zasiłku dla opiekuna. W 2018 roku pomoc taką otrzymało niemal 6,5 tys. rodzin, zaś w 2020 ich liczba zmniejszyła się do 3,8 tys. (-41%). Zmienna w poszczególnych latach okazała się liczba rodzin, którym udzielono wsparcia z zakresu działań z pomocy społecznej (w tym świadczeń pieniężnych, jak i niepieniężnych). Najwięcej rodzin otrzymało taką pomoc w 2019 roku – ponad 1,2 tys. rodzin. W 2020 roku liczba rodzin korzystających z różnych działań z zakresu pomocy społecznej była niższa i wynosiła niespełna 1,1 tys.

Z innych form wsparcia MOPS korzystało znacznie mniej rodzin – w 2020 roku 481 rodzin otrzymało dodatki mieszkaniowe (o 12,9% mniej niż w 2018 roku), 295 rodzinom przyznano dodatki energetyczne (o 19,8% mniej niż w 2018 roku), a 229 rodzin skorzystało z pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (o 13,9% więcej niż w 2018 roku). Jeszcze mniej licznie wśród klientów MOPS w Mielcu występowały rodziny, które otrzymały pomoc z zakresu wspierania rodziny (w tym korzystające z pomocy w ramach ustawy „Za życiem”) – w 2020 roku były to 44 rodziny (o 63% więcej niż w 2018 roku) czy uczniowie otrzymujący stypendia szkolne – 19 rodzin w 2020 roku (o 74,3% mniej niż w 2018 roku). Najrzadziej udzielaną formą wsparcia przez MOPS w Mielcu jest jednorazowe świadczenie „Za życiem” – w 2020 roku skorzystało z niego 6 rodzin, tj. więcej niż 2018 roku (4 rodziny) i mniej niż w 2019 roku (9 rodzin).

Warto dodać, iż rok 2020 i pandemia COVID-19 spowodowały znaczne zmiany w codziennej działalności MOPS w Mielcu i podjęcie nowych działań w zakresie wsparcia licznego grona klientów, którzy ucierpieli w wyniku epidemii. W ramach tych działań MOPS w Mielcu udzielił wsparcia 3 391 osobom objętym izolacją i kwarantanną, a także w ramach programu „Wspieraj Seniora” – 50 seniorom z terenu miasta.

Tabela 7. Liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.

	2018	2019	2020
z zakresu działań z pomocy społecznej	1 068	1 243	1 098
z zakresu wspierania rodziny	27	38	44
z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	201	227	229
ze świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zasiłku dla opiekuna	6 494	3 384	3 820
ze świadczenia wychowawczego	3 819	5 995	6 473
ze świadczenia „Dobry start” ¹⁷	6 150	4 377	4 363
z jednorazowego świadczenia „Za życiem”	4	9	6
z dodatków mieszkaniowych ¹⁸	552	494	481
z dodatków energetycznych	368	314	295
ze stypendium szkolnego ¹⁹	74	25	19

Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS w Mielcu – 2018 r., 2019 r., 2020 r.

Pomoc udzielana w formie świadczeń pieniężnych

Na podstawie ustawy o pomocy społecznej do świadczeń pieniężnych, z których mogą skorzystać osoby zgłaszające się do MOPS zalicza się: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, w tym zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności oraz zasiłek celowy specjalny.

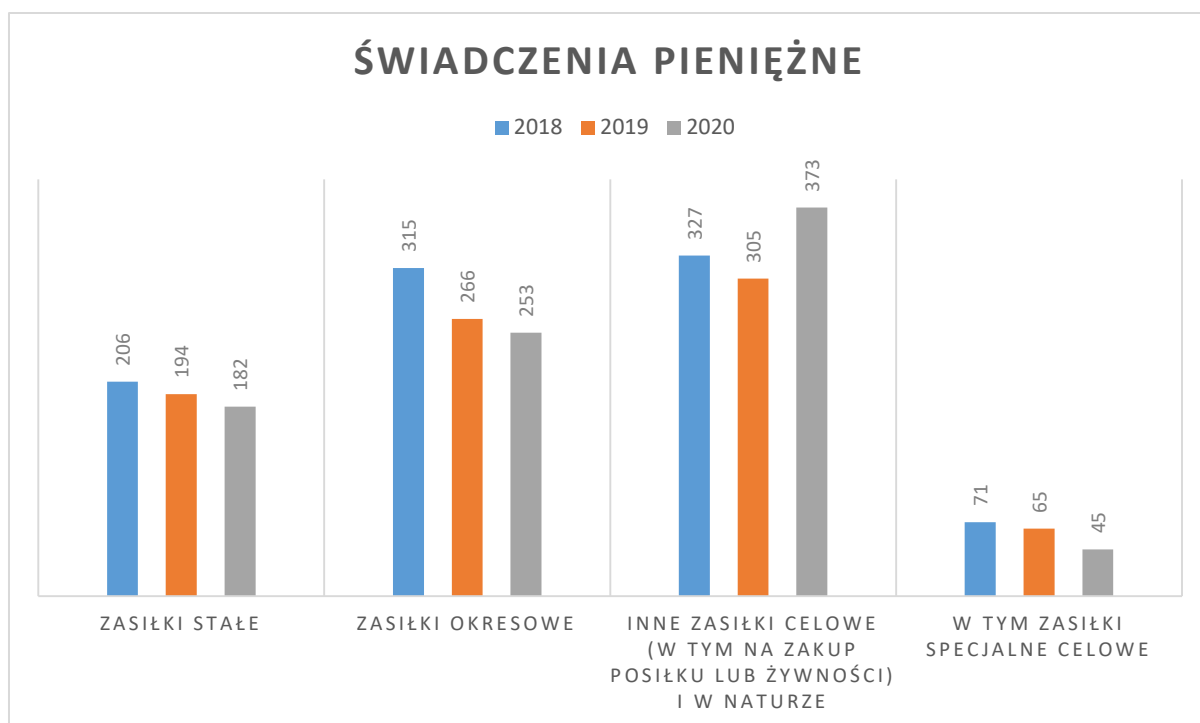
W 2020 roku świadczenia pieniężne w postaci zasiłków stałych na podstawie decyzji MOPS w Mielcu przyznano 182 osobom, zaś zasiłki okresowe – 253 mieszkańcom miasta. W obu przypadkach były to wartości niższe niż w latach poprzednich. W 2018 roku zasiłki stałe pobierało średnio 206 osób (o 11,6% więcej niż w 2020 roku), a zasiłki okresowe przyznano 315 osobom (o 19,7% więcej niż w 2020 roku). Na przestrzeni ostatnich lat wzrosła natomiast liczba przyznaczonych innych zasiłków celowych, w tym na zakup posiłku lub żywności i w naturze. W 2018 roku zasiłki takie otrzymywało 327 osób, w 2019 roku ich liczba zmniejszyła się do 305 osób, by w 2020 roku wzrosnąć do 373 osób (tj. o 14% więcej niż w 2018 roku). Najbardziej występującą formą świadczeń pieniężnych były zasiłki specjalne celowe, które w 2020 roku przyznano 45 osobom.

¹⁷ Od 01.07.2021 roku MOPS nie realizuje zadań wynikających z rządowego programu „Dobry start”.

¹⁸ Od 01.05.2021 roku MOPS nie realizuje zadań związanych z wypłatą dodatków mieszkaniowych.

¹⁹ Od 01.05.2021 roku MOPS nie realizuje zadań związanych z pomocą dla uczniów w formie stypendium szkolnego.

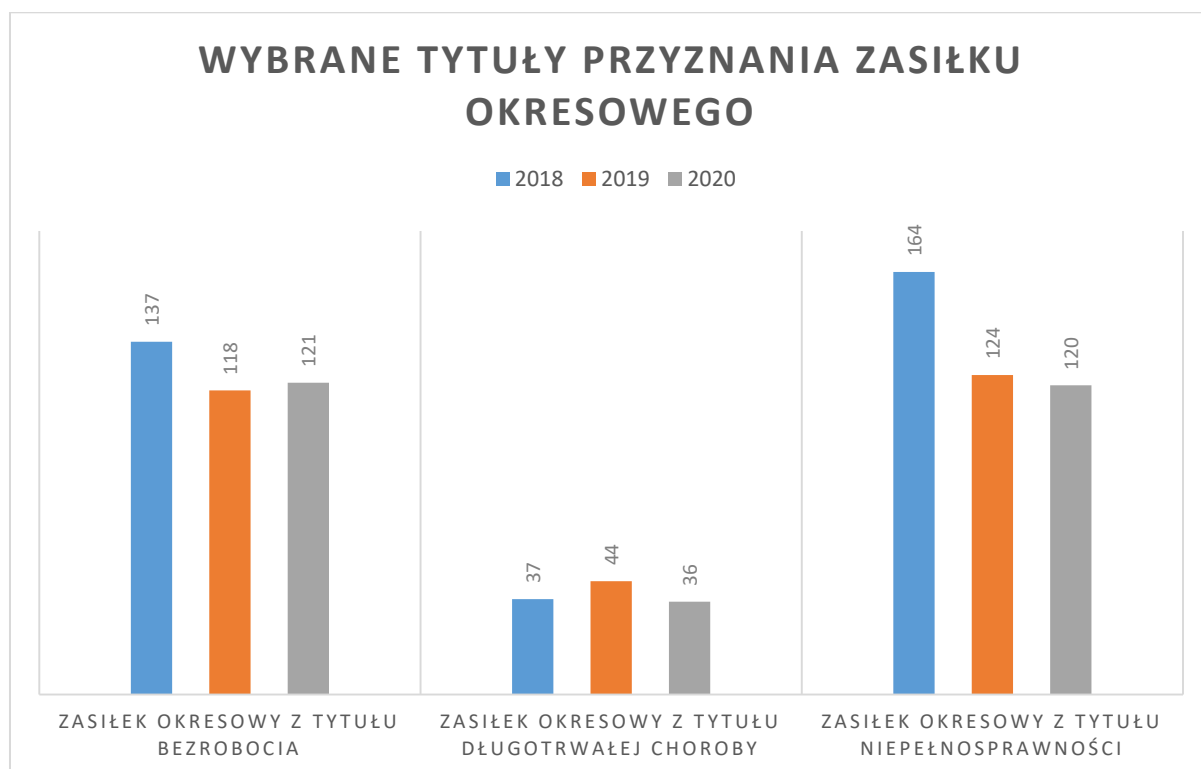
Wykres 13. Liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.

Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS w Mielcu – 2018 r., 2019 r., 2020 r.

Zasiłki okresowe najczęściej przyznawane były przez MOPS w Mielcu z tytułu bezrobocia oraz niepełnosprawności. Zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia przyznano w 2020 roku 121 osobom (o 11,7% mniej niż w 2018 roku), zaś zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności – 120 osobom (tj. o 26,8% mniej niż w 2018 roku). Spośród analizowanych przyczyn przyznania zasiłku okresowego przez MOPS w Mielcu najrzadziej występowały zasiłki okresowe z tytułu długotrwałej choroby. W 2020 roku otrzymało je 36 osób, o 1 więcej niż w 2018 roku, a jednocześnie o 8 mniej niż w 2019 roku.

Wykres 14. Liczba osób, którym przyznano zasiłki okresowe z tytułu bezrobocia, długotrwałej choroby i niepełnosprawności przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.

Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS w Mielcu – 2018 r., 2019 r., 2020 r.

Pomoc udzielana w formie świadczeń niepieniężnych

Na podstawie ustawy o pomocy społecznej do świadczeń niepieniężnych, z których mogą skorzystać osoby zgłaszające się do MOPS zalicza się: praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, sprawienie pogrzebu, schronienie, posiłek, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania oraz w ośrodku wsparcia, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, mieszkanie chronione.

Dożywianie

Zadania w zakresie dożywiania realizowane są w ramach programu rządowego „Posiłek w domu i szkole”. W 2020 roku programem objęto w Mielcu łącznie 519 osób, w tym 216 osób korzystających z posiłków i 430 otrzymujących zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności. Ogółem w 2020 roku wydano 16 059 posiłków w 24 punktów żywieniowych (o 7 mniej niż w latach poprzednich²⁰). W porównaniu do lat poprzednich w 2020 roku zmniejszyła się znacząco liczba osób korzystających z posiłków w ramach programu dożywiania (-53,7%) oraz liczba wydanych posiłków (-74,3%), a zwiększyła się liczba osób, którym przyznano zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności

²⁰ Mniejsza liczba prowadzonych punktów żywieniowych wynikała z obostrzeń pandemicznych, nie zostały one zamknięte, lecz ze względu na stan pandemii osoby nie korzystały z posiłków. Dożywianie prowadzone było w 24 placówkach, w tym: w 10 szkołach, 9 przedszkolach, 1 żłobku i 4 innych stołówkach (jadłodajnie Caritas, DDP, Powiatowy Zespół Placówek Szkolno-Wychowawczych).

(+165,4%). Zmiany te zostały wywołane przez epidemię koronawirusa, która spowodowała zamknięcie placówek prowadzących dożywianie oraz konieczność zmiany formy świadczenia z niepieniężnej (posiłki) na pieniężną (zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności).

Tabela 8. Pomoc w zakresie dożywiania realizowana przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.

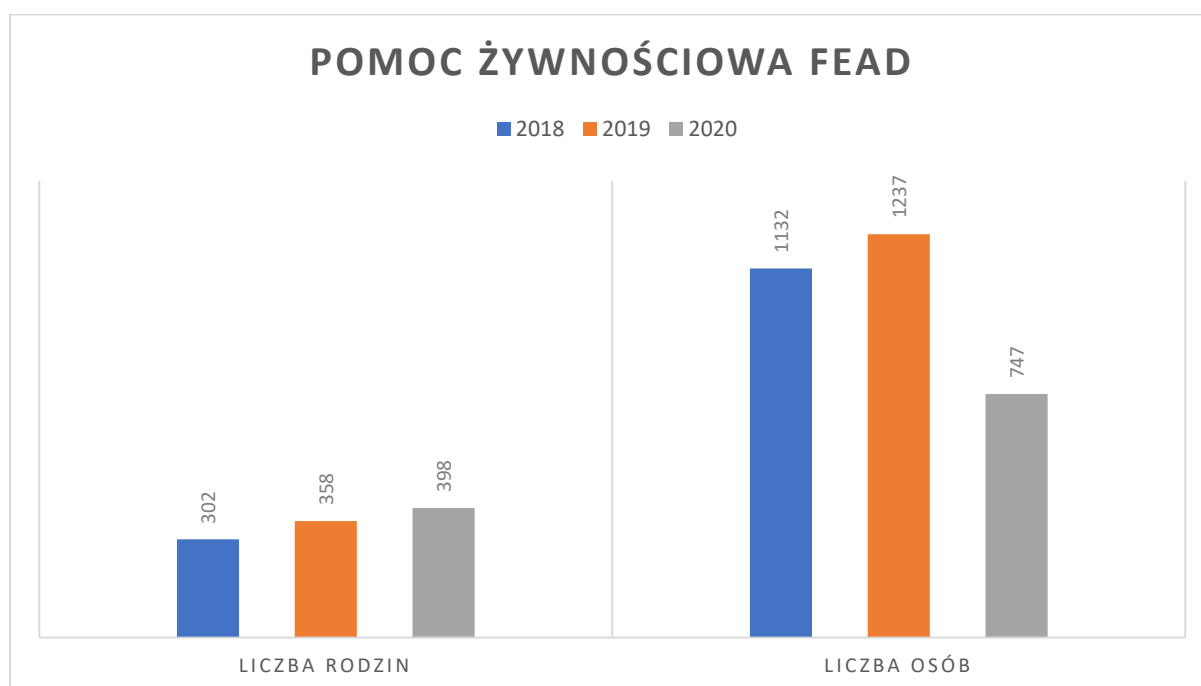
	2018	2019	2020
Rzeczywista liczba osób objętych programem	604	520	519
w tym korzystających z posiłku	467	382	216
w tym korzystających z zasiłku celowego	162	162	430
Liczba punktów żywieniowych	31	31	24
Liczba placówek prowadzących dożywianie	31	29	24
Średni koszt 1 posiłku	6,61	7,43	5,5
Liczba posiłków	62 590	49 065	16 059

Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS w Mielcu – 2018 r., 2019 r., 2020 r.

Pracownicy MOPS w Mielcu współuczestniczą także w realizacji *Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa* współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FAED) poprzez wydawanie skierowań do tego programu oraz powiadamianie osób uprawnionych do odbioru produktów żywnościowych. Podmiotem realizującym program na terenie Gminy Miejskiej Mielec jest Polski Komitet Pomocy Społecznej w Mielcu, zaś zadaniem MOPS jest kwalifikowanie osób i rodzin do Programu i wydawanie skierowań PKPS.

W 2020 roku uprawnionych do otrzymania pomocy żywnościowej w ramach Programu było 747 mieszkańców miasta Mielec, w 398 rodzinach. W 2019 roku wydano 358 skierowań dla podopiecznych MOPS, zaś pomocą rzeczową w formie produktów żywnościowych objęto łącznie 1 237 osób w tych rodzinach. W 2018 roku pomocą żywnościową w ramach Programu Pomocy Żywnościowej Unii Europejskiej FEAD objęto 302 rodziny, liczące 1 132 osób.

Wykres 15. Rodziny i osoby otrzymujące żywność z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa skierowane przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.

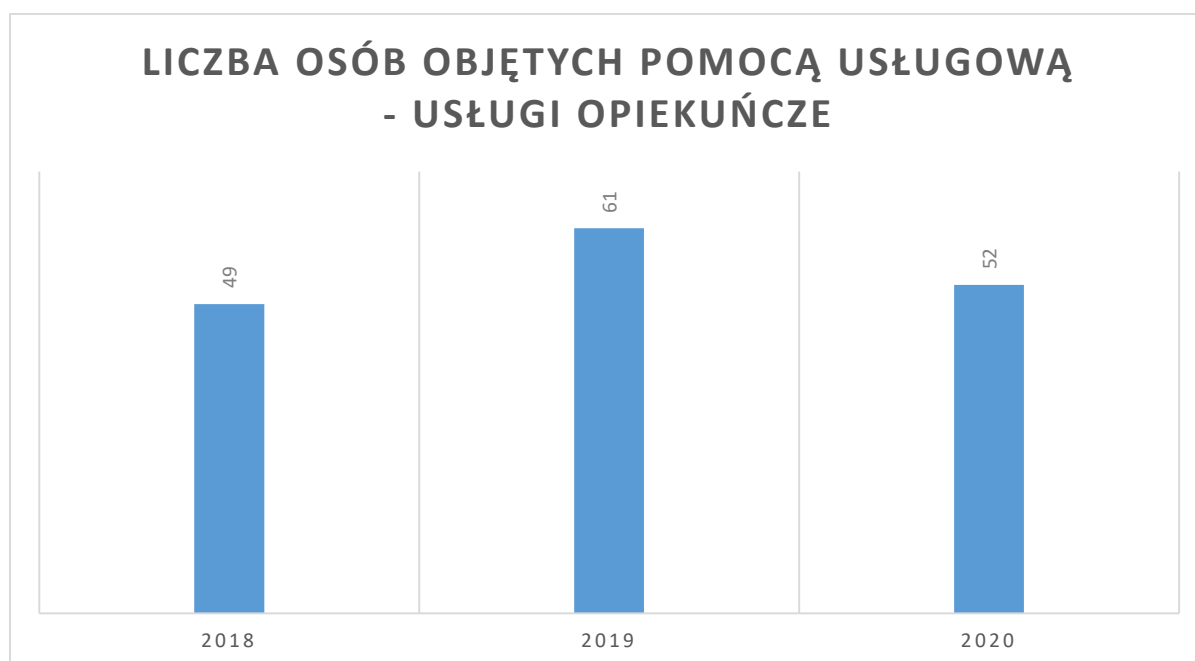
Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS w Mielcu – 2018 r., 2019 r., 2020 r.

Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze

Z usług opiekuńczych mogą skorzystać osoby, które z różnych przyczyn (wieku, choroby, niepełnosprawności itp.) wymagają częściowej opieki i pomocy innych osób w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. Usługi opiekuńcze są dostępne zarówno dla osób samotnych, jak i posiadających rodzinę, która jednak nie może zapewnić pomocy takiej osobie. Na podstawie umowy o realizację zadania publicznego Gmina Miejska Mielec zleca świadczenie usług opiekuńczych Polskiemu Komitetowi Pomocy Społecznej.

W 2020 roku usługami opiekuńczymi objęto 52 mieszkańców miasta (w tym jedną osobę specjalistycznymi usługami opiekuńczymi), tj. o 9 osób mniej niż w 2019 roku i jednocześnie o 3 osoby więcej niż w 2018 roku.

Wykres 16. Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.

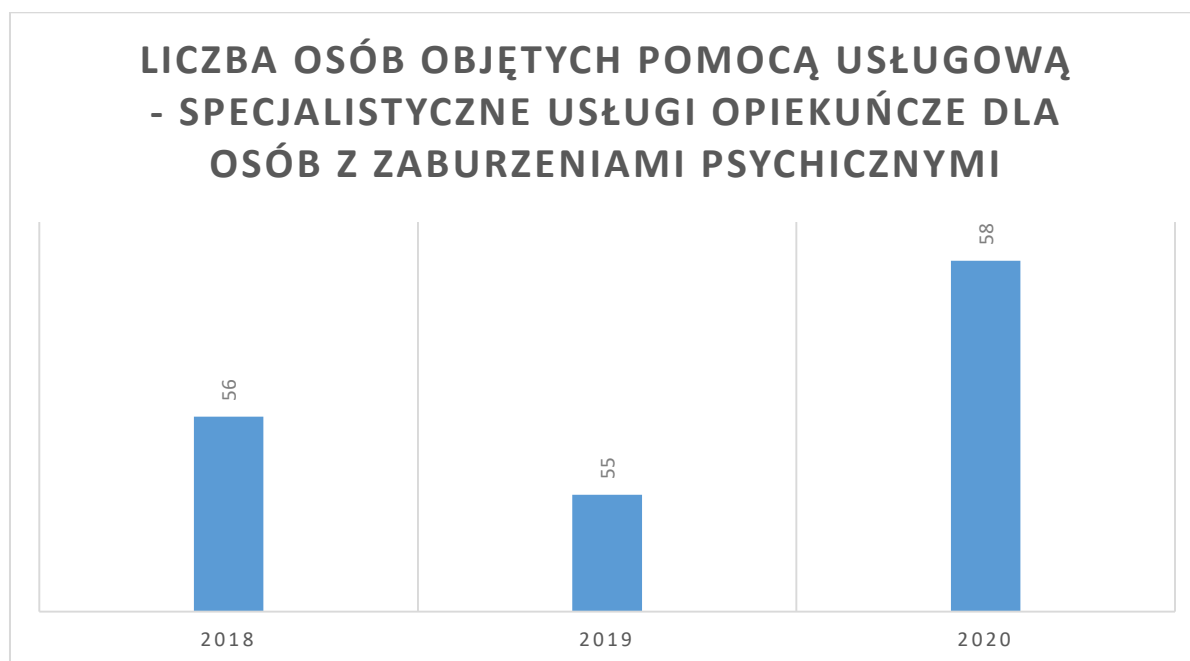
Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS w Mielcu – 2018 r., 2019 r., 2020 r.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone w miejscu zamieszkania

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są dostosowane do potrzeb podopiecznego wynikających z rodzaju schorzenia czy niepełnosprawności i są świadczone przez osoby posiadające specjalistyczne przygotowanie zawodowe. Na podstawie umowy o realizację zadania publicznego Gmina Miejska Mielec zleca świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi Polskiemu Komitetowi Pomocy Społecznej.

W 2020 roku specjalistycznymi usługami opiekuńczymi objęto 58 mieszkańców miasta z zaburzeniami psychicznymi, tj. o 3 osoby więcej niż w 2019 roku i o 2 osoby więcej niż w 2018 roku. Ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi częściej korzystały dzieci niż dorośli. W 2020 roku ze świadczenia skorzystało 51 dzieci (88%) i 7 dorosłych, w 2019 roku – 48 dzieci (87%) i 7 dorosłych, zaś w 2018 roku – 51 dzieci (91%) i 5 dorosłych.

Wykres 17. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowane przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.

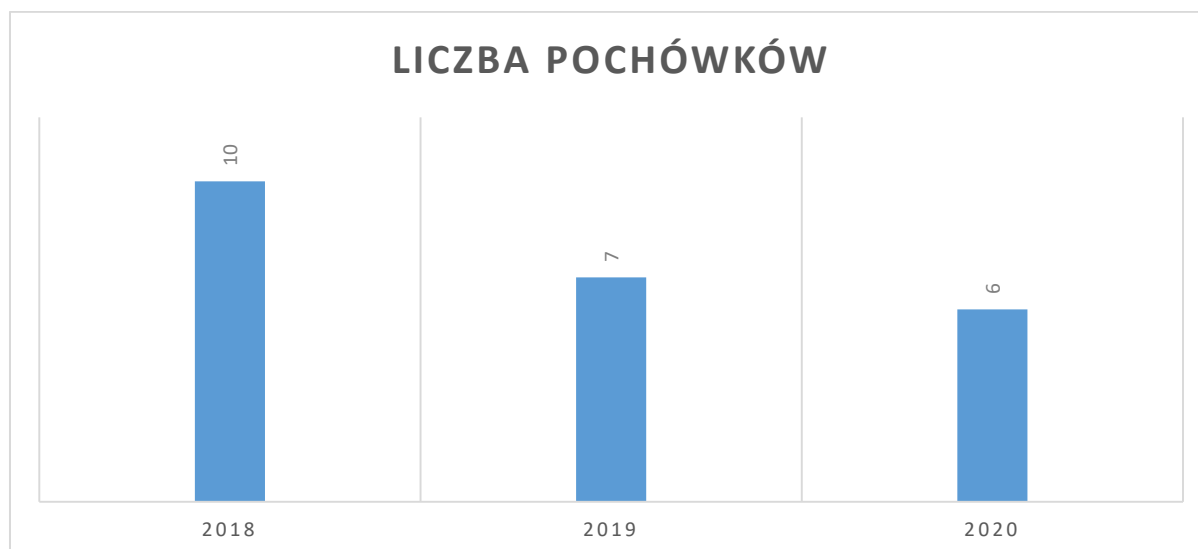
Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS w Mielcu – 2018 r., 2019 r., 2020 r.

Sprawienie pogrzebu

Do zadań gminy o charakterze obowiązkowym należy sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym. Zasady sprawiania pogrzeby przez Gminę Miejską Mielec osobom zmarłym i dzieciom martwo urodzonym określa odpowiednia uchwała Rady Gminy.

W 2020 roku ze środków miasta dokonano pochówku 6 martwo urodzonych dzieci. W poprzednich latach liczba sprawianych przez gminę pogrzebów była wyższa i wynosiła: 7 pochówków w 2019 roku oraz 10 pochówków w 2018 roku.

Wykres 18. Liczba sprawionych pogrzebów w Mielcu w latach 2018-2020.

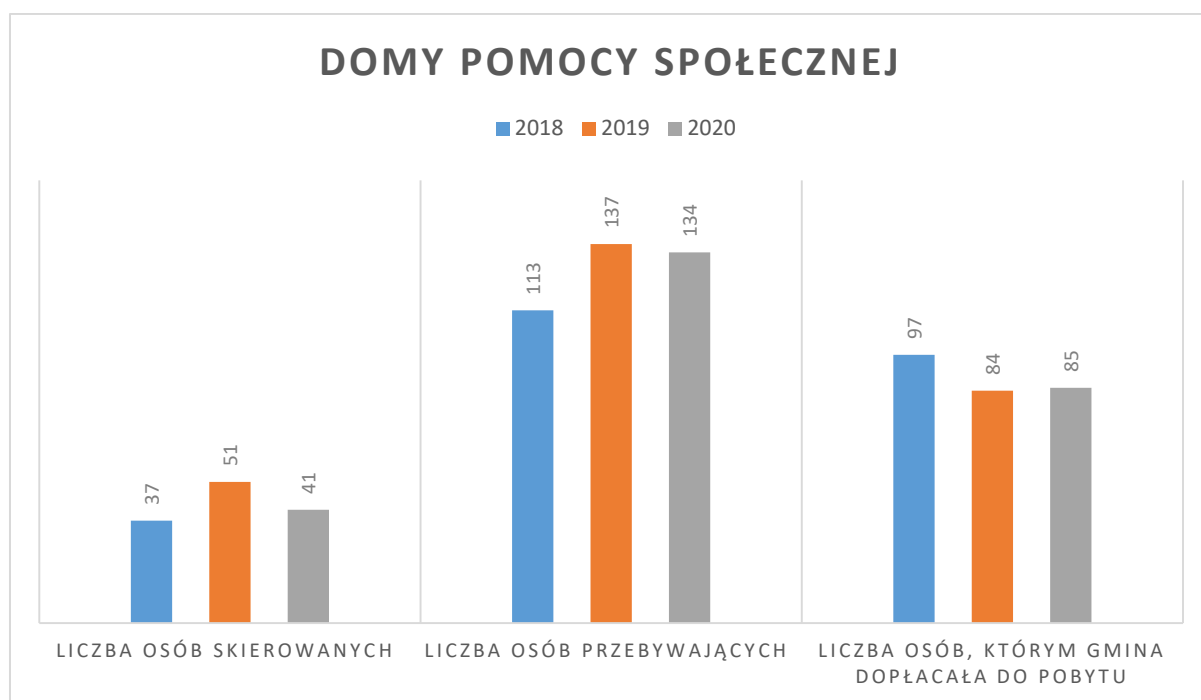
Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS w Mielcu – 2018 r., 2019 r., 2020 r.

Domy Pomocy Społecznej

Prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki, niemogącej samodzielnie funkcjonować, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w ramach usług opiekuńczych.

W 2020 roku w domach pomocy społecznej przebywały 134 osoby, tj. o 3 mniej niż w 2019 roku, ale jednocześnie o 21 więcej niż w 2018 roku (wzrost o 18,6%). Ponadto w 2020 roku MOPS w Mielcu wydał 41 decyzji kierujących do domu pomocy społecznej (o 10 mniej niż w 2019 roku), a 85 osobom gmina dopłacała do kosztów pobytu w DPS (o 12 mniej niż w 2018 roku). Pozostałe osoby ponosiły pełną opłatę za pobyt w domach pomocy społecznej lub w kosztach pobytu partycypowały rodziny.

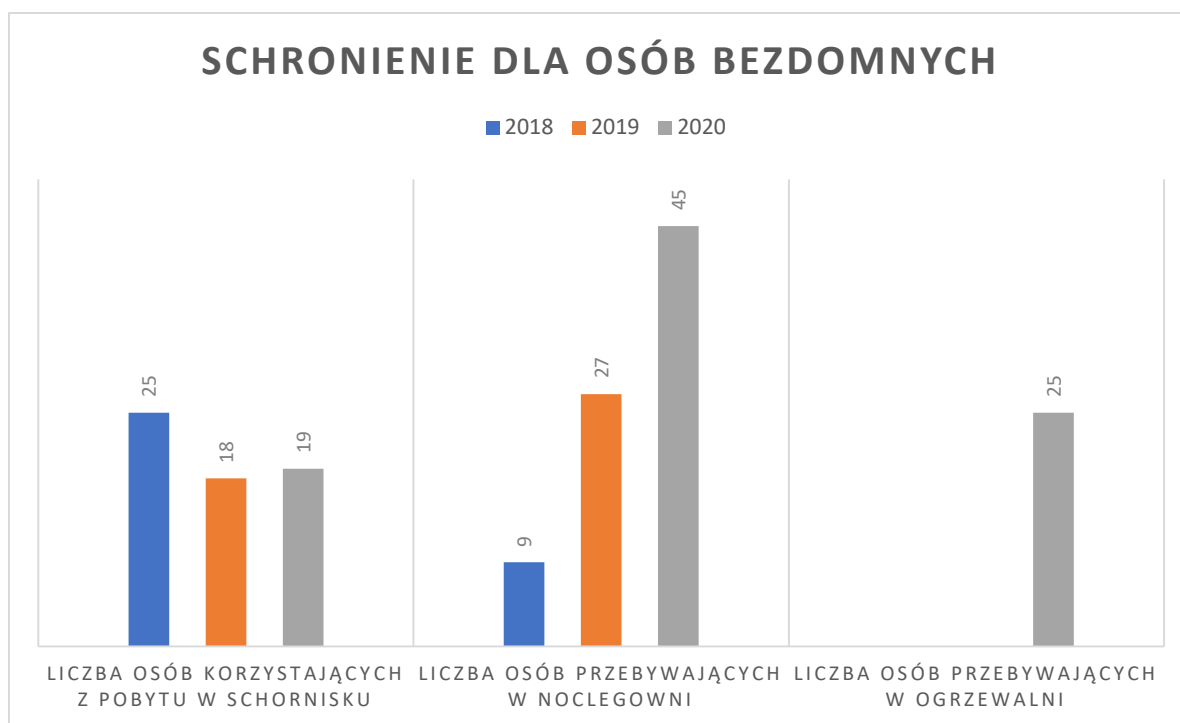
Wykres 19. Korzystający z domów pomocy społecznej w Mielcu w latach 2018-2020.

Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS w Mielcu – 2018 r., 2019 r., 2020 r.

Zapewnienie schronienia osobom bezdomnym

Osoby borykające się z problemem bezdomności mogą otrzymać wsparcie w formie tymczasowego schronienia w schronisku, jak również pobytu w noclegowni lub ogrzewalni. W 2020 roku Gmina Miejska Mielec zawarła umowę o realizację zadania publicznego *Zapewnienie na terenie Gminy Miejskiej Mielec schronienia w postaci schroniska dla bezdomnych kobiet i mężczyzn, których ostatnim miejscem zameldowania na pobyt stały była Gmina Miejska Mielec, noclegowni oraz ogrzewalni*, na podstawie której prowadzenie schroniska dla bezdomnych kobiet i mężczyzn powierzono Towarzystwu Pomocy Św. Brata Alberta Koło Mielec. W schronisku zapewnionych jest 29 miejsc (21 dla mężczyzn i 8 dla kobiet), w noclegowni – 12 miejsc, a w ogrzewalni – do 4 miejsc. W 2020 roku z pomocy w formie tymczasowego pobytu w schronisku skorzystało 19 osób (17 mężczyzn i 2 kobiety; ogółem o 6 osób mniej niż w 2018 roku), w noclegowni przebywało 45 osób (o 36 więcej niż w 2018 roku), zaś w ogrzewalni – 25 osób.

Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS w Mielcu – 2018 r., 2019 r., 2020 r.

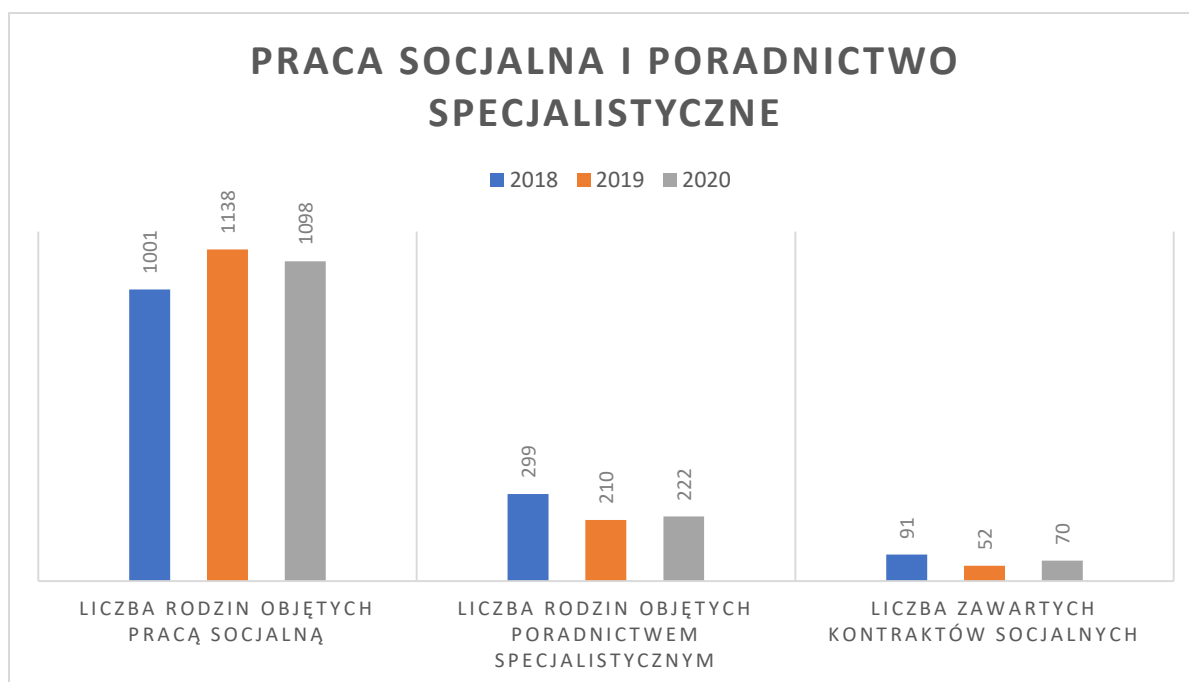
Praca socjalna

Bardzo ważnym aspektem działalności w ramach pomocy społecznej jest praca socjalna prowadzona przez pracowników MOPS. Pracą socjalną obejmuje się zarówno osoby i rodziny mające różnorodne problemy w celu rozwinięcia czy wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej, jak i ze społecznością lokalną, co ma na celu zapewnienie współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji prowadzących działalność związaną z zaspokajaniem potrzeb członków społeczności. W ramach pracy socjalnej podejmowane są bardzo różne formy działań.

W 2020 roku pracą socjalną prowadzoną przez pracowników MOPS w Mielcu objęto 1 098 rodzin, w tym 550 wyłącznie pracą socjalną. W 2019 roku praca socjalna objęła więcej, bo 1 138 rodzin (o 40 więcej), zaś w 2018 roku – mniej, tj. 1 001 rodzin (o 97 mniej).

Praca socjalna może być prowadzona m.in. w oparciu o kontrakt socjalny, który jest realizowany przez pracownika socjalnego oraz osobę potrzebującą wsparcia, które wspólnie deklarują aktywne, celowe, planowane i usystematyzowane działania na rzecz przezwyciężenia trudności i poprawy sytuacji życiowej klienta. Praca socjalna w oparciu o kontrakt jest stałym elementem pracy w MOPS w Mielcu. W 2020 roku zawarto 70 kontaktów socjalnych. Była to liczba o 18 kontraktów większa niż w 2019 roku, ale jednocześnie o 21 kontraktów niższa niż w 2018 roku.

Dla klientów pomocy społecznej w Mielcu dostępne było również poradnictwo specjalistyczne, obejmujące obszar porad prawnych, psychologicznych i rodzinnych. W 2020 roku poradnictwem objęto 222 rodziny, tj. więcej niż w 2019 roku (wzrost o 12 rodzin), ale mniej niż w 2018 roku (spadek o 77 rodzin).

Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS w Mielcu – 2018 r., 2019 r., 2020 r.

Identyfikacja głównych problemów społecznych w Mielcu

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mielcu pozwalają zdefiniować główne problemy społeczne miasta. Na podstawie informacji dotyczących powodów przyznania świadczeń społecznych w okresie 2018-2020 (zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku) można określić najważniejsze niedobory społeczne, z którymi zmagają się mieszkańcy Mielca.

Najczęściej występującym powodem przyznania świadczeń z pomocy społecznej przez MOPS w Mielcu jest niepełnosprawność. W 2020 roku pomoc z tego tytułu otrzymało 320 rodzin, tj. o 5,3% więcej niż w 2018 roku i jednocześnie o 19,4% więcej niż w 2019 roku. Na drugim miejscu znalazła się długotrwała choroba (296 rodzin w 2020 roku, o 16% więcej niż w 2018 roku), na trzecim – ubóstwo (265 rodzin, o 8,6% więcej niż w 2018 roku i 21,6% więcej niż w 2019 roku), a na czwartym – bezrobocie (212 rodzin, tj. o 3,2% mniej niż w 2018 roku, ale aż o 23,3% więcej niż w 2019 roku). Niepełnosprawność, długotrwała choroba, ubóstwo i bezrobocie to najczęściej występujące przyczyny przyznania pomocy przez MOPS w Mielcu.

Kilkadziesiąt mieleckich rodzin otrzymywało pomoc instytucjonalną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (w 2020 roku były to 64 rodziny, tj. o 20,7% więcej niż w 2018 roku) czy alkoholizmu (61 rodzin, aż o 52,5% więcej niż w 2018 roku), rzadziej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności (22 rodziny, o 21,4% mniej niż w 2018 roku). Nieliczne rodziny korzystały z pomocy MOPS w Mielcu z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (6 rodzin w 2020 roku), z powodu sytuacji kryzysowej (2 rodziny w 2020 roku) czy narkomanii (1 rodzina w 2020 roku).

Tabela 9. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń przyznanych decyzją administracyjną przez MOPS w Mielcu ze względu na losowość w latach 2018-2020.

	2018	2019	2020
ubóstwo	244	218	265
potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności	28	20	22
bezrobocie	219	172	212
niepełnosprawność	304	268	320
długotrwała choroba	255	265	296
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego	60	53	64
w tym: rodziny niepełne	35	27	34
w tym: rodziny wielodzietne	13	10	11
przemoc w rodzinie	14	6	0
alkoholizm	40	41	61
narkomania	1	0	1
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	10	2	6
zdarzenie losowe	3	2	0
sytuacja kryzysowa	0	1	2

Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS w Mielcu – 2018 r., 2019 r., 2020 r.

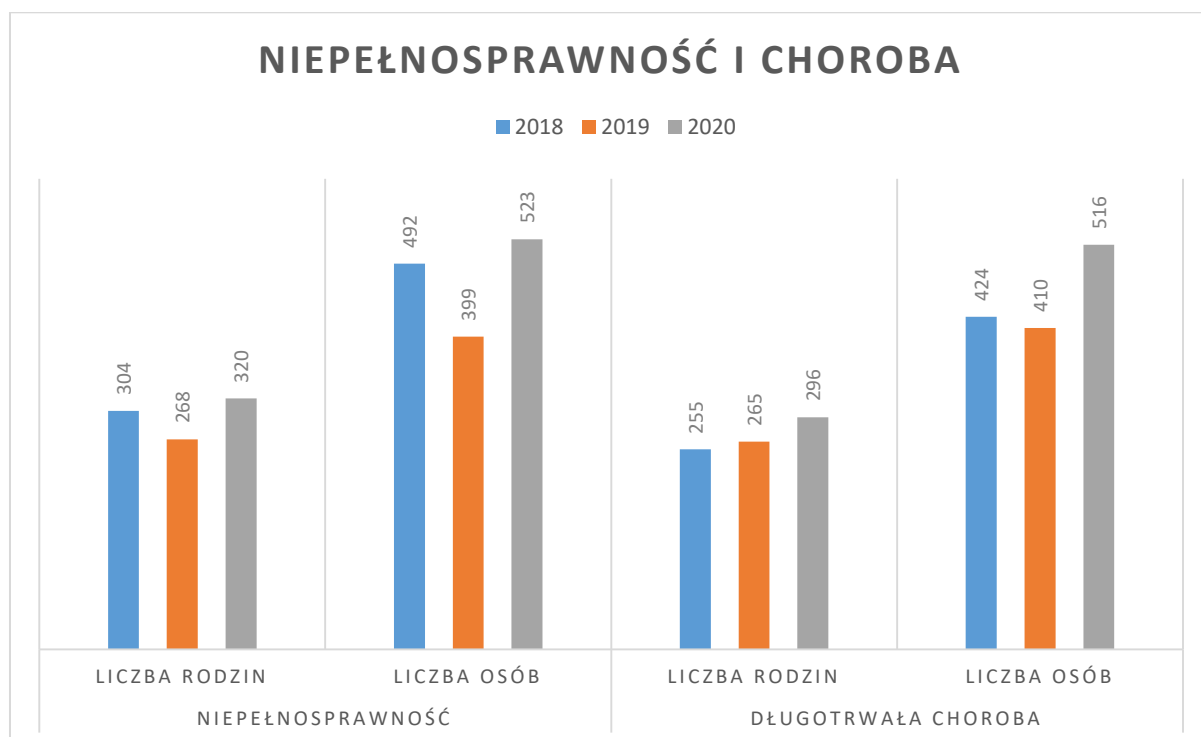
Niepełnosprawność, długotrwała choroba i starość

Niepełnosprawność i długotrwała choroba są najczęstszymi powodami przyznania świadczeń przez MOPS w Mielcu.

Z powodu niepełnosprawności MOPS w Mielcu w 2020 roku przyznał świadczenia 320 rodzinom, w których przebywały łącznie 523 osoby. Wartości te były znacznie wyższe niż w latach poprzednich, szczególnie duży wzrost wystąpił w porównaniu rok do roku. W 2019 roku pomoc z tytułu niepełnosprawności otrzymało 268 rodzin liczących 399 osób, co oznacza, że w 2020 roku nastąpił wzrost liczby rodzin korzystających ze świadczeń z powodu niepełnosprawności o 19,4%, zaś liczby osób w tych rodzinach – aż o 31,1%.

Nieco rzadziej MOPS w Mielcu przyznawał pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby. W 2018 roku było 255 takich rodzin, w kolejnym roku ich liczba wzrosła do 265 rodzin, zaś w 2020 roku – do 296 rodzin (wzrost o 16,1% w porównaniu do 2018 roku i o 11,7% w porównaniu do 2019 roku). Jednocześnie zwiększyła się liczba osób w rodzinach otrzymujących pomoc z powodu choroby – z 424 osób w 2018 roku do 516 osób w 2020 roku (wzrost o 21,7%).

Wykres 22. Rodziny i osoby otrzymujące pomoc społeczną z tytułu niepełnosprawności i długotrwałej choroby przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej – 2018 r., 2019 r., 2020 r.

Osoby z niepełnosprawnością oraz ich opiekunowie mają możliwość skorzystania z różnego rodzaju świadczeń opiekuńczych, w tym zasiłków pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych oraz specjalnego zasiłku opiekuńczego²¹. W 2020 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu udzielił łącznie 26 675 świadczeń opiekuńczych, tj. o 0,2% mniej niż w 2019 roku (26 721 świadczeń) i o 1,8% więcej niż w 2018 roku (26 203 świadczenia). Najczęściej przyznawanym typem świadczenia opiekuńczego jest zasiłek pielęgnacyjny – w 2020 roku w Mielcu przyznano 22 798 takich świadczeń (o 1,3% więcej niż w 2018 roku), co stanowiło 85,5% przyznanych świadczeń opiekuńczych. Zasiłek pielęgnacyjny najczęściej przyznawano osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności – 10 445 świadczeń w 2020 roku (tj. 46% przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych), w mniejszym stopniu osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia – 6 724 świadczenia w 2020 roku (tj. 29% przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych) oraz niepełnosprawnym dzieciom – 5 209 świadczeń w 2020 roku (tj. 23% przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych). Najmniejszy udział wśród beneficjentów zasiłków opiekuńczych miały osoby otrzymujące takie świadczenie z tytułu ukończenia 75 lat – w 2020 roku udzielono ich 420 (o 25,8% mniej niż w 2018 roku i o 13,2% mniej niż w 2019 roku), co stanowiło 2% przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych. Ponadto w 2020 roku w ramach świadczeń opiekuńczych udzielono 3 610 świadczeń pielęgnacyjnych (o 24,6% więcej niż w 2018 roku i o 15% więcej niż w 2019 roku) oraz 267 specjalnych zasiłków opiekuńczych (o 54% mniej niż w 2018 roku i o 44,4% mniej niż w 2019 roku).

²¹ Dane dotyczące korzystania przez osoby z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów z innych form pomocy w ramach świadczeń rodzinnych zostały przedstawione w podrozdziale poświęconym wsparciu rodziny.

Tabela 10. Liczba świadczeń opiekuńczych przyznanych przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.

	2018	2019	2020
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	22 726	23 101	22 798
w tym: dla niepełnosprawnego dziecka	4 949	5 103	5 209
w tym: osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	10 663	10 925	10 445
w tym: osobie, która ukończyła 75 lat	566	484	420
w tym: osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	6 548	6 589	6 724
Świadczenie pielęgnacyjne	2 897	3 140	3 610
Specjalny zasiłek opiekuńczy	580	480	267
Świadczenia opiekuńcze ogółem (łącznie zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy)	26 203	26 721	26 675

Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS w Mielcu – 2018 r., 2019 r., 2020 r.

Liczba osób z niepełnosprawnością mieszkających na terenie miasta Mielec, podobnie jak i innych jednostek samorządu terytorialnego, jest trudna do określenia z powodu braku jednolitej bazy danych gromadzącej takie informacje. Stąd też dane o liczbie osób z niepełnosprawnością mają wyłącznie charakter szacunkowy. Osoby niepełnosprawne identyfikuje się na podstawie kryterium prawnego, tj. posiadania orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawane przez powiatowe zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności, choć uprawnionymi do wydawania orzeczeń w tym zakresie są również inne organy (w tym: KIZ, lekarze orzecznicy ZUS, komisje lekarskie podległe MON lub MSWiA). Dodatkową trudność sprawia fakt występowania tzw. niepełnosprawności biologicznej, gdy osoba nie posiada orzeczenia o niepełnosprawności, ale z powodu stanu zdrowia, ograniczeń w wykonywaniu czynności życiowych czy samooceny, uważa się za osobę niepełnosprawną.

W przypadku powiatu mieleckiego jedyną jednostką, która jest w posiadaniu bazy danych dotyczącej osób niepełnosprawnych, jest *Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności*. Na podstawie danych tej jednostki liczbę osób niepełnosprawnych w powiecie mieleckim w 2020 roku określono na poziomie 15 075 osób, w tym 978 w wieku do lat 16 (6,5%) i 14 097 w wieku 16 lat i więcej (93,5%). Wśród osób niepełnosprawnych w wieku 16 lat i więcej znajdują się niepełnosprawni z lekkim stopniem niepełnosprawności (2 897 osób, tj. 21%), niepełnosprawni z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (6 678 osób, tj. 47%) oraz niepełnosprawni ze znacznym stopniem niepełnosprawności (4 522 osoby, tj. 32%).

Tabela 11. Liczba osób niepełnosprawnych na podstawie wydanych orzeczeń Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Mielcu według stanu na 31 grudnia 2020 roku.

	Liczba niepełnosprawnych
Ogółem	15 075
w wieku do lat 16	978
w wieku 16 lat i więcej	14 097
ze znacznym stopniem niepełnosprawności	4 522
z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności	6 678
z lekkim stopniem niepełnosprawności	2 897

Źródło: Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Mieleckim na lata 2021-2027

Ocena sytuacji osób z niepełnosprawnością na rynku pracy jest skomplikowana. Na podstawie danych dla powiatu mieleckiego w zakresie zatrudnienia i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych można powiedzieć²²:

1. Brak danych dotyczących osób z niepełnosprawnością zatrudnionych na otwartym rynku pracy lub prowadzących działalność gospodarczą.
2. Na terenie powiatu mieleckiego znajdują się trzy zakłady pracy chronionej, w tym dwa z siedzibą w Mielcu: Przedsiębiorstwo POLGRAF Sp. z o.o. oraz Polsko-Koreańskie Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „JOONGPOL” Sp. z o.o.
3. W grudniu 2020 roku w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Mielcu znajdowało się 286 osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne (głównie z lekkim i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności) oraz 32 osoby niepełnosprawne zarejestrowane jako poszukujące pracy (głównie z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności).

Tabela 12. Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy znajdujące się w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Mielcu według stanu na 31 grudnia 2020 roku.

	Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy znajdujące się w ewidencji PUP
Bezrobotne	286
ze znacznym stopniem niepełnosprawności	5
z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności	106
z lekkim stopniem niepełnosprawności	175
Poszukujące pracy	32
ze znacznym stopniem niepełnosprawności	6
z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności	25
z lekkim stopniem niepełnosprawności	1

Źródło: Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Mieleckim na lata 2021-2027

W zakresie edukacji dla osób z niepełnosprawnością realizowana jest zasada równych szans w dostępie do nauki. Dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością zapewnia się edukację w ramach szkolnictwa specjalnego oraz oddziałów integracyjnych. Orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego i kształcenia specjalnego dla mieszkańców powiatu mieleckiego wydaje *Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Mielcu*. W roku szkolnym 2019/2020 jednostka ta wydała 304 orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego (najczęściej z uwagi na autyzm), 61 orzeczeń o potrzebie indywidualnego nauczania, 18 orzeczeń o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych zespołowych, 1 orzeczenie o potrzebie rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego oraz 69 opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju.

Tabela 13. Orzeczenia i opinie wydane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Mielcu w roku szkolnym 2019/2020.

	Liczba wydanych orzeczeń i opinii
Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego	304
Niepełnosprawność intelektualna	63
Zagrożenie niedostosowaniem społecznym	14
Autyzm	101
Niepełnosprawność ruchowa	36

²² Na podstawie: Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Mieleckim na lata 2021-2027

Uszkodzenie narządu słuchu	20
Uszkodzenie narządu wzroku	20
Niepełnosprawności sprzężone	54
Orzeczenia o potrzebie rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego	1
Orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych zespołowych	18
Orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania	61
Opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju	69

Źródło: Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Mieleckim na lata 2021-2027

Dzieci i młodzież mogą uczęszczać do szkół specjalnych i z oddziałami integracyjnymi, prowadzonych przez samorządy, organizacje pozarządowe czy osoby prywatne. Na terenie miasta Mielca znajdują się następujące placówki z ofertą edukacyjną dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi:

Tabela 14. Placówki edukacyjne dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na terenie miasta Mielec.

Nazwa	Oferta	Typ placówki
Powiatowy Zespół Placówek Szkolno-Wychowawczych, ul. Królowej Jadwigi 1	Wczesne wspomaganie rozwoju małego dziecka Oddziały przedszkolne Szkoła podstawowa specjalna Branżowa szkoła pierwszego stopnia specjalna Szkoła specjalna przysposabiająca do pracy Bursa Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy	Publiczna prowadzona przez Powiat Mielecki
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną, ul. Wojstawska 278	Ośrodek Wczesnej Interwencji Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy Niepubliczna Specjalistyczna Poradnia Wczesnego Wspomaganie Rozwoju Niepubliczne Przedszkola Terapeutyczne „Wesoły Balonik” Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne „Wesoły Balonik II”	Niepubliczna prowadzona przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną
Szkoła Podstawowa nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi im. św. Jana Pawła II, ul. Warneńczyka 2	Przedszkole	Publiczna prowadzona przez Gminę Miejską Mielec
Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne „Słoneczko”, ul. Botaniczna 4	Przedszkole	Niepubliczna prowadzona przez Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Autystycznych i Niepełnosprawnych SUNRISE w Mielcu
Niepubliczne Integracyjne Przedszkole Świętego Józefa, ul. Wolności 110	Przedszkole	Niepubliczna prowadzona przez osobę prywatną
Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne Świętego Józefa – Przedszkole Specjalne, ul. Wolności 164	Przedszkole	Niepubliczna prowadzona przez osobę prywatną

Szkoła Podstawowa nr 6 im. Żwirki i Wigury w Mielcu z Oddziałami Integracyjnymi i Sportowymi, ul. Solskiego 8	Szkoła podstawowa	Publiczna prowadzona przez Gminę Miejską Mielec
Szkoła Podstawowa nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi w Mielcu w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 1 im. st. sierż. pilota Stanisława Działowskiego, ul. Tańskiego 3	Szkoła podstawowa	Publiczna prowadzona przez Gminę Miejską Mielec
Szkoła Podstawowa nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi im. św. Jana Pawła II, ul. Warneńczyka 2	Szkoła podstawowa	Publiczna prowadzona przez Gminę Miejską Mielec

Źródło: Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych oraz strony www placówek

Szereg zadań w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych realizuje *Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu*. Osoby z niepełnosprawnością zamieszkałe na terenie powiatu mieleckiego mogą skorzystać m.in. z oferowanego przez jednostkę wsparcia finansowego w postaci:

- a) dofinansowania uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych – w 2019 roku przyznano dofinansowanie dla 38 osób, w tym 19 dzieci, 8 dorosłych niepełnosprawnych oraz 11 opiekunów (w 2018 roku dofinansowanie przyznano dla 105 osób, w tym 41 dzieci i 49 opiekunów);
- b) dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych – w 2018 roku dofinansowanie do organizacji imprezy turystyczno-rekreacyjnej dla 23 osób niewidomych i słabowidzących oraz 7 opiekunów otrzymał Polski Związek Niewidomych Okręg Podkarpacki – Koło Polskiego Związku Niewidomych w Mielcu;
- c) dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów – w 2019 rok przyznano dofinansowanie dla 2 228 osób, w tym 161 dzieci (w 2018 dofinansowanie objęło 1 991 osób, w tym 136 dzieci);
- d) dofinansowania likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych – w 2019 roku przyznano dofinansowanie:
 - likwidacja barier architektonicznych – dla 26 osób (w 2018 roku dla 26 osób)
 - likwidacja barier technicznych – dla 40 osób (w 2018 roku dla 38 osób)
 - likwidacja barier w komunikowaniu się – dla 4 osób (w 2018 roku dla 26 osób)
- e) dofinansowania usług tłumacza języka migowego – w 2019 roku przyznano dofinansowanie dla 5 osób (w 2018 roku – dla 3 osób);
- f) dofinansowania kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej – powiat przekazał m.in. środki na działalność nowoutworzonej pracowni w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Mielcu;
- g) dofinansowanie zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom i organizacjom pozarządowym – w 2019 roku dofinansowano dwa projekty: program realizowany przez Mieleckie Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie

Rozsiane (organizacja otrzymała dofinansowanie również w 2018 roku) oraz projekt realizowany przez Stowarzyszenie „Otwórzmy przed nimi świat”²³.

Gminy powiatu mieleckiego dofinansowują działalność wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego „Nie jesteś sam” prowadzonej przez powiat. Dotacje są przekazywane na podstawie umów zawartych pomiędzy Powiatem Mieleckim a poszczególnymi gminami z terenu powiatu mieleckiego, w związku z przyjęciem przez gminy uchwał w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Powiatu Mieleckiego z przeznaczeniem na dofinansowanie działalności wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego „Nie jesteś sam”. W 2019 roku z wypożyczalni skorzystały 783 osoby²⁴.

Dzięki udziałowi powiatu mieleckiego w pilotażowym programie „Aktywny Samorząd” finansowanym ze środków PFRON niepełnosprawni mieszkańcy mogli skorzystać z różnych form wsparcia, w tym:

1. dofinansowania kosztów związanych z montażem oprzyrządowania do posiadanego samochodu – w 2019 roku dla 3 osób (w 2018 roku dla 3 osób),
2. dofinansowania/zrefundowania kosztów uzyskania prawa jazdy kat. B – w 2019 roku dla 6 osób,
3. dofinansowania kosztów związanych z zakupem sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania – w 2019 roku dla 33 osób (w 2018 roku dla 10 osób),
4. dofinansowania kosztów związanych z zakupem wózków inwalidzkich o napędzie elektrycznym – w 2019 roku dla 4 osób,
5. dofinansowania/zrefundowania kosztów utrzymania sprawności technicznej posiadanego wózka o napędzie elektronicznym – w 2019 roku dla 11 osób (w 2018 roku dla 2 osób),
6. dofinansowania kosztów zakupu protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne – w 2019 roku dla 2 osób (w 2018 roku dla 1 osoby),
7. dofinansowania kosztów związanych z zakupem skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego – w 2019 roku dla 1 osoby,
8. zrefundowania kosztów pobytu dziecka/i w przedszkolu lub żłobku – w 2019 roku dla 14 osób (w 2018 roku dla 14 osób),
9. dofinansowania/zrefundowania wykształcenia na poziomie wyższym – w 2019 roku dla 39 osób (w 2018 roku dla 47 osób).

łącznie z programu „Aktywny Samorząd” w 2019 roku skorzystało 111 osób niepełnosprawnych z powiatu mieleckiego. W 2018 roku ich liczba wynosiła 78 osób²⁵.

Działania instytucjonalne na rzecz osób niepełnosprawnych mieszkających na terenie powiatu mieleckiego określa w sposób szczególny *Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Mieleckim na lata 2021-2027* przyjęty Uchwałą Nr XXVIII/248/2021 Rady Powiatu Mieleckiego z dnia 19 lutego 2021 r. Cele założone do zrealizowania w ramach programu obejmują:

1. Monitoring sytuacji osób niepełnosprawnych w Powiecie Mieleckim.
2. Podniesienie poziomu świadomości społeczeństwa nt. osób niepełnosprawnych, ich praw, potrzeb i możliwości udziału w życiu społecznym.
3. Prowadzenie akcji informujących osoby niepełnosprawne o przysługujących im prawach i uprawnieniach.

²³ Informacje na podstawie: *Raport o stanie Powiatu Mieleckiego za 2018 rok, Raport o stanie Powiatu Mieleckiego za 2019 rok.*

²⁴ Informacje na podstawie: *Raport o stanie Powiatu Mieleckiego za 2019 rok.*

²⁵ Informacje na podstawie: *Raport o stanie Powiatu Mieleckiego za 2018 rok, Raport o stanie Powiatu Mieleckiego za 2019 rok.*

4. Profilaktyka, rehabilitacja i opieka medyczna.
5. Zagwarantowanie osobom niepełnosprawnym dostępu do edukacji i kształcenia.
6. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do instytucji, urzędów i budynków użyteczności publicznej i świadczonych usług.
7. Usprawnianie osób niepełnosprawnych, likwidacja barier w komunikowaniu się, refundacja sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.
8. Wspieranie sportu, kultury i rekreacji osób niepełnosprawnych.
9. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych, w tym organizacji posiadających status organizacji pożytku publicznego i wolontariuszy działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
10. Rozwój infrastruktury społecznej.
11. Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

Z punktu widzenia osób starszych i niepełnosprawnych mieszkających na terenie miasta Mielca szczególne znaczenie ma działalność następujących podmiotów: Środowiskowych Domów Samopomocy oraz Domu Pomocy Społecznej.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Mielcu funkcjonujący przy ul. Biernackiego 4a to placówka istniejąca od 1996 roku. ŚDS jest ośrodkiem wsparcia przeznaczonym dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym osób przewlekle psychicznie chorych i osób upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim, znacznym i umiarkowanym, a także osób z lekkim upośledzeniem umysłowym, gdy jednocześnie występują inne zaburzenia, zwłaszcza neurologiczne. Placówka zapewnia wsparcie psychologiczne oraz kompleksową terapię i rehabilitację dla osób dorosłych, starszych oraz samotnych potrzebujących pomocy, jest otwarta od poniedziałku do piątku w godzinach 7:30-15:30. Ośrodek dysponuje siłownią, pracownią komputerową, kulinarną, plastyczną, muzykoterapii oraz ogólnotechniczną. Do podstawowego zakresu usług świadczonych w Domu należą: trening funkcjonowania w codziennym życiu, trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, trening umiejętności spędzania czasu wolnego, poradnictwo psychologiczne, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, zapewnienie niezbędnej opieki, terapia ruchowa oraz inne formy przygotowujące do podjęcia zatrudnienia²⁶. Z zajęć w ŚDS korzystają obecnie 44 osoby.

Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Mielcu przy ul. Wojsławskiej 278. ŚDS jest placówką dziennego pobytu dla osób dorosłych, niepełnosprawnych intelektualnie, zamieszkałych na terenie powiatu mieleckiego. Misją ŚDS jest skuteczne wspieranie oraz aktywizowanie osób niepełnosprawnych intelektualnie na rzecz poprawy jakości ich życia, usamodzielniania i uspołeczniania. Zajęcia wspierająco-aktywizujące i terapeutyczne uczestników ŚDS prowadzone są w czterech pracowniach terapii zajęciowej: artystycznej, komputerowej z małą poligrafią, kulinarnej oraz technicznej. Placówka oferuje usługi w zakresie: treningu funkcjonowania w codziennym życiu, treningu umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów (w tym treningu umiejętności komunikacyjnych), treningu umiejętności spędzania czasu wolnego, poradnictwa psychologicznego, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, pomocy w dostępie do świadczeń zdrowotnych, niezbędnej opieki, terapii ruchowej i innych form przygotowania do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej czy podjęcia zatrudnienia, w tym w warunkach pracy chronionej. W placówce dostępny jest pokój interwencji kryzysowej z zapleczem kuchennym i sanitarnym²⁷.

²⁶ Za: <http://mops.mielec.pl/srodowiskowy-dom-samopomocy/> oraz <https://sds.mielec.pl> (08.11.2021)

²⁷ Za: <http://psouu.mielec.pl/?sds/> (08.11.2021)

Dom Pomocy Społecznej im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Mielcu przy ul. Kard. S. Wyszyńskiego 16 jest jednostką organizacyjną powiatu mieleckiego. Świadczy profesjonalną, całodobową opiekę dla 155 osób w podeszłym wieku oraz niepełnosprawnych fizycznie. Celem działalności DPS jest zapewnienie całodobowej opieki osobom, które z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. Placówka świadczy usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb mieszkańców²⁸.

Jednym z elementów polityki społecznej władz miejskich w zakresie niepełnosprawności jest Uchwała Nr XXXIII/348/2021 Rady Miejskiej w Mielcu z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie wprowadzenia *Mieleckiego Programu „Aktywny N+”*. W uzasadnieniu do uchwały zapisano, że powstała ona z myślą o wsparciu osób z orzeczoną niepełnosprawnością do 16 roku życia oraz ich rodziców i opiekunów, jak również w celu zapewnienia optymalnych warunków do godnego życia, zaspokajania różnorodnych potrzeb, przeciwdziałania wykluczeniu oraz równego traktowania poprzez zwiększenie dostępności do usług kulturalno-oświatowych i rekreacyjnych rodziny. Zgodnie z intencją organu uchwałodawczego wprowadzenie Programu „Aktywny N+” przyczyni się do tworzenia w Mielcu sprzyjającego klimatu dla osób z niepełnosprawnością oraz budowania ich pozytywnego wizerunku. Program wpisuje się w zadania polityki społecznej realizowanej przez Gminę Miejską Mielec, stanowiąc m.in. realizację zapisów określonych w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Mielca na lata 2014-2021*, gdzie jednym z obszarów działań było *stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych, długotrwale lub ciężko chorych zapewniającego im właściwą opiekę*, natomiast jednym z celów operacyjnych, wchodzących w jego zakres – *wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz długotrwale lub ciężko chorych w środowisku lokalnym*.

Program ma na celu wspieranie osób z niepełnosprawnościami a także ich opiekunów faktycznych, w tym:

- 1) poprawę zdrowia i warunków życia uczestników programu,
- 2) wyrównanie szans rozwojowych i życiowych osób z niepełnosprawnością poprzez zwiększenie dostępu do opieki i edukacji, sportu, dóbr kultury i innych usług świadczonych przez miasto oraz podmioty prywatne,
- 3) poszerzanie możliwości spędzania czasu wolnego dla uczestników programu,
- 4) kształtowanie pozytywnego wizerunku osób z niepełnosprawnościami.

Mielecki Program „Aktywny N+” jest dedykowany mieszkańcom miasta Mielca – osobom w wieku do 16 roku życia, które posiadają aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności i legitymujących się Mielecką Kartą „Aktywny N+” oraz ich opiekunów faktycznych, czyli osób sprawujących w danym czasie faktyczną opiekę nad osobą z niepełnosprawnością. Karta uprawnia do korzystania na preferencyjnych zasadach z oferty m.in. Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Mielcu oraz Samorządowego Centrum Kultury w Mielcu. Dodatkowo dla uczestników *Mielecki Program „Aktywny N+”* dostępne będą zniżki, ulgi, preferencje i uprawnienia stosowane przez Partnerów programu, tj. instytucje niepubliczne, prywatne firmy handlowo-usługowe, banki, kluby sportowe i inne²⁹.

W 2020 roku miasto Mielec aplikowało o środki z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych w ramach Programu *Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2019-2020*

²⁸ Za: <https://dps.mielec.pl> (08.11.2021) oraz *Statut Domu Pomocy Społecznej im. Ks. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Mielcu*.

²⁹ Za: <https://www.mielec.pl/mielecki-program-aktywny-n/> (12.11.2021)

opracowanego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Program kierowany był do pełnoletnich osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie równoważne, które wymagają usługi asystenta w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Głównym celem Programu było wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób z wyżej wymienioną niepełnosprawnością z terenu miasta Mielca. Realizacja Programu miała przeciwdziałać dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność oraz wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych poprzez umożliwienie im uczestnictwa w życiu społecznym, kulturalnym, rozrywkowym czy sportowym. Z bezpłatnej formy wsparcia asystenta w 2020 roku skorzystało 59 osób.

Bardzo duże zainteresowanie osób z niepełnosprawnością usługami asystenckimi spowodowało, że miasto Mielec ponownie z sukcesem aplikowało o środki z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych w ramach Programu *Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2021* opracowanego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. W 2021 roku Program kierowany jest do osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie równoważne oraz do dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, które wymagają usługi asystenta w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym³⁰.

Ponadto Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej przyznało Gminie Miejskiej Mielec środki z Solidarnościowego Funduszu osób Niepełnosprawnych na realizację Programu *Opieka wytchnieniowa – edycja 2021*. Program skierowany jest do członków rodzin lub opiekunów, którzy wymagają wsparcia w pomocy doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także nad osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności³¹.

Z kwestiami niepełnosprawności i/lub obniżonej sprawności związana jest dostępność miejsc publicznych dla wszystkich mieszkańców. W związku z realizacją zapisów ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami z dniem 8 września 2020 roku na terenie Gminy Miejskiej Mielec wyznaczony został *Koordinator ds. dostępności*. Do jego zadań należy w szczególności:

- 1) wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do świadczonych usług,
- 2) przygotowanie i koordynacja wdrożenia planu działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami i zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 6 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- 3) monitorowanie działalności Urzędu Miejskiego w Mielcu oraz jednostek organizacyjnych Gminy Miejskiej Mielec w zakresie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- 4) przedstawianie Prezydentowi Miasta Mielca bieżących informacji o podejmowanych działaniach w zakresie realizowanych zadań.

Gmina Miejska Mielec kierując się ideą dostępności i równego traktowania wobec wszystkich osób zobowiązała się realizować założenia Programu Dostępność Plus i tym samym w roku 2020 została partnerem na rzecz Dostępności³².

³⁰ Za: *Sprawozdanie z działalności MOPS w Mielcu – 2020 r.*

³¹ Za: *Sprawozdanie z działalności MOPS w Mielcu – 2020 r.*

³² Za: Raport o stanie Gminy Miejskiej Mielec za 2020 r.

Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnościami związane jest również likwidacją barier występujących w przestrzeni publicznej oraz z wyposażeniem obiektów użyteczności publicznej w udogodnienia zapewniające dostęp do poszczególnych usług. Wiele mieleckich budynków już teraz spełnia standardy dostępności, jednak w części wciąż widoczne są potrzeby w tym zakresie. Ważnym problemem są również nadal występujące bariery architektoniczne, ograniczające możliwość swobodnego poruszania się po mieście. Ich systematyczna likwidacja, na równi z wyposażaniem obiektów publicznych w niezbędne udogodnienia, przyczynia się do poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnościami, zwiększa ich samodzielność i mobilność, ograniczając jednocześnie wykluczenie społeczne.

Jak wskazywano na początku niniejszego dokumentu miasto Mielec doświadcza zjawisk związanych z procesem starzenia się społeczeństwa. Seniorzy stanowią coraz liczniejszą grupę mieszkańców miasta, co sprawia, że wpływ tej zbiorowości na życie codzienne jest coraz większy i w coraz większym stopniu konieczne będzie uwzględnianie potrzeb i oczekiwań seniorów odnośnie życia w mieście. Należy też wziąć pod uwagę, że starzeniu się często towarzyszą problemy związane z pogarszającym się stanem zdrowia czy niepełnosprawnością przez co zapotrzebowanie np. na usługi opiekuńcze czy wsparcie w codziennym życiu będzie stale rosło.

Osoby starsze mieszkające na terenie miasta Mielca mają swoich reprezentantów w postaci *Mieleckiej Rady Seniorów*. *Mielecka Rada Seniorów* została utworzona na podstawie Uchwały Nr IX/68/2015 Rady Miejskiej w Mielcu z dnia 19 czerwca 2015 r. w sprawie powołania Mieleckiej Rady Seniorów oraz nadania jej statutu³³. Rada jest reprezentacją osób starszych oraz podmiotów działających na rzecz osób starszych, w szczególności przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących uniwersytety trzeciego wieku i kluby seniora. Członkami 12 osobowej Mieleckiej Rady Seniorów mogą być osoby, które ukończyły 60 rok życia i zamieszkują na terenie Miasta Mielca. Rada jest ciałem o charakterze doradczym, konsultacyjnym i inicjatywnym, a głównym celem jej działania jest służenie seniorom poprzez reprezentowanie ich interesów wobec organów Gminy oraz tworzenie warunków do pobudzania aktywności obywatelskiej osób starszych w społeczności lokalnej³⁴.

W dniu 1 stycznia 2016 roku w Mielcu zaczął funkcjonować program *Mielecka Karta Seniora Aktywny Senior 60+*, przyjęty Uchwałą nr X/71/2015 Rady Miejskiej w Mielcu z dnia 3 lipca 2015 r. w sprawie przyjęcia programu *Mielecka Karta Seniora Aktywny Senior 60+*. Osobami uprawnionymi do otrzymania karty są seniorzy, którzy ukończyli 60. rok życia i zamieszkują na terenie Miasta Mielca. Adresaci Programu mogą skorzystać z oferty zniżek i rabatów przygotowanych przez firmy i instytucje³⁵. Podstawowe założenia Programu *Mielecka Karta Seniora Aktywny Senior 60+* obejmują:

- 1) kształtowanie pozytywnego wizerunku mieleckich seniorów,
- 2) podniesienie poziomu aktywności społecznej i jakości życia grupy mieszkańców 60+, np. poprzez zwiększenie dostępności do dóbr kultury, zachęcanie do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych i sportowych, które mają pozytywny wpływ na samopoczucie oraz kondycję fizyczną i zdrowotną,
- 3) przygotowanie specjalnych ofert dla seniorów w postaci ulg i zniżek.

³³ Za: <https://www.mielec.pl/samorzad-miejski/czym-jest-mielecka-rada-seniorow/>

³⁴ Za: Raport o stanie Gminy Miejskiej Mielec za 2020 r.

³⁵ Za: <https://www.mielec.pl/mielecka-karta-seniora/> (12.11.2021)

Od początku funkcjonowania programu do dnia 31 grudnia 2020 r. wydano łącznie 2 871 sztuk *Mieleckiej Karty Seniora Aktywny Senior 60+*³⁶.

Okres pandemii COVID-19 był i jest szczególnie trudny właśnie dla osób starszych i niepełnosprawnych. W celu zapewnienia dodatkowego wsparcia i pomocy dla seniorów mieszkających na terenie miasta Gmina Miejska Mielec przystąpiła w 2020 roku do realizacji Programu *Wspieraj Seniora*. Program zakładał wsparcie dla osób powyżej 70 roku życia, które ze względu na stan zdrowia oraz sytuację rodzinną nie miały możliwości zapewnienia sobie niezbędnych potrzeb (m.in. zrobienia niezbędnych zakupów, załatwienia najpilniejszych spraw urzędowych). Realizatorem programu był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu. W realizację Programu zaangażowanych było 9 pracowników socjalnych oraz 31 wolontariuszy, natomiast ze wsparcia skorzystało 50 seniorów. Łącznie zrealizowano 139 zgłoszeń, jednak faktyczna liczba działań zrealizowanych na rzecz seniorów była wyższa – często jedno zgłoszenie obejmowało zapotrzebowanie na większą liczbę usług. Pomoc w ramach Programu *Wspieraj Seniora* w Mielcu polegała m.in. na robieniu zakupów (art. spożywcze, środki higieny osobistej) i dostarczaniu ich do seniorów, wyprowadzaniu psa (pies przewodnik osoby niepełnosprawnej poruszającej się na wózku inwalidzkim), zakupie leków, przyniesieniu ciepłego posiłku czy załatwianiu drobnych spraw urzędowych i innych drobnych usług³⁷.

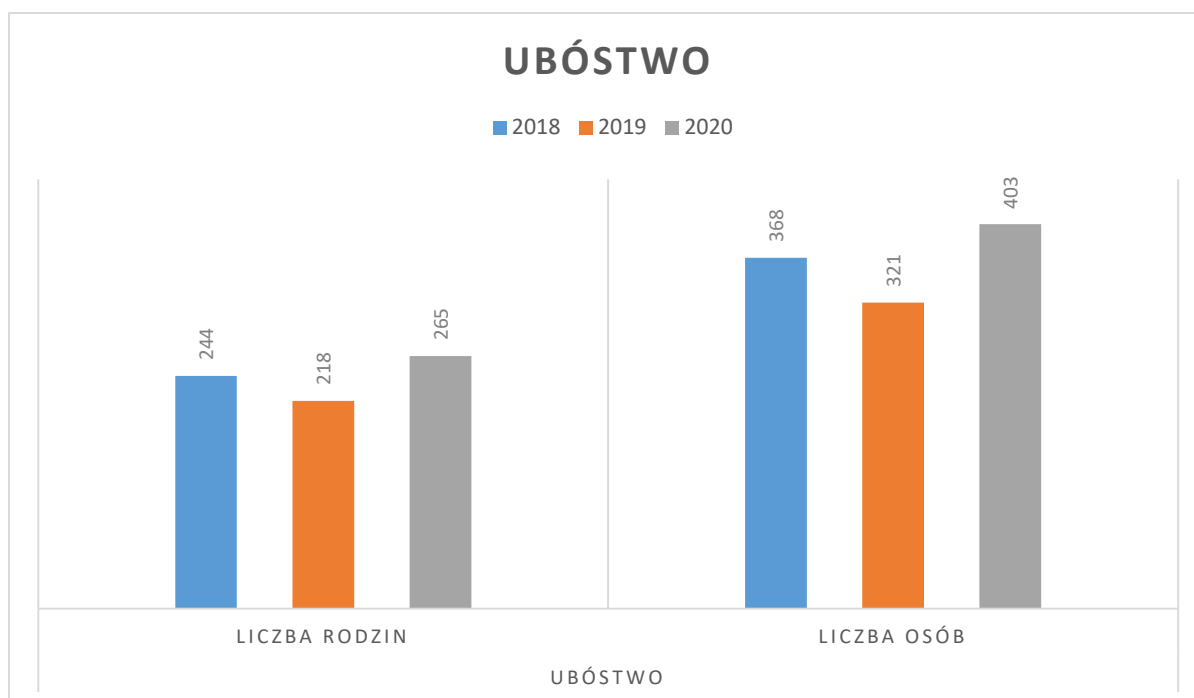
Ubóstwo

Ubóstwo nadal jest jedną z najczęściej występujących przesłanek przyznania świadczeń przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu. W 2018 roku z pomocy i wsparcia z tego powodu korzystały 244 rodziny, liczące łącznie 368 osób. W 2019 ich liczba zmniejszyła się do 218 rodzin (-10,7%) i 321 osób (-12,8%). Jednak w kolejnym roku, 2020, liczba mieleckich rodzin otrzymujących pomoc z tytułu ubóstwa ponownie wzrosła, do poziomu 265 rodzin składających się łącznie z 403 osób. Oznacza to, że w latach 2018-2020 liczba ubogich rodzin korzystających ze wsparcia MOPS zwiększyła się ogółem o 8,6%, zaś liczba osób w tych rodzinach wzrosła w tym czasie o 9,5%.

³⁶ Za: Raport o stanie Gminy Miejskiej Mielec za 2020 r.

³⁷ Za: *Sprawozdanie z działalności MOPS w Mielcu – 2020 r.*

Wykres 23. Rodziny i osoby otrzymujące pomoc społeczną z powodu ubóstwa przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.

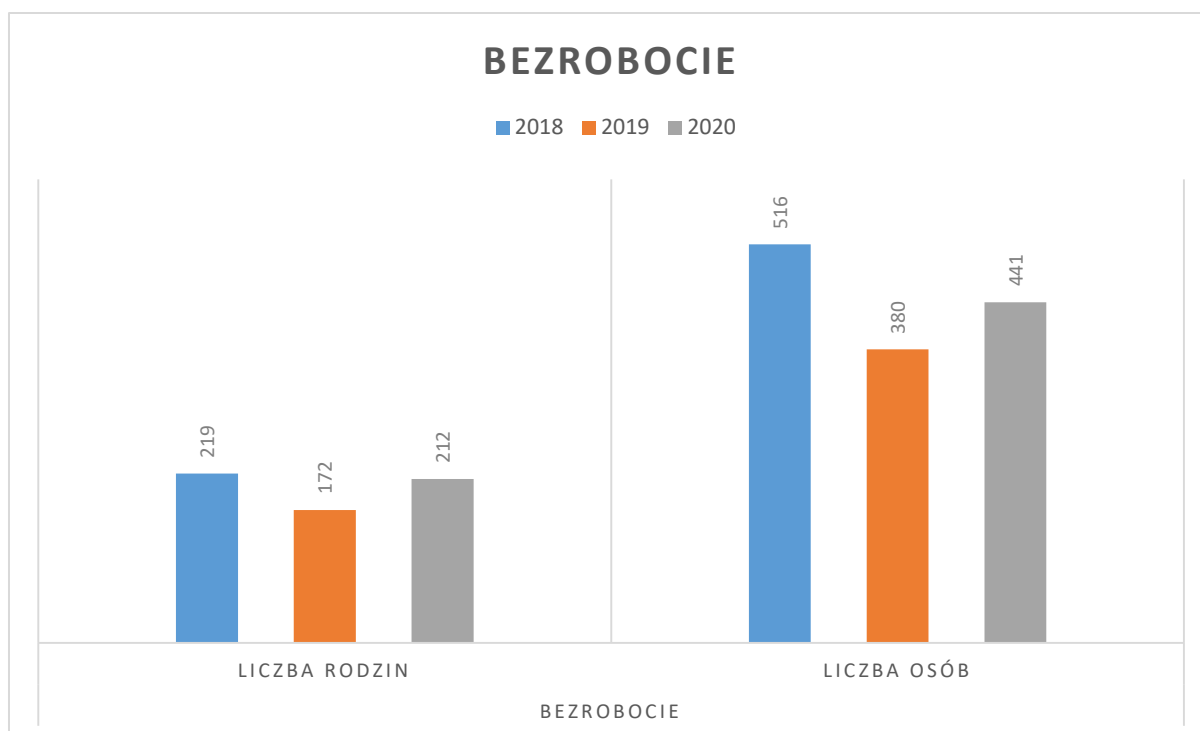

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej – 2018 r., 2019 r., 2020 r.

Bezrobocie

Bezrobocie jest czwartą najczęściej występującą przesłanką przyznania świadczeń z pomocy społecznej w Mielcu. Liczba rodzin otrzymujących wsparcie z tego tytułu wynosiła 212 w 2020 roku, zaś w rodzinach tych pozostawało w sumie 441 osób. Warto dodać, iż rok 2020 przyniósł znaczny wzrost liczby rodzin otrzymujących pomoc z powodu bezrobocia w porównaniu rok do roku. W 2019 roku wsparciem z tytułu bezrobocia objęto bowiem 172 rodziny liczące 380 członków. Oznacza to, że w 2020 roku liczba rodzin otrzymujących pomoc z powodu pozostawania bez zatrudnienia zwiększyła się o 23,3% w porównaniu do 2019 roku, zaś liczba osób w tych rodzinach wzrosła w tym okresie o 16%.

Wykres 24. Rodziny i osoby otrzymujące pomoc społeczną z powodu bezrobocia przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej – 2018 r., 2019 r., 2020 r.

Osoby bezrobotne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mielcu mogą korzystać z różnych form aktywizacji zawodowej, w tym dedykowanych dla długotrwale bezrobotnych. PUP w Mielcu realizując programy na rzecz aktywizacji lokalnego rynku pracy korzysta lub korzystał ze środków przyznanych w ramach Funduszu Pracy, z rezerwy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Krajowego Funduszu Szkoleniowego, Europejskiego Funduszu Społecznego (Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020) czy Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Biorąc pod uwagę wszystkie programy i projekty w zakresie promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Mielcu liczbę osób składających wnioski w 2018 roku określono na poziomie 1 513 osób, zaś umowy podpisano z 1 084 osobami. W 2019 roku wnioski zostały złożone przez 1 568 osób, a umowy podpisano z 1 196 osobami. Rok 2020 przyniósł drastyczny wzrost liczb osób korzystających z różnych programów i projektów w zakresie promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy. Wynikał on z pandemii COVID-19 i wprowadzenia szeregu działań osłonowych skierowanych do pracodawców i pracowników na rynku pracy. Ogółem w 2020 roku 15 136 osób złożyło wnioski o objęcie różnymi formami wsparcia, a PUP w Mielcu podpisał umowy z 11 892 osobami. Poza zadaniami wynikającymi z realizacji zapisów ustawy COVID-19, najwięcej wniosków i podpisanych umów dotyczyło staży, w mniejszym stopniu prac interwencyjnych i refundacji kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy, a także dofinansowania podejmowania działalności gospodarczej czy robót publicznych. Jeszcze mniej osób decydowało się na skorzystanie z bonów na zasiedlenie lub w przypadku zadań dotyczących rehabilitacji zawodowej niepełnosprawnych: zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy.

Tabela 15. Zadania wykonywane przy realizacji wszystkich programów i projektów w zakresie promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy przez Powiatowy Urząd Pracy w Mielcu w latach 2018-2020.

	2018		2019		2020	
	liczba osób składających wnioski	liczba osób z którymi podpisano umowy	liczba osób składających wnioski	liczba osób z którymi podpisano umowy	liczba osób składających wnioski	liczba osób z którymi podpisano umowy
prace interwencyjne	186	107	242	180	177	147
refundacje wynagrodzeń osób do 30 roku życia	83	73	x	x	x	x
roboty publiczne	710	484	127	87	80	71
staże	245	186	753	576	579	456
dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej	214	169	170	112	147	98
refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy	74	64	176	146	185	140
bon na zasiedlenie	1	1	98	93	22	20
rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych: zwroty kosztów wyposażenia stanowisk pracy	186	107	2	2	2	2
dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń (art. 15zzb ustawy COVID-19*)	x	x	x	x	5 697	4 700
dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej (art. 15zzc ustawy COVID-19*)	x	x	x	x	1 147	998
pożyczki (art. 15zdz ustawy COVID-19*)	x	x	x	x	6 776	5 058
dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń (art. 15zze ustawy COVID-19*)	x	x	x	x	36	27
pożyczki (art. 15zdz4 ustawy COVID-19*)	x	x	x	x	174	152
dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń (art. 15zze2 ustawy COVID-19*)	x	x	x	x	2	2
dotacje na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej (art. 15zze4 ustawy COVID-19*)	x	x	x	x	112	21
OGÓŁEM	1 513	1 084	1 568	1 196	15 136	11 892

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Mielcu za 2018, 2019, 2020 rok

Wśród dostępnych form aktywizacji bezrobotnych w ostatnich trzech latach najwięcej bezrobotnych mieszkańców powiatu mieleckiego korzystało ze staży – 602 osoby w 2020 roku, 751 osób w 2019 roku i 722 osoby w 2018 roku. Mniejszą popularnością cieszyły się prace interwencyjne (284 osoby w 2020 roku) oraz wyposażenie lub doposażenie stanowisk pracy (152 osoby w 2020 roku), a także podjęcie działalności gospodarczej (98 osób w 2020 roku), roboty publiczne (64 osoby w 2020 roku) czy bony na zasiedlenie (20 osób w 2020 roku). Pojedyncze osoby bezrobotne skorzystały w 2020 roku ze wsparcia w postaci szkoleń czy studiów podyplomowych.

Należy podkreślić, że w roku 2020 szczególne znaczenie dla działalności PUP miały zadania realizowane w ramach ustawy COVID-19. Jak już wskazano powyżej, zdominowały one działalność mieleckiego urzędu pracy: ponad 5,2 tys. osób skorzystało z pożyczek, 4,7 tys. otrzymało dofinansowanie do wynagrodzeń, dofinansowano niemal 1 tys. osób samozatrudnionych, a kilkadziesiąt osób objęto wsparciem w formie dofinansowania dla organizacji pozarządowych czy dotacji na pokrycie kosztów działalności. W 2020 roku znacznie mniej osób niż w poprzednich latach korzystało natomiast z pozostałych form wsparcia dostępnych w PUP: zmniejszyła się liczba osób objętych wsparciem w formie: prac interwencyjnych (w latach 2018-2020 spadek o 7,5%), staży (-16,6%), robót publicznych (-14,7%), studiów podyplomowych (-88,9%), podjęcia działalności gospodarczej (-47%), wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy (-10,6%), bonów na zasiedlenie (-68,7%) oraz szkoleń (-98%).

Tabela 16. Liczba osób objętych poszczególnymi formami wsparcia przez Powiatowy Urząd Pracy w Mielcu w latach 2018-2020.

	2018	2019	2020
prace interwencyjne	307	242	284
staże	722	751	602
roboty publiczne	75	88	64
studia podyplomowe	9	2	1
podjęcie działalności gospodarczej	185	112	98
wyposażenie lub doposażenie stanowisk pracy	170	138	152
refundacje wynagrodzeń osób do 30 roku życia	607	x	x
bony na zasiedlenie	64	93	20
szkolenia	101	107	2
Krajowy Fundusz Szkoleniowy	x	x	380
dofinansowanie wynagrodzeń (art. 15zzb)	x	x	4 700
dofinansowanie samozatrudnieni (art. 15zzc)	x	x	998
pożyczki (art. 15zzd, art. 15zzda)	x	x	5 210
dofinansowanie organizacje pozarządowe (art. 15zze, art. 15zze2)	x	x	29
dotacje na pokrycie kosztów działalności (art. 15zze4)	x	x	21

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Mielcu za 2018, 2019, 2020 rok

Wsparcie rodziny

Wspieranie rodzin i gospodarstw domowych w realizowaniu ich funkcji należy do najważniejszych zadań ośrodków pomocy społecznej. MOPS realizuje w szczególności zadania z zakresu wypłaty świadczeń obejmujących:

1. Zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego:
 - a) dodatek z tytułu urodzenia dziecka;
 - b) dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego;
 - c) dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka;
 - d) dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej;
 - e) dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;
 - f) dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania
 - g) dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego;
2. Świadczenia opiekuńcze:
 - a) zasiłek pielęgnacyjny;

- b) specjalny zasiłek opiekuńczy;
- c) świadczenie pielęgnacyjne;
- 3. Zasiłek dla opiekuna.
- 4. Świadczenie rodzicielskie
- 5. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.
- 6. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka – ze środków gminnych.
- 7. Fundusz alimentacyjny.
- 8. Świadczenie wychowawcze.
- 9. Jednorazowe świadczenie „Za życiem”.
- 10. Jednorazowe świadczenie „Dobry start”.

Ogółem w 2020 roku liczba rodzin lub osób korzystających z poszczególnych świadczeń w Mielcu wynosiła:

- liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne – 3 109 (o 519 więcej niż w 2019 roku),
- liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny – 858 (o 52 więcej niż w 2019 roku), w tym:
 - na jedno dziecko – 280 (o 30 więcej niż w 2019 roku),
 - na dwoje dzieci – 383 (o 36 więcej niż w 2019 roku),
 - na troje dzieci – 167 (o 11 więcej niż w 2019 roku),
 - na czworo i więcej dzieci – 58 (o 5 więcej niż w 2019 roku),
- liczba rodzin pobierających świadczenie rodzicielskie – 139 (o 57 więcej niż w 2019 roku),
- liczba rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego – 186 (o 33 więcej niż w 2019 roku),
- liczba osób pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego – 308 (o 30 więcej niż w 2019 roku),
- liczba rodzin pobierających zasiłek dla opiekuna – 18 (bez zmian w porównaniu do 2019 roku),
- składki emerytalno-rentowe opłacono średnio 217 osobom (o 35 mniej niż w 2019 roku),
- liczba dzieci, na które przyznano jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka ze środków gminnych (tzw. „mieleckie becikowe”) – 507 dzieci (o 116 mniej niż w 2019 roku),
- liczba dzieci uprawnionych do świadczenia „Dobry start” – 6 217 (o 11 mniej niż w 2019 roku).

W 2020 roku MOPS w Mielcu wydał łącznie 3 930 decyzji dotyczących świadczeń rodzinnych, tj. o 64 mniej niż w 2019 roku (3 994 decyzje). W 2018 roku liczba decyzji dotyczących świadczeń rodzinnych wynosiła 5 472³⁸. W 2020 roku MOPS przyznał 19 718 świadczeń w ramach zasiłków rodzinnych (o 30,9% mniej niż w 2018 roku) i 9 389 świadczeń w ramach dodatków do zasiłków rodzinnych (o 20,6% mniej niż w 2018 roku), najczęściej z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego (2 225 świadczeń, tj. o 16,8% mniej niż w 2018 roku), z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego (1 832 świadczenia, o 28,5% mniej niż w 2018 roku) oraz z tytułu samotnego wychowywania dziecka (1 026 świadczeń, o 18% mniej niż w 2018 roku). W ramach świadczeń rodzinnych przyznano również 26 675 świadczeń opiekuńczych (o 1,8% więcej niż w 2018 roku) oraz 152 zasiłki dla opiekunów (o 52,5% mniej niż w 2018 roku). Liczba świadczeń realizowanych w ramach jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka wyniosła w 2020 roku 345 (o 28,6% mniej niż w 2018 roku), zaś liczba przyznanych świadczeń rodzicielskich – 950 (o 25,1% mniej niż w 2018 roku).

³⁸ W 2018 roku wydano o 1 031 decyzji dotyczących świadczeń rodzinnych więcej niż w 2017 roku, co wynikało z konieczności zmiany decyzji w związku ze zmianą wysokości świadczeń: zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego i zasiłku dla opiekuna.

Tabela 17. Liczba świadczeń przyznanych w ramach świadczeń rodzinnych przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.

	2018	2019	2020
Zasiłki rodzinne	28 549	25 289	19 718
Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	11 826	11 019	9 389
urodzenia dziecka	259	173	97
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	805	571	383
samotnego wychowywania dziecka	1 252	1 181	1 026
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	2 675	2 472	2 225
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	519	528	393
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	2 156	1 944	1 832
rozpoczęcia roku szkolnego	2 940	2 774	2 101
podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania:	177	146	178
na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	68	36	36
na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	109	110	142
wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	3 718	3 702	3 379
Zasiłki rodzinne z dodatkami – razem	43 227	36 308	29 107
Świadczenia opiekuńcze, w tym:	26 203	26 721	26 675
zasiłki pielęgnacyjne	22 726	23 101	22 798
specjalne zasiłki opiekuńcze	580	480	267
świadczenia pielęgnacyjne	2 897	3 140	3 610
Zasiłek dla opiekuna	320	255	152
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	483	503	345
Świadczenie rodzicielskie	1 269	996	950
Opłacenie składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne	4 365	4 134	4 111
Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	4	9	6
Świadczenie wychowawcze (tzw. 500+)	60 578	88 450	10 508
Świadczenie „Dobry start” (tzw. 300+)	6 153	6 232	6 217
Fundusz alimentacyjny	3 574	3 315	3 227

Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS w Mielcu – 2018 r., 2019 r., 2020 r.

Wśród rodzin objętych pomocą MOPS w Mielcu w 2020 roku znajdowały się 272 rodziny z dziećmi, tj. o 27 rodzin mniej niż w 2018 roku. W rodzinach tych przebywało łącznie 969 osób, czyli o 174 mniej niż w 2018 roku. Ogółem liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń MOPS w Mielcu zmniejszyła się w latach 2018-2020 o 12%, zaś liczba osób przebywających w tych rodzinach – o 25,2%. Niezależnie od roku wśród rodzin objętych pomocą relatywnie najwięcej było rodzin z jednym dzieckiem – w 2018 roku stanowiły one 45% rodzin z dziećmi korzystających ze wsparcia, ale w 2020 roku ich udział wzrósł do poziomu 58%. Rodziny z dwójką dzieci stanowiły w 2018 roku 38% rodzin z dziećmi objętych opieką przez MOPS w Mielcu, zaś w 2020 roku ich udział zmniejszył się do 23%. W przypadku rodzin z trójką dzieci ich udział w ogólnej liczbie rodzin objętych opieką w poszczególnych latach był zmienny i wynosił 12% w 2018 roku, 16% w 2019 roku i 13% w 2020 roku. Rodziny z większą liczbą dzieci niż 3 stanowiły

niewielką część rodzin korzystających z pomocy MOPS w Mielcu. Ich udział w ogólnej liczbie rodzin objętych pomocą wynosił 5% w 2018 roku i po 6% w latach 2019-2020.

Tabela 18. Liczba rodzin z dziećmi z uwzględnieniem liczby dzieci w rodzinie objętych pomocą MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.

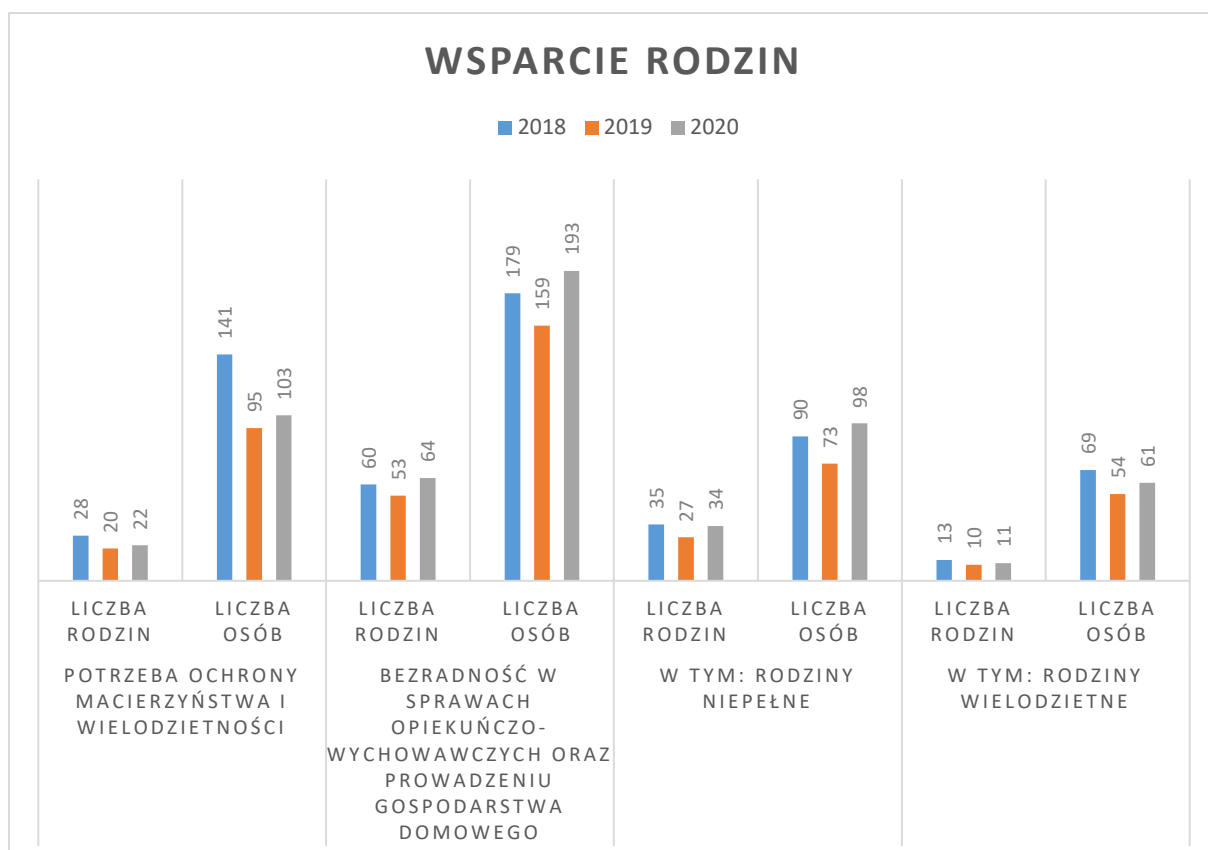
		2018		2019		2020	
		liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem		309	1143	273	1025	272	969
Liczba dzieci w rodzinach objętych pomocą	1	139	412	123	369	158	466
	2	117	449	90	339	63	234
	3	37	179	43	211	34	161
	4	9	54	14	84	12	72
	5	7	49	2	14	4	28
	6 i więcej	0	0	1	8	1	8

Źródło: Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2024

Z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego MOPS w Mielcu w 2020 roku przyznał świadczenia 64 rodzinom (o 4 więcej niż w 2018 roku i o 11 więcej niż w 2019 roku). Łącznie w rodzinach tych znajdowały się 193 osoby (o 14 więcej niż w 2018 roku i o 34 więcej niż w 2019 roku). Pomoc w obszarze bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczym dedykowana była częściej rodzinom niepełnym (w 2020 roku było ich 34), rzadziej wielodzietnym (11 rodzin). W rodzinach niepełnych otrzymujących pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w 2020 roku przebywało łącznie 98 osób, zaś w rodzinach wielodzietnych – 61 osób.

Zdecydowanie rzadziej powodem przyznania pomocy społecznej przez MOPS w Mielcu była potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności. Otrzymały ją w 2020 roku 22 rodziny, liczące 103 osoby. Było to o 6 rodzin (-21,4%) i 38 osób (-27%) mniej niż w 2018 roku, jednak więcej niż w 2019 roku, gdy świadczenia z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności przyznano 20 rodzinom składającym się łącznie z 95 osób.

Wykres 25. Rodziny i osoby otrzymujące pomoc społeczną z tytułu wsparcia rodzin przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej – 2018 r., 2019 r., 2020 r.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mogą być wspierane przez *Zespół ds. Asysty Rodzinnej* utworzony w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Mielcu³⁹. Asystent rodziny jest osobą, która przez pewien czas wspiera rodzinę, aby ta w przyszłości potrafiła samodzielnie pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza związane z opieką i wychowaniem dzieci; towarzyszy rodzicom we wprowadzeniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci. Zadaniem asystenta rodziny jest zmiana stosunku osób w rodzinie do własnej sprawczości, zwiększenie ich poczucia wpływu na własne życie, wzrost samooceny. Indywidualna pomoc służy rozwojowi kompetencji poszczególnych członków rodziny, osiągnięciu wyznaczonych przez nich celów, wzbudzaniu w nich wiary we własne możliwości oraz motywowaniu do podejmowania działań⁴⁰.

Praca z rodziną w ramach Zespołu ds. Asysty Rodzinnej prowadzona jest w szczególności w formie:

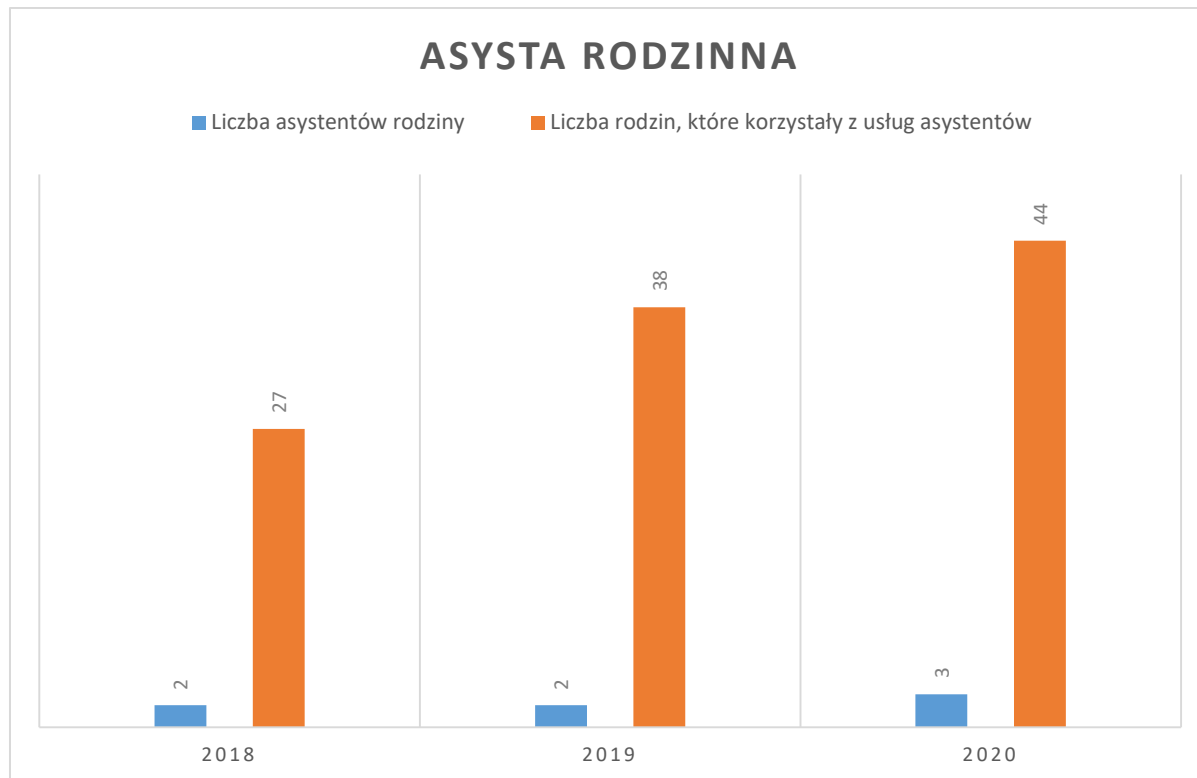
- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- terapii i mediacji;
- pomocy prawnej, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- organizowania dla rodzin zajęć warsztatowych oraz innego rodzaju spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, między innymi w formie grup wsparcia lub grup samopomocowych.

³⁹ Ogólne informacje nt. Zespołu ds. Asysty Rodzinnej zostały przedstawione w podrozdziale dotyczącym ośrodków wsparcia.

⁴⁰ <http://mops.mielec.pl/wsparcie-rodziny/> (10.12.2021)

Od 2020 roku w MOPS w Mielcu zatrudnionych jest 3 asystentów rodziny (w poprzednich latach ich liczba wynosiła 2). Ze wsparcia asystentów rodziny w 2020 roku skorzystały łącznie 44 rodziny, o 63% więcej niż w 2018 roku. W 2018 roku usługami asystenta rodziny objęto 27 mieleckich rodzin, zaś w 2019 roku ich liczba wzrosła do 38 rodzin.

Wykres 26. Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin korzystających z usług asystentów w Mielcu w latach 2018-2020.

Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS w Mielcu – 2018 r., 2019 r., 2020 r.

Na podstawie art. 29 ust. 1, 2 oraz art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu prowadzi działania zachęcające do współpracy osoby i rodziny zainteresowane wsparciem rodzin przeżywających trudności w zakresie opieki i wychowania dzieci. Oznacza to przyjęcie na siebie roli rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w: opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych; jej zadaniem jest aktywna pomoc w przewyżnianiu trudnych sytuacji w rodzinach tego wymagających. Rodzina wspierająca towarzyszy rodzinie mającej trudności w opiece i wychowaniu dzieci oraz tworzy dla niej siatkę wsparcia społecznego. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka (sąsiedzi, dziadkowie, krewni, znajomi), po ustanowieniu przez prezydenta miasta po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej, wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Pełnienie roli rodziny wspierającej jest nieodpłatne (poza zwrotem kosztów związanych z udzieleniem pomocy) i nie ma charakteru zawodowego⁴¹.

⁴¹ Za: <http://mops.mielec.pl/rodzina-wspierajaca/> (10.12.2021)

Dzieci pochodzące z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mogą zostać objęte opieką i wychowaniem w placówkach wsparcia dziennego. Placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w formie⁴²:

- opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych – placówka w formie opiekuńczej zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań;
- specjalistycznej – placówka w formie specjalistycznej w szczególności organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, a także realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię;
- pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę – placówka w formie pracy podwórkowej realizuje działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest nieodpłatny i dobrowolny (chyba że do placówki kieruje sąd). W ramach swojej działalności placówki wsparcia dziennego współpracują z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także z placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Zezwolenia na prowadzenie placówek wsparcia dziennego wydaje gmina, która również wspiera ich działalność. Gmina Miejska Mielec rokrocznie na wspieranie działalności PWD przeznacza środki pochodzące z *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii*. W 2020 roku na wspieranie działalności placówek wsparcia dziennego w ramach ww. programu przeznaczono środki w wysokości 550 482,00 zł, tj. o 19% więcej niż w 2018 roku, gdy na wspieranie działalności placówek wsparcia dziennego w Mielcu przeznaczono kwotę 463 933,00 zł.

Od 2019 roku na terenie miasta Mielec prowadzonych jest 14 placówek wsparcia, funkcjonujących w trzech formach: połączonej opiekuńczo-specjalistycznej (1 placówka), opiekuńczej (5 placówek) oraz pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę (8 placówek – wszystkie powstały w 2018 roku). W 2020 roku liczba miejsc w placówkach wsparcia dziennego wynosiła 282, więcej niż w 2019 roku (276 miejsc) i 2018 roku (268 miejsc). Natomiast przeciętna liczba dzieci, które w 2020 roku korzystały z placówek wsparcia dziennego w Mielcu wyniosła 151 dzieci (najmniej od 2018 roku), zaś faktycznie z takiego wsparcia w ciągu całego roku skorzystało łącznie 285 dzieci (również najmniej od 2018 roku).

Tabela 19. Placówki wsparcia dziennego na terenie miasta Mielec w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
Liczba placówek	13	14	14
Liczba miejsc	268	276	282
Przeciętna liczba dzieci korzystających z PWD	204	206	151
Liczba dzieci, które faktycznie skorzystały z PWD	299	308	285

Za: Raport o stanie Gminy Miejskiej Mielec za 2018 r. 2019 r., 2020 r.

W sytuacji, gdy mimo wykorzystania różnych form pomocy i wsparcia rodziny zapewnienie dziecku opieki i wychowania przez rodziców jest niemożliwe, sprawowana jest piecza zastępcza. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka i placówkach opiekuńczo-wychowawczych należy do zadań własnych powiatu. Funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie mieleckim pełni Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej corocznie przekazuje środki za pobyt dziecka w pieczy zastępczej (w 2019 – 261 763,00 zł, w 2020 – 278 258,00 zł).

⁴² Możliwe jest prowadzenie placówki wsparcia dziennego w połączonych formach.

Tabela 20. Wsparcie pieczy zastępczej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

	2019	2020	Prognoza 2021
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	261 763	278 258	331 740

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej

Zgodnie z art. 190 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki na opiekę i wychowanie w wysokości:

- 10 % wydatków na opiekę i wychowanie w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- 30 % wydatków na opiekę i wychowanie w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- 50 % wydatków na opiekę i wychowanie w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Gminy ponoszą ww. wydatki za dzieci, które po raz pierwszy zostały umieszczone w pieczy zastępczej po 1 stycznia 2012r. (tj. dniu wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Rodzinne formy pieczy zastępczej na terenie powiatu mieleckiego obejmują rodziny zastępcze: zawodowe (w tym 1 rodzina pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego), niezawodowe, spokrewnione oraz rodzinny dom dziecka. W 2020 roku w powiecie mieleckim funkcjonowały 73 rodziny zastępcze (o 6 mniej niż w 2018 roku), w tym 37 rodzin zastępczych niezawodowych (o 2 mniej niż w 2018 roku), 25 rodzin zastępczych spokrewnionych (o 6 mniej niż w 2018 roku) oraz 9 rodzin zastępczych zawodowych, spośród których 1 pełniła funkcję pogotowia rodzinnego. Ponadto w powiecie mieleckim prowadzony był 1 rodzinny dom dziecka.

Ogółem w 2020 roku w rodzinach zastępczych w powiecie mieleckim umieszczonych było 115 dzieci, tj. mniej niż w 2019 roku (118 dzieci) oraz w 2018 roku (126 dzieci). W rodzinach niezawodowych przebywało 48 dzieci (o 7 mniej niż w 2018 roku), a w rodzinach spokrewnionych i zawodowych po 31 dzieci (mniej o odpowiednio 7 i 2 w porównaniu do 2018 roku). Natomiast w rodzinnym domu dziecka w 2020 roku umieszczono 5 dzieci.

Tabela 21. Liczba rodzin zastępczych oraz liczba dzieci umieszczonych w tych rodzinach w powiecie mieleckim w latach 2018 – 2020.

	2018	2019	2020
Liczba rodzin zastępczych ogółem w tym:	79	73	73
rodziny spokrewnione	31	28	25
rodziny zastępcze niezawodowe	39	35	37
rodziny zastępcze zawodowe, w tym:	9	10	9
rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	1	1	1
Rodzinne domy dziecka	0	0	1
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych ogółem, w tym:	126	118	115
w rodzinach zastępczych spokrewnionych	38	34	31
w rodzinach zastępczych niezawodowych	55	46	48
w rodzinach zastępczych zawodowych, w tym:	33	38	31
w rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	7	4	2

Rodzinny dom dziecka	0	0	5
Pozostałe dane dotyczące pieczy zastępczej:			
Napływ dzieci do rodzinnych form pieczy zastępczej	16	14	15
Odpyły dzieci z rodzinnych form pieczy zastępczej	16	18	14
Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	19	12	9
Liczba dzieci z terenu Powiatu Mieleckiego przebywających w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów	7	8	7
Liczba dzieci z terenu innych powiatów przebywających w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Mieleckiego	14	12	17
Liczba dzieci przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej, które zostały przysposobione	2	4	5

Źródło: 3-letni powiatowy program dotyczący rozwoju pieczy zastępczej dla Powiatu Mieleckiego na lata 2021-2023

Zadania powiatu mieleckiego w obszarze pieczy zastępczej znajdują swoją specyfikację w *Powiatowym programie dotyczącym rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023* przyjętym Uchwałą Nr XXVIII/249/2021 Rady Powiatu Mieleckiego z dnia 19 lutego 2021 r. Celem głównym programu jest zapewnienie dzieciom miejsc w pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia im opieki i wychowania przez rodziców oraz rozwój systemu pieczy zastępczej ze szczególnym ukierunkowaniem na formy rodzinnej pieczy zastępczej. Cele szczegółowe programu obejmują:

1. Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego,
2. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.
3. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
4. Kontynuacja i poszerzenie świadczonych usług w zakresie rodzinnych form pieczy zastępczej.
5. Zapewnienie dzieciom miejsc w pieczy zastępczej instytucjonalnej.
6. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziną bądź instytucjonalną pieczę zastępczą.
7. Finansowanie: świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne.
8. Współpraca z innymi instytucjami działającymi w obszarze wsparcia rodziny i pieczy zastępczej.
9. Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pieczy zastępczej.

W kontekście wspierania rodzin w zakresie opieki nad dzieckiem oraz łączenia ról zawodowych i rodzinnych istotne jest zapewnienie najmłodszym mieszkańcom miasta opieki w żłobkach. W 2020 roku w rejestrze żłobków i klubów dziecięcych funkcjonujących na terenie Gminy Miejskiej Mielec, prowadzonym przez Prezydenta Miasta Mielca znajdowało się 12 żłobków, w tym 5 żłobków prowadzonych przez Gminę Miejską Mielec oraz 7 żłobków niepublicznych:

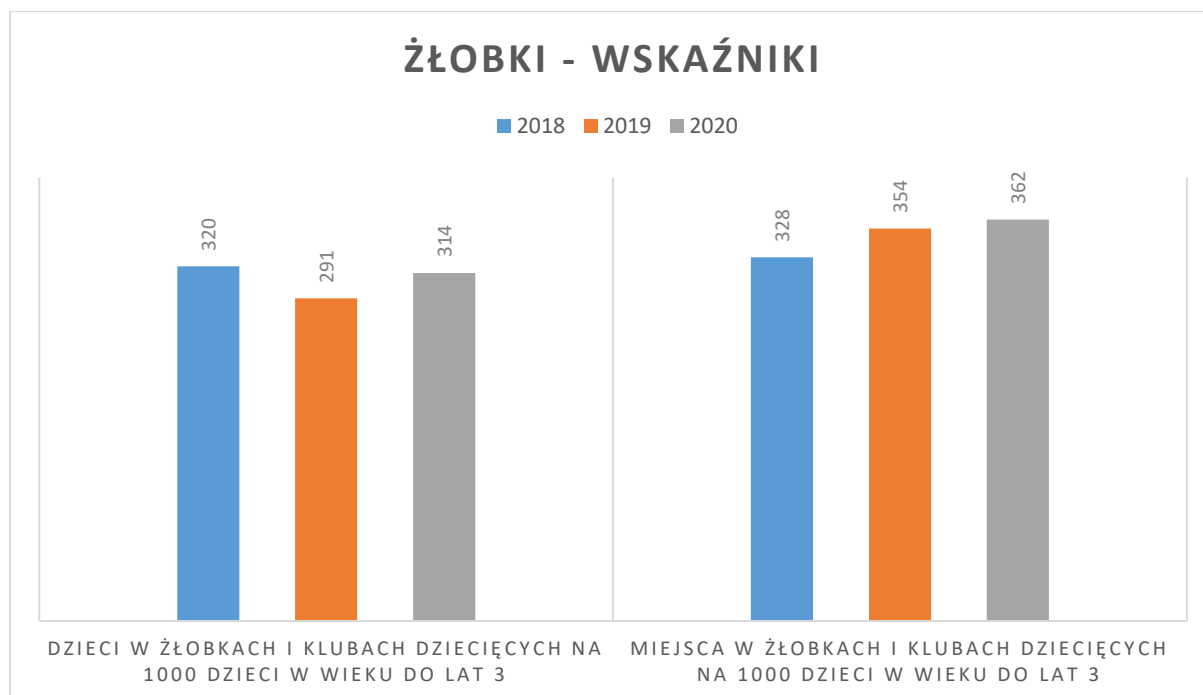
1. Żłobek Miejski Nr 3, ul. Pisarka 9 (107 miejsc)
2. Filia Żłobka Miejskiego Nr 3, ul. Drzewieckiego 11 (58 miejsc)
3. Żłobek Miejski Nr 5, ul. Konopnickiej 2 (110 miejsc)
4. Żłobek Miejski Nr 7, ul. Botaniczna 6 (110 miejsc)

5. Filia Żłobka Miejskiego Nr 7, ul. Warneńczyka 4 (45 miejsc)
6. Niepubliczny Żłobek Mistrzowie Zabawy, ul. Budowlana 12 (25 miejsc)
7. Niepubliczny Żłobek Bajkowa Akademia, ul. Wojsławska 23 (33 miejsc)
8. Niepubliczny Żłobek Świętego Józefa w Mielcu, ul. Piotra Skargi 4 (64 miejsc)
9. Niepubliczny Żłobek Świętego Józefa w Mielcu, ul. Kahla 47 (48 miejsc)
10. Niepubliczny Żłobek Mistrzowie Zabawy, ul. Jadernych 5 (15 miejsc)
11. Żłobek „Mieleckie Smerfy”, ul. Kilińskiego 91A (25 miejsc)
12. Niepubliczny Żłobek „Bajkowy Żłobek”, Al. Ducha Św. 38A (30 miejsc)

Według stanu na 2020 rok w mieleckich placówkach żłobkowych łącznie dostępnych było 670 miejsc, w tym 430 miejsc w żłobkach prowadzonych przez Gminę Miejską Mielec oraz 240 miejsc w żłobkach niepublicznych. Ogółem w 2020 roku do żłobków na terenie miasta uczęszczało łącznie 818 dzieci, w tym 662 dzieci do żłobków prowadzonych przez Gminę Miejską Mielec, a 156 dzieci do żłobków prowadzonych przez inne podmioty⁴³.

Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego dotyczących dzieci objętych opieką w żłobkach można wskazać, iż w 2020 roku opieką w takich placówkach objętych było 31,4% najmłodszych mieszkańców Mielca. W 2019 roku opieka w żłobkach obejmowała 29,1% dzieci w wieku 0-2, zaś w 2018 roku – 32%. Zmienną sytuację w zakresie liczby dzieci uczęszczających do placówek żłobkowych obrazuje również wskaźnik dzieci w żłobkach na 1000 dzieci w wieku do lat 3. W 2020 roku na 1000 mielczan w wieku do lat 3 opieką w żłobkach objętych było 314 dzieci, w 2019 roku – 291 dzieci, zaś w 2018 roku – 320 dzieci. Natomiast wartości wskaźnika miejsc w żłobkach na 1000 dzieci w wieku do lat 3 wskazują na systematyczną poprawę sytuacji w Mielcu w tym zakresie. W 2018 roku na 1000 dzieci w wieku do lat 3 przypadało 328 miejsc w żłobkach, zaś w 2020 roku były to już 362 miejsca.

Wykres 27. Wskaźniki dotyczące opieki w żłobkach w Mielcu w latach 2018-2020.

Źródło: dane BDL (GUS)

⁴³ Informacje o żłobkach za: *Raport o stanie Gminy Miejskiej Mielec za 2020 r.*

Wsparcie rodzin przeżywających różnego rodzaju trudności może dotyczyć też zapewnienia lokalu. Według stanu na 31 grudnia 2020 roku mieszkaniowy zasób Gminy Miejskiej Mielec składał się z 952 lokali, w tym:

- 208 lokali socjalnych (tj. 22% wszystkich lokali stanowiących mieszkaniowy zasób gminy), z czego:
 - 175 lokale socjalne znajdują się w 11 budynkach stanowiących wyłączną własność Gminy,
 - 33 lokale socjalne znajdują się w 5 budynkach stanowiących współwłasność Gminy (zarządzanych przez wspólnoty mieszkaniowe)⁴⁴.

Świadomość zagrożeń dla współczesnej rodziny skłania władze miasta Mielec do opracowywania i wdrażania programów i projektów dedykowanych rodzinom. Cyklicznie przyjmowaną uchwałą Rady Miejskiej jest program wspierania rodziny. Aktualnie obowiązujący *Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Mielec na lata 2021-2024* został przyjęty Uchwałą Nr XXXIV/369/2021 Rady Miejskiej w Mielcu z dnia 30 czerwca 2021 r. Cel strategiczny Programu został sformułowany następująco: *Rozwój zintegrowanego wsparcia na rzecz rodzin zagrożonych lub przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych*. Cel strategiczny jest realizowany przez kształtowanie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny, tworzenie nowych oraz doskonalenie dotychczasowych form pomocy rodzinie, aktywizowanie społeczności do harmonijnej współpracy na rzecz rodziny, pomoc w opiece i wychowaniu dziecka oraz wspieranie rodzin przez asystentów rodziny. Realizacja celu strategicznego możliwa będzie poprzez realizację 5 celów operacyjnych:

1. Cel operacyjny 1: Budowanie zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
2. Cel operacyjny 2: Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych.
3. Cel operacyjny 3: Opieka nad dziećmi z rodzin z trudnościami w wypełnianiu swoich funkcji.
4. Cel operacyjny 4: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny.
5. Cel operacyjny 5: Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacjach niepowodzeń poślubnych.

Program jest skierowany jest do rodzin (rozumianych jako: osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące) mieszkających na terenie Gminy Miejskiej Mielec. W szczególności dedykowany jest rodzinom wychowującym dzieci, w tym rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodzinom o trudnej sytuacji materialno-bytowej, rodzinom zagrożonym ubóstwem, dotkniętym przemocą, jak również rodzinom, którym została ograniczona lub odebrana władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Dla rodzin wielodzietnych z Mielca dedykowany jest specjalny samorządowy program pod nazwą *Mielecka Karta Rodziny Trzy Plus* wprowadzony uchwałą Nr XXXVIII/335/2014 Rady Miejskiej w Mielcu z dnia 27 marca 2014 r., zmienionej uchwałą Nr XXIV/248/2016 z dnia 20 października 2016 r. oraz uchwałą Nr XXVII/269/2016 z dnia 28 listopada 2016 r. *Mielecka Karta Rodziny Trzy Plus* przysługuje rodzinom wielodzietnym, w tym rodzinom zastępczym, zamieszkałym pod wspólnym adresem na terenie Gminy Miejskiej Mielec i rozliczającym się z podatku dochodowego na rzecz Gminy, składających się z rodziców (jednego rodzica), mających na utrzymaniu troje lub więcej dzieci w wieku do 18 roku

⁴⁴ Za: *Raport o stanie Gminy Miejskiej Mielec za 2020 r.*

życia lub do 25 roku życia (w przypadku kontynuowania nauki), oraz bez ograniczenia wieku, w przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności. Podstawowe założenia programu obejmują:

- promowanie modelu rodziny wielodzietnej i kształtowanie jej pozytywnego wizerunku,
- wspieranie rodzin wielodzietnych oraz zwiększanie szans rozwojowych i życiowych wychowujących się w tych rodzinach dzieci i młodzieży,
- poprawę sytuacji demograficznej Mielca.

Rodziny wielodzietne, które przystąpią do programu, mają możliwość korzystania na preferencyjnych warunkach m.in. z oferty Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Mielcu, przejazdów liniami Miejskiej Komunikacji Samochodowej Sp. z o.o. w Mielcu, oferty Samorządowego Centrum Kultury, oferty żłobków i przedszkoli miejskich oraz innych jednostek poległych Gminie Miejskiej Mielec na podstawie odrębnych uchwał. Dodatkowo dla uczestników programu *Mielecka Karta Rodziny Trzy Plus* dostępne są zniżki i ulgi proponowane przez Partnerów programu, tj. instytucje niepubliczne, prywatne firmy handlowo-usługowe, banki, kluby sportowe i inne⁴⁵. Od początku programu do 31 grudnia 2020 r. wydało łącznie 4 063 nowych kart oraz objęto Programem 902 rodziny⁴⁶.

Mieleckie rodziny wielodzietne mogą korzystać również z *Karty Dużej Rodziny*, czyli ogólnopolskiego programu rządowego obejmującego m.in. system zniżek i dodatkowych uprawnień. Program jest realizowany od stycznia 2015 roku. Od początku funkcjonowania Programu do 31 grudnia 2020 roku w Mielcu wydano:

- 5 678 Kart tradycyjnych, w tym 2 783 dzieciom i 2 895 rodzicom/małżonkom
- 1 432 Karty elektroniczne, w tym 601 dzieciom i 831 rodzicom/małżonkom.

Ogółem, liczba mieleckich rodzin wielodzietnych posiadających w 2020 roku przynajmniej jedną zamówioną Kartę tradycyjną wynosiła 1 591, a elektroniczną 474⁴⁷.

Uzależnienia

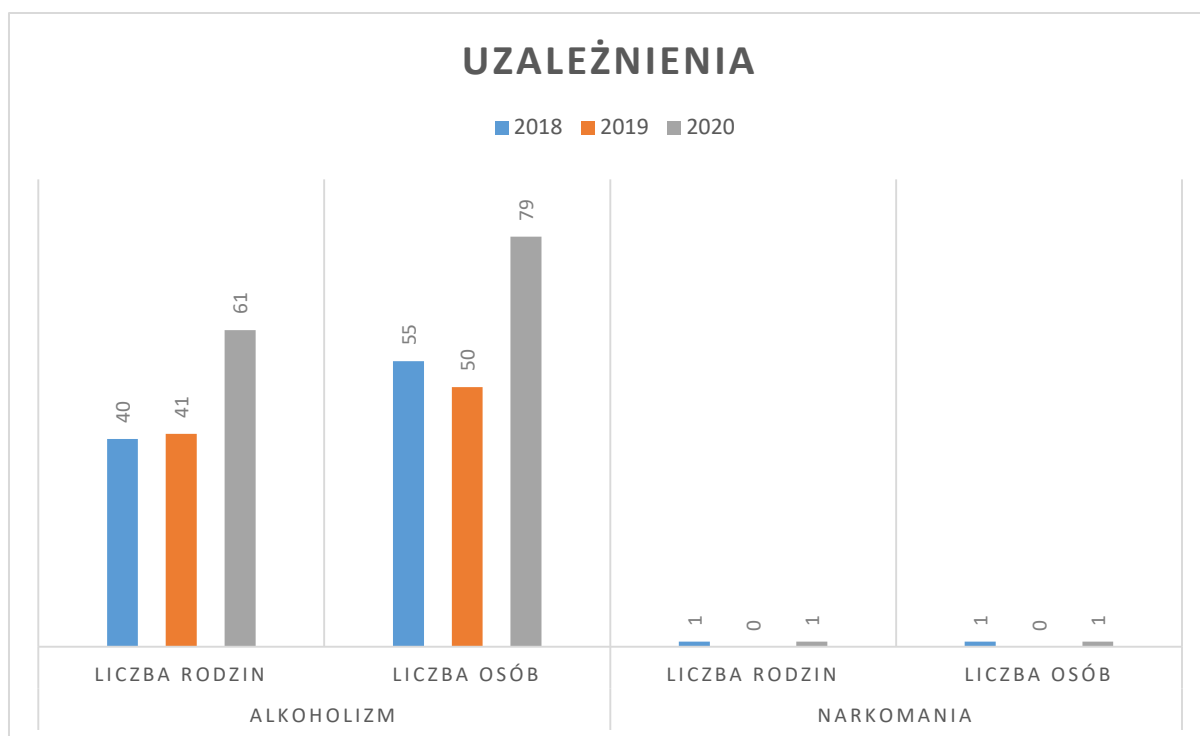
Uzależnienia nie występowały często jako powód przyznania świadczeń decyzją administracyjną przez MOPS w Mielcu. W latach 2018 i 2020 pojedyncze rodziny korzystające z pomocy społecznej otrzymały ją z powodu narkomanii. Z kolei alkoholizm był w 2020 roku przyczyną udzielenia wsparcia dla 61 rodzin liczących 79 członków. W porównaniu do lat poprzednich nastąpił znaczny wzrost liczby mieleckich rodzin otrzymujących pomoc z powodu alkoholizmu. W latach 2018-2019 ich liczba wynosiła 40-41 rodzin, co oznacza, że w 2020 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu była o 52,5% wyższa niż w 2018 roku, a liczba osób pozostających w rodzinach z problemem alkoholowym wzrosła o 43,6%.

⁴⁵ Za: <https://www.mielec.pl/mielecka-karta-rodziny-3/> (12.11.2021)

⁴⁶ Za: *Raport o stanie Gminy Miejskiej Mielec za 2020 r.*

⁴⁷ Za: *Raport o stanie Gminy Miejskiej Mielec za 2020 r.*

Wykres 28. Rodziny i osoby otrzymujące pomoc społeczną z powodu uzależnień przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej – 2018 r., 2019 r., 2020 r.

Główne działania Gminy Miejskiej Mielec w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii szczegółowo definiuje rokrocznie opracowywany program. *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok* został przyjęty Uchwałą nr XXVI/276/2020 Rady Miejskiej w Mielcu z dnia 26 listopada 2020 r. Podmiotem koordynującym Program jest *Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu*, natomiast podmiotem odpowiedzialnym za jego realizację jest Urząd Miejski w Mielcu (za pośrednictwem pracowników Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia). Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii realizowane są również przez szkoły, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu, a także Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Mielcu.

Adresatami programu są wszyscy mieszkańcy miasta Mielca, a w szczególności dzieci i młodzież, rodzice, opiekunowie i wychowawcy, seniorzy, konsumenci i sprzedawcy napojów alkoholowych, osoby pijące w sposób ryzykowny, szkodliwy oraz osoby uzależnione, rodziny osób z problemem alkoholowym, kobiety w ciąży, kierowcy pojazdów, pracownicy podmiotów zajmujący się zawodowo lub służbowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień.

Celem głównym Programu jest rozwijanie i wzmocnienie gminnego systemu przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych oraz przemocy w rodzinie w szczególności ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego spowodowanych używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz ograniczenie podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież. Cel ten realizowany będzie poprzez efektywne wykorzystanie zasobów instytucjonalnych i wybranych inicjatyw lokalnych, w następujących obszarach:

- Profilaktyki uniwersalnej – adresowanej do wszystkich mieszkańców Mielca (dzieci, młodzieży i dorosłych), bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

- Profilaktyki selektywnej – adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
- Profilaktyki wskazującej – adresowanej do grup lub osób, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia; redukcja szkód.
- Terapii i rehabilitacji – obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem.

Zadania przyjęte to realizacji w ramach *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok* obejmują:

Zadanie 1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

Zadanie 2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, ochrona przed przemocą w rodzinie.

Zadanie 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Zadanie 4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

Zadanie 5. Wspieranie reintegracji społecznej i działań na rzecz powrotu osób uzależnionych, wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem, do społeczności.

Zadanie 6. Koszty administracyjne.

W 2020 roku w ramach środków finansowych zaplanowanych w budżecie Gminy Miejskiej Mielec stanowiących dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przez cały rok kalendarzowy na terenie Gminy Miejskiej Mielec realizowany był *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020*. Planowane na rok 2020 nakłady finansowe wyniosły 1 482 052,68 zł, w tym na działania związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi przewidziano 1 202 955,68 zł, a na działania związane z przeciwdziałaniem narkomanii przewidziana 279 097 zł. W 2020 roku Program został wykonany na poziomie 87,63%, całkowity koszt Programu wyniósł 1 298 706,59 zł, w tym całkowity koszt Przeciwdziałania Alkoholizmowi – 1 031 923,04 zł, a całkowity koszt Przeciwdziałania Narkomanii – 266 783,55 zł.

Działania podjęte w ramach *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020* w Gminie Miejskiej Mielec prezentuje poniższa tabela:

Tabela 22. Działania podjęte w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 w Gminie Miejskiej Mielec

Obszar	Zadanie	Podjęte działania
Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków	Ponoszenie kosztów utrzymania pomieszczeń w budynku przy ul. Chopina 8 przeznaczonych na realizację działań wynikających z Programu.	Poniesienie kosztów funkcjonowania pomieszczeń w budynku ul. Chopina 8 w tym: zakupu i dostawy energii, dostępu do sieci internetowej, abonamentu i rozmów telefonicznych, opłat czynszowych, bieżących napraw oraz wynagrodzenia osoby sprzątającej pomieszczenia w których funkcjonuje Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, grupy wsparcia, Anonimowych Alkoholików, AI Anon oraz w z których korzystają na bieżąco środowiska wzajemnej pomocy.
	Realizowanie wybranych usług i programów placówek profilaktyczno-terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych poprzez dofinansowanie zajęć w programie ponadpodstawowym.	Działania podjęte w ramach realizacji zadania publicznego „Realizacja programów i działań na rzecz osób pijących szkodliwie, uzależnionych, współuzależnionych oraz osób doświadczających i stosujących przemoc domową” przez NZOZ Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Mielcu w tym: Pogłębiony Program Rozwoju Osobistego dla osób uzależnionych od alkoholu Liczba pacjentów: 16 osób Liczba świadczeń indywidualnych: 9 godzin Liczba świadczeń grupowych: 4 godziny Program terapii dla osób uzależnionych od narkotyków, leków i zagrożonych uzależnieniem Liczba pacjentów: 4 osób Liczba świadczeń indywidualnych: 23 godziny Program terapii dla osób uzależnionych od patologicznych zachowań Liczba pacjentów: 3 osoby Liczba świadczeń indywidualnych: 17 godzin
	Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu.	Podjęcie czynności zmierzających do objęcia leczeniem osób uzależnionych, przeprowadzanie rozmów w sprawach osób nadużywających alkoholu oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, dotyczących kierowania na obowiązkowe leczenie odwykowe, kompleksowe opracowanie dokumentacji wymaganej przy kierowaniu wniosków do Sądu Rejonowego w Mielcu (zlecenie do wykonania opinii przez biegłych i wskazanie rodzaju zakładu leczniczego, opłata kosztów sądowych spraw dotyczących poddania się leczeniu odwykowemu).
	Organizowanie wyjazdów integracyjno-rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin.	Działania podjęte w ramach realizacji zadania publicznego „Realizacja programów i działań na rzecz osób pijących szkodliwie, uzależnionych, współuzależnionych oraz osób doświadczających i stosujących przemoc domową” przez NZOZ Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Mielcu w tym:

		<p>Pogłębiony Program Rozwoju Osobistego dla osób uzależnionych od alkoholu realizowany w formie wyjazdowej:</p> <p>Obóz terapeutyczny - „Przebaczenie i zadośćuczynienie w procesie leczenia” – Muszyna Liczba pacjentów: 15 osób Liczba świadczeń grupowych: 48 godzin</p> <p>Obóz terapeutyczny „Porozumienie bez przemocy” – Skorzeszyce Liczba pacjentów: 23 osób Liczba świadczeń grupowych: 96 godzin</p> <p>Wspieranie działalności środowisk wzajemnej pomocy dla osób uzależnionych i członków rodzin osób uzależnionych.</p> <p>Bezpłatne udostępnianie pomieszczeń w budynku przy ul. Chopina 8 na spotkania grup wsparcia, Anonimowych Alkoholików, Al Anon oraz bieżącą działalność środowisk wzajemnej pomocy.</p>
<p>Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, ochrona przed przemocą w rodzinie</p>	<p>Tworzenie zintegrowanego systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miejskiej Mielec.</p>	<p>1) Pozyskanie środków finansowych z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przeznaczonych na realizację projektu „<i>Migiem po...moc – edycja II – projekt oddziaływań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie</i>”, który otrzymał dofinansowanie w ramach Programu Ośłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” (edycja 2020) w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) opracowanie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Miasta Mielca – w badaniu udział wzięło 304 uczniów klas siódmych i ósmych, b) prowadzenie zajęć z choreoterapii dla 16 osobowej grupy seniorów z Formacji Tanecznej „Gracja” oraz członków Polskiego Związku Głuchych Koło Terenowe w Mielcu, c) organizacja Koncertu „Przeciw Przemocy” dla mieszkańców miasta Mielca w formie online – koncert udostępniony został na kanale You Tube, d) stworzenie 12 minutowej animacji wizualno-dźwiękowej tzw. „Migobooka” wraz z lektorem i wstawieniem tłumaczenia na polski język migowy obejmującej treści dt. „Porozumienia bez Przemocy” (NVC) – 1700 odsłon na portalu Facebook, e) organizacja cyklu wykładów „Pora na seniora” na Mieleckim Uniwersytecie Trzeciego Wieku na temat zjawiska przemocy oraz instytucji świadczących pomoc w tym zakresie, radzenia sobie z trudnymi emocjami oraz zapoznanie środowisk senioralnych z metodą „Porozumiewania się bez przemocy” (NVC) – 125 uczestników w tym 25 osobowa grupa osób niesłyszących, f) realizacja wyjazdowego treningu terapeutyczno-rozwojowego dla osób niesłyszących – 30 uczestników,

		<p>g) organizacja warsztatów dla rodziców dotyczących zapobiegania powielaniu nieprawidłowych wzorców rodzinnych lub środowiskowych – warsztaty odbyły się w cyklu 3 spotkań trwających 3 godziny. Uczestnikami jednej z grup były osoby niesłyszące i niedosłyszące – 30 uczestników,</p> <p>h) organizacja warsztatów dla Rad Pedagogicznych z metody „Porozumiewania się bez Przemocy” (NVC), które zostały przeprowadzone w 10 Szkołach Podstawowych – 146 uczestników,</p> <p>i) organizacja Konferencji podsumowującej projekt w formie online pod hasłem „Migiem po...moc”.</p> <p>2) Realizacja zadania publicznego pn. <i>„Bezpiecznie w rodzinie 2020 – specjalistyczne wsparcie dla osób i rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy na terenie Gminy Miejskiej Mielec”</i> przez Stowarzyszenie „Wspieramy Rodziny”, w tym:</p> <p>a) realizacja warsztatów psychologiczno-terapeutycznych dla osób dorosłych stosujących zachowania agresywne. Zajęcia obejmowały 8 spotkań po 2 godz. W programie wzięło udział 4 osoby,</p> <p>b) prowadzenie programu pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie i z grupy ryzyka. Zajęcia obejmowały 8 spotkań po 2 godz. W programie wzięło udział 7 osób.</p> <p>3) Zakup 150 szt. koszulek wykorzystanych podczas akcji przeciwko przemocy „Nazywam się miliard”, której uczestnikiem była Gmina Miejska Mielec.</p>
	<p>Kontynuacja działalności Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wraz z obsługą Telefonu Zaufania.</p>	<p>Realizacja zadania publicznego pn. <i>„Organizacja dyżurów w punkcie konsultacyjnym ds. uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miejskiej Mielec”</i> przez Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Nowe Życie”.</p> <p>W 2020 roku z punktu oraz telefonu zaufania skorzystało łącznie 1 013 osób, w tym 473 z kontaktu osobistego, a 540 z kontaktu telefonicznego. Klientów podzielić można na następujące kategorie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Osoby uzależnione od alkoholu (134 osoby kontakt osobisty, 110 osób kontakt telefoniczny) – Dorośli członkowie rodziny alkoholika, w tym współuzależnieni (74 osoby kontakt osobisty, 92 osoby kontakt telefoniczny) – Dzieci z rodzin z problemem alkoholowym (15 osób kontakt osobisty, 23 osoby kontakt telefoniczny) – Osoby doznające przemocy w rodzinie (32 osoby kontakt osobisty, 44 osoby kontakt telefoniczny) – Osoby stosujące przemoc w rodzinie (19 osób kontakt osobisty, 4 osoby kontakt telefoniczny)

	<p>Realizowanie wybranych usług i programów placówek profilaktyczno-terapeutycznych dla rodzin osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych</p>	<p>– Inne, nieujęte powyżej w tym pomoc prawna (199 osób kontakt osobisty, 267 osób kontakt telefoniczny).</p> <p>Działania podjęte w ramach realizacji zadania publicznego „Realizacja programów i działań na rzecz osób pijących szkodliwie, uzależnionych, współuzależnionych oraz osób doświadczających i stosujących przemoc domową” przez NZOZ Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Mielcu w tym:</p> <p>Pogłębiony Program Psychoterapii dla osób współuzależnionych realizowany również w formie wyjazdowej:</p> <p>1) Osoby współuzależnione Liczba pacjentów: 11 osób Liczba świadczeń indywidualnych: 12 godzin</p> <p>2) Obóz terapeutyczny - „Przebaczanie i zadośćuczynienie w procesie leczenia” – Muszyna Liczba pacjentów: 8 osób Liczba świadczeń grupowych: 48 godzin</p> <p>3) Obóz terapeutyczny „Porozumienie bez przemocy” – Skorzeszyce Liczba pacjentów: 7 osób Liczba świadczeń grupowych: 96 godzin</p> <p>Trening Asertywności Liczba pacjentów: 10 osób Liczba świadczeń indywidualnych: 40 godzin Trening wyjazdowy odbył się w miejscowości Nowa Wieś i prowadzony był przez specjalistę psychoterapii uzależnień.</p> <p>Program psychoterapii dla Dorosłych Dzieci Alkoholików Liczba pacjentów: 5 osób Liczba świadczeń indywidualnych: 23 godziny</p> <p>Trening – warsztat dla Dorosłych Dzieci Alkoholików Liczba pacjentów: 10 osób Liczba świadczeń grupowych: 180 godzin Trening wyjazdowy odbył się w miejscowości Nowa Wieś i prowadzony był przez 2 psychoterapeutów.</p>
--	--	---

		<p>Spotkania interwencyjne dla osób zgłaszających się w związku z problemami alkoholowymi i innymi uzależnieniami ich bliskich Liczba zgłaszających się: 6 osób liczba świadczeń indywidualnych: 7 godzin</p> <p>Działania na rzecz osób doświadczających i stosujących przemoc domową Liczba pacjentów: 4 osoby Liczba świadczeń indywidualnych: 31 godzin + 3 godziny lekarz</p>
<p>Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych</p>	<p>Finansowanie różnych form pomocy dla dzieci, młodzieży oraz rodzin, w których występują problemy w związku z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocy w rodzinie</p> <p>Realizacja programów i projektów profilaktycznych dla uczniów mających wpływ na obniżenie poziomu niepożądanych zachowań społecznych, oraz szkoleń dla rodziców, realizowanych w placówkach oświatowych w ramach szkolnych programów profilaktyki; uczenie umiejętności służących zdrowiu i trzeźwemu życiu</p>	<p>1) Psychoterapia indywidualna prowadzona w budynku przy ul. Chopina 8 dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym oraz konsultacje specjalistyczne z rodzicami - 148 godz., odbyło się 85 indywidualnych sesji,</p> <p>2) Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci ze Świątlicy Opiekuńczo – Wychowawczej „LUMEN” Oddział Caritas przy Parafii Św. Mateusza - 174 godz. zajęć, 16 uczestników,</p> <p>3) Realizacja zadania publicznego „Organizacja wypoczynku zimowego w formie obozu profilaktyczno-sportowego z elementami socjoterapii dla dzieci z terenu Gminy Miejskiej Mielec” przez Parafię Rzymskokatolicką pw. Ducha Świętego w Mielcu – 45 uczestników.</p> <p>Współpraca ze szkołami znajdującymi się na terenie Gminy Miejskiej Mielec mająca na celu chronienie dzieci i młodzieży przed zagrożeniami poprzez podejmowanie działań wychowawczo-profilaktycznych, a także reagowanie w sytuacjach rozpoznawania pierwszych prób podejmowania ryzykownych zachowań. Działania zaplanowane zostały na podstawie diagnozy obszarów problemowych szkoły i realizowane są we współpracy z wychowawcami, rodzicami i środowiskiem lokalnym. Podejmowane działania mają na celu:</p> <ol style="list-style-type: none"> eliminowanie lub redukcja wpływu znaczących czynników ryzyka używania i nadużywania substancji psychoaktywnych / problemów behawioralnych / problemów zdrowia psychicznego, osłabianie/kompensowanie zagrożeń (czynników ryzyka) poprzez działanie czynników chroniących. <p>Działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii mają na celu opóźnianie wieku inicjacji alkoholowej, ograniczanie dostępności do substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, dopalacze, tytoń), korygowanie nieprawidłowych przekonań normatywnych dotyczących używania substancji przez otoczenie społeczne, osłabianie pozytywnych oczekiwań wobec skutków działania substancji psychoaktywnych a także koncentrację na wzmacnianiu czynników chroniących, np. na rozwijaniu konstruktywnych</p>

		zainteresowań, kształtowaniu umiejętności psychospołecznych, wspieraniu rodziców i rodziny oraz wzmacnianiu pozytywnego klimatu szkoły.
	Realizacja działań promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu przez rodziny, dzieci i młodzież	<ol style="list-style-type: none"> 1) organizacja wieczorków muzycznych dla młodzieży w wieku 14 do 18 lat pozostających w mieście podczas ferii zimowych – 4 spotkania, w każdym spotkaniu udział wzięło od 30 do 80 uczestników, 2) Realizacja zadania publicznego dt. organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży z terenu Osiedla Rzochów pn. „<i>Wspólnie odkrywajmy nowe pasje</i>” przez Stowarzyszenie „Mamy dla Was czas” – 130,5 godziny zajęć, 34 uczestników, 3) Realizacja zadania publicznego „<i>Wsparcie realizacji projektów związanych z zagospodarowaniem czasu wolnego dzieci i młodzieży z uwzględnieniem działań z zakresu profilaktyki uzależnień</i>” przez Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół 1893” w Mielcu – 144 godziny zajęć, 15 uczestników, 4) Organizacja wakacyjnych zajęć profilaktyczno-sportowo-rekreacyjnych w Szkole Podstawowej nr 1,3,6,7,8,9,11,13 oraz w Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji w Mielcu – 779 uczestników, 5) Doskonalenie umiejętności prospołecznych dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach sportowych, artystycznych, kulturalnych i ogólnorozwojowych mających wpływ na obniżenie poziomu niepożądanych zachowań społecznych w Szkole Podstawowej nr 3,8, 9,13 – 165 uczestników. 6) wsparcie finansowe działalności szkolnego wolontariatu w Szkole Podstawowej nr 1 oraz szkolnego wolontariatu i kółka dziennikarskiego w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Mielcu – 90 uczestników; 7) wsparcie finansowe Akcji Samorządu Uczniowskiego „Szkolny Dzień Profilaktyki” oraz akcji profilaktycznej w świetlicy „Sobą być – bezpieczne korzystanie z Internetu” zorganizowanych w Szkole Podstawowej nr 1 – 564 uczestników, 8) Realizacja spersonalizowanego interaktywnego autorskiego programu animacyjnego ukierunkowanego na wspólne spędzanie czasu przez całe rodziny i wzmacnianie więzi rodzinnych pt. „<i>Jak to Mikołaj prezenty pakuje</i>” w formie filmu, który został udostępniony mieszkańcom miasta Mielca w dniu 6 grudnia, 9) Wsparcie finansowe projektu wzmacniającego więzi rodzinne oraz poczucie przynależności do rodzinnej wspólnoty skierowanego do rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze realizowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu – w projekcie uczestniczyło 32 rodziny, w tym 67 dzieci.
	Edukacja i informacja publiczna	<ol style="list-style-type: none"> 1) Realizacja ogólnopolskich kampanii profilaktycznych, których uczestnikiem była Gmina Miejska Mielec: „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Przeciw pijanym kierowcom”, „Dopalacze powiedz stop”, „Postaw na rodzinę” oraz „Reaguj na przemoc”,

		<ol style="list-style-type: none"> 2) Kalibracja testerów trzeźwości Alcoblow zakupionych w ramach kampanii poruszającej problematykę nietrzeźwości na drogach, 3) Zakup ulotek i materiałów edukacyjnych przygotowanych w ramach kampanii, których uczestnikiem była Gmina Miejska Mielec – 5119 szt., 4) Zakup rocznej prenumeraty czasopism „Charaktery”, „Świat problemów”, 5) W ramach wkładu własnego Gminy Miejskiej Mielec w projekcie „<i>Migiem po...moc – edycja II</i>” opracowana została diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Miasta Mielca. Diagnoza zrealizowana została w formie badania ankietowego, które zostało przeprowadzone w mieleckich szkołach podstawowych końcem roku 2020 na próbie liczącej 304 uczniów. W diagnozie wzięli udział uczniowie klas siódmych i ósmych, czyli młodzieży w wieku 13-14 lat, 6) wsparcie finansowe przedsięwzięć realizowanych przez Szkołę Podstawową nr 2 w ramach ogólnopolskiej kampanii „Postaw na rodzinę” – uczestnikami podjętych działań było 395 uczniów, 414 rodziców i 35 nauczycieli, 7) wsparcie finansowe przedsięwzięć realizowanych przez Szkołę Podstawową nr 2, 6, 7, 13 w ramach ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” – uczestnikami podjętych działań było 3 773 uczniów, 380 rodziców, 42 nauczycieli, 8) organizacja szkolenia online z zakresu prawa w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 32 uczestników
<p>Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii</p>	<p>Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami pożytku publicznego w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień; promowanie ciekawych projektów i inicjatyw społecznych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) realizacja zadania publicznego pn. „<i>Prowadzenia placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczo-specjalistycznej w budynku przy ul. Chopina 8 oraz placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej w budynku przy ul. Warneńczyka 3</i>” przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – 66 wychowanków, 2) realizacja zadania publicznego pn. „<i>Prowadzenia placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej dla dzieci i młodzieży z Osiedla Niepodległości i Żeromskiego</i>” przez Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Tarnowskiej przy parafii Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Mielcu – 34 wychowanków, 3) realizacja zadania publicznego pn. „<i>Prowadzenia placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej dla dzieci i młodzieży z Osiedla Lotników</i>” przez Parafię Rzymskokatolicką pw. Ducha Świętego w Mielcu – 33 wychowanków, 4) realizacja zadania publicznego pn. „<i>Prowadzenia placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej dla dzieci i młodzieży z Osiedla Inwestorów</i>” przez Mieleckie Stowarzyszenie Pomocy i Wsparcia „Rozwiązanie” – 11 wychowanków, 5) realizacja zadania publicznego pn. „<i>Działania na rzecz utrzymania trzeźwości i abstynencji przez osoby uzależnione. Terapia osób współuzależnionych</i>” przez Stowarzyszenie Trzeźwościcowe „Nowe Życie” – 593 uczestników działań.

	<p>Wspomaganie działalności instytucji działających w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień</p> <p>Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. zakup wyposażenia dla Oddziału Odwykowego w Straszęcinie tj. biurka szafkowego, szafki niskiej zamykanej oraz fotela kubełkowego wykorzystanych do prowadzenia terapii z osobami uzależnionymi, 2. zakup alkometru wraz z ustnikami dla NZOZ Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Mielcu. <ol style="list-style-type: none"> 1) współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu. Podejmowanie akcji kontrolnych przez upoważnionych członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w stosunku do podmiotów sprzedających i podających napoje alkoholowe pod kątem przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi 2) podejmowanie interwencji oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych.
Koszty administracyjne	Koszty administracyjne	<ol style="list-style-type: none"> 1) Pokrycie kosztów wynagrodzenia 3 pracowników Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia zajmujących się realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii. 2) Pokrycie kosztów udziału w 4 szkoleniach pracowników Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia zajmujących się realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

Źródło: Sprawozdanie z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok

Uczniowie mieleckich szkół, a także nauczyciele i rodzice, rokrocznie korzystają z różnego rodzaju warsztatów i programów profilaktyczno-edukacyjnych. W 2020 roku w tego typu działaniach wzięło udział łącznie 1 956 uczniów, 868 rodziców oraz 81 nauczycieli. Programy i warsztaty poświęcone były w większości tematyce związanej z uzależnieniami od środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, papierosy, dopalacze), ale również m.in. zagadnieniom przemocy, w tym w grupie rówieśniczej i w mediach, kwestiom zdrowia psychicznego czy kształtowania umiejętności radzenia sobie z emocjami.

Tabela 23. Programy profilaktyczno-edukacyjne oraz warsztaty zrealizowane w mieleckich szkołach w 2020 roku.

	Nazwa działania	Miejsce realizacji	Liczba uczestników programu/szkolenia
1	Program profilaktyczny „Debata” – 25 realizacji	Szkoła Podstawowa Szkoła Średnia	345 uczniów 19 nauczycieli
2	Program profilaktyczny „Spójrz inaczej” – 9 realizacji	Szkoła Podstawowa	155 uczniów 10 nauczycieli 80 rodziców
3	Program profilaktyczny „Program Domowych Detektywów” – 11 realizacji	Szkoła Podstawowa	184 uczniów 8 nauczycieli 104 rodziców
4	Program profilaktyczny „Fantastyczne możliwości” – 4 realizacje	Szkoła Podstawowa	132 uczniów 5 nauczycieli
5	Program profilaktyczny „NOE”	Szkoła Średnia	64 uczniów 5 nauczycieli
6	Program profilaktyczny „Korekta”	Szkoła Średnia	61 uczniów 4 nauczycieli
7	Program profilaktyczny „Unplugged” – 8 realizacji	Szkoła Podstawowa	176 uczniów 11 nauczycieli 29 rodziców
8	Program profilaktyczny „Archipelag Skarbów”	Szkoła Podstawowa	53 uczniów 3 nauczycieli 82 rodziców
9	Program profilaktyczny „Przyjaciele Zippiego – program promocji zdrowia psychicznego” – 9 realizacji	Szkoła Podstawowa	101 uczniów 6 nauczycieli 116 rodziców
10	Warsztaty radzenia sobie z trudnymi emocjami	Szkoła Podstawowa	96 uczniów
11	Trening Umiejętności Społecznych	Szkoła Podstawowa	10 uczniów
12	Mediacje rówieśnicze	Szkoła Podstawowa	230 uczniów
13	Multimedialne zajęcia profilaktyczne „Przemoc i agresja w mediach oraz w grupie rówieśniczej”	Szkoła Podstawowa	120 uczniów
14	Multimedialne zajęcia profilaktyczne „Zagrożenia i odpowiedzialność w Internecie”	Szkoła Podstawowa	93 uczniów 4 nauczycieli
15	Warsztaty „Dopalacze i narkotyki”	Szkoła Podstawowa	18 uczniów
16	Spektakl profilaktyczny „Niegrzeczny miś”	Szkoła Podstawowa	118 uczniów 6 nauczycieli
17	Warsztaty „Wspomaganie rozwoju emocjonalno-społecznego ucznia”	Szkoła Podstawowa	257 rodziców
18	Warsztaty dla rodziców „Agresja i przemoc – wzorce rodziny i mediów”	Szkoła Podstawowa	100 rodziców
19	Warsztaty „Środki psychoaktywne (dopalacze, narkotyki)	Szkoła Podstawowa	100 rodziców

Źródło: Sprawozdanie z realizacji warsztatów i programów profilaktyczno-edukacyjnych za 2020 rok – Załącznik nr 1 do Sprawozdania z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu została powołana Zarządzeniem Nr 351/2019 Prezydenta Miasta Mielca z dnia 4 września 2019 r. w sprawie powołania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu oraz przyjęcia regulaminu jej działania, zmienione Zarządzeniem 706/2020 Prezydenta Miasta Mielca z dnia 10 lipca 2020 r..

Podstawą działania Komisji jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zgodnie z art. 41 ust. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu w 2020 roku liczyła 11 członków.

Do zadań Komisji należy:

- 1) współpraca z Urzędem Miejskim w Mielcu w zakresie realizacji zadań własnych gminy, wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 2) opiniowanie wniosków o udzielenie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z podjętymi Uchwałami Rady Miejskiej w Mielcu;
- 3) prowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych, zwanej dalej „kontrolą”, obejmującej:
 - a) przestrzeganie zasad obrotu napojami alkoholowymi, zawartych w Ustawie, dotyczących w szczególności zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym,
 - b) sprawdzenie usytuowania punktów sprzedaży alkoholu zgodnie z prawem miejscowym,
 - c) rozpatrywanie przypadków zakłócania porządku publicznego w miejscu sprzedaży lub najbliższej okolicy w związku ze sprzedażą napojów alkoholowych przez dany punkt,
 - d) weryfikację przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych, określonych w zezwoleniu Prezydenta Miasta Mielca,
- 4) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;
- 5) współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Miejskiej Mielec w zakresie przewidzianym ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w oparciu o porozumienie oraz współpraca z innymi podmiotami, realizującymi zadania w obszarze spraw społecznych, zgodnie z kompetencjami;
- 6) przedkładanie corocznie propozycji działań do projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na dany rok kalendarzowy oraz opiniowanie projektu tego Programu.

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych

Rada Miejska w Mielcu w Uchwale Nr LI/520/2018 Rady Miejskiej w Mielcu z dnia 27 września 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży, jak i poza miejscem sprzedaży na terenie Gminy Miejskiej Mielec, uchwaliła:

Maksymalna liczba zezwoleń, uchwalona na terenie Gminy Miejskiej Mielec na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży:	Ustalony limit	Wykorzystany limit (dane na dzień 31.12.2020 r.)	Wykorzystany limit (dane na dzień 22.02.2021 r.)
---	-----------------------	---	---

zawierających do 4,5 % zawartości alkoholu oraz piwo;	80	71	69
zawierających powyżej 4,5 % do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa);	65	41	40
zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu;	65	40	39

Maksymalna liczba zezwoleń, uchwalona na terenie Gminy Miejskiej Mielec na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży:	Ustalony limit	Wykorzystany limit (dane na dzień 31.12.2020 r.)	Wykorzystany limit (dane na dzień 22.02.2021 r.)
zawierających do 4,5 % zawartości alkoholu oraz piwo;	100	90	89
zawierających powyżej 4,5 % do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa);	75	67	67
zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu;	75	69	69

Działania podejmowane przez Komisję w 2020 r.:

- 1) liczba posiedzeń Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu – 11;
- 2) liczba przeprowadzonych kontroli w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie miasta Mielca – 81. W trakcie przeprowadzonych kontroli stwierdzono pojedyncze przypadki m.in. brak wywieszek informujących o szkodliwości alkoholu dla zdrowia oraz nie posiadano w punkcie sprzedaży alkoholu oryginałów zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. W ramach procedury kontrolnej przeprowadzono obserwację lokali gastronomicznych w zakresie przestrzegania postanowień ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi ze szczególnym uwzględnieniem zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim. Uwag i nieprawidłowości w tym zakresie w czasie kontroli nie stwierdzono.
- 3) liczba wniosków o zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych, które wpłynęły do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu – 65;
- 4) liczba wydanych postanowień Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu – 145. W tym z opinią pozytywną: 142 (A – 61, B – 39, C – 42);
- 5) liczba grup roboczych utworzonych w celu udzielenia pomocy w rodzinie
- 6) w indywidualnych przypadkach w 2020 roku, do których powołani zostali członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu – 112 (posiedzenia grup roboczych dla każdej z rodzin objętych procedurą "NK" odbywają się średnio raz w miesiącu);
- 7) liczba formularzy „Niebieska Karta-A” inicjujących procedurę „Niebieskie Karty”, wypełnionych w 2020 r. przez członka Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu – 6;
- 8) Sprawy dotyczące problematyki nadużywania alkoholu przez mieszkańców Gminy Miejskiej Mielec, którymi zajmowała się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu w 2020 roku, w tym:
 - a) liczba wysłanych wezwań na spotkanie interwencyjno – motywacyjne z sekretarzem/psychoterapeutą Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu – 83, na które stawiło się 57 osób;
 - b) liczba skierowanych zaproszeń do biegłych sądowych w celu przeprowadzenia badania i wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu – 16 z tego dla 14 osób wydano opinię w przedmiocie uzależnienia od alkoholu (w związku z zaistniałą sytuacją

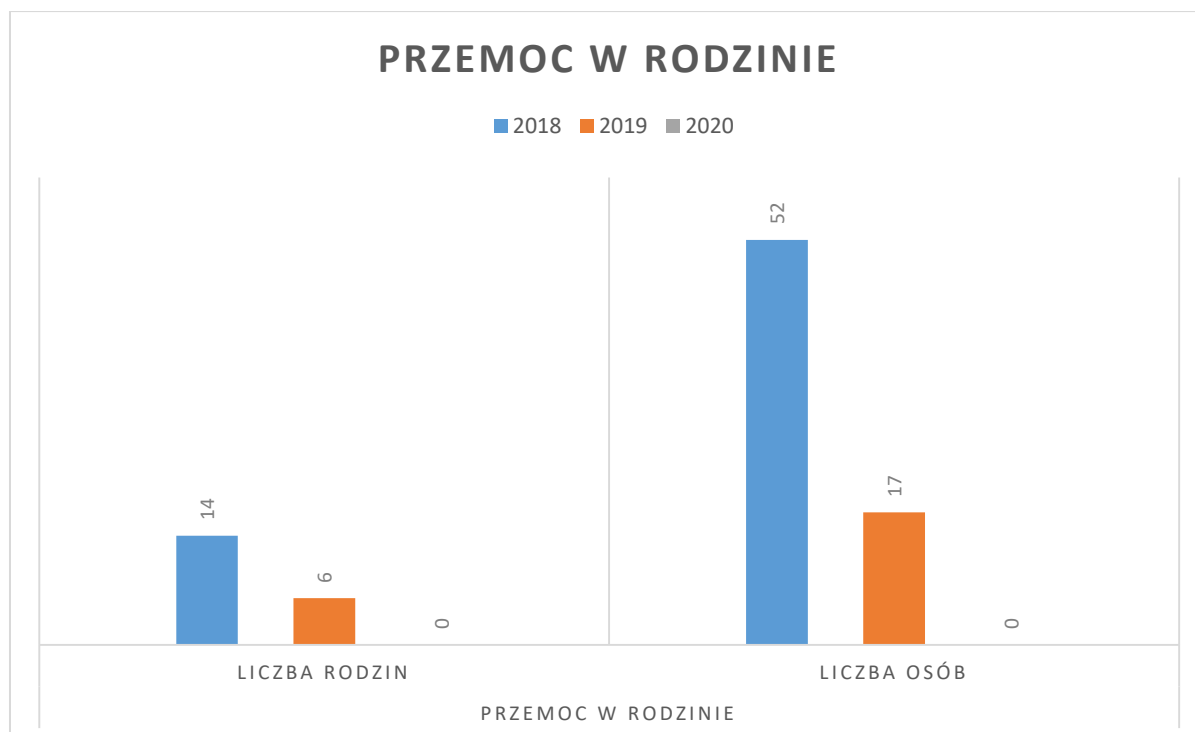
- pandemiczną na przeprowadzenie osobistego badania uczestników postępowania w roku 2020 biegli sędziwi wyznaczyli jedynie 6 dni);
- c) liczba wniosków kierowanych do Sądu Rejonowego w Mielcu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w zakładzie leczenia odwykowego – 4;
- d) liczba spraw/ procedur w których kontynuowane są działania zmierzające do ustalenia czy istnieje konieczność wystąpienia z wnioskiem do Sądu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego – 63;
- e) liczba spraw zakończonych/umorzonych w 2020 roku dotyczących problematyki nadużywania alkoholu przez mieszkańców Gminy Miejskiej Mielec, którymi zajmowała się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu – 51, powody odstąpienia/ zakończenia:
- wycofanie wniosku przez Wnioskodawcę,
 - śmierć uczestnika postępowania,
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu, uzyskała informację, iż Prokuratura Rejonowa w Mielcu zbadała sprawę i nie znalazła podstaw do skierowania wniosku do Sądu Rejonowego w Mielcu,
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu, uzyskała informację, iż Prokuratura Rejonowa w Mielcu, zbadała sprawę
 - i skierowała wniosek do Sądu Rejonowego w Mielcu o leczenie odwykowe uczestnika postępowania;
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu, uzyskała informację, iż Prokuratura Rejonowa w Mielcu prowadzi postępowanie w sprawie leczenia odwykowego uczestnika postępowania;
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu skierowała wniosek do Sądu Rejonowego w Mielcu o leczenie odwykowe uczestnika postępowania;
 - istniejące już postanowienie Sądu Rejonowego w Mielcu o przymusowym leczeniu odwykowym, względem uczestnika postępowania.
 - podjęte dobrowolne leczenie odwykowe w zakładzie leczenia odwykowego,
 - uczestnik postępowania przebywa w Zakładzie Karnym, gdzie odbywa karę pozbawienia wolności,
 - brak wspólnego zamieszkania,
 - brak możliwości ustalenia miejsca pobytu,
 - wyjazd do innej miejscowości lub za granicę państwa,
 - brak podstaw prawnych do prowadzenia sprawy/ brak przesłanek ustawowych do wszczęcia procedury zobowiązania do przymusowego leczenia odwykowego,
 - zdaniem biegłych uczestnik postępowania nie wymaga specjalistycznego leczenia odwykowego – picie szkodliwe,
- f) liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe w zakładzie leczenia odwykowego w 2020 roku – 41;
- g) liczba osób, z którymi kontaktowali się w 2020 roku członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu – 284, w tym;
Osoby uzależnione od alkoholu /osoby wobec których podejmowane były działania zmierzające do ustalenia czy istnieje konieczność skierowania wniosku do Sądu o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego - 221,
Członkowie ich rodzin – 63,
- h) liczba rodzin, z którymi kontaktowali się w 2020 roku członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu – 96;

- i) liczba spraw zakończonych/umorzonych w 2020 roku dotyczących problematyki nadużywania alkoholu przez mieszkańców Gminy Miejskiej Mielec, którymi zajmowała się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu, rozpoczętych w 2019 roku - 72;
- j) liczba spraw zakończonych/umorzonych w 2020 roku dotyczących problematyki nadużywania alkoholu przez mieszkańców Gminy Miejskiej Mielec, którymi zajmowała się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu, rozpoczętych w 2018 roku - 3;
- k) w 2020 roku członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu wzięli udział w:
 - szkoleniu organizowanym przez Krakowską Akademię Profilaktyki kierowaną do członków Gminnych Komisji - 5 osób,
 - kursie języka migowego KSS 1 – 2 osoby,
 - szkoleniu pt. „Zasady tworzenia gminnego programu profilaktycznego” – 1 osoba,
 - szkoleniu pt. „Zadania Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – szkolenie przekrojowe – 1 osoba.

Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie rzadko była przyczyną udzielenia pomocy w ramach świadczeń przyznanych decyzją administracyjną przez MOPS w Mielcu. W 2018 roku pomoc z tego powodu otrzymało 14 rodzin liczących łącznie 52 członków, a w 2019 roku ich liczba zmniejszyła się do 6 rodzin i 17 osób w nich pozostających. W 2020 roku przemoc w rodzinie nie była powodem przyznania świadczeń żadnej rodzinie.

Wykres 29. Rodziny i osoby otrzymujące pomoc społeczną z powodu przemocy w rodzinie przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej – 2018 r., 2019 r., 2020 r.

Znacznie więcej mieleckich rodzin objętych było natomiast działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Liczba rodzin, w których występowało zjawisko przemocy w rodzinie, objętych procedurą „Niebieska Karta”, wzrastała z każdym rokiem. W 2018 roku przemoc stwierdzono w 215

rodzinach, w 2019 roku – w 227 rodzinach, a w 2020 roku – w 229 rodzinach. Ogółem w latach 2018-2020 nastąpił wzrost liczby rodzin objętych procedurą „Niebieska Karta” o 6,5%. Zwiększyła się również w tym czasie liczba sporządzonych „Niebieskich Kart A” – w 2018 roku było ich 165, w 2019 roku – 220, zaś w 2020 – 204.

Ogółem w 2020 roku przemocą domową zostało dotkniętych 501 mieszkańców miasta, w tym 229 kobiet (46%), 227 dzieci (45%) i 45 mężczyzn (9%). Najwięcej osób doświadczających przemocy domowej stwierdzono w 2019 roku, gdy doświadczyło jej 510 mieszkańców, w tym 272 kobiety (53%), 174 dzieci (34%) i 64 mężczyzn (13%).

Wśród osób stosujących przemoc w rodzinie najliczniejszą grupę stanowili mężczyźni – ok. 90%. Średnio co dziesiąta osoba stosująca przemoc domową była kobietą. W 2020 roku wśród sprawców przemocy w rodzinie stwierdzono ponadto 3 osoby małoletnie.

Tabela 24. Liczba rodzin i osób objętych działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Mielcu w latach 2018-2020.

	2018	2019	2020
Liczba rodzin, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie	215	227	229
Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie	432	510	501
w tym kobiety	196	272	229
w tym mężczyźni	48	64	45
w tym dzieci	188	174	227
Liczba osób stosujących przemoc	222	224	229
w tym kobiety	25	25	23
w tym mężczyźni	197	197	206
w tym osoby niepełnoletnie	0	0	3
Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart A”	165	220	204

Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS w Mielcu – 2018 r., 2019 r., 2020 r.

Na mocy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz. U. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.) na gminy został nałożony obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, obejmującego: opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (w szczególności poprzez działania edukacyjne), zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Za realizację gminnych zadań związanych z przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie odpowiedzialny jest *Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Miejskiej Mielec*. Głównym zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań instytucji tak, aby udzielana pomoc była bardziej skuteczna. Istotną rolę Zespołu w zakresie rozpowszechniania informacji o instytucjach działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, realizowanych przez nie zadań oraz wynikających z nich możliwościach skorzystania z pomocy w środowisku lokalnym.

W skład powoływanego przez Prezydenta Miasta Mielca Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mielcu wchodzi przedstawiciele:

- Urzędu Miejskiego w Mielcu (Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia, przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Miasta Mielca)
- Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mielcu,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu,

- Komendy Powiatowej Policji w Mielcu,
- Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Mielcu,
- Ośrodka Profilaktyki i Terapii w Mielcu,
- Sądu Rejonowego w Mielcu,
- Prokuratury Rejonowej w Mielcu,
- przedstawiciele oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych⁴⁸.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024 został przyjęty uchwałą nr XXVIII/303/2021 Rady Miejskiej w Mielcu z dnia 28 stycznia 2021 r. Adresatami programu są: ofiary przemocy w rodzinie (w tym: dzieci, współmałżonkowie lub partnerzy, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, osoby niesamodzielne), osoby stosujące przemoc w rodzinie, świadkowie przemocy w rodzinie, osoby i rodziny zagrożone zjawiskiem przemocy w rodzinie, mieszkańcy Gminy Miejskiej Mielec oraz służby pracujące z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

Głównym celem Programu jest zminimalizowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta Mielca, ze szczególnym uwzględnieniem wzmocnienia rozwiązań i narzędzi pomocowych, służących przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, poprzez inicjowanie i wspieranie działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie. Natomiast cele szczegółowe *Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Mielec na lata 2021-2024* ukierunkowane są na:

- Zintensyfikowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie;
- Zwiększenie skuteczności oddziaływań na osoby stosujące przemoc w rodzinie;
- Zwiększenie poziomu kompetencji służb, przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

W obszarze: *Profilaktyka i edukacja społeczna* przewidziano realizację następujących zadań:

- 1.1. Poszerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie
- 1.2. Podniesienie poziomu wiedzy, świadomości i wrażliwości społecznej mieszkańców miasta Mielca na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
- 1.3. Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych

W obszarze: *Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie* przewidziano realizację następujących zadań:

- 2.1. Rozwój infrastruktury i współpracy instytucji samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie
- 2.2. Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie
- 2.3. Udzielenie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie
- 2.4. Monitoring skuteczności działań pomocowych

⁴⁸ Za: <https://www.mielec.pl/przemoc-w-rodzinie/> (08.11.2021), Zarządzenie Nr 932/2021 Prezydenta Miasta Mielca z dnia 17 lutego 2021 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Miejskiej Mielec.

W obszarze: *Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie* przewidziano realizację następujących zadań:

3.1. Interweniowanie i reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie, stosowanie procedury „Niebieskie Karty”

3.2. Realizowanie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzających do zmiany wzorców zachowań

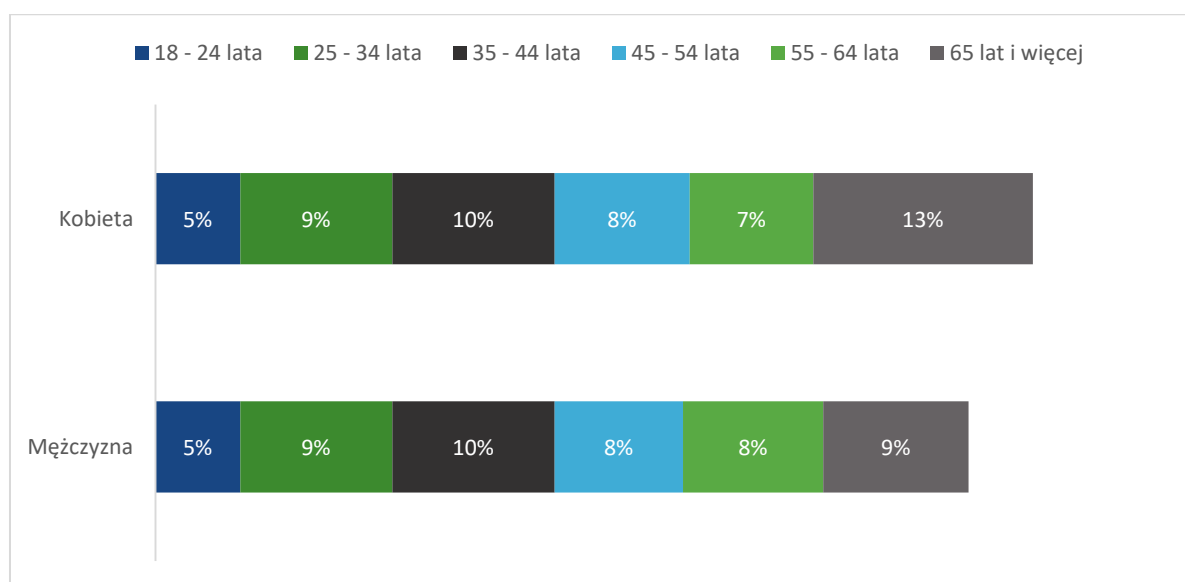
W obszarze: *Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie* przewidziano realizację następujących zadań:

4.1. Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

4. Wyniki badań

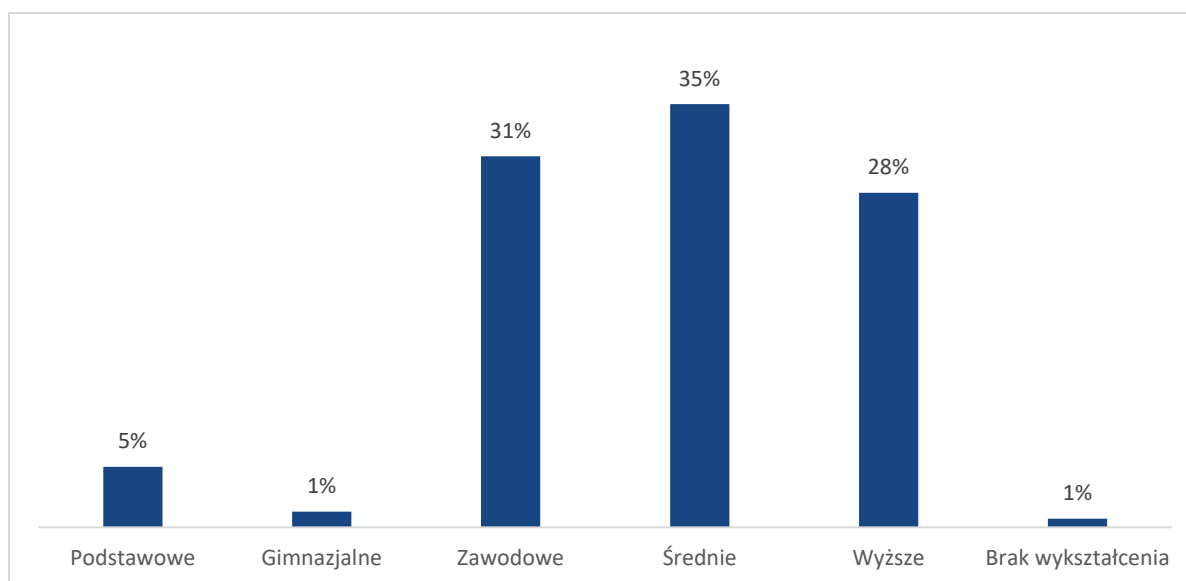
W zrealizowanym badaniu udział wzięło 301 osób – dorosłych mieszkańców Mielca.

Wykres 30. Struktura próby wg grup wieku i płci. N=301

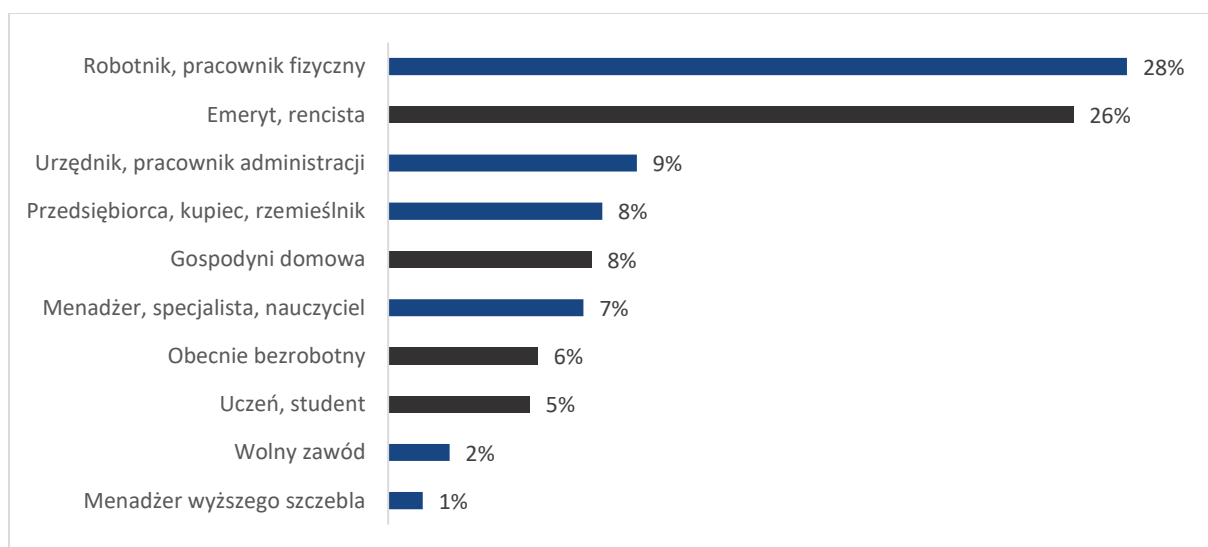
W próbie badawczej dominowały kobiety – stanowiły one blisko 52% wszystkich ankietowanych. Najliczniej reprezentowane grupy wiekowe to osoby pomiędzy 35 a 44 rokiem życia (19%) oraz seniorzy (22%). Najmniej liczna grupa to natomiast osoby poniżej 25 roku życia (5%).

Wykres 31. Struktura próby wg wykształcenia badanych. N=301

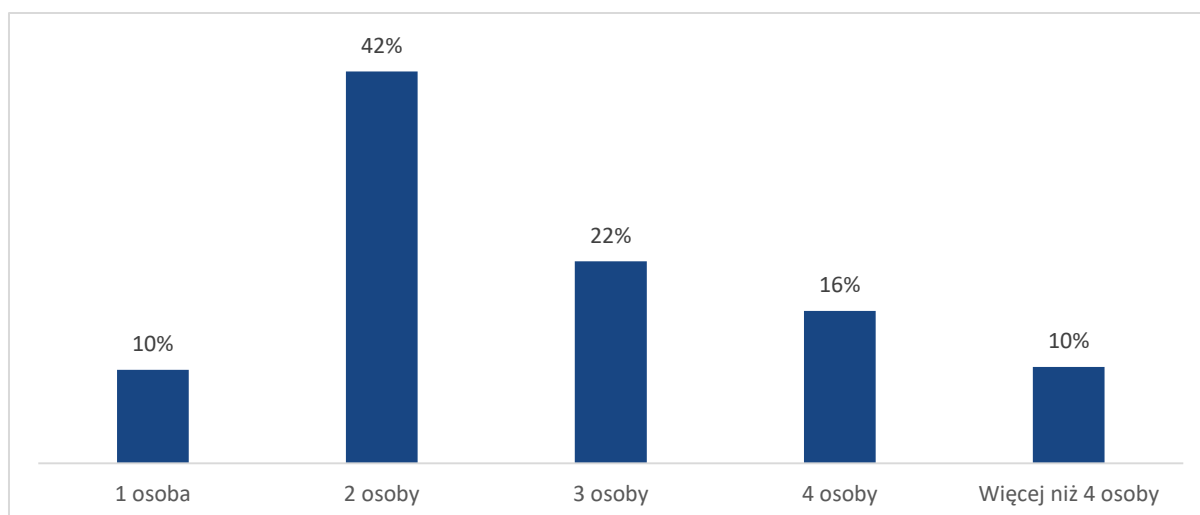
W badaniu najliczniej reprezentowane były osoby o wykształceniu średnim (35%) oraz zasadniczym zawodowym (31%). Wykształcenie niższe niż zasadnicze deklarowało natomiast 7% ankietowanych.

Wykres 32. Struktura próby wg grup zawodowych. N=301

Ponad jedna czwarta uczestników badania (28%) to osoby pracujące na stanowiskach robotniczych, wykonujące pracę fizyczną. Spośród osób aktywnych zawodowo, na drugim miejscu znajdują się pracownicy administracji, stanowiący niemal jedną dziesiątą wszystkich ankietowanych. Najmniej licznie reprezentowani byli natomiast przedstawiciele wolnych zawodów oraz kadra menadżerska wyższego szczebla.

Wykres 33. Struktura gospodarstw domowych badanych. N=301

W próbie badawczej dominowały osoby zamieszkujące dwuosobowe gospodarstwa domowe (42%). Co czwarty badany mieszkaniec Mielca zamieszkuje wspólnie z co najmniej trzema innymi osobami (26%), natomiast co dziesiąty mieszka samotnie.

W co trzecim badanym gospodarstwie domowym (35%) zamieszkują dzieci do 18 roku życia. W najliczniejszym gospodarstwie domowym zamieszkiwało czworo dzieci, jednak najczęściej badani deklarują, że mieszka z nimi tylko jedno dziecko⁴⁹.

Wyniki badania

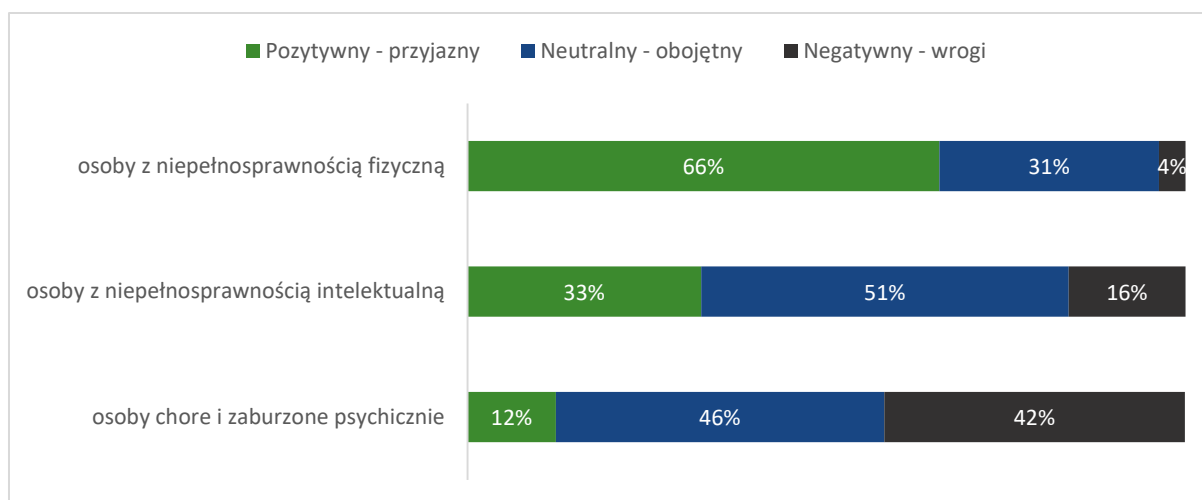
Struktura prezentacji wyników badania odpowiada konstrukcji zastosowanego w badaniu kwestionariusza; kolejne bloki pytań skupione były wokół określonych problemów społecznych. Poszczególnym blokom poświęcone zostały podrozdziały dotyczące tych obszarów problemowych.

Niepełnosprawność

Pierwszym z omawianych zagadnień były trudności mieszkańców Mielca dotkniętych niepełnosprawnościami – tak w wymiarze fizycznym, jak i intelektualnym.

⁴⁹ Średnio na jedno gospodarstwo domowe, w którym zamieszkują niepełnoletni, przypada $m=1,48$ dziecka.

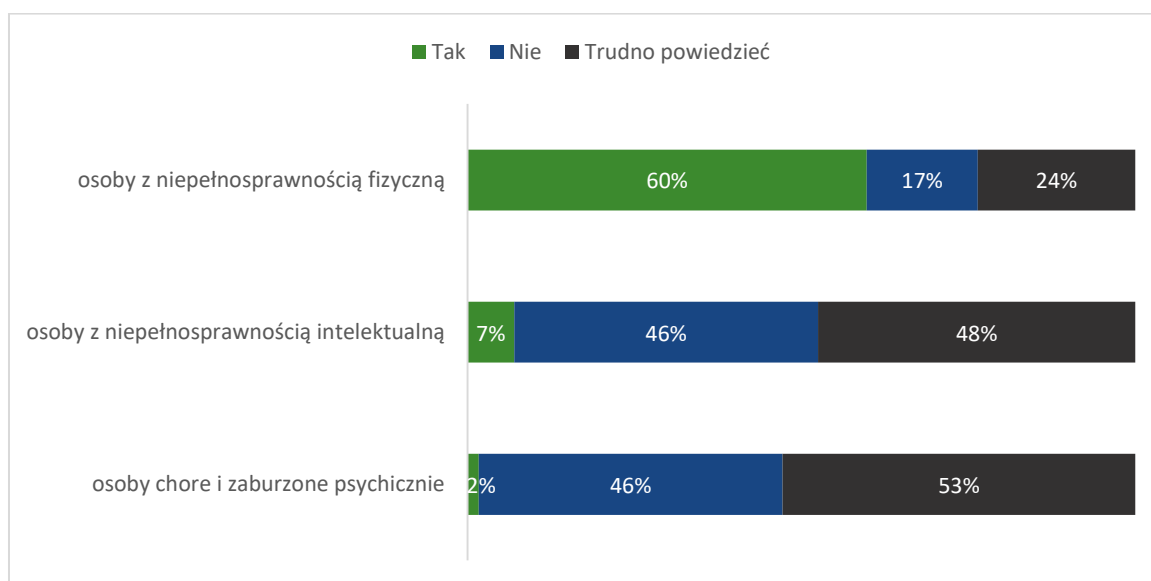
Wykres 34. „Jak Pan/Pani sądzi, jaki jest stosunek mieszkańców Mielca do osób:”; n=301

W opinii mieszkańców Mielca, osoby dotknięte niepełnosprawnościami o charakterze fizycznym są w mieście odbierane raczej pozytywnie; dwie trzecie badanych deklaruje, że ta kategoria osób z niepełnosprawnościami spotyka się z przyjaznym stosunkiem mieszkańców. Znacznie gorzej prezentuje się natomiast sytuacja osób z niepełnosprawnościami intelektualnymi; tutaj zaledwie co trzeci badany jest zdania, że spotykają się oni z przyjaznym stosunkiem mieszkańców Mielca. W najgorszym położeniu znajdują się osoby dotknięte chorobami i zaburzeniami psychicznymi – w ich przypadku tylko jeden na ośmiu badanych jest skłonny uznać, że spotykają się oni z pozytywnymi reakcjami innych mieszkańców miasta.

Co istotne, w odniesieniu do wszystkich omawianych kategorii osób z niepełnosprawnościami, kobiety znacznie częściej niż mężczyźni są zdania, że mieszkańcy Mielca mają do nich pozytywny stosunek. Młodzi ludzie (do 35 roku życia) częściej niż pozostali uważają, że osoby z niepełnosprawnościami są postrzegane pozytywnie; seniorzy natomiast wyrażają takie opinie zdecydowanie rzadziej niż pozostali uczestnicy badania.

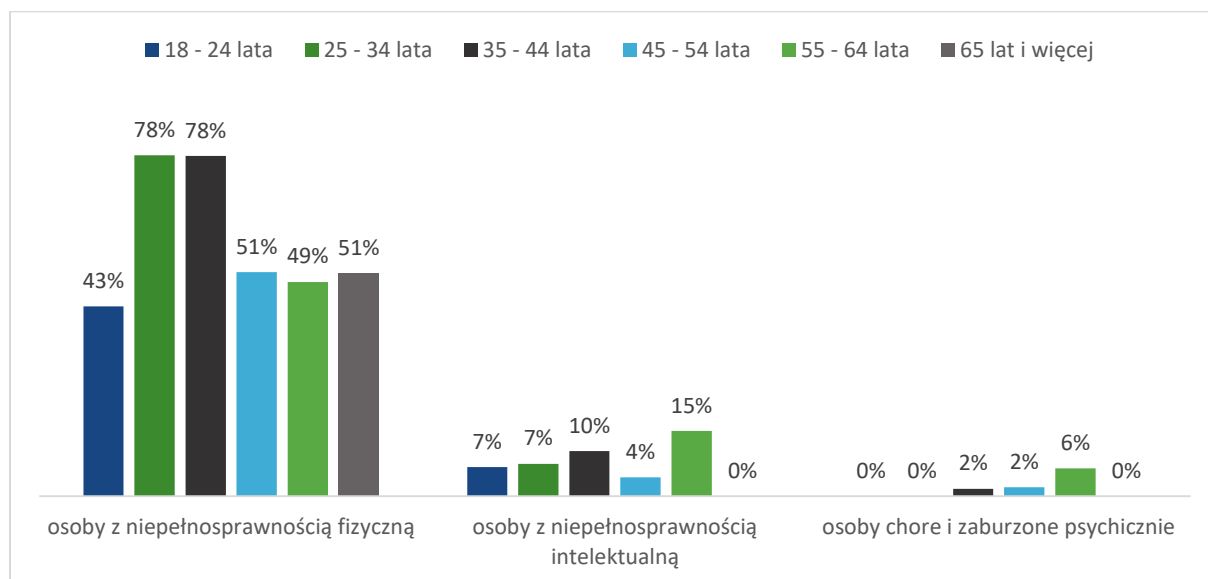
Wykres 35. „Czy w Pana/Pani opinii miasto Mielec jest przystosowane do potrzeb osób:”; n=301

W opinii mieszkańców, Mielec jest stosunkowo dobrze przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością fizyczną; twierdzi tak ponad połowa ankietowanych. Znacznie gorzej prezentują

się natomiast wyniki dotyczące osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz zaburzeniami psychicznymi – w ich przypadku większość ankietowanych deklaruje, że miasto nie jest przystosowane do specyficznych potrzeb tych grup.

Wykres 36. Przystosowanie miasta do potrzeb specyficznych grup a wiek badanych – odpowiedzi twierdzące; n=301

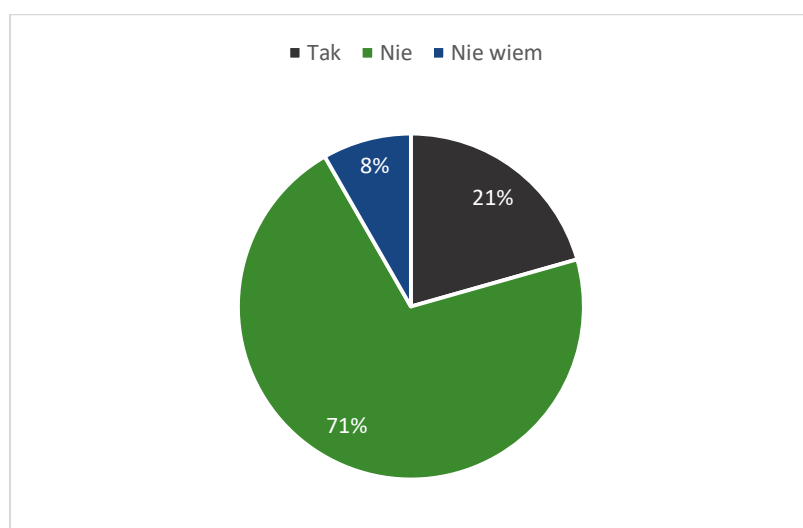

Warto zauważyć, że opinie dotyczące przystosowania miasta do potrzeb osób z różnymi typami niepełnosprawności są zróżnicowane w poszczególnych grupach wiekowych. Najistotniejsza różnica dotyczy ocen związanych z barierami architektonicznymi: wśród osób pomiędzy 25 a 44 rokiem życia ponad trzy czwarte deklaruje, że miasto jest przyjazne dla osób niepełnosprawnych ruchowo, natomiast w pozostałych grupach wiekowych odsetek ten oscyluje około połowy badanych.

Ubóstwo

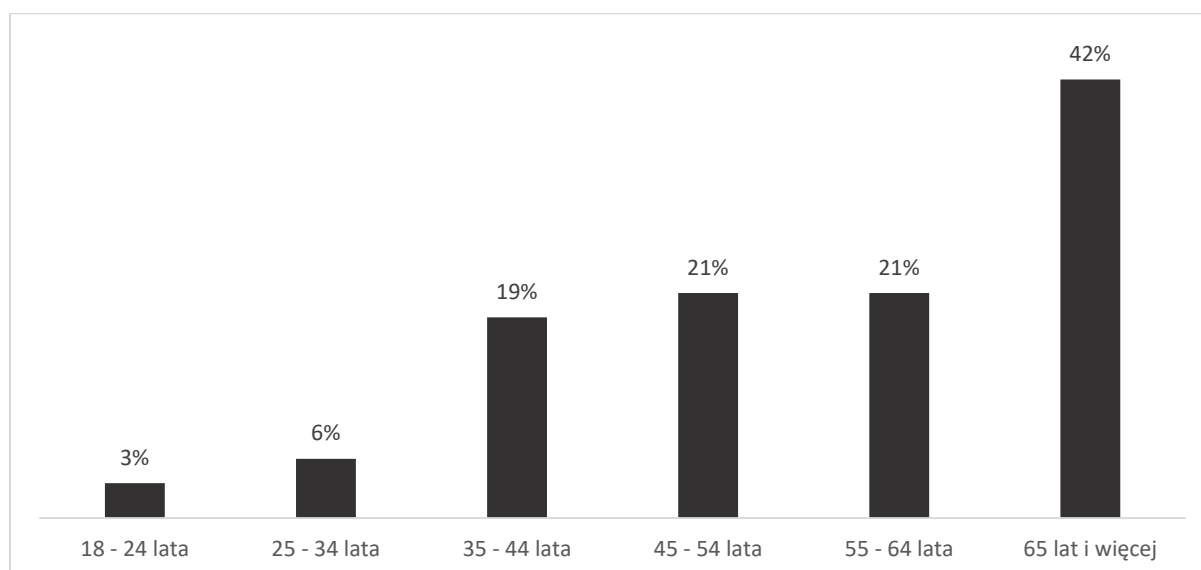
Kolejna część badania poświęcona była kwestiom związanym z ubóstwem.

Wykres 37. „Czy w swoim najbliższym otoczeniu (rodzina, przyjaciele, sąsiedzi) ma Pan/Pani osoby, które żyją w ubóstwie, nie dojadają?”; n=301

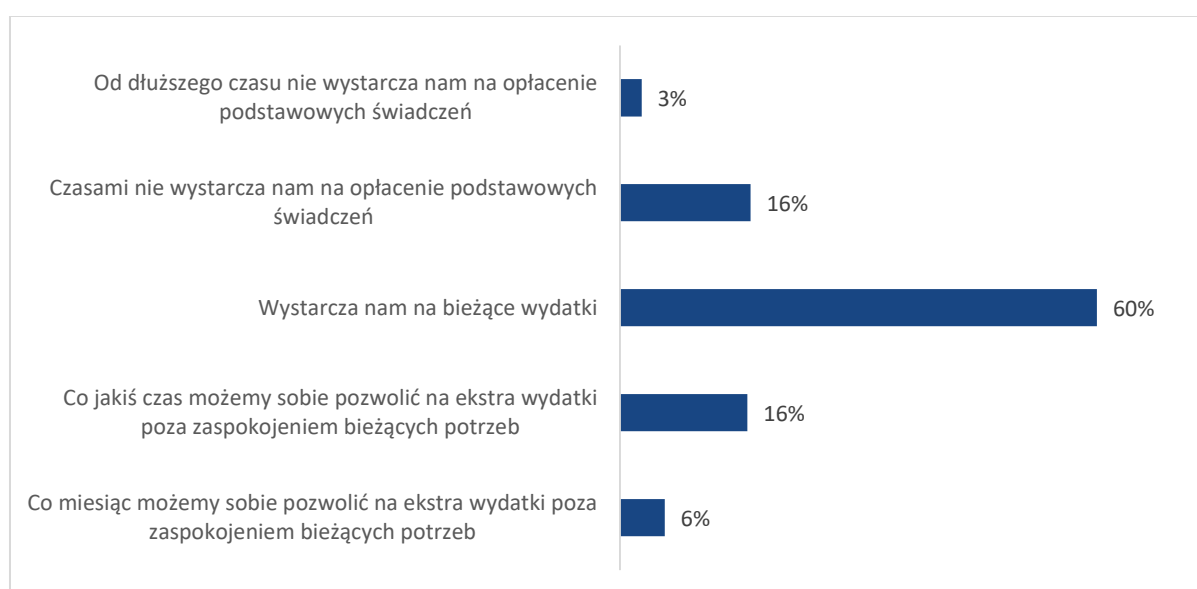
Co piąty dorosły mieszkaniec Mielca deklaruje, że ma w najbliższym otoczeniu osoby żyjące poniżej granicy ubóstwa, którym brak pieniędzy nawet na żywność. Deklaracje te są zbliżone wśród badanych kobiet i mężczyzn, jednak respondentki dostrzegają w swoim otoczeniu osoby ubogie nieco częściej.

Wykres 38. Dostrzeganie w najbliższym otoczeniu ubóstwa a grupy wiekowe – odpowiedzi twierdzące; n=301

Należy podkreślić, że problem ubóstwa narasta wraz z wiekiem mieszkańców Mielca. O ile wśród najmłodszych badanych zaledwie jeden na trzydziestu respondentów dostrzega w najbliższym otoczeniu osoby, którym brak środków nawet na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, o tyle wśród ankietowanych powyżej 35 roku życia odsetek ten diametralnie rośnie. W najtrudniejszym położeniu wydają się być seniorzy – blisko połowa respondentów w tej grupie ma wśród najbliższych osoby dotknięte ubóstwem.

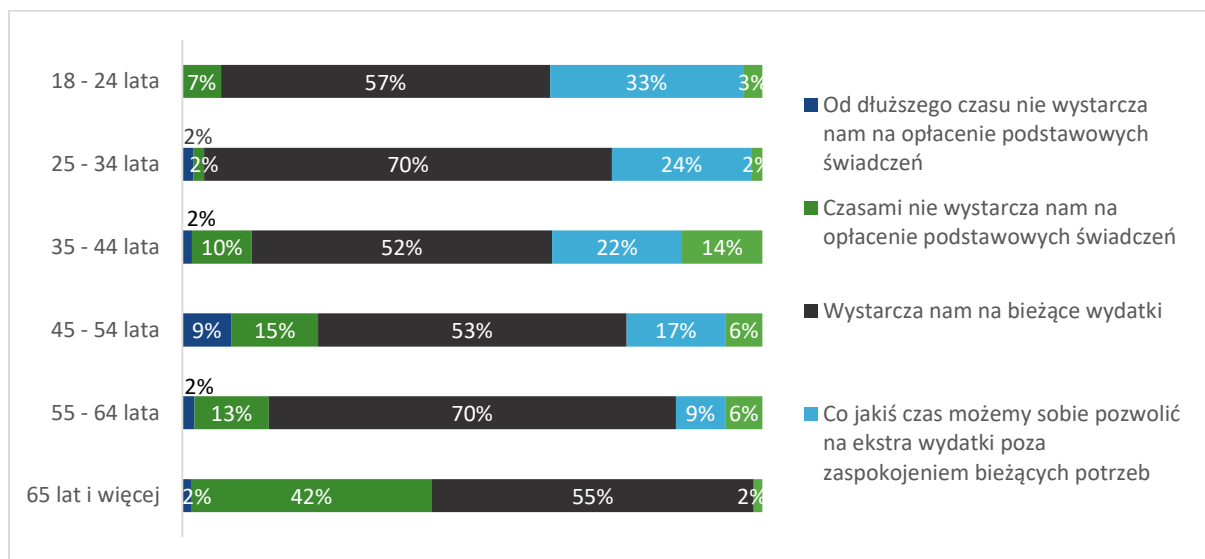
Wykres 39. „Jak Pan/Pani ocenia obecną sytuację finansową Pana/Pani gospodarstwa domowego?”; n=301

Proszeni o samoocenę sytuacji materialnej swojego gospodarstwa domowego, badani w zdecydowanej większości wskazują, że jest ona przeciętna – pieniędzy wystarcza na bieżące wydatki, jednak nie mogą pozwolić sobie na lekkomyślne czy luksusowe zakupy. Średnio co piąty ankietowany

(19%) deklaruje, że pieniędzy na podstawowe potrzeby niejednokrotnie w jego gospodarstwie domowym brakuje.

Wykres 40. Samoocena sytuacji finansowej a grupy wiekowe; n=301

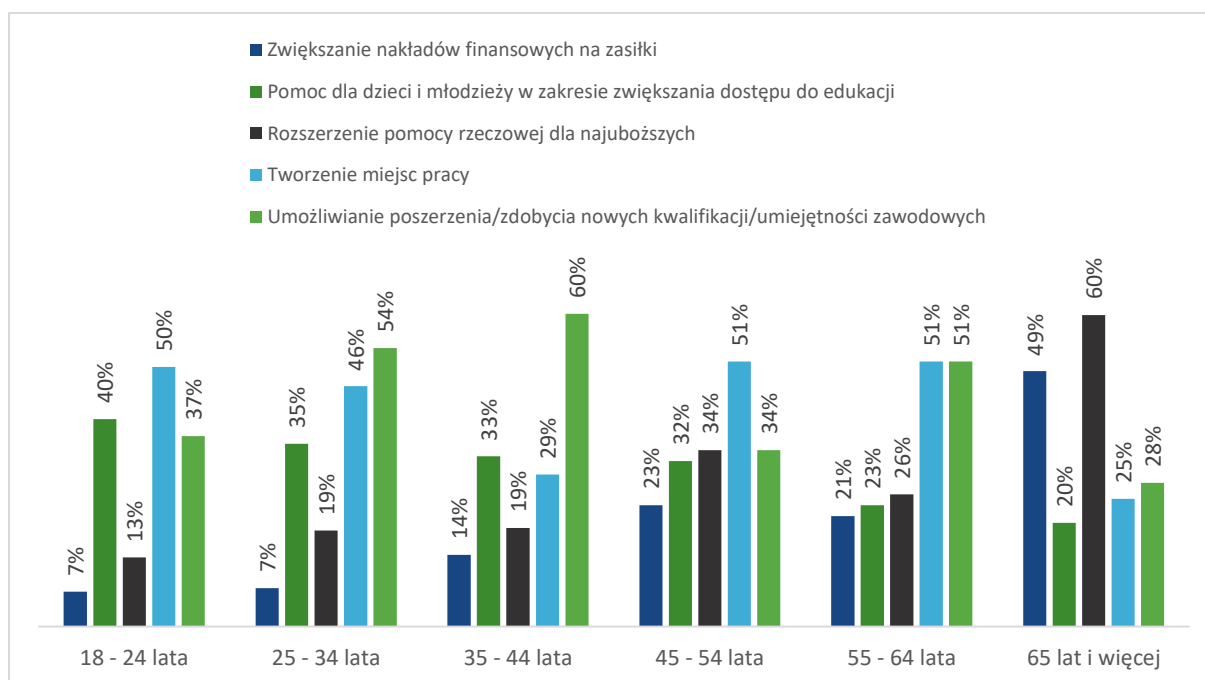
Pytanie o sytuację finansową badanych gospodarstw domowych potwierdza tezę, że wraz z wiekiem badanych pogarsza się ich status materialny; trend ten rysuje się wyraźnie wśród osób powyżej 35 roku życia, a zatem takich, których sytuacja zawodowa ustabilizowała się po zakończeniu nauki. W grupie wiekowej od 35 do 44 lat około jedna ósma badanych (12%) przyznaje, że w ich domach zdarzają się sytuacje, gdy brak jest pieniędzy na bieżące wydatki; wśród seniorów odsetek ten rośnie do 44%.

Wykres 41. „Jakie działania Pana/Pani zdaniem, należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób ubogich?”; n=301

Pytani o działania, jakie w ich opinii mogą najskuteczniej poprawić sytuację ubogich, ankietowani w pierwszej kolejności wskazują na wsparcie tych osób na rynku pracy – tak poprzez umożliwienie im zwiększania kwalifikacji zawodowych (44%), jak i tworzenie nowych miejsc pracy (40%). Tylko co piąty badany jest natomiast zdania, że w wychodzeniu z ubóstwa może pomóc zwiększanie nakładów finansowych na zasiłki.

Wykres 42. Metody walki z ubóstwem a grupy wiekowe; n=301

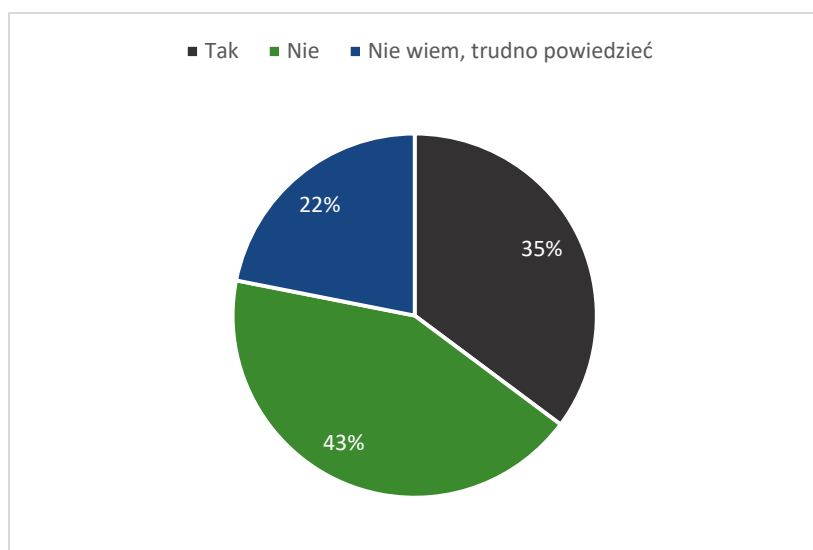

Warto podkreślić, że opinie dotyczące skutecznych metod przeciwdziałania ubóstwu są zróżnicowane w poszczególnych grupach wiekowych. Respondenci przed 45 rokiem życia jako podstawowe działanie wskazują umożliwienie osobom dotkniętym ubóstwem zdobywanie kwalifikacji poprawiających ich sytuację na rynku pracy, natomiast w grupie wiekowej 45 – 64 lata nacisk kładziony jest również na tworzenie nowych miejsc pracy. Seniorzy natomiast jako najskuteczniejsze wsparcie dla osób ubogich wskazują rozszerzenie oferowanej im pomocy rzeczowej oraz zwiększenie środków finansowych przeznaczanych na zasiłki.

Przemoc w rodzinie

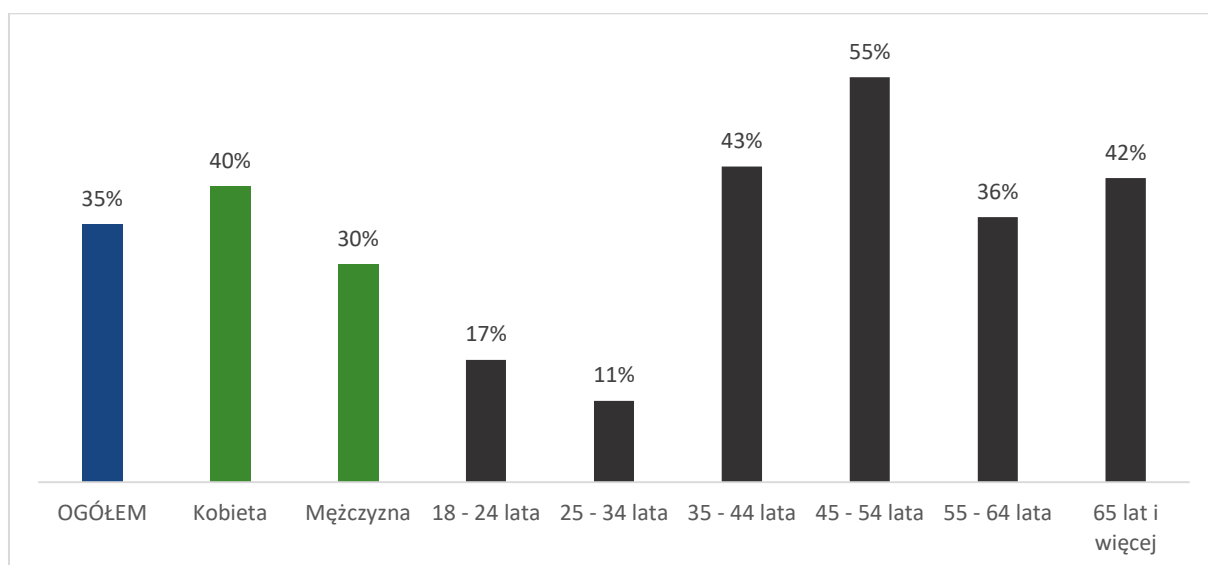
Kolejny blok pytań związany był z doświadczeniami mieszkańców związanymi z przemocą – tak fizyczną, jak i psychiczną. Respondenci proszeni byli o opisanie skali zjawiska z trzech perspektyw: świadka, ofiary oraz sprawcy. Warto w tym miejscu podkreślić, że pytania związane z występowaniem przemocy w rodzinie mają charakter wysoce drażliwy; mimo zapewnień o anonimowości badania można przyjąć, że wielu respondentów nie dzieliło się z ankieterami doświadczeniami w tym zakresie.

Wykres 43. „Czy zna Pan/Pani osobiście osoby dotknięte problemem przemocy w rodzinie?”; n=301

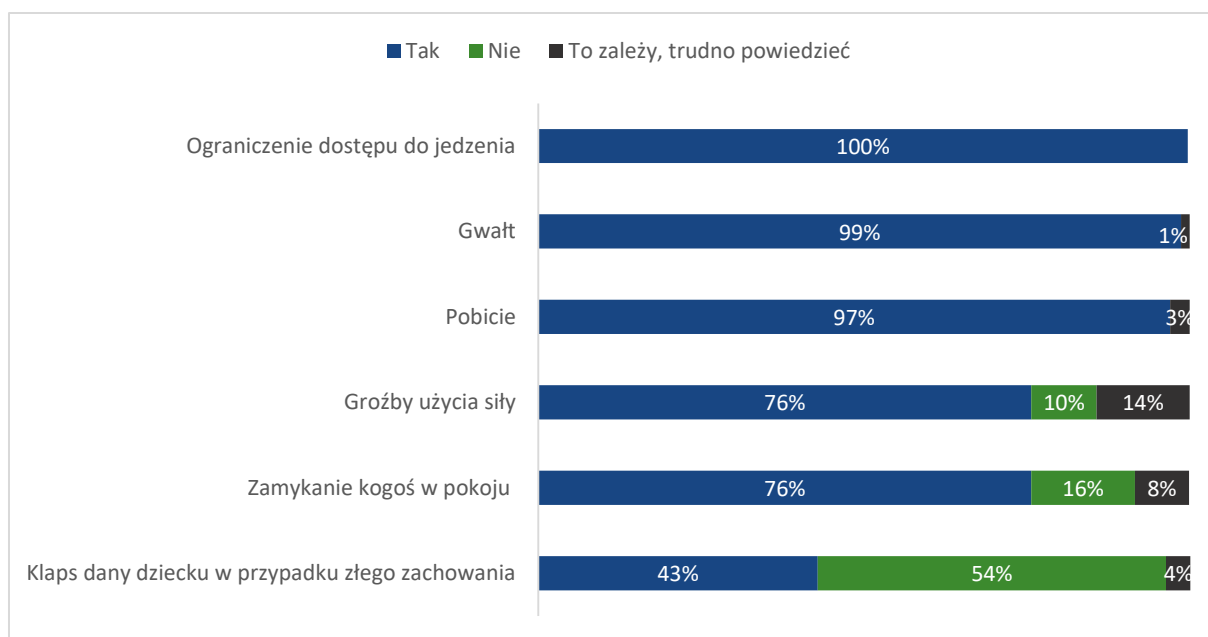
Co trzeci badany mieszkaniec Mielca przyznaje, że zna osobiście osoby dotknięte problemem przemocy w rodzinie. Jeden na pięciu ankietowanych deklaruje natomiast, że nie ma takiej wiedzy – w efekcie mniej niż połowa respondentów deklaruje, że nie zna w swoim otoczeniu żadnej rodziny, w której przemoc występuje.

Wykres 44. Styczność z problemem przemocy w rodzinie a grupy wieku i płeć – odpowiedzi twierdzące; n=301

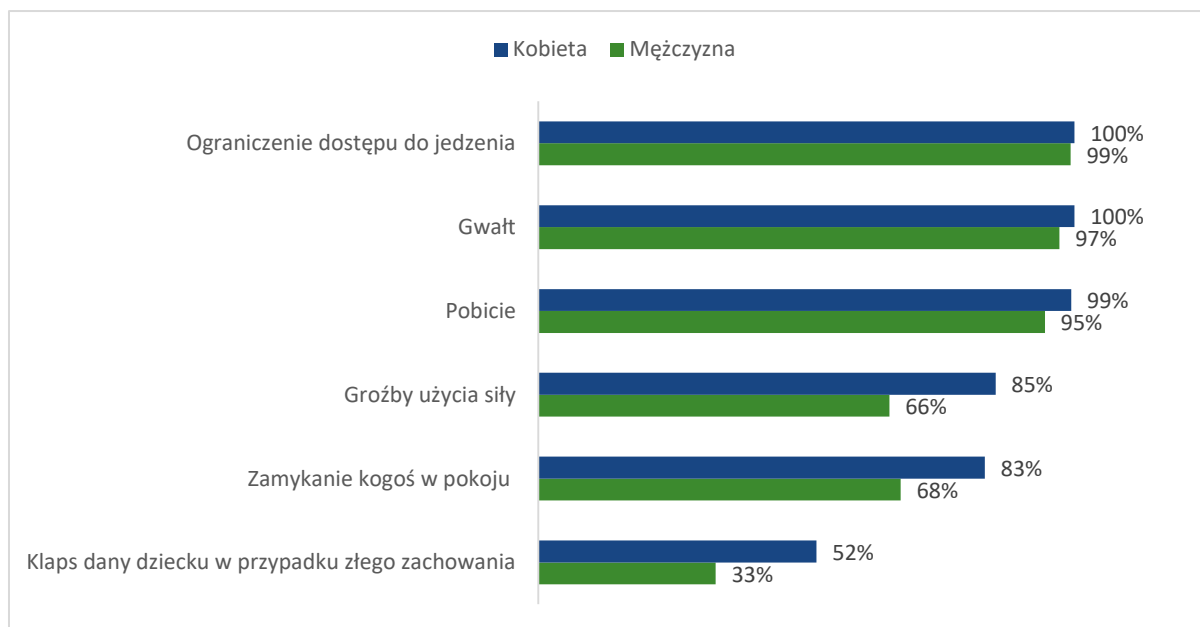
Problem przemocy w rodzinie w swoim otoczeniu znacznie częściej zauważają kobiety niż mężczyźni – różnica częstości wskazań odpowiedzi twierdzących wyniosła 10 punktów procentowych. Rysuje się również wyraźna granica wiekowa, gdzie dostrzeganie tego problemu rośnie; w grupie wiekowej od 25 do 34 lat problem w swoim otoczeniu zauważa co dziewiąty badany (11%), natomiast w grupie od 45 do 54 lat takich odpowiedzi jest aż pięciokrotnie więcej.

Wykres 45. „Czym według Pana/Pani jest przemoc fizyczna?”; n=301

W większości przypadków, opinie mieszkańców Mielca podczas identyfikacji poszczególnych form przemocy fizycznej są niemal jednogłębne: za przemoc jednoznacznie uznaje się ograniczanie dostępu do jedzenia, pobicie czy gwałt. Najwięcej wątpliwości budzą natomiast kary fizyczne stosowane wobec dzieci – ponad połowa respondentów jest zdania, że uznanie klapsów za przemoc fizyczną jest zależne od konkretnej sytuacji.

Wykres 46. Rozpoznawane formy przemocy fizycznej a płeć - odpowiedzi twierdzące; n=301

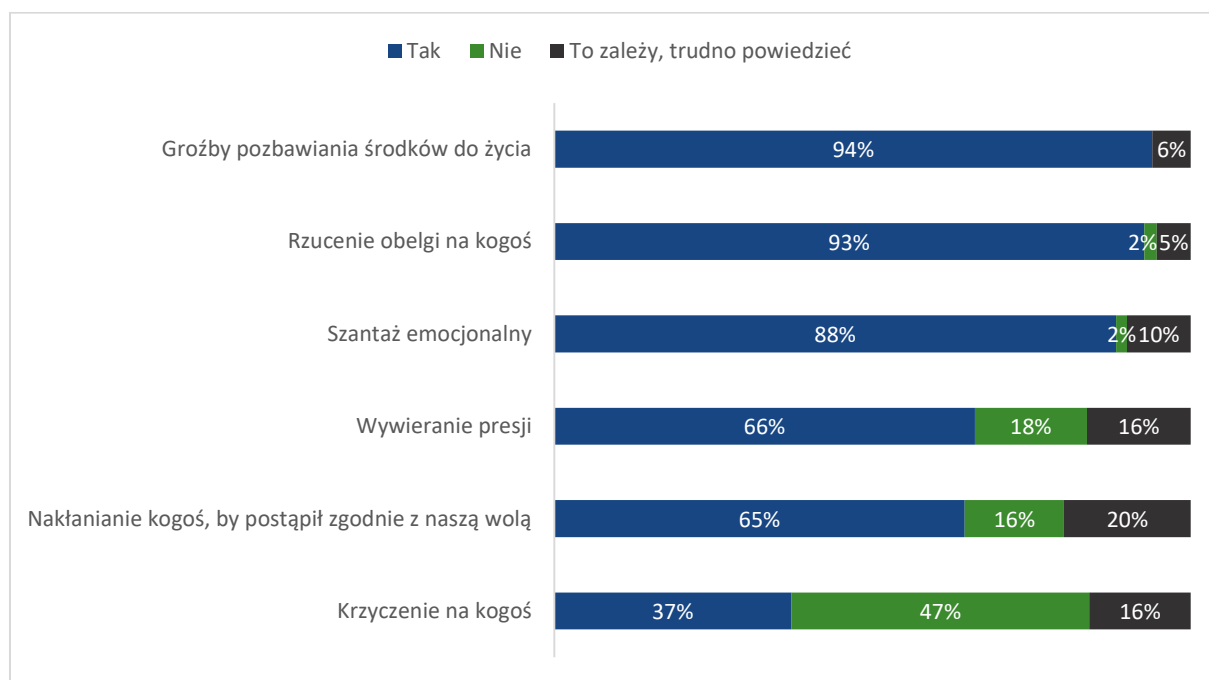

W przypadku wszystkich omawianych zachowań, kobiety częściej niż mężczyźni rozpoznają je jako przejaw przemocy fizycznej. Największe różnice dotyczą kar fizycznych wobec dzieci (19 punktów procentowych) oraz gróźb użycia siły (20 punktów procentowych).

W odniesieniu do kar fizycznych stosowanych na dzieciach, wyraźnie rysuje się również korelacja odwrotna pomiędzy uznawaniem tego zachowania za przejaw przemocy a wiekiem badanych. W

najmłodszej grupie wiekowej klapsy za przemoc fizyczną uznaje cztery piąte respondentów (80%), zaś w grupie najstarszej – tylko co ósmy (12%).

Wykres 47. „Czym według Pana/Pani jest przemoc psychiczna?”; n=301

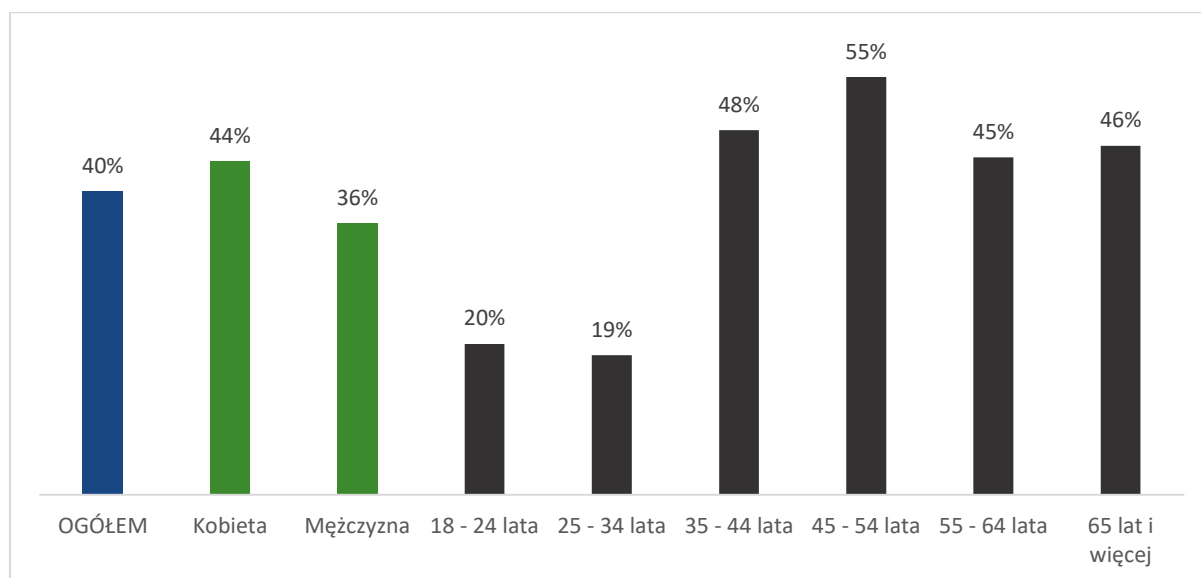

Analogicznie do przemocy fizycznej, badani proszeni byli również o wskazanie zachowań, które uznają za przejaw przemocy psychicznej. W przypadku gróźb pozbawienia środków do życia, rzucania obelg oraz szantażu emocjonalnego badani byli niemal jednomyślni uznając za przejawy przemocy. Najmniej jednoznaczne było natomiast krzyczenie na kogoś – blisko połowa badanych (47%) nie uznaje tego zachowania za przemocowe.

Podobnie jak w przypadku przemocy fizycznej, również w wypadku przemocy psychicznej kobiety znacznie częściej niż mężczyźni uważali każde z omawianych zachowań za agresywne. Największe różnice dotyczyły nakłaniania kogoś, by postąpił zgodnie z wolą nakłaniającego a także wywierania presji (w obu wypadkach identyfikacja przemocy psychicznej wśród kobiet występowała z częstością większą aż o 21 punktów procentowych).

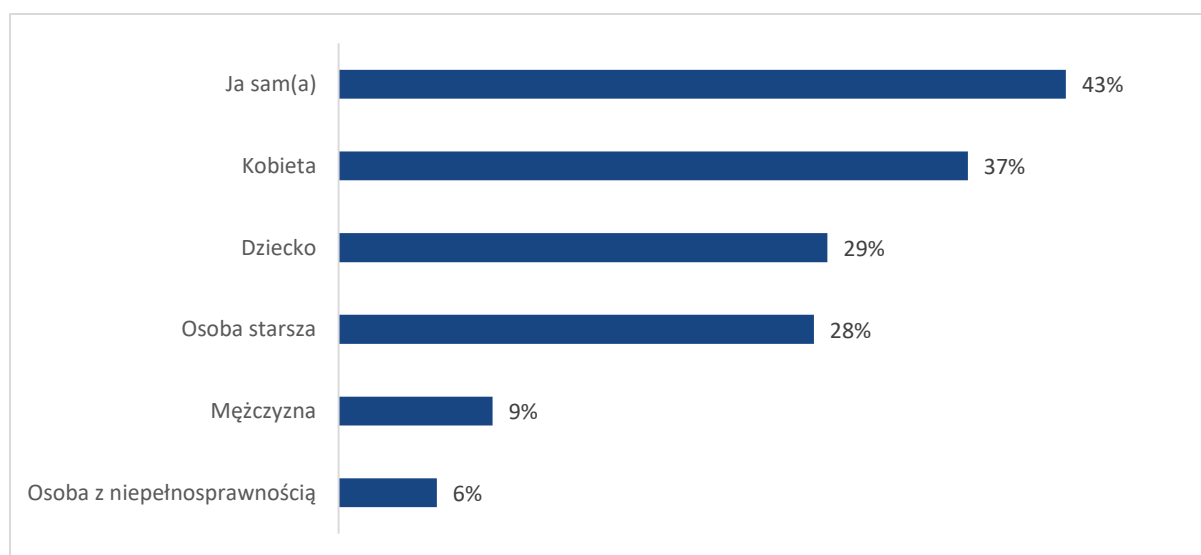
Również szczególnie w stosunku do wywierania presji oraz krzyczenia na kogoś jako form przemocy psychicznej odpowiedzi są najbardziej zróżnicowane w poszczególnych grupach wiekowych. Wywieranie presji za przejaw przemocy psychicznej uważa niemal 97% ankietowanych z najmłodszej grupy wiekowej, a tylko mniej niż połowa (49%) seniorów. W przypadku krzyku różnica jest jeszcze wyraźniejsza: krzyczenie na kogoś to przemoc psychiczna w odczuciu 77% najmłodszych badanych; w grupie najstarszej odsetek ten jest niemal jedenastokrotnie niższy (8%).

Wykres 48. „Czy zaobserwował(a) Pan/Pani wymienione wyżej formy przemocy w swoim otoczeniu (w rodzinie, wśród przyjaciół/znajomych, sąsiadów)?”; n=301

Dwoje na pięcioro ankietowanych przyznaje, że omawiane formy przemocy fizycznej i psychicznej miało okazję zaobserwować w swoim najbliższym otoczeniu – w rodzinie, wśród znajomych lub sąsiadów. Świadcami przemocy znacznie częściej są kobiety niż mężczyźni, co może po części wiązać się z ich większym wyczuleniem na identyfikowanie poszczególnych zachowań jako przemocowych. Warto również zauważyć, że świadkami przemocy są przede wszystkim osoby powyżej 35 roku życia – w młodszych grupach wiekowych w swoim otoczeniu styka się z takimi zachowaniami co piąty badany.

Wykres 49. „Jeśli tak, to wobec kogo?”; n=121

Osoby przyznające, że miały doświadczenie kontaktu z zachowaniami przemocowymi najczęściej wskazują, że to one same były ofiarami agresji (43%). Co trzeci badany w tej grupie obserwował w najbliższym otoczeniu przemoc wobec kobiety (37%).

Dekompozycja odpowiedzi ze względu na płeć i wiek badanych wskazuje, że nie istnieją istotne statystycznie różnice pomiędzy doświadczaniem zachowań przemocowych. Wyjątkiem jest tutaj zauważanie agresji wobec dzieci (38% kobiet oraz 17% mężczyzn), jak również bycie ofiarą przemocy (67% w grupie wiekowej 18-24 lata do 27% w grupie 65 lat i więcej).

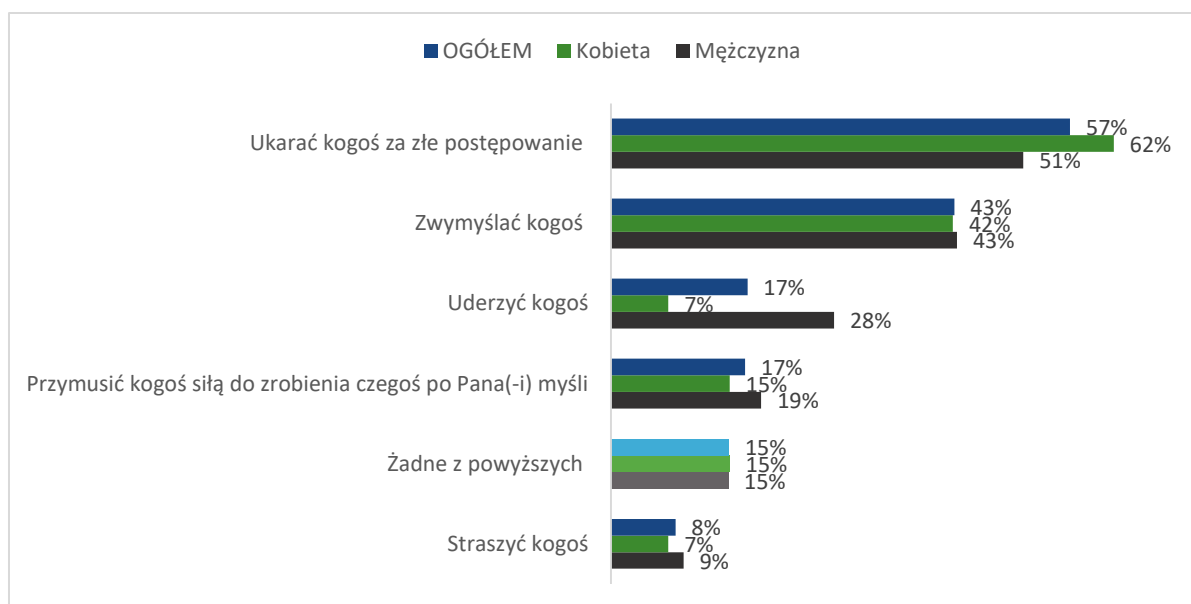
Tabela 25. „Jeśli tak, to jaka była to forma przemocy?”; n=121

WOBEC MNIE:		WOBEC DZIECKA:	
pobicie, bicie	18	klapsy	8
obelgi, wyzwiska	16	obelgi, wyzwiska	7
szantaż, zastraszanie	12	bicie	6
klapsy	2	krzyki	6
krzyczenie	2	groźby, straszenie	5
mobbing w miejscu pracy	2	zaniedbanie	5
pomówienia, oczernianie	2	niedożywienie	3
spoliczkowanie	2	szarpanie, popychanie	3
wywieranie presji	2	ciągnięcie za włosy	2
popychanie	1	nadmierne krytykowanie	1
wyrzucenie z domu	1	WOBEC OSOBY STARSZEJ:	
WOBEC KOBIETY:			
wyzwiska, obelgi	15	groźby, zastraszanie	4
pobicie	13	odbieranie pieniędzy	4
groźby, zastraszanie	6	brak szacunku	3
popychanie, szarpanie	6	zaniedbanie, brak opieki	3
szantaż	4	odmawianie jedzenia	2
awantury	2	wyśmiewanie	2
gwałt	2	dręczenie	1
krzyczenie	2	krytykowanie	1
brak szacunku	1	krzyki	1
maltretowanie	1	ograniczenie dostępu do pomieszczeń w domu	1
nadmierna krytyka	1	ograniczenie wyjścia z domu	1
nie liczenie się z jej uczuciami	1	pobicie	1
obwinianie	1	szantaż	1
ograniczenie wydatków	1	wyrzucenie z domu	1
podporządkowanie mężowi	1	wywieranie presji	1
presja	1	WOBEC OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ:	
przemoc psychiczna	1		
wyśmiewanie	1	uniemożliwienie wyjścia z mieszkania	2
WOBEC MĘŻCZYZNY:		brak opieki medycznej	1
		obelgi	1
pobicie	4	przywiązywanie do łóżka	1
szantaż	4	wyrzucanie z domu	1
groźby użycia siły	1	zaniedbanie	1
obelgi	1	zastraszanie	1
wyrzuty	1		
wyśmiewanie	1		

Pytani o formy przemocy, jakich doświadczyli lub zaobserwowali, badani wskazywali najczęściej wyzwiska i obelgi, jak również bezpośrednią agresję fizyczną. Często obserwowane przez badanych zachowania przemocowe to także groźby i zastraszanie oraz krzyki.

Kolejne pytanie związane było ze sprawstwem przemocy. Podkreślić należy w tym miejscu ponownie, że pytanie ma charakter wysoce drażliwy; wielu sprawców przemocy nie uważa swoich zachowań za agresywne lub nie przyznaje się do nich, a zatem zebrane statystyki mogą być istotnie niedoszacowane.

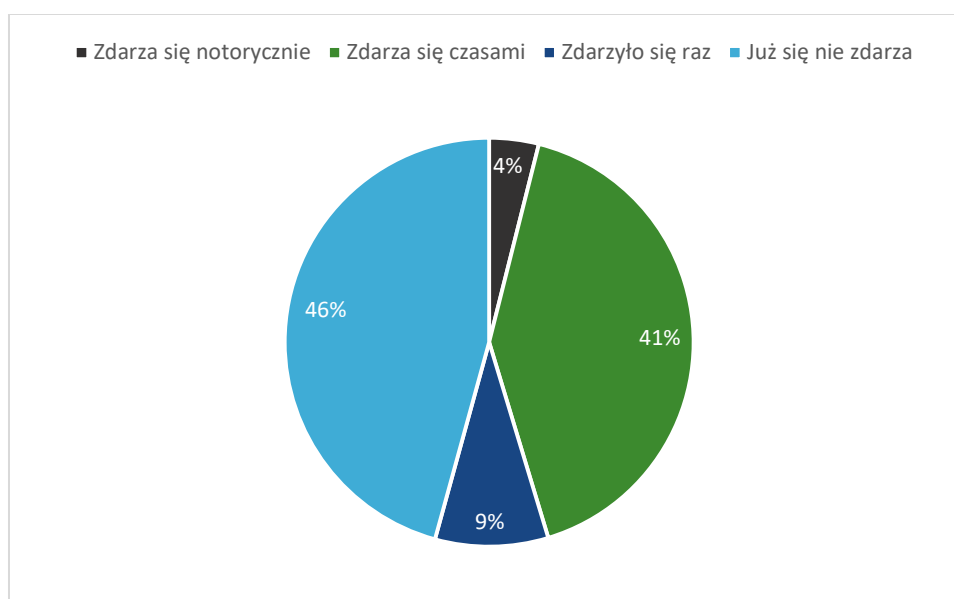
Wykres 50. „Czy zdarzyło się Panu/Pani stracić panowanie nad sobą i:”; n=301

Większość badanych (57%, częściej kobiety niż mężczyźni) przyznaje, że zdarzyło im się ukarać kogoś za złe postępowanie, a nieco mniej niż połowa (43%) deklaruje, że kogoś zwymyślała. Mężczyźni czterokrotnie częściej niż kobiety przyznają, że byli sprawcami bezpośredniej przemocy fizycznej (uderzyli kogoś); częściej również deklarują, że zdarzyło im się przymusić kogoś siłą do wykonania określonej czynności.

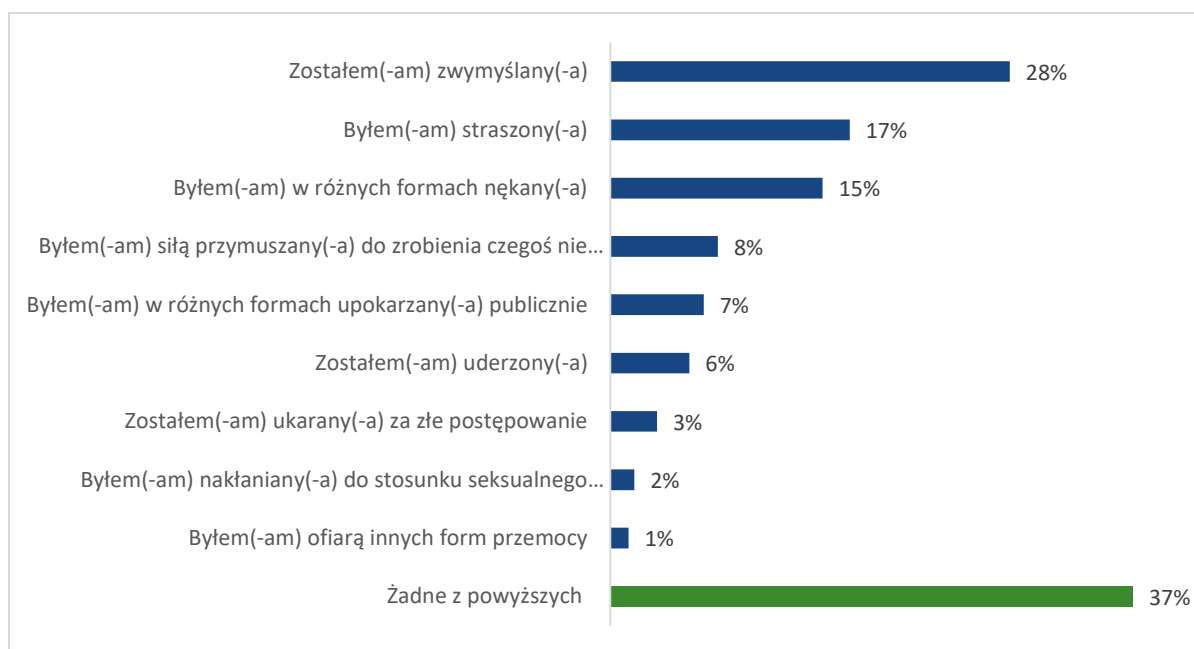
Respondenci, którzy przyznali, że zdarzyło im się kiedykolwiek uderzyć inną osobę, najczęściej wskazywali, że ofiarą był kolega lub znajomy (23 wskazania) lub dziecko (17 wskazań). Inne wskazania to przede wszystkim członkowie najbliższej rodziny – małżonkowie, rodzeństwo, partnerzy rodziców, wnuki, kuzynostwo – oraz sąsiedzi.

Wykres 51. „Jeśli zdarzyła się Panu/Pani któraś z powyższych sytuacji, to jak często się zdarza?”; n=257

Jeden na dwudziestu pięciu ankietowanych (4%) przyznaje, że notorycznie zdarza się mu lub jej zachowanie przemocowe. Co dziesiąty respondent (9%) twierdzi, że zdarzyło mu się ono jeden raz, a blisko połowa (46%) wskazuje, że takie zachowania już im się nie przydarzają.

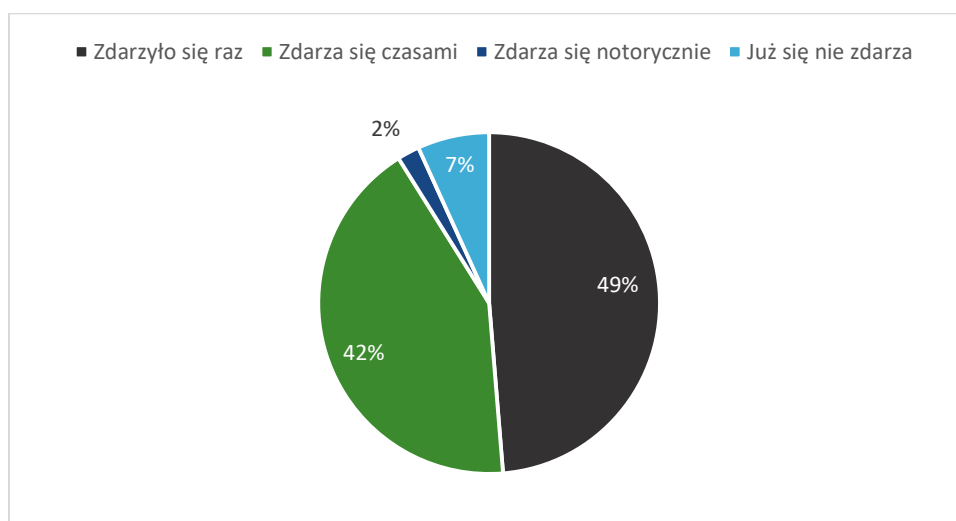
Wykres 52. „Czy zdarzyło się Panu/Pani w przeciagu ostatnich 3 lat, że ktoś:”; n=301

Pomimo że tylko 15% badanych deklaruje, że nie było nigdy sprawcami przemocy, w ostatnich latach ponad jedna trzecia badanych (37%) nie doświadczyła osobiście żadnych zachowań agresywnych. W pozostałej grupie, najczęściej doświadczana przemoc to wyzwiska i obelgi (28%), zastraszanie (17%) oraz nękanie (15%). Wśród form przemocy nieujętych w kafeterii znalazły się: mobbing w miejscu pracy, nadmierna kontrola (sprawdzanie zawartości telefonu), wyśmiewanie oraz odmowa wystawienia skierowania do specjalisty przez lekarza pierwszego kontaktu.

Sprawcy przemocy fizycznej to najczęściej mąż lub partner (7 wskazań) lub koledzy (4 wskazania) czy sąsiedzi (3 wskazania). Co istotne, do bycia ofiarą zachowań agresywnych w większości omawianych form częściej przynajmą się mężczyźni niż kobiety. Istotna statystycznie różnica dotyczyła przede wszystkim bycia zastraszonym (14% kobiet i 21% mężczyzn) oraz nękanym (11% kobiet i 19% mężczyzn). Ukazuje to pewien trend zaprzestawania w mówieniu o byciu ofiarą przemocy wśród mężczyzn.

Wykres 53. „Jeśli zdarzyła się Panu/Pani któraś, bądź któreś z powyższych sytuacji to jak często się ona zdarza, one zdarzają?”; n=191

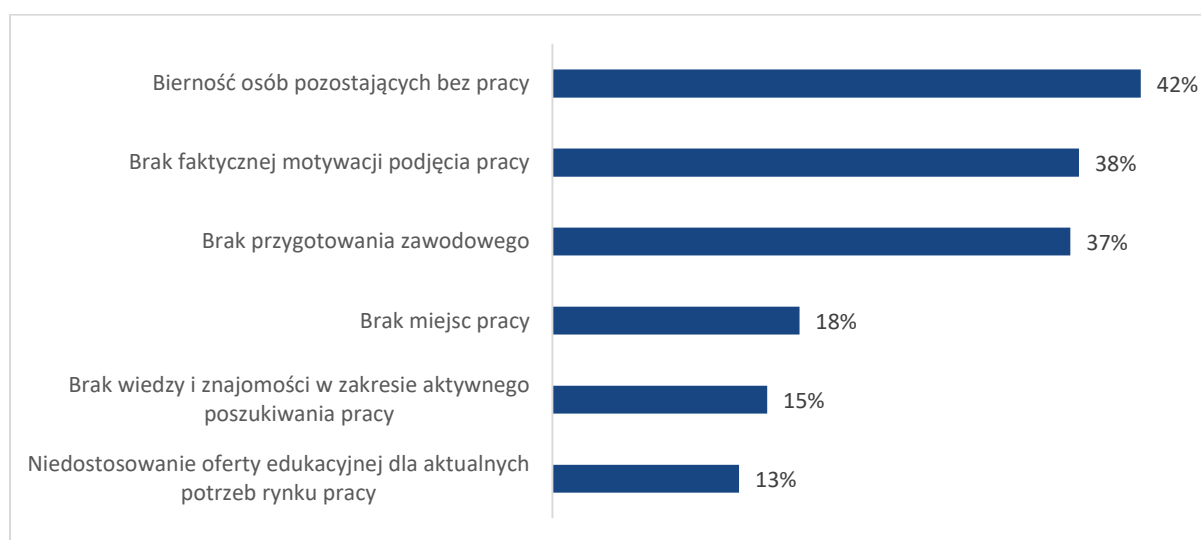
Blisko połowa (49%) ofiar przemocy wskazuje, że sytuacje, w których się znalazły, miały charakter jednorazowy. Nieznacznie mniej liczna grupa (42%) przyznaje jednak, że sytuacje takie mają miejsce co jakiś czas, sporadycznie. Notorycznie ofiarą przemocy jest co pięćdziesiąty doświadczający jej.

Reasumując, jeden na trzech dorosłych mieszkańców Mielca zna osobiście osoby dotknięte problemem przemocy w rodzinie, zaś 40% obserwuje przejawy przemocy fizycznej i psychicznej w swoim najbliższym otoczeniu. Świadomość zachowań przemocowych jest wyższa wśród kobiet oraz młodzieży, natomiast sprawcami są najczęściej mężczyźni.

Rynek pracy

Kolejny obszar poruszony w badaniu związany był z trudnościami doświadczanymi przez mieszkańców Mielca na lokalnym rynku pracy.

Wykres 54. „Co jest Pana/Pani zdaniem główną barierą w podjęciu pracy w Mielcu?”; n=301

Większość ankietowanych deklaruje, że bariery w podjęciu pracy w Mielcu mają głównie charakter jednostkowy, wewnętrzny; to bierność osób pozostających bez pracy (42%) oraz ich brak faktycznej motywacji do podjęcia pracy (38%). Co trzeci respondent jest zdania, że przeszkodą w podjęciu pracy może być brak odpowiedniego przygotowania zawodowego osób bezrobotnych (37%).

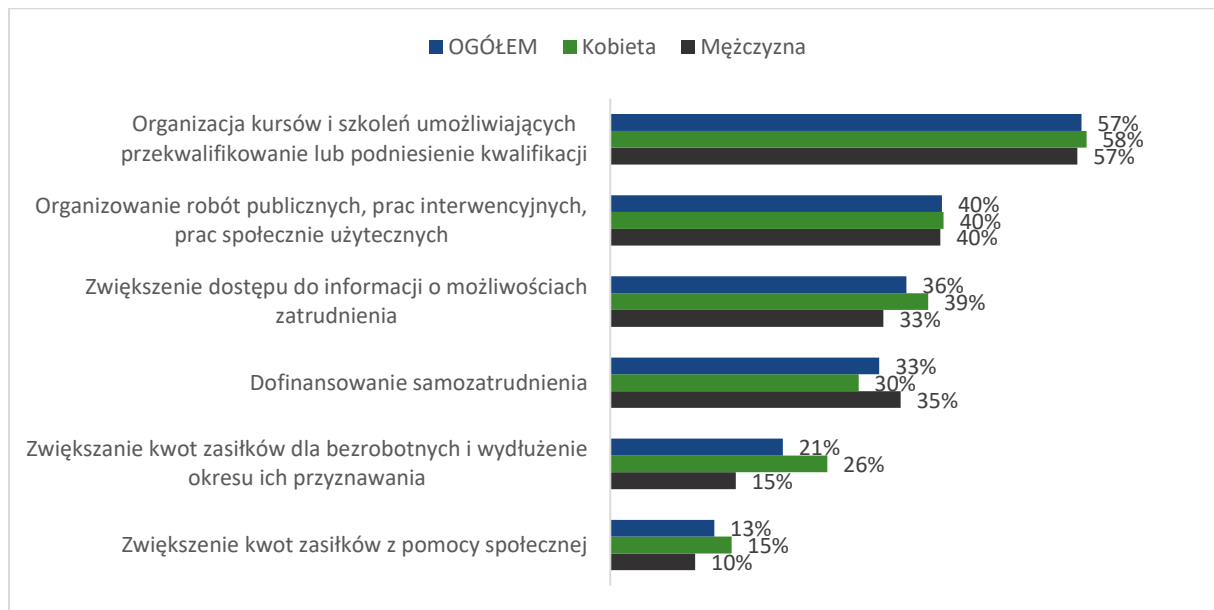
Poza odpowiedziami ujętymi w kafeterii, jako bariery w podjęciu pracy respondenci wskazywali także:

- Zbyt niskie wynagrodzenia (13 osób),
- Konieczność opieki nad osobą zależną (3 osoby),
- Nieodpowiedni wiek (2 osoby),

a także zbyt dużą pomoc socjalną, możliwość uzyskania ubezpieczenia społecznego bez podjęcia pracy, łatwość uzyskania statusu bezrobotnego, nieodpowiedni stan zdrowia oraz występowanie tzw. szarej strefy (po 1 wskazaniu).

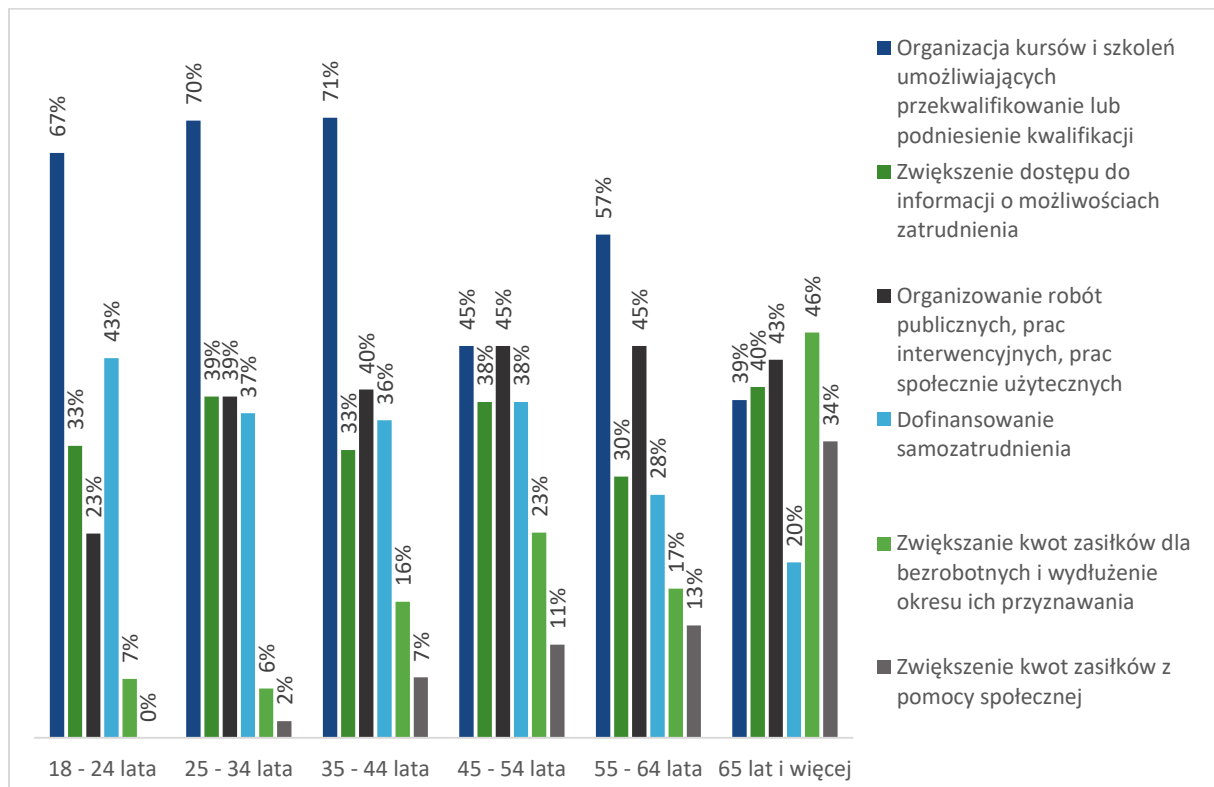
Mężczyźni znacznie częściej niż kobiety jako barierę w podjęciu pracy wskazują brak faktycznej motywacji osób bezrobotnych (50% mężczyzn do 27% kobiet). Respondentki natomiast częściej niż respondenci zwracają uwagę na brak odpowiedniego przygotowania zawodowego (27% mężczyzn i 46% kobiet).

Wykres 55. „Jakie według Pana/Pani należałoby podjąć działania na rzecz rozwiązywania problemów osób bezrobotnych w Mielcu?”; n=301

Zdecydowana większość respondentów jest zdania, że wsparcie osób bezrobotnych w Mielcu powinno mieć w pierwszej kolejności charakter pozwalający im na podnoszenie kwalifikacji zawodowych. Na drugim miejscu wymieniają badani tworzenie miejsc pracy przez instytucje lokalne, w formie robót publicznych, prac interwencyjnych czy społecznie użytecznych. Mężczyźni częściej niż kobiety oczekivaliby większego wsparcia dla osób samozatrudnionych, kobiety natomiast kładą nieco większy niż mężczyźni nacisk na zwiększanie kwot zasiłków dla bezrobotnych i wydłużenie okresu ich przyznawania.

Wykres 56. Preferowane działania na rzecz osób bezrobotnych a grupy wiekowe; n=301

Bardzo wyraźnie rysują się różnice pomiędzy oczekiwanym wsparciem dla osób bezrobotnych w poszczególnych grupach wiekowych respondentów. Wśród osób pomiędzy 18 a 35 rokiem życia dominuje potrzeba zwiększania bądź uzupełniania kwalifikacji zawodowych. Wraz z wiekiem badanych rośnie ich pozytywne nastawienie do zasiłków – tak dla bezrobotnych, jak i z pomocy społecznej.

Tabela 26. *Możliwe inne formy wsparcia dla osób bezrobotnych; n=36*

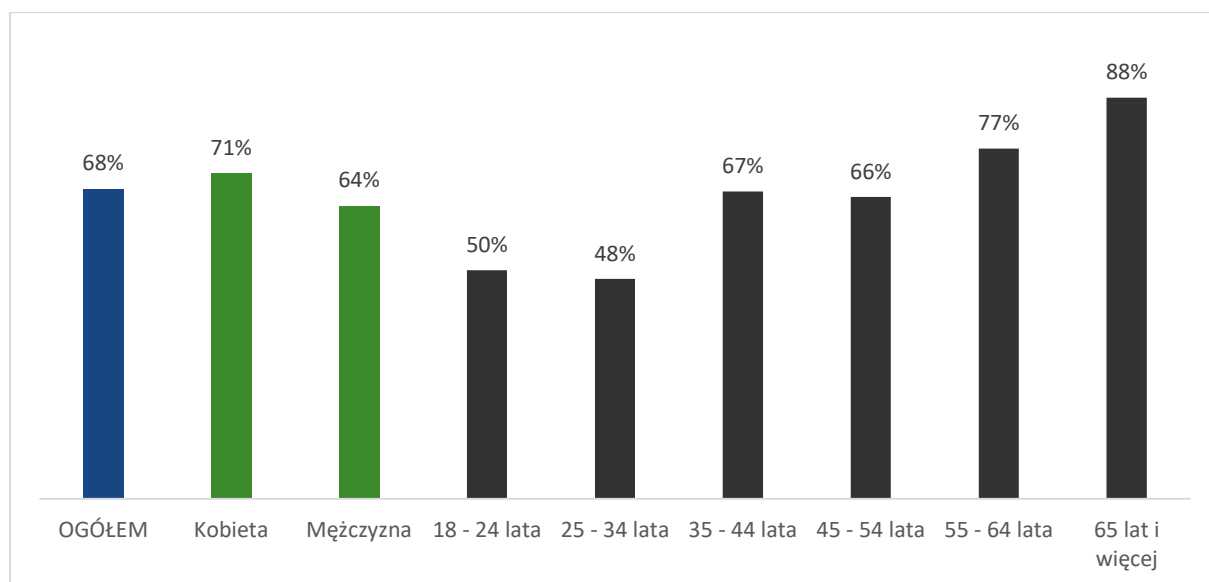
motywowanie do podjęcia pracy	19
ograniczenie pomocy socjalnej	5
wsparcie przedsiębiorców	4
dofinansowanie studiów	3
zwiększenie wysokości wynagrodzenia	2
darmowa komunikacja dla osób, które chcą pracować	1
likwidacja szarej strefy	1
wprowadzenie bardziej elastycznych form pracy	1

Poza kafeterią odpowiedzi, respondenci najczęściej wskazywali na konieczność zachęcania bezrobotnych do podjęcia pracy oraz ograniczanie pomocy socjalnej, która powoduje w ich odczuciu niechęć do podejmowania zatrudnienia.

Uzależnienia

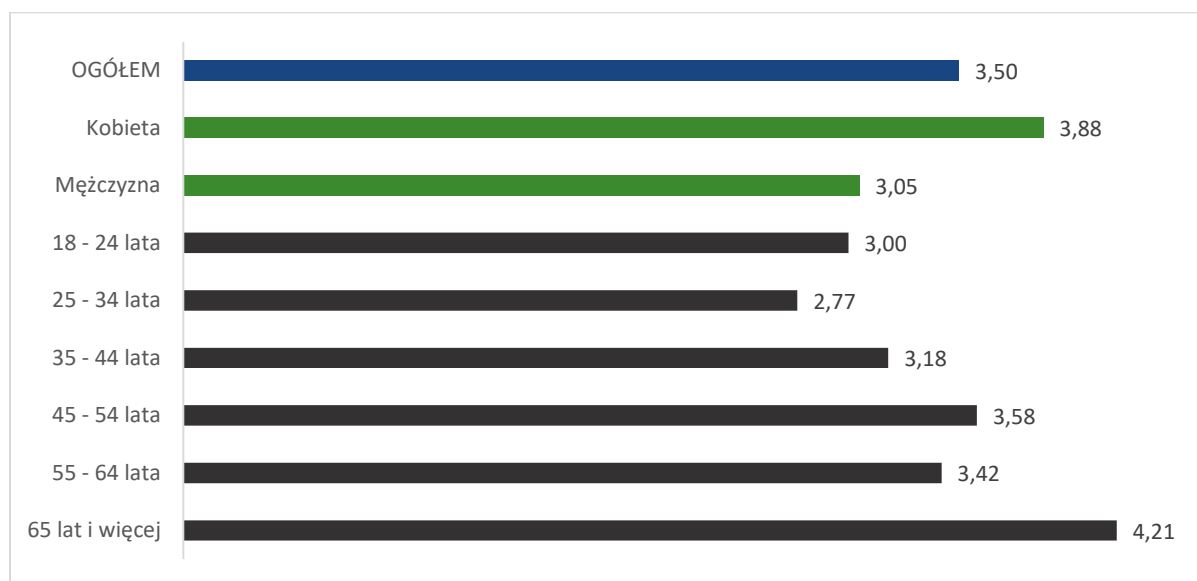
Kolejny blok pytań związany był z występowaniem w Mielcu problemu uzależnień od substancji psychoaktywnych – alkoholu, narkotyków oraz tzw. *dopalaczy*.

Wykres 57. *„Czy spożywanie alkoholu jest problemem społecznym w Pana/Pani otoczeniu (w rodzinie, wśród przyjaciół/znajomych, sąsiadów)?”*; n=301

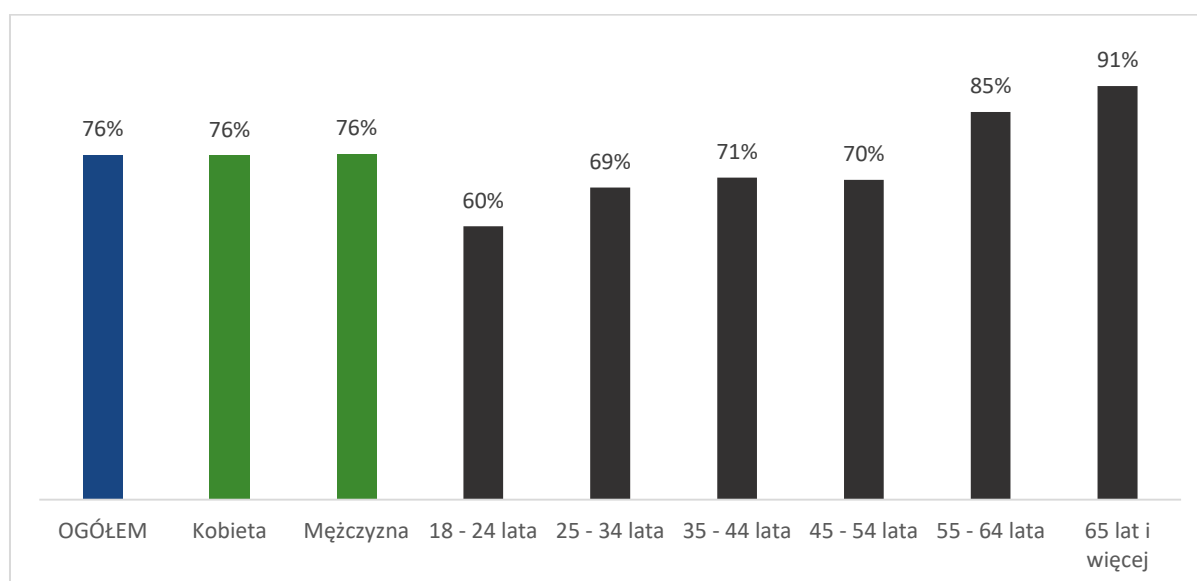
Ponad dwie trzecie dorosłych mieszkańców Mielca jest zdania, że spożywanie alkoholu to problem społeczny występujący w ich bezpośrednim otoczeniu; nieco częściej jest to opinia kobiet niż mężczyzn. Postrzeganie nadmiernego spożycia alkoholu jako istotnego problemu zwiększa się wraz z rosnącym wiekiem badanych: od około 50% przed 35 rokiem życia do 88% wśród ankietowanych seniorów.

Wykres 58. „Jak duży jest to problem? Proszę ocenić na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza mały problem, a 5 bardzo duży problem.”; n=204

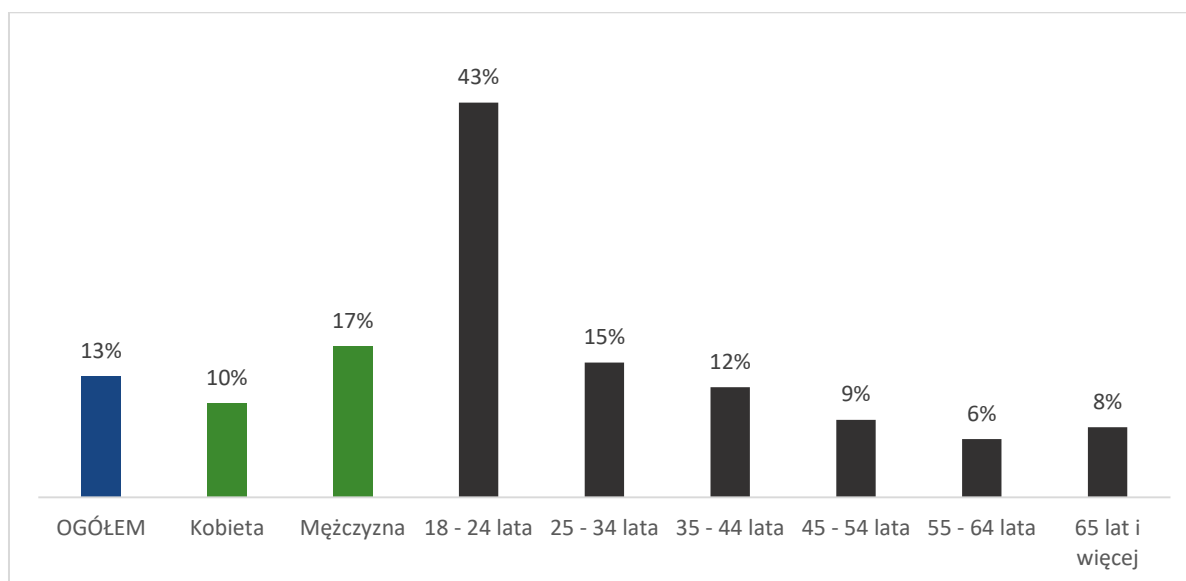
Uczestnicy badania proszeni byli o ocenę, jak duże znaczenie ma w ich otoczeniu problem alkoholizmu. Średnia ocen to 3,5 punktu w pięciopunktowej skali, co wskazuje postrzeganie spożywania alkoholu jako kwestii raczej istotnej. Warto zauważyć, że problem ten większe znaczenie ma dla badanych kobiet niż mężczyzn, a ocena jego istotności wzrasta wraz z rosnącym wiekiem badanych.

Wykres 59. „Czy w Pana/Pani najbliższym otoczeniu (rodzina, przyjaciele, sąsiedzi) jest osoba nadużywająca alkoholu?"; n=301

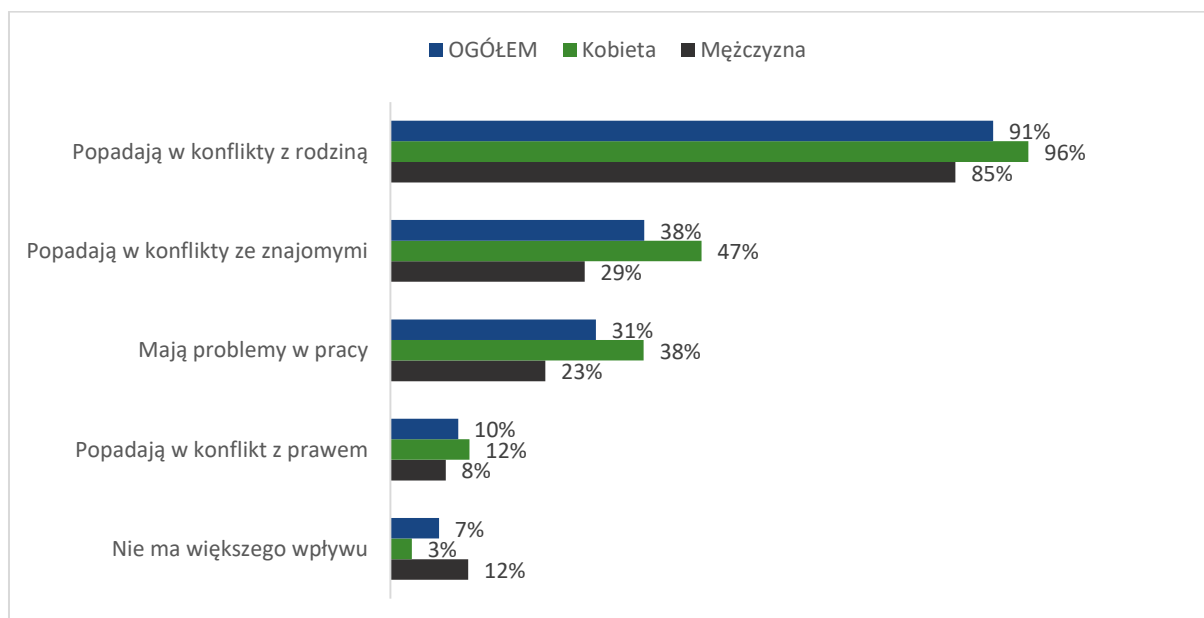
Trzy czwarte ankietowanych przyznaje, że w ich najbliższym otoczeniu jest przynajmniej jedna osoba nadużywająca alkoholu; deklaracje kobiet i mężczyzn są w tej kwestii identyczne. Podobnie jednak jak w przypadku postrzegania spożywania alkoholu jako problemu społecznego, również w przypadku dostrzegania w otoczeniu osób uzależnionych odsetek odpowiedzi twierdzących rośnie wraz z wiekiem badanych. Można zatem postawić tezę, że zmienne są ze sobą skorelowane – obecność osób uzależnionych w otoczeniu współwystępuje z uznawaniem spożywania alkoholu za istotny problem.

Wykres 60. „Czy w Pana/Pani otoczeniu (rodzina, przyjaciele, sąsiedzi) jest osoba, która, używa substancji psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze)?”; n=301

Więcej niż co ósmy ankietowany przyznaje, że w jego otoczeniu jest przynajmniej jedna osoba, zażywająca narkotyki lub inne substancje psychoaktywne (tzw. *dopalacze*); częściej odpowiedzi twierdzących udzielali mężczyźni niż kobiety. Uwagę zwraca fakt, że z substancji psychoaktywnych korzystają głównie ludzie młodzi. W grupie wiekowej od 18 do 24 lat odsetek odpowiedzi twierdzących jest blisko trzykrotnie wyższy niż w przedziale od 25 do 34 lat.

Wykres 61. „Czy nadużywanie alkoholu lub substancji psychoaktywnych ma wpływ na relacje tej/tych osób/osoby z otoczeniem?”; n=246

W opinii respondentów, nadmierne spożywanie alkoholu lub substancji zmieniających świadomość ma przede wszystkim na relacje zażywających je osób z rodziną (91% odpowiedzi twierdzących). Kobiety częściej niż mężczyźni zauważają również konflikty osób stosujących substancje psychoaktywne ze znajomymi oraz ich problemy w pracy. Mężczyźni natomiast nieco częściej deklarują, że na osoby w ich otoczeniu stosowanie tych substancji nie ma większego wpływu.

W opinii ponad połowy dorosłych mieszkańców Mielca, zbyt wiele punktów sprzedaży alkoholu może być czynnikiem zwiększającym problem uzależnień. Na drugim miejscu badani wskazują liczne miejsca, w których spożywa się alkohol. Trzecim najistotniejszym czynnikiem wzrostu problemu uzależnień jest natomiast zbyt łatwy dostęp do nielegalnych substancji psychoaktywnych. Poza kafeterią odpowiedzi, badani jako czynniki zwiększające problem uzależnień wskazywali natomiast czynniki takie jak:

- Kłopoty, stres, bezsilność (22),
- Predyspozycje osobowe (11),
- Wpływ otoczenia (11),
- Wzorec wyniesiony z domu rodzinnego (8),
- Powszechne przyzwolenie (2),
- Wczesna inicjacja alkoholowa (2),
- Brak alternatywnych form spędzania czasu wolnego (1),
- Laicyzacja (1).

Podsumowując, szkodliwe stosowanie substancji psychoaktywnych to jeden z problemów społecznych zauważanych przez mieszkańców Mielca. Trzy czwarte z nich ma w bezpośrednim otoczeniu osoby nadużywające alkoholu, a co ósmy – osobę zażywającą narkotyki lub inne środki zmieniające świadomość. Zażywanie substancji psychoaktywnych to problem szczególnie widoczny wśród najmłodszych badanych, z których niemal połowa ma w otoczeniu styczność z narkotykami lub *dopalaczami*.

Poprawa jakości życia

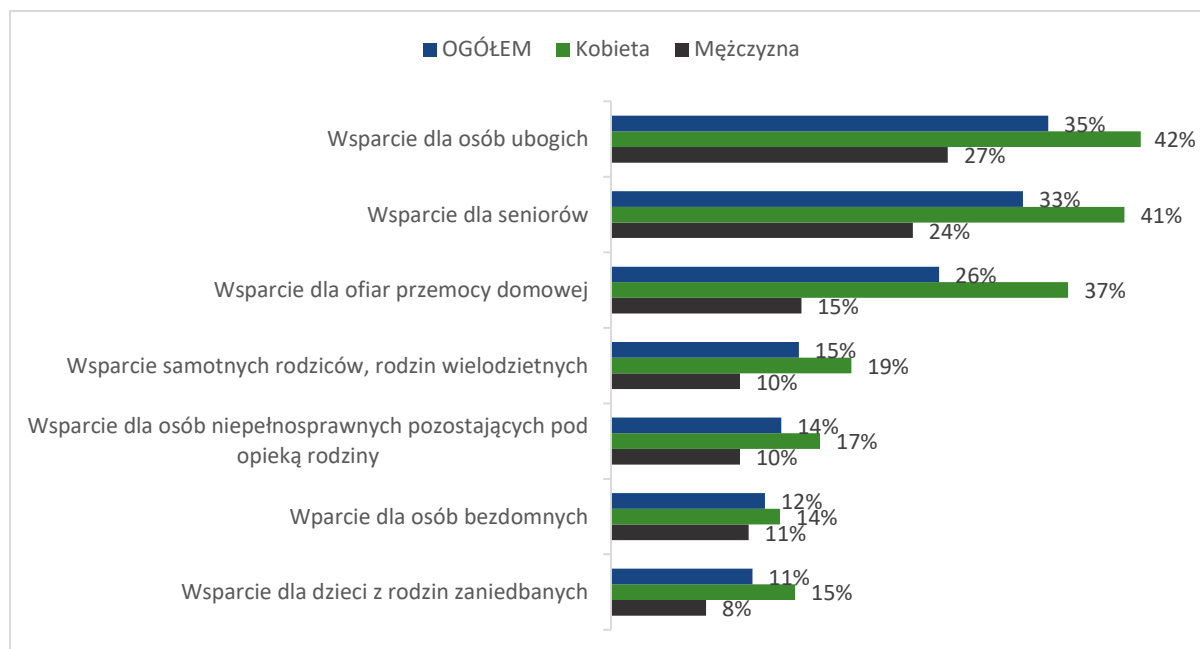
Kolejna część badania poświęcona była jakości życia mieszkańców Mielca. Respondenci proszeni byli o wskazanie działań, które w ich odczuciu są w mieście potrzebne. Pytani byli również o ocenę jakości wsparcia publicznego dla osób w trudnej sytuacji życiowej oraz niezbędnych zmian w tym zakresie.

Wykres 63. „Jakie zadania Pana/Pani zdaniem są w obecnej chwili najbardziej potrzebne w celu poprawy jakości życia mieszkańców Mielca?”; n=301

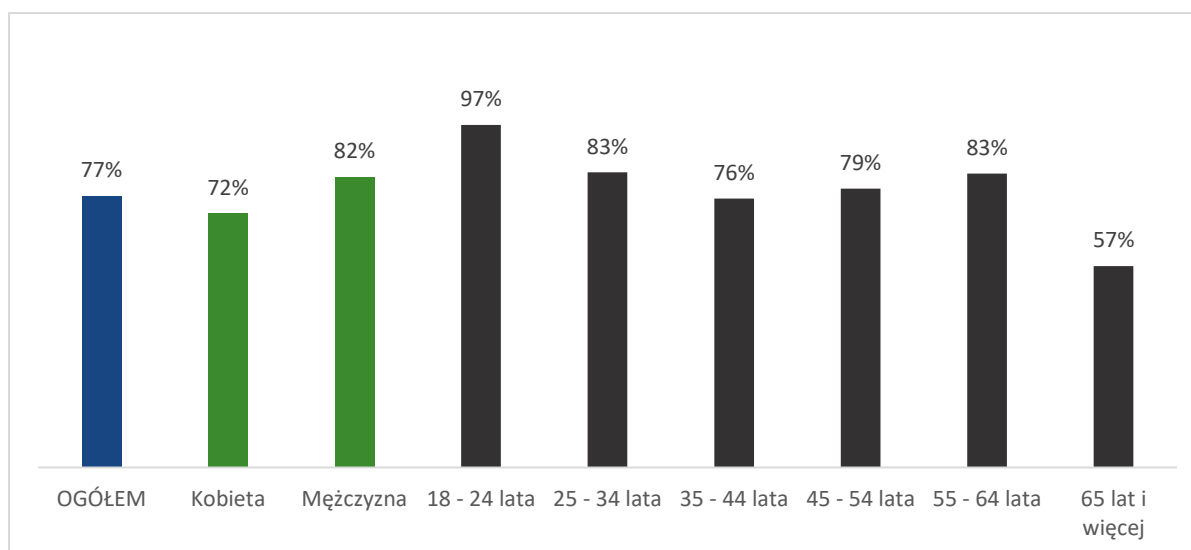
Proszeni o wskazanie działań, które są obecnie najbardziej potrzebne, by poprawić jakość życia mieszkańców Mielca, badani w pierwszej kolejności wskazują profilaktykę uzależnień – jest ona pożądana z perspektywy blisko trzech czwartych respondentów. W drugiej kolejności badani wskazują udzielanie wsparcia rodzinom niewydolnym wychowawczo, w trzeciej zaś – dbałość o jakość edukacji w mieście. Poza kafeterią odpowiedzi, badani wskazują natomiast przede wszystkim poprawę jakości ochrony zdrowia (6 wskazań) oraz zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego (2 wskazania).

Wykres 64. „Czy zna Pan/Pani w naszym mieście ofertę wsparcia w przypadku?”; n=301

Najbardziej rozpoznawalne wsparcie publiczne w Mielcu to oferta kierowana do osób ubogich oraz do seniorów – istnienia takiej pomocy jest świadomy co trzeci respondent. Jeden na czterech badanych wie, że miasto oferuje pomoc ofiarom przemocy domowej. Warto również zauważyć, że wszystkie omawiane typy wsparcia są lepiej rozpoznawalne wśród badanych kobiet niż wśród mężczyzn.

Wykres 65. „Czy oferta wsparcia osób potrzebujących na terenie miasta jest w Pana/Pani ocenie wystarczająca?”; n=301

Ponad trzy czwarte ankietowanych jest zdania, że oferta miasta kierowana do osób potrzebujących jest w Mielcu wystarczająca. Co interesujące, opinię tę częściej wygłaszają mężczyźni, którzy – jak wynika z zebranych danych – są jej świadomi w mniejszym stopniu niż kobiety. Uwagę zwraca także dekompozycja odpowiedzi badanych ze względu na ich wiek: wśród seniorów odsetek osób uważających ofertę wsparcia dla osób potrzebujących za wystarczającą jest istotnie niższy niż wśród pozostałych badanych.

Tabela 27. „Proszę wskazać dla jakiej grupy społecznej jest niewystarczająca i jakiego rodzaju wsparcia brakuje w Mielcu.”; n=70

BEZROBOTNI		OFIARY PRZEMOCY	
wsparcie finansowe	4	wsparcie policji	2
OSOBY DOTKNIĘTE UBÓSTWEM		wsparcie w uzyskaniu mieszkania	2
wsparcie finansowe	8	wsparcie psychologiczne	2
wsparcie psychologiczne	1	PRZEDSIĘBIORCY	
pomoc mieszkaniowa	1	ulgi podatkowe	1
SENIORZY		mniejsze czynsze	1
wsparcie finansowe	9	ograniczenie kosztów zatrudnienia	1
opieka medyczna	6	refundacja utraconych dochodów	1
pomoc w sprawach urzędowych	1	SAMOTNI RODZICE	
życzliwość	1	pomoc w egzekwowaniu alimentów	2
nauka obsługi komputera	1	opieka nad dziećmi	2
usługi opiekuńcze	3	wsparcie w organizacji czasu pracy	1
aktywizacja	1	OBŁOŻNIE CHORZY	
OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI		wsparcie finansowe	1
pomoc w znalezieniu pracy	5	usługi opiekuńcze	1
rehabilitacja	2		
usługi opiekuńcze	3		
wsparcie psychologiczne	2		
pomoc w przystosowaniu mieszkań	1		

W opinii badanych grupy najbardziej potrzebujące pomocy społecznej to w Mielcu seniorzy oraz osoby z niepełnosprawnościami. Osobom w podeszłym wieku najbardziej potrzebna jest pomoc finansowa oraz ułatwienie dostępu do opieki medycznej, natomiast niepełnosprawnym – wsparcie w znalezieniu pracy oraz usługi rehabilitacyjne. Pojedyncze odpowiedzi, nieuwzględnione w Tabeli 12 dotyczyły natomiast Romów („pomoc w zmianie stylu życia”), osób chorych psychicznie (zajęcia aktywizujące), dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo (światlice środowiskowe) oraz byłych więźniów (dostęp do tanich mieszkań).

Na zakończenie bloku pytań związanych z jakością życia w Mielcu respondenci proszeni byli o wskazanie, czy w mieście pojawiają się inne problemy społeczne, nie poruszone wcześniej w badaniu. Dwie trzecie ankietowanych zadeklarowało, że nie dostrzega takich kwestii. W pozostałym gronie, respondenci największy nacisk kładli na opuszczanie Mielca przez ludzi młodych i dobrze wykształconych, a także niski przyrost naturalny, co przekłada się na starzenie się lokalnej społeczności. Wiąże się to z kolejną kwestią problemową – tak zwanymi *eurosierotami*, czyli dziećmi wychowywanymi przez krewnych, ze względu na emigrację zarobkową rodziców. Jednocześnie badani zauważają, że w Mielcu brak jest atrakcyjnej oferty kulturalnej i rekreacyjnej, a także miejsc pracy dla osób wysoko wykwalifikowanych – to główne przyczyny emigracji ludzi młodych. Kolejny obszar problemowy to zwiększająca się liczba osób ciężko chorych (w tym przyrost osób z chorobami nowotworowymi) oraz trudności w dostępie do placówek ochrony zdrowia, szczególnie zaś – lekarzy specjalistów. Pojawiają się również głosy dotyczące uciążliwości dla mieszkańców miasta konfliktów na tle narodowościowym, szczególnie z mniejszością romską. Zarządzeniem nr 1131/2021 Prezydenta Miasta Mielca z dnia 15 września 2021 r. został powołany Zespół Zadaniowy do spraw utrzymania porządku publicznego w kontaktach polsko-romskich. Do zadań Zespołu należy:

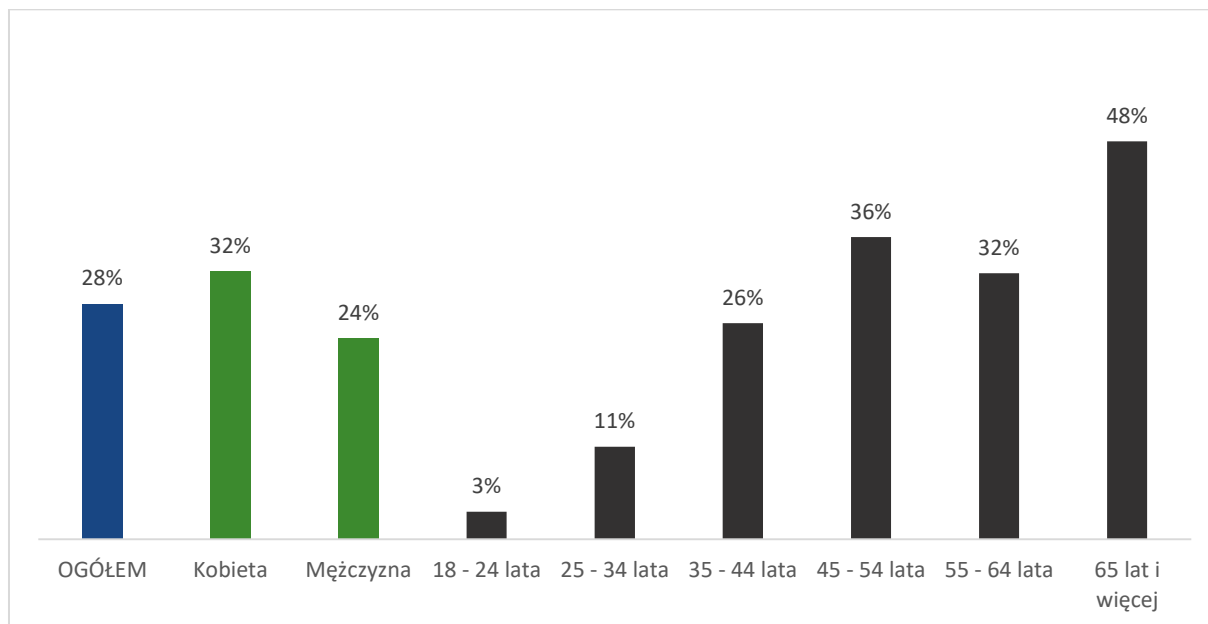
- 1) poszukiwanie rozwiązań w zakresie niwelowania napięć w kontaktach pomiędzy społecznością romską i polską.
- 2) bieżąca diagnoza relacji pomiędzy społecznością romską i polską zamieszkałą w Mielcu;
- 3) inicjowanie działań profilaktycznych mających na celu integrację społeczności romskiej i polskiej.

Badani zwracają także uwagę na konieczność skupienia działań lokalnych na młodzieży, która, pozbawiona perspektyw oraz możliwości zagospodarowania czasu wolnego, popada w uzależnienia oraz dokonuje aktów chuligańskich.

Pomoc społeczna

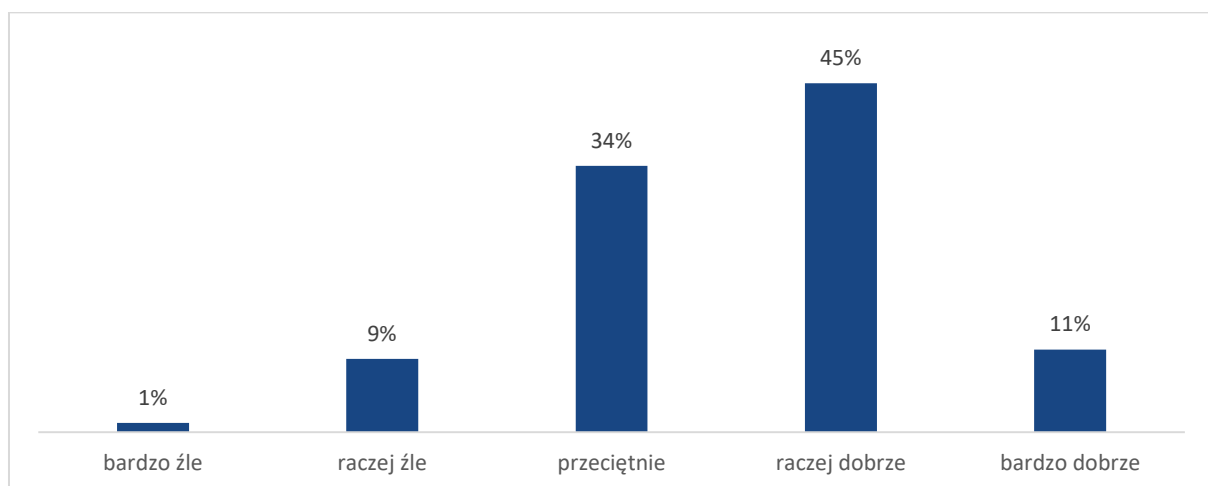
W dalszej części badania poruszono zagadnienia związane z pomocą społeczną – jej oceną oraz oczekiwaniami mieszkańców wobec wsparcia publicznego.

Wykres 66. „Czy korzystał Pan/Pani kiedykolwiek z pomocy społecznej (zarówno finansowej, jak i niefinansowej)?”; n=301

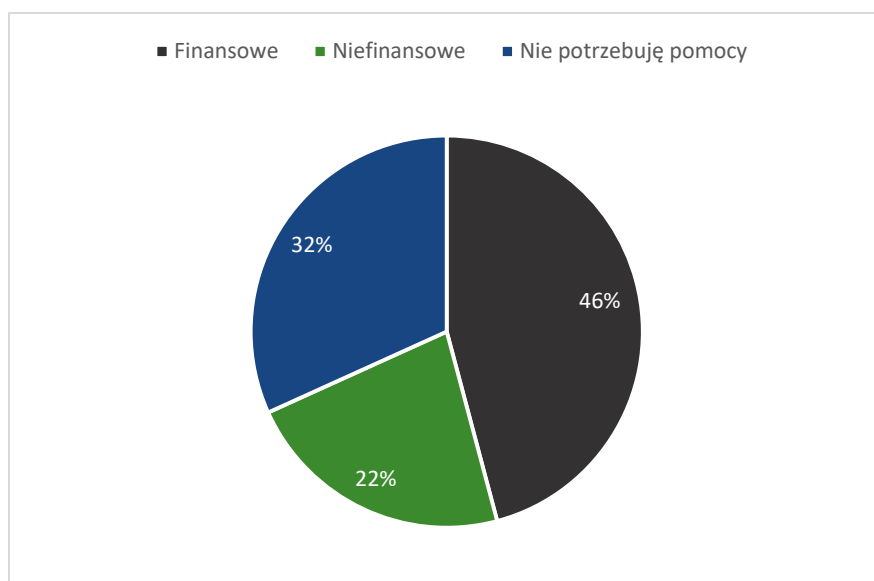
Z pomocy społecznej korzystało kiedykolwiek 28% ankietowanych – co trzecia kobieta i co czwarty mężczyzna. Odsetek osób korzystających ze wsparcia publicznego rośnie wraz z wiekiem badanych: od 3% w najmłodszej grupie wiekowej do 48% w najstarszej.

Wykres 67. „Jak Pan/Pani ocenia stan pomocy społecznej w Mielcu? Proszę ocenić na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza najniższą ocenę, a 5 najwyższą.”; n=85

Badani korzystający z pomocy społecznej zazwyczaj oceniają ją pozytywnie – odpowiedzi raczej dobre i bardzo dobre to łącznie 56% wszystkich wskazań. Przeciwnie, negatywnie ocenia pomoc społeczną w Mielcu co dziesiąta korzystająca z niej osoba.

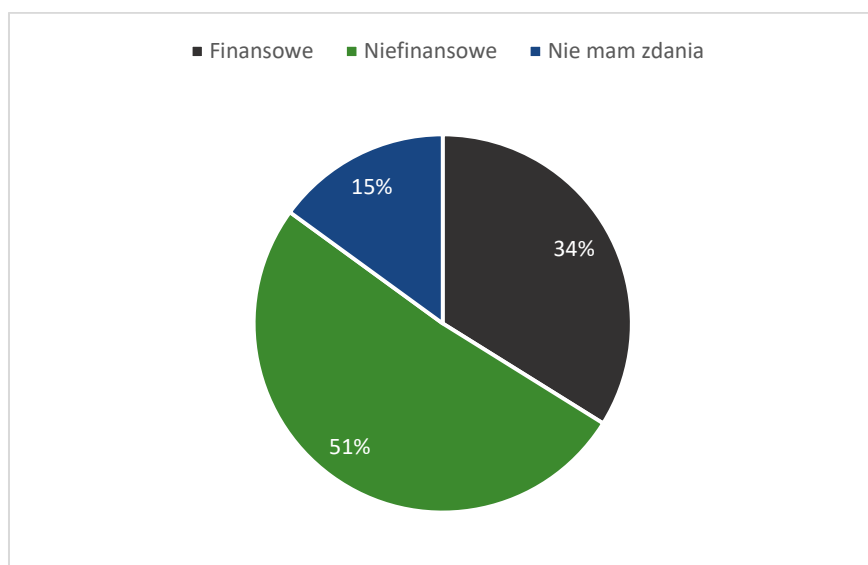
Wykres 68. „Jakiego rodzaju pomocy (wsparcia) najbardziej Pan/Pani potrzebuje?“, n=85

Respondenci korzystający z pomocy społecznej w większości (46%) deklarują, że potrzebne jest im przede wszystkim wsparcie finansowe. Co piąty badany w tej grupie potrzebuje wsparcia niefinansowego, a jedna trzecia nie potrzebuje już pomocy społecznej.

Oczekiwane rodzaje wsparcia pozafinansowego są zróżnicowane. Najczęściej wskazywane było mieszkanie komunalne lub socjalne oraz poradnictwo prawne (po 3 osoby), następnie pomoc w prowadzeniu domu, usługi opiekuńcze oraz sprzęt rehabilitacyjny (po 2 osoby), a dalej: ciepłe posiłki, odzież, pobyt w dziennym domu seniora, pomoc w organizacji wypoczynku dla dziecka, pomoc psychologiczna, pomoc w problemach zdrowotnych, a także żywność.

Wykres 69. „Jaki rodzaj pomocy (wsparcia) jest Pana/Pani zdaniem najskuteczniejszy?“, n=301

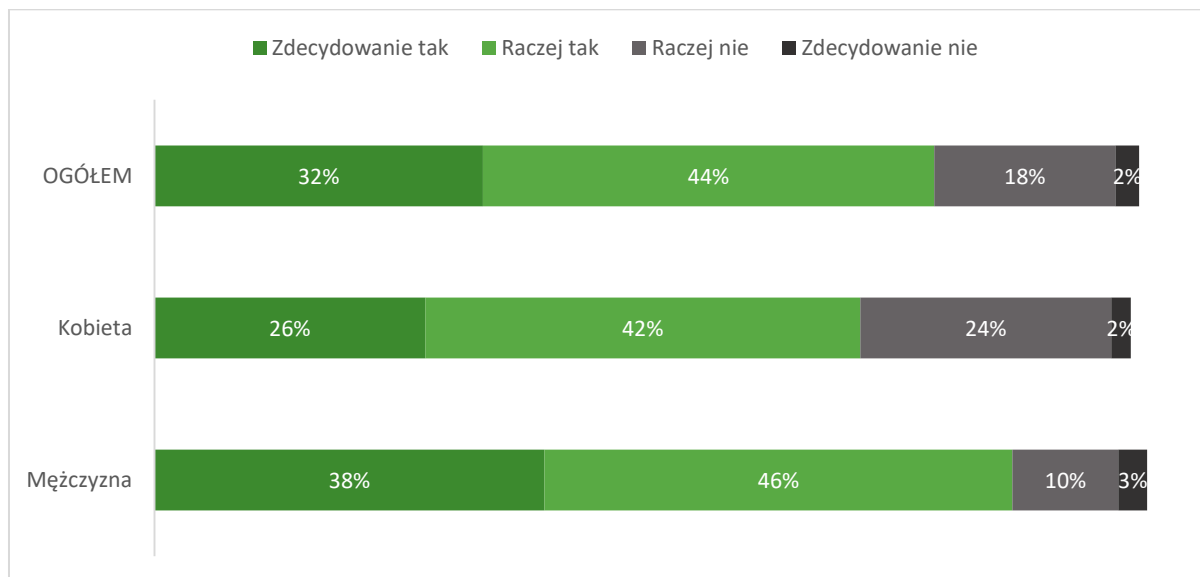

Większość ankietowanych (51%) jest zdania, że najskuteczniejszą formą pomocy dla osób potrzebujących jest wsparcie pozafinansowe. Tylko co trzeci ankietowany uważa natomiast, że wsparcie finansowe jest skuteczniejsze. Stoi to częściowo w opozycji z deklaracjami badanych korzystających z pomocy społecznej, którzy wsparcie finansowe uważają za bardziej potrzebne.

Bezpieczeństwo

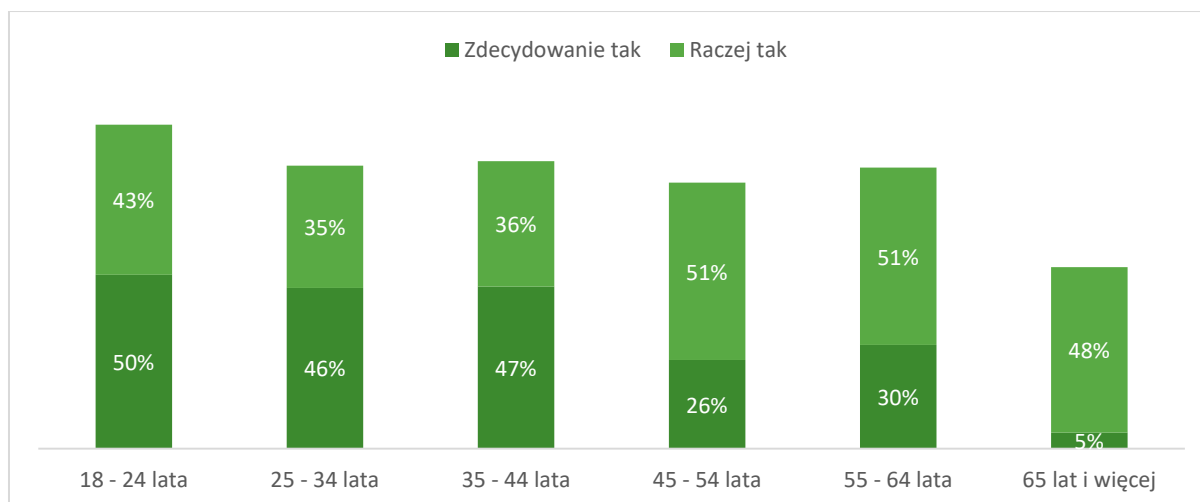
W toku wywiadu poruszono z badanymi kwestie poczucia bezpieczeństwa w Mielcu. Respondenci proszeni byli również o wskazanie miejsc, w których nie czują się bezpiecznie.

Wykres 70. „Czy czuje się Pan/Pani bezpieczny w Mielcu?”; n=301

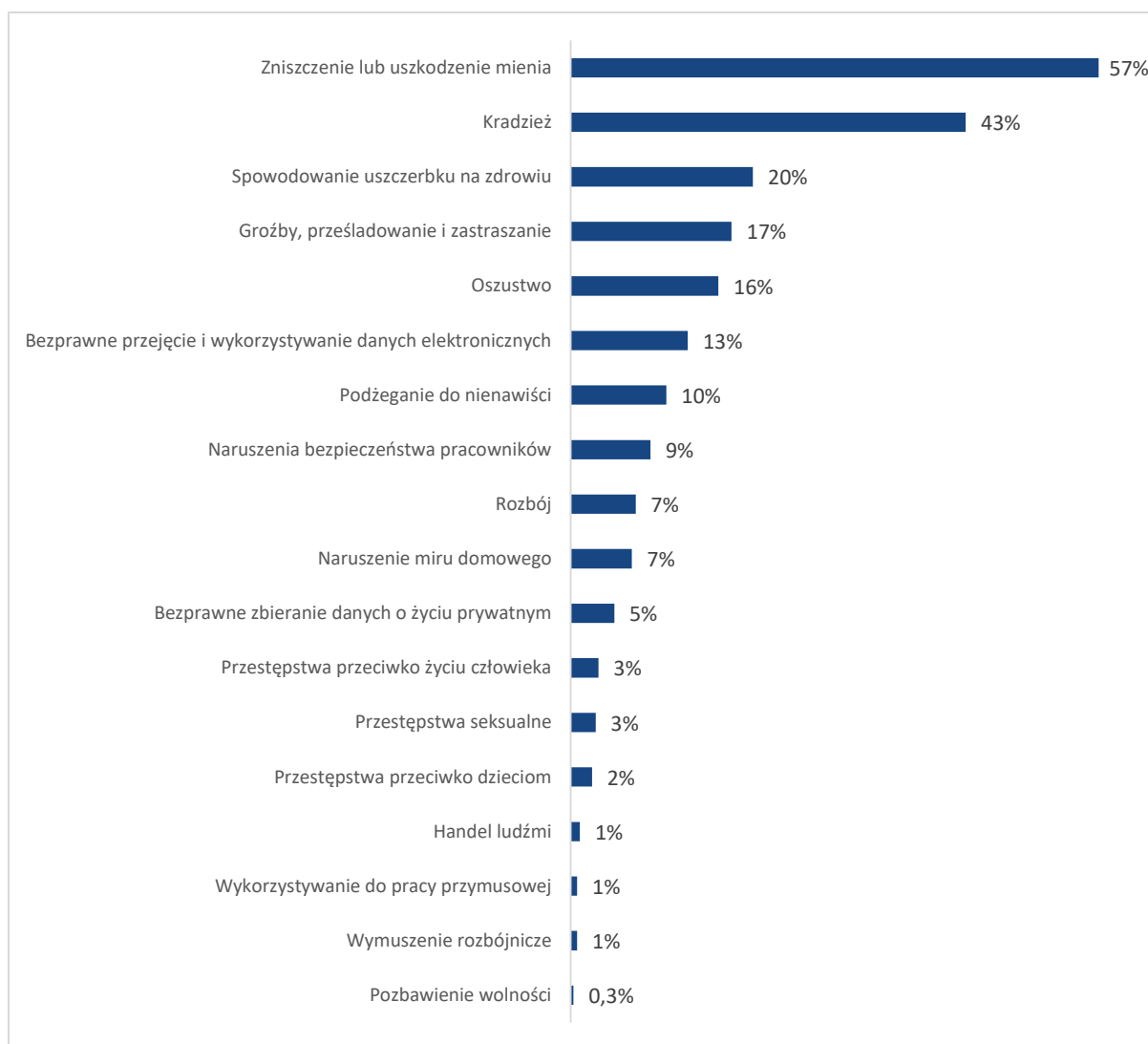
Zdecydowana większość, bo aż cztery piąte ankietowanych (76%) przyznaje, że czuje się w Mielcu bezpieczne. Poczucie bezpieczeństwa wśród mężczyzn jest wyższe niż wśród kobiet (84% vs 68% odpowiedzi twierdzących).

Wykres 71. Poczucie bezpieczeństwa a wiek badanych; n=301

Warto zaakcentować, że poczucie bezpieczeństwa w mieście maleje wraz ze wzrostem wieku jego mieszkańców. W najmłodszej grupie wiekowej, 93% ankietowanych deklaruje, że czuje się w Mielcu bezpiecznie. Wśród seniorów odsetek ten jest aż o 40 punktów procentowych niższy.

Wykres 72. „Jakie rodzaje przestępstwa są według Pana/Pani najbardziej dotkliwe dla mieszkańców Mielca?”; n=301

Uczestnicy badania pytani, jakie przestępstwa są najbardziej dotkliwie odczuwane przez mieszkańców Mielca, w pierwszej kolejności wskazują na szkody związane z posiadanym mieniem – jego zniszczenie lub uszkodzenie (57%) oraz kradzież (43%). Co piąty ankietowany za najbardziej dotkliwe dla mieszkańców przestępstwa uważa spowodowanie uszczerbku na zdrowiu. Najmniej zauważalne są natomiast w Mielcu wymuszenia rozbójnicze, handel ludźmi, praca przymusowa oraz pozbawienia wolności.

Na pytanie o to, jakie miejsca w Mielcu są szczególnie niebezpieczne, 28% ankietowanych nie było w stanie wskazać jednoznacznie takich obszarów miasta.

Tabela 28. „Proszę wskazać miejsca w Mielcu, w których jest największy problem z przestępczością.”; n=218

al. Niepodległości	18	ul. Przemysłowa	2
parki miejskie, skwery	18	zamknięty budynek galerii handlowej przy ul. Wolności	2
Stare Miasto	14	os. Dziubków	1
ul. Żeromskiego	12	miejsca, gdzie są pijalnie piwa	1
okolice Rynku	11	miejsce przy delikatesach „Orzech”	1
centrum miasta	9	nocne lokale	1
Miasteczko Młodego Robotnika	7	okolice Domu Kultury	1
os. Lotników	7	okolice ogrodów działkowych	1

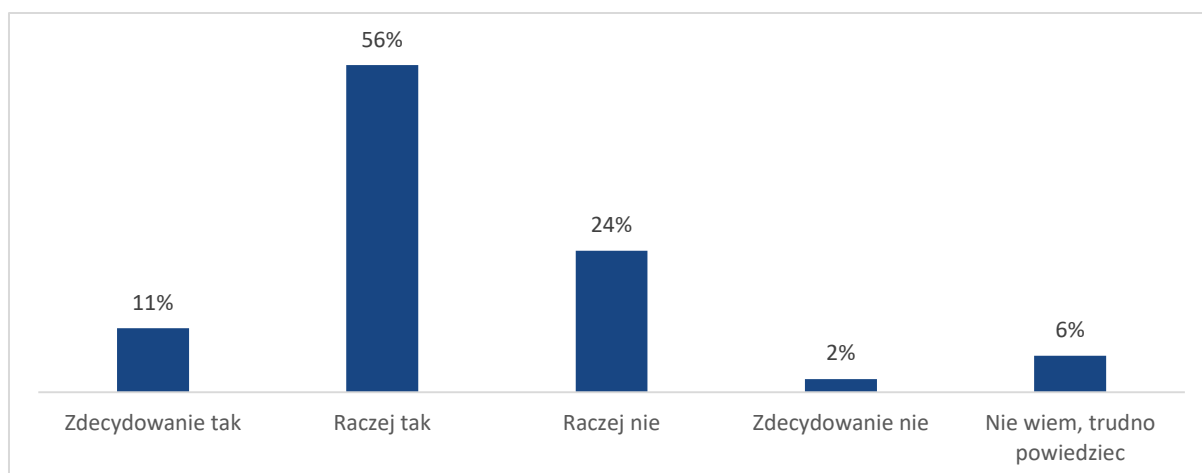
os. Żeromskiego	7	okolice sklepów monopolowych	1
ul. Pułaskiego	7	okolice stadionu	1
ul. Inwestorów	6	okolice większych dyskotek	1
duże blokowiska	5	os. Kazimierza Wielkiego	1
ul. Wolności	5	rejon szkoły przy ul. Warnerńczyka	1
os. Borek	4	rejon wiaduktu Marszałka Piłsudskiego	1
bulwary	4	teren przy hali targowej	1
ul. Kilińskiego	4	tereny nad rzeką	1
ul. Kraszewskiego	4	ul. Biernackiego	1
ul. Wyszyńskiego	4	ul. Curie-Skłodowskiej	1
al. Ducha Świętego	3	ul. Drzewieckiego	1
nie ma już takich miejsc	3	ul. Grunwaldzka	1
okolice dużych sklepów	3	ul. Krótka	1
ul. Kędziora	3	ul. Łąkowa	1
ul. Kusocińskiego	3	ul. Partyzantów	1
ul. Wojska Polskiego	3	ul. Pisarska	1
bloki przy ul. Dąbrówki	2	ul. Powstańców Warszawy	1
bloki w centrum	2	ul. Rzeczna	1
okolice basenu	2	ul. Sękowskiego	1
okolice dworców i przystanków autobusowych	2	ul. Sienkiewicza	1
okolice w pobliżu terenów przemysłowych	2	ul. Sikorskiego	1
ul. Botaniczna	2	ul. Staffa	1
ul. Jagiellończyka	2	ul. Wojsławska	1
ul. Mickiewicza	2	ul. Żółkiewskiego	1
ul. Popiełuszki	2	w pobliżu biblioteki	1

Respondenci wskazują, że najbardziej zagrożone przestępczością obszary w Mielcu to okolice alei Niepodległości oraz miejskie tereny rekreacyjne – parki i skwery. Za relatywnie niebezpieczne uważane jest Stare Miasto, czy – bardziej specyficznie – okolice Rynku, jak również okolice ul. Żeromskiego.

Bezdomność

W badaniu poświęcono również uwagę zagadnieniu bezdomności. Respondenci proszeni byli o wskazanie, czy zjawisko to jest w Mielcu obecne. Pytani byli także o to, jakie instytucje powinny w ich opinii wspierać osoby w kryzysie bezdomności.

Wykres 73. „Czy według Pana/Pani w Mielcu występuje zjawisko bezdomności?”; n=301

Wypowiedzi respondentów wskazują, że Mielec boryka się z problemem osób w kryzysie bezdomności – zjawisko to występuje w mieście według dwóch trzecich ankietowanych.

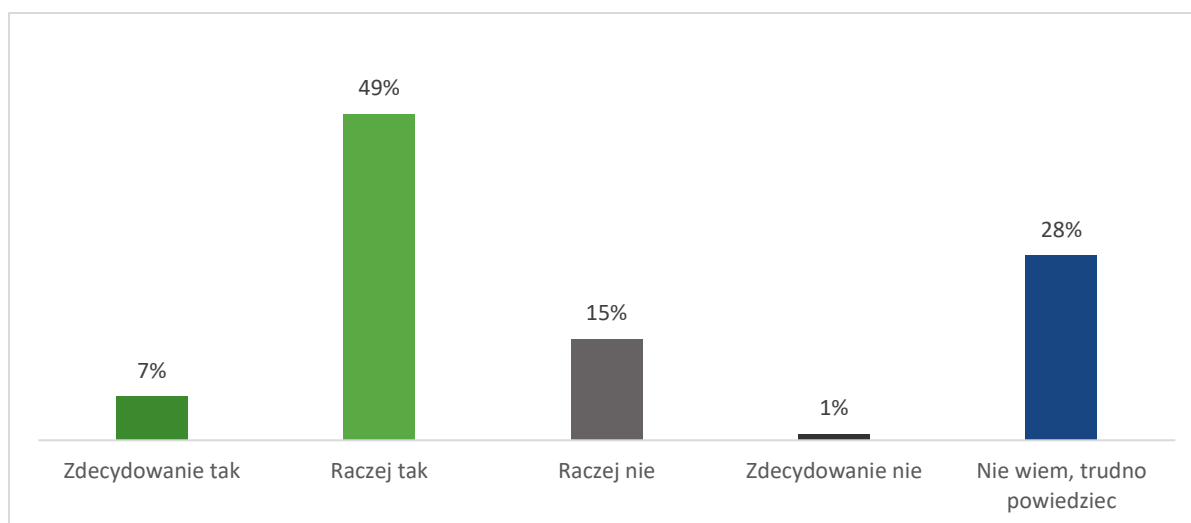
Na pytanie o to, kto powinien wspierać osoby bezdomne, co piąty ankietowany (22%) nie potrafił odpowiedzieć. Połowa respondentów (151 osób) jako właściwą instytucję wskazała Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Inne wymieniane instytucje to:

- Straż miejska (8),
- Starostwo Powiatowe (7),
- Policja (6),
- Caritas (4),
- Organizacje pozarządowe (4),
- Polski Czerwony Krzyż (2),
- Kościół (1),
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (1),
- Samorząd (1),
- Schronisko dla bezdomnych (1).

Osoby starsze

Ostatni blok pytań poświęcony był jakości życia mieleckich seniorów. Respondenci proszeni byli o ocenę dostępności usług publicznych dla osób starszych. Pytano również o działania, które władze lokalne powinny podjąć, by poprawić funkcjonowanie seniorów w mieście.

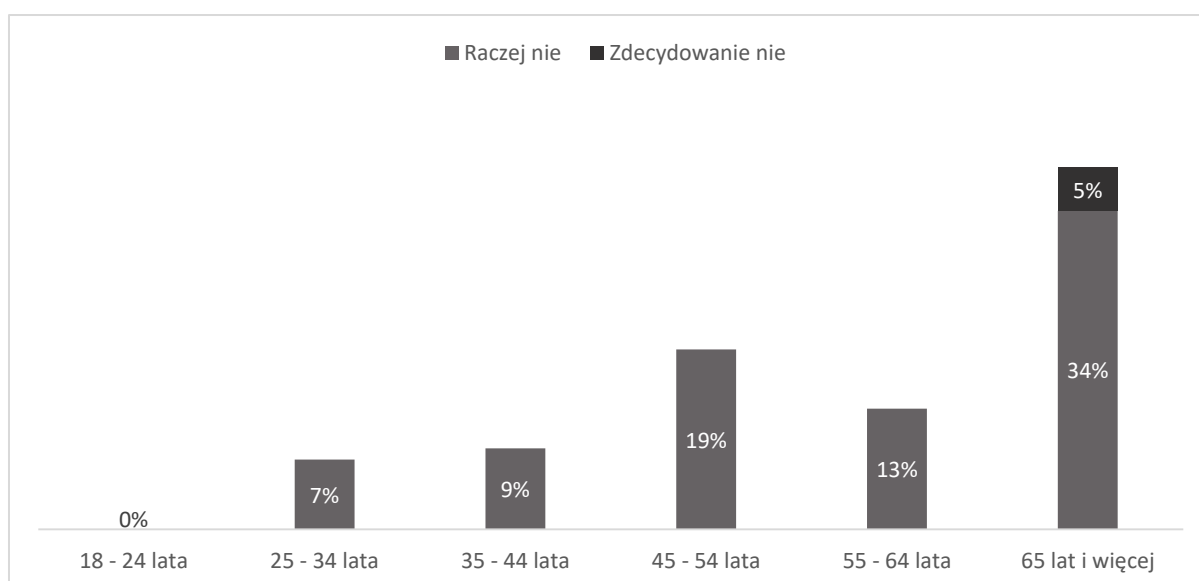
Wykres 74. „Czy w Pana/Pani opinii osoby starsze mają zapewniony dostęp do usług, które są dla nich niezbędne?”; n=301

Większość respondentów (56%) jest zdania, że mieszkańcy Mielca w podeszłym wieku mają dostęp do wszystkich niezbędnych im usług; przeciwnego zdania jest 16% ankietowanych.

Warto jednak zauważyć, że rozkład odpowiedzi jest w dużej mierze uzależniony od wieku badanych.

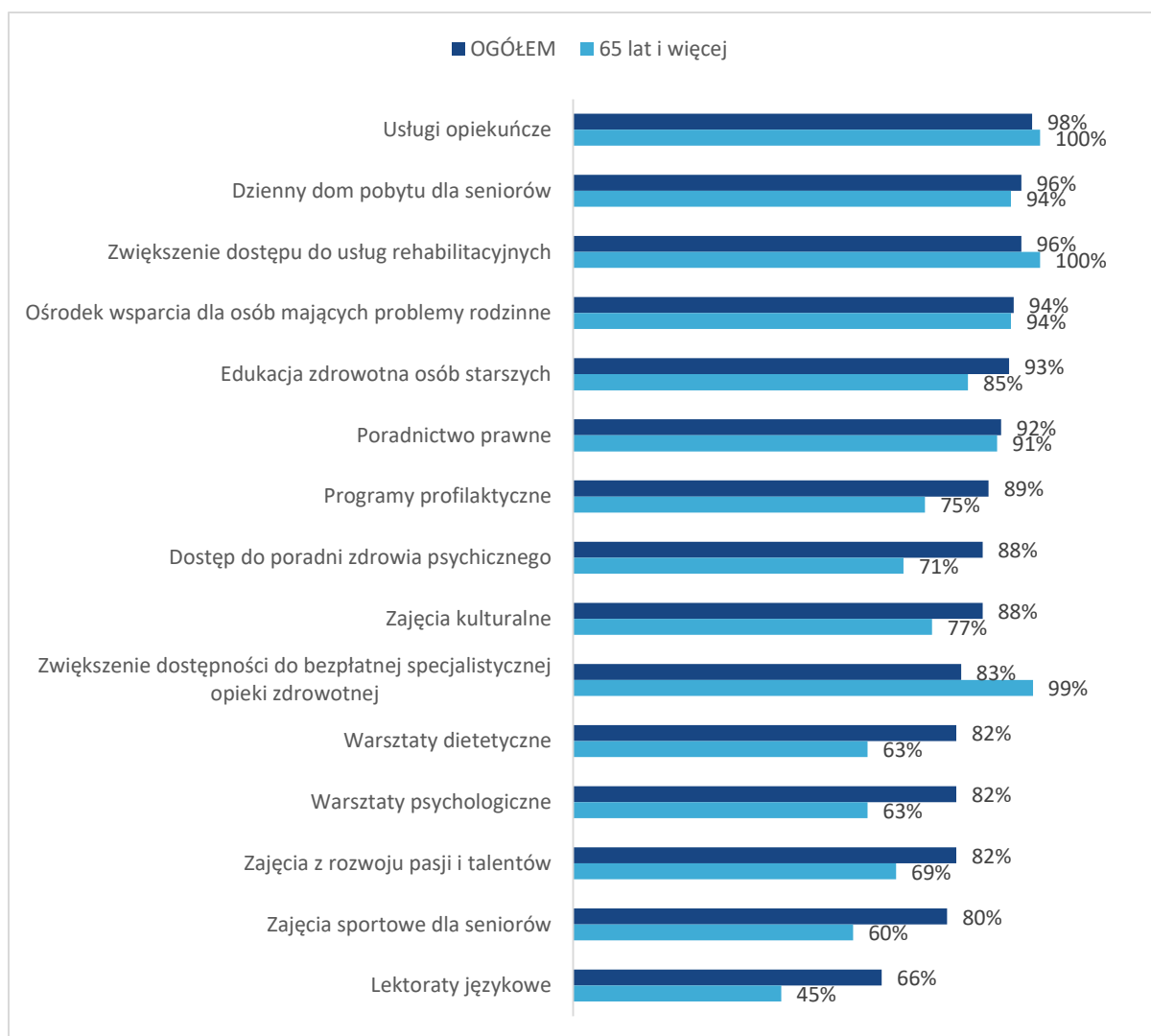
Wykres 75. Ocena dostępu do usług dla seniorów a wiek badanych - oceny negatywne; n=301

Wraz z rosnącym wiekiem respondentów, rośnie ich krytycyzm wobec zapewniania przez miasto dostępności usług publicznych dla seniorów. W najmłodszej grupie badanych ani jedna osoba nie wskazała, że usługi te mogłyby nie być dostępne. Przeciwnie w grupie najstarszej – tutaj już 39% ankietowanych deklaruje, że osoby starsze nie mają zapewnionego dostępu do niezbędnych im usług. Wyraźny wzrost częstości tych wskazań jest widoczny już w grupie wiekowej 45 – 54 lata, a zatem dorosłych zajmujących się rodzicami w podeszłym wieku.

Na pytanie o to, jakich usług dla seniorów brakuje w Mielcu, respondenci w pierwszej kolejności wskazują na usługi opiekuńcze (22 osoby). W dalszej kolejności wymieniana jest opieka medyczna (12 wskazań), usługi rehabilitacyjne (6 wskazań), aktywizacja i uczestnictwo w kulturze, specjalistyczna opieka lekarska (po 3 wskazania), usługi pielęgnacyjne (2 wskazania), opieka lekarza geriatry, a także usługi poprawiające stan psychiczny seniorów (po 1 wskazaniu).

Wykres 76. „Czy widzi Pan/Pani potrzebę realizacji następujących działań dla osób starszych:”; n=301

Respondenci proszeni byli o wskazanie, jakie usługi miasto Mielec powinno realizować, by skutecznie wpływać na jakość życia osób starszych. Ankietowani w pierwszej kolejności wskazali na usługi opiekuńcze, dzienny dom pobytu dla seniorów oraz zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych. Na czwartej pozycji znalazł się ośrodek wsparcia dla osób z problemami rodzinnymi, na piątym zaś – edukacja zdrowotna seniorów.

Odpowiedzi ogółu badanych warto natomiast skonfrontować z opiniami respondentów powyżej 65 roku, a więc rzeczywistych beneficjentów usług kierowanych do seniorów. Oni również jako najbardziej niezbędne wskazują usługi opiekuńcze i rehabilitacyjne, jednak na trzecim miejscu ze względu na istotność umieszczają zwiększenie dostępności bezpłatnej, specjalistycznej opieki zdrowotnej. W dalszej kolejności, jako potrzebne wskazują miejsca w dziennych domach pobytu dla seniorów oraz w ośrodkach wsparcia dla osób mających problemy rodzinne.

Warto także zauważyć, że seniorzy są znacznie mniej niż spodziewa się ogół badanych zainteresowani usługami aktywizacyjnymi, jak warsztaty czy różnego rodzaju zajęcia związane z rozwojem pasji i talentów, językowe czy sportowe.

Podsumowanie badania

Zrealizowane w sierpniu 2021 roku badania ilościowe z dorosłymi mieszkańcami Mielca mają służyć jako podstawa do stworzenia *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Mielca*. W związku z tym, w zakresie zainteresowania badaczy znalazł się szeroki zakres obszarów postrzeganych jako problemowe.

Pierwsza część badania dotyczyła trudności napotykaných przez osoby z niepełnosprawnościami. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że typ niepełnosprawności determinuje postrzeganie danej osoby przez lokalną społeczność. O ile bowiem osoby z niepełnosprawnościami fizycznymi są w Mielcu odbierane raczej pozytywnie, o tyle niepełnosprawności intelektualne wywołują stosunek obojętny, zaś choroby i zaburzenia psychiczne – nawet wrogi. Analogicznie, mieszkańcy Mielca uważają większość, że miasto jest przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami fizycznymi, natomiast znacznie słabiej wspiera pozostałe omawiane grupy. Należałoby zatem podtrzymywać działania skierowane do osób z niepełnosprawnościami ruchowymi, jednocześnie więcej uwagi poświęcając osobom z trudnościami natury intelektualnej i psychicznej.

W drugiej części przeprowadzonej analizy skupiono się na problemie ubóstwa w Mielcu. Co piąty dorosły mieszkaniec miasta przyznaje, że w jego najbliższym otoczeniu są osoby żyjące poniżej minimum socjalnego, którym pieniędzy brakuje nawet na produkty spożywcze. Istotne jest, że problem ubóstwa nasila się wraz z wiekiem badanych; wśród seniorów cztery na dziesięć badanych osób spotyka się z trudnościami tej natury. Blisko dwie trzecie mieszkańców Mielca deklaruje, że ich sytuacja materialna jest przeciętna – pieniędzy wystarcza im na bieżące wydatki; poniżej tego minimum żyje natomiast jedna piąta mieszkańców miasta. Najtrudniejsza jest sytuacja seniorów – więcej niż cztery na dziesięć osób powyżej 65 roku życia przyznaje, że czasem brak im pieniędzy nawet na wykonanie podstawowych opłat, a tylko jedna na pięćdziesiąt osób może pozwalać sobie na wydatki spontaniczne, niezwiązane z bieżącym kosztem utrzymania. By poprawić sytuację osób ubogich, są w Mielcu potrzebne – w opinii respondentów – działania dwutorowe. Osoby aktywne zawodowo potrzebują przede wszystkim wsparcia w uzupełnianiu kwalifikacji zawodowych, natomiast w starszych grupach wiekowych istotnego znaczenia nabiera pomoc bezpośrednia – zasiłki oraz wsparcie pozafinansowe.

Trzecia część badania poświęcona została zagadnieniu przemocy, w tym – przemocy w rodzinie. Co trzeci dorosły mieszkaniec Mielca przyznaje, że zna osobiście osoby dotknięte tym problemem. Cztery na dziesięć badanych osób obserwuje w swoim najbliższym otoczeniu przemoc fizyczną i psychiczną; jej ofiarami są sami respondenci, a także – w opinii świadków - przede wszystkim kobiety i dzieci.

Kolejny moduł badania skupiał się wokół zagadnień dotyczących rynku pracy. Respondenci wskazują tutaj, że największe przeszkody w podjęciu zatrudnienia w Mielcu to bierność osób pozostających bez pracy oraz brak faktycznej motywacji do jej podjęcia. Jednocześnie jednak co trzeci badany jest zdania, że barierą na rynku pracy jest również brak właściwego przygotowania zawodowego, co wiąże się z kwestią poruszaną przy okazji pomocy osobom najuboższym: warto pochylić się nad umożliwieniem osobom bezrobotnym poszerzenia kwalifikacji zawodowych oraz nabywania nowych umiejętności. Organizacja kursów i szkoleń umożliwiających przekwalifikowanie lub podniesienie kwalifikacji to w ocenie respondentów podstawowe działanie, mogące wspierać bezrobotnych w Mielcu.

Uzależnieniom od substancji psychoaktywnych poświęcona została piąta część badania. Dwie trzecie ankietowanych uważa, że spożywanie alkoholu jest problemem w ich najbliższym otoczeniu; nasilenie tych wskazań wzrasta wraz z rosnącym wiekiem badanych. Aż trzy czwarte dorosłych mieszkańców Mielca przyznaje, że w ich najbliższym otoczeniu jest osoba nadużywająca alkoholu (przy czym wśród

seniorów odsetek ten sięga 91%). Jeden na ośmiu badanych ma natomiast w najbliższym otoczeniu osoby zażywające substancje zmieniające świadomość (narkotyki i *dopalacze*) – w grupie tej wyróżniają się przede wszystkim najmłodszy respondenci, spośród których odpowiedzi twierdzącej udzieliła niemal połowa uczestników badania. Pytani o czynniki mogące zwiększać problem uzależnień, badani wskazują przede wszystkim na dużą dostępność substancji psychoaktywnych: dużą liczbę punktów sprzedaży i konsumpcji alkoholu oraz stosunkowo łatwy dostęp do nielegalnych środków zmieniających świadomość.

W dalszej części wywiadu skupiono się na kwestiach związanych z poprawą jakości życia mieszkańców Mielca. Badani wskazują, że działania władz lokalnych, które są w tym obszarze najbardziej potrzebne, to profilaktyka uzależnień oraz objęcie pomocą rodzin niezaradnych wychowawczo. Obszary pomocy publicznej, które respondenci rozpoznają, to przede wszystkim wsparcie dla osób ubogich oraz seniorów; warto podkreślić, że kobiety częściej niż mężczyźni dysponują wiedzą o wszystkich działaniach pomocowych w mieście. Ponad trzy czwarte respondentów jest zdania, że pomoc socjalna w Mielcu jest wystarczająca. Odsetek tych opinii maleje jednak wraz z wiekiem badanych, co wskazuje na konieczność poważniejszego pochylenia się władz lokalnych nad problemami osób starszych.

Pomoc społeczna to kolejny obszar problemowy poruszony w badaniu. Nieco więcej niż jedna czwarta ankietowanych deklaruje, że korzystała choć raz ze wsparcia publicznego, a odsetek ten rośnie wraz z rosnącym wiekiem badanych (wśród seniorów odpowiedzi twierdzącej udzieliła niemal połowa ankietowanych). Większość uczestników badania pozytywnie ocenia stan pomocy społecznej w Mielcu; negatywnie wypowiada się o niej tylko co dziesiąty ankietowany. Wśród beneficjentów wsparcia dominuje opinia, że najbardziej potrzebna im forma wsparcia to pomoc finansowa, natomiast ogół badanych skłania się ku opinii, że wsparcie niefinansowe jest bardziej efektywne.

Kolejna część ankiety poświęcona została poczuciu bezpieczeństwa wśród mieszkańców Mielca. Ponad trzy czwarte ankietowanych deklaruje, że czuje się w mieście bezpiecznie, jednak poczucie bezpieczeństwa jest zdecydowanie wyższe wśród mężczyzn niż wśród kobiet. Uzależnione jest ono również od wieku badanych – seniorzy czują się w Mielcu bezpiecznie znacznie rzadziej niż młodszy ankietowani. Najbardziej dotkliwe są dla mieszkańców miasta przestępstwa przeciwko mieniu: jego zniszczenia i uszkodzenia, a także kradzieże. Obszary miasta, w których respondenci czują się relatywnie najmniej bezpiecznie to tereny zielone (parki i skwery) oraz centrum miasta (Stare Miasto oraz okolice Rynku). Problemem wpływającym na obniżenie poczucia bezpieczeństwa są w dużej mierze grupki agresywnej młodzieży, stosującej substancje psychoaktywne i pijącej alkohol.

W dalszej części badania poruszono tematykę bezdomności. Jak się okazuje, może to być dość istotny problem: ponad dwie trzecie mieszkańców Mielca zauważa osoby bezdomne w mieście. W zdecydowanej większości respondenci są zdania, że pomocy osobom w kryzysie bezdomności powinien udzielać Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Ostatnia część badania poświęcona została problemom osób starszych. O ile zaledwie 16% dorosłych mieszkańców Mielca jest zdania, że seniorzy nie mają zapewnionego dostępu do niezbędnych im usług, o tyle wśród samych zainteresowanych (osób powyżej 65 roku życia) jest już znacznie wyższy (39%). Osobom starszym doskwiera przede wszystkim brak usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych, a także większej dostępności specjalistycznej opieki medycznej.

Reasumując, w wyniku przeprowadzonego badania, nasuwa się wniosek, że władze samorządowe powinny w pierwszej kolejności skupić się na kilku obszarach problemowych. Najważniejsze z nich to pomoc socjalna dla osób starszych oraz profilaktyka uzależnień. W opiniach badanych, uwagę skoncentrować należy na młodzieży, która – z braku atrakcyjnych możliwości spędzania czasu wolnego – emigruje z miasta lub popada w nałogi.

5. Prognoza trendów rozwojowych w obszarze polityki społecznej miasta w okresie objętym strategią

Na podstawie przeprowadzonych badań i analiz możliwe jest wskazanie obecnych problemów społecznych, które trapią Mielec, a także wskazanie tych problemów oraz trendów, które będą szczególnie mocno istotne w okresie najbliższych kilku lat. Jednocześnie należy zauważyć, że obecna sytuacja związana z pandemią COVID-19 w sposób znaczący utrudnia prognozowanie trendów rozwojowych w obszarze polityki społecznej, bowiem olbrzymi i jednocześnie trudny do przewidzenia rozwój sytuacji, może wpływać w różny sposób na problemy społeczne. Jej wpływ może mieć charakter wzmacniający lub osłabiający pewne trendy, a jednocześnie pandemia sama z siebie generuje nowe problemy społeczne.

Niemniej jednak możliwe jest, z pewną dozą prawdopodobieństwa, ustalić, które trendy będą szczególnie silnie rozwijać się w obszarze polityki społecznej. Są to głównie trendy na tyle silne, że ich przebieg będzie niezależny od różnego rodzaju fluktuacji.

Jednym z takich trendów jest zjawisko starzenia się społeczeństwa, które jest także dość silnie widoczne w Mielcu. Procesy starzenia się społeczności Mielca potwierdzają zarówno wskaźniki obciążenia demograficznego, jak i ludności wg ekonomicznych grup wieku. Stale zmniejsza się w mieście liczba ludności w wieku produkcyjnym, rośnie zaś liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. Wartość wysokości wskaźnika ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym zmienia się także w sposób niekorzystny – w 2018 roku wskaźnik wynosił 135,1, podczas gdy dwa lata później już 142,8. Wszystkie te dane potwierdzają, iż społeczność mielecka, podobnie jak i w całym kraju, jest społecznością starzejącą się. Dodatkowym aspektem pogłębiającym ten trend jest odpływ ludności z Mielca, głównie osób młodych, które wyjeżdżają z miasta w celach edukacyjnych lub zarobkowych. Trend starzenia się społeczeństwa będzie się w okresie objętym strategią pogłębiał, a co za tym idzie generował inne problemy społeczne, charakterystyczne dla starzejącego się społeczeństwa, a więc wzrost kosztów opieki zdrowotnej, zwiększenie się liczby osób wymagających opieki. Skutkować to będzie także zwiększeniem zapotrzebowania na domy opieki dla osób starszych.

Zgodnie z prognozami Głównego Urzędu Statystycznego w roku 2030 w Mielcu będzie mieszkać około 56 tysięcy osób, co oznacza zmianę (spadek) na przestrzeni lat 2021-2030 o ponad 5% w ogólnej liczbie ludności⁵⁰. Co szczególnie istotne, dość duży spadek nastąpi wśród grupy w wieku przedprodukcyjnym, gdzie szacuje się go na poziomie około 9%, a w wieku produkcyjnym o około 11%. Z kolei w wieku poprodukcyjnym liczba ludności wzrośnie o około 10%. Oznacza to bardzo złą sytuację demograficzną dla Mielca, bowiem ilość osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym dość mocno się obniży, a osób w wieku poprodukcyjnym zwiększy. Skutkować to będzie znacznie większym obciążeniem instytucji pomocowych, które będą musiały wspierać coraz większą grupę osób starszych.

⁵⁰ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosc/prognoza-ludnosc-gmin-na-lata-2017-2030-opracowanie-eksperymentalne,10,1.html>

Tabela 29. Prognoza ludności w Mielcu w latach 2021-2030 (

Płeć	Wiek	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Zmiana procentowa
Ogółem	Ogółem	59 257	58 951	58 629	58 297	57 959	57 604	57 236	56 858	56 479	56 084	5,4%
	przedprodukcyjny 0-17	10 447	10 457	10 461	10 454	10 303	10 102	9 906	9 780	9 640	9 495	9,1%
	produkcyjny 18-59/64	34 077	33 492	32 896	32 274	31 943	31 650	31 334	30 973	30 657	30 349	10,9%
	mobilny 18-44	21 100	20 485	19 863	19 249	18 731	18 265	17 735	17 149	16 547	16 005	24,1%
	niemobilny 44-59/64	12 977	13 007	13 033	13 025	13 212	13 385	13 599	13 824	14 110	14 344	-10,5%
	poprodukcyjny 60+/65+	14 733	15 002	15 272	15 569	15 713	15 852	15 996	16 105	16 182	16 240	-10,2%
	0-14	8 943	8 852	8 704	8 556	8 465	8 355	8 236	8 100	7 966	7 809	12,7%
	15-59	33 589	33 161	32 790	32 423	32 050	31 734	31 399	31 133	30 864	30 574	9,0%
	60+	16 725	16 938	17 135	17 318	17 444	17 515	17 601	17 625	17 649	17 701	-5,8%
	15-64	38 030	37 411	36 859	36 314	35 791	35 327	34 876	34 452	34 037	33 699	11,4%
	65+	12 284	12 688	13 066	13 427	13 703	13 922	14 124	14 306	14 476	14 576	-18,7%
	80+	2 910	2 821	2 783	2 787	2 790	2 855	2 969	3 142	3 305	3 516	-20,8%
Mężczyźni	Ogółem	28 586	28 442	28 287	28 123	27 955	27 781	27 600	27 422	27 246	27 065	5,3%
	przedprodukcyjny 0-17	5 355	5 371	5 383	5 383	5 319	5 222	5 120	5 051	4 970	4 881	8,9%
	produkcyjny 18-64	18 210	17 895	17 565	17 247	17 078	16 929	16 758	16 567	16 433	16 302	10,5%
	mobilny 18-44	10 865	10 544	10 256	9 959	9 696	9 471	9 221	8 945	8 647	8 365	23,0%
	niemobilny 44-64	7 345	7 351	7 309	7 288	7 382	7 458	7 537	7 622	7 786	7 937	-8,1%
	poprodukcyjny 65+	5 021	5 176	5 339	5 493	5 558	5 630	5 722	5 804	5 843	5 882	-17,1%
	0-14	4 602	4 570	4 501	4 423	4 372	4 304	4 226	4 140	4 087	3 998	13,1%
	15-59	16 971	16 760	16 584	16 458	16 294	16 184	16 047	15 958	15 849	15 724	7,3%
	60+	7 013	7 112	7 202	7 242	7 289	7 293	7 327	7 324	7 310	7 343	-4,7%
	15-64	18 963	18 696	18 447	18 207	18 025	17 847	17 652	17 478	17 316	17 185	9,4%
	65+	5 021	5 176	5 339	5 493	5 558	5 630	5 722	5 804	5 843	5 882	-17,1%

	80+	975	929	925	916	908	935	972	1 048	1 102	1 188	-21,8%
Kobiety	Ogółem	30 671	30 509	30 342	30 174	30 004	29 823	29 636	29 436	29 233	29 019	5,4%
	przedprodukcyjny 0-17	5 092	5 086	5 078	5 071	4 984	4 880	4 786	4 729	4 670	4 614	9,4%
	produkcyjny 18-59	15 867	15 597	15 331	15 027	14 865	14 721	14 576	14 406	14 224	14 047	11,5%
	mobilny 18-44	10 235	9 941	9 607	9 290	9 035	8 794	8 514	8 204	7 900	7 640	25,4%
	niemobilny - 44-59	5 632	5 656	5 724	5 737	5 830	5 927	6 062	6 202	6 324	6 407	-13,8%
	poprodukcyjny 60+	9 712	9 826	9 933	10 076	10 155	10 222	10 274	10 301	10 339	10 358	-6,7%
	0-14	4 341	4 282	4 203	4 133	4 093	4 051	4 010	3 960	3 879	3 811	12,2%
	15-59	16 618	16 401	16 206	15 965	15 756	15 550	15 352	15 175	15 015	14 850	10,6%
	60+	9 712	9 826	9 933	10 076	10 155	10 222	10 274	10 301	10 339	10 358	-6,7%
	15-64	19 067	18 715	18 412	18 107	17 766	17 480	17 224	16 974	16 721	16 514	13,4%
	65+	7 263	7 512	7 727	7 934	8 145	8 292	8 402	8 502	8 633	8 694	-19,7%
	80+	1 935	1 892	1 858	1 871	1 882	1 920	1 997	2 094	2 203	2 328	-20,3%
	15-49	12 955	12 831	12 708	12 506	12 248	11 976	11 694	11 376	11 113	10 819	16,5%

Źródło: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-gmin-na-lata-2017-2030-opracowanie-eksperymentalne,10,1.html>

Innym problemem społecznym, który będzie się pogłębiał w najbliższych latach to kwestia osób z niepełnosprawnościami. Rośnie liczba osób, które posiadają jakąś formę niepełnosprawności. Widoczne jest to choćby w statystykach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej – jednym z najczęściej występujących powodów przyznania świadczeń z pomocy społecznej przez MOPS w Mielcu jest niepełnosprawność. Z roku na rok rośnie liczba rodzin, które właśnie z tego powodu taką pomoc otrzymały. Rośnie także, nie tylko w Mielcu, ale także w skali kraju, odsetek osób z niepełnosprawnością, i jest to trend widoczny od wielu lat, który nie będzie się zmniejszał, a wręcz można prognozować jego wzrost. Niezmiernie trudno jest przeprowadzić prognozę liczby osób niepełnosprawnych. W chwili obecnej szacuje się, że w całej Polsce jest około 3 milionów osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o niepełnosprawności. Natomiast osób rzeczywiście niepełnosprawnych może być od 4 do 7 milionów. Skoro zatem trudna do określenia jest obecna realna liczba osób niepełnosprawnych, to jej prognozowanie na najbliższe lata jest praktycznie niemożliwe. Wiele też zależy od prawnych definicji osób niepełnosprawnych, co także może znacząco wpływać na ilość osób określanych jako osoby z niepełnosprawnością.

Innym niezmiernie ważnym problemem społecznym, co do którego można prognozować, że będzie nam towarzyszył w następnych latach, jest długotrwałe bezrobocie, które dotyczy pewnej wybranej grupy osób. Osoby te, mimo możliwości podjęcia pracy, nie są tym zainteresowane. Stanowią tym samym duże obciążenie dla systemu szeroko rozumianej pomocy społecznej. Grupa osób długotrwałe bezrobotnych stanowi stałą grupę osób, z którą praca socjalna, a także próby jej aktywizacji zawodowej ze strony instytucji rynku pracy, jest niezmiernie trudna. Na dodatek w obrębie tej grupy występuje często zjawisko reprodukcji negatywnych postaw i zachowań, co skutkuje pogłębianiem się problemu i jego przechodzeniem na kolejne pokolenia.

5.1. Analiza SWOT

Wewnętrzne uwarunkowania Miasta Mielec w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	
Obszar Strategii: Rodzina	
Mocne strony	Słabe strony
<p>Dobrze przygotowana kadra służb socjalnych</p> <p>Doświadczenie w pomocy rodzinom z problemami</p> <p>Zróżnicowany system wsparcia rodziny</p> <p>Dobrze przygotowana, specjalistyczna kadra w jednostkach placówek edukacyjnych i opiekuńczo-wychowawczych, placówek wsparcia dziennego</p> <p>Rozwinięty potencjał materialny instytucji opieki zdrowotnej i społecznej</p> <p>Zwiększenie świadomości społecznej nt. zjawiska przemocy domowej</p> <p>Dobrze funkcjonujący system przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p>	<p>Brak wystarczającej ilości kadry do pracy z rodzinami</p> <p>Wieloproplemowość w rodzinach korzystających z pomocy społecznej</p> <p>Występujące w znaczącej skali zjawisko przemocy domowej</p> <p>Trudności opiekuńczo-wychowawcze wśród mieleckich rodzin (szczególnie nabrzmiałe w trakcie pandemii Covid-19)</p> <p>Niewystarczająca liczba pozalekcyjnych i pozaszkolnych zajęć dla dzieci w wieku szkolnym</p>
Obszar Strategii: Wykluczenie i zagrożenie wykluczeniem	
Mocne strony	Słabe strony
<p>Pozytywne nastawienie mieszkańców wobec osób niepełnosprawnych fizycznie</p> <p>Rozwinięta pomoc dla bezdomnych</p> <p>Doświadczenie w realizacji projektów profilaktycznych</p> <p>Prężnie działający Warsztat Terapii Zajęciowej</p> <p>Organizacje pozarządowe aktywnie działające na rzecz osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem</p> <p>Proaktywna postawa mieszkańców względem zmniejszania bezrobocia i ubóstwa</p>	<p>Wysoki odsetek bezrobocia wśród grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>Brak odpowiednich miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych (w tym niepełnosprawnych intelektualnie)</p> <p>Relatywnie duża grupa osób i rodzin wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem</p> <p>Bierna postawa świadczeniobiorców, którzy nie są zainteresowani podejmowaniem zatrudnienia</p> <p>Spory odsetek osób dotkniętych problemami związanymi z uzależnieniami</p> <p>Niewystarczająca skuteczność w docieraniu z informacją o ofercie dla osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem w mieście</p>

Obszar Strategii: Kapitał społeczny	
Mocne strony	Słabe strony
<p>Prężnie działające organizacje pozarządowe na terenie Mielca Współpraca pomiędzy organizacjami pozarządowymi Współpraca pomiędzy organizacjami pozarządowymi a miastem</p>	<p>Niskie zaangażowanie lokalnej społeczności w działalność organizacji pozarządowych Jakość części organizacji pozarządowych (niewielka ilość działań lub ich całkowity brak) Niskie zaangażowanie lokalnej społeczności w wolontariat Niedostateczna integracja międzypokoleniowa Niska motywacja mieszkańców do angażowania się w działalność miasta Niewystarczająca promocja wolontariatu</p>
Obszar Strategii: Seniorzy	
Mocne strony	Słabe strony
<p>Dobrze działające organizacje skupiające mieleckich seniorów Zróżnicowana oferta zajęć dla seniorów Dobrze przygotowana kadra służb społecznych Rozwijający się wolontariat seniorów Realizacja rządowych programów dla seniorów i ich rodzin</p>	<p>Wysokie poczucie zagrożenia wśród seniorów Brak szerokiego rozpowszechnienia informacji nt. oferty dla seniorów Zbyt mała ilość klubów dla seniorów Obowiązujące kryteria kwalifikujące do otrzymania wsparcia z pomocy społecznej Niewystarczający dostęp do usług rehabilitacyjnych Wymagający modernizacji i remontu Dom Dziennego Pobytu Zbyt mała liczba placówek dla seniorów</p>

Obszary Strategii: Rodzina, Wykluczenie i zagrożenie wykluczeniem, Kapitał społeczny, Seniorzy, Młodzież	
Szanse w otoczeniu Miasta	Zagrożenia w otoczeniu Miasta
<p>Ogólna poprawa koniunktury gospodarczej, która przełoży się na dalsze zmniejszenie liczby osób korzystających z pomocy społecznej</p> <p>Dostępność środków w ramach programów pomocy UE</p> <p>Rozwój paradygmatu ekonomii społecznej ułatwiający wykorzystanie innowacyjnych instrumentów integracji społecznej wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym - w tym osób starszych (sieci wymiany, samopomoc etc.)</p> <p>Prowadzone w mieście działania rewitalizacyjne z wykorzystaniem w/w instrumentów integracji społecznej</p> <p>Rozbudowa infrastruktury społecznej, dziennych domów pomocy etc.</p> <p>Realizacja programu budowy i odnowy zasobów komunalnych</p> <p>Dostępność zewnętrznych instrumentów finansowych na działania profilaktyczne, rewitalizacyjne oraz z zakresu integracji społecznej</p> <p>Dywersyfikacja i elastyczność lokalnej oferty edukacyjnej</p> <p>Rozwój szkolnictwa zawodowego</p> <p>Rozwój pieczy zastępczej</p> <p>Rozwój usług dla seniorów</p> <p>Aktywizacja osób niepełnosprawnych i w starszym wieku</p> <p>Rozwój opieki wytchnieniowej i usług asystenckich dla osób niepełnosprawnych i zależnych</p> <p>Rozwój środowiskowej pracy ze społecznością lokalną, budowanie społeczeństwa obywatelskiego</p> <p>Rozwój wolontariatu</p>	<p>Niekorzystne dla samorządu przepisy prawne zwiększające zobowiązania gminy wobec jej mieszkańców, bez pokrycia z budżetu państwa</p> <p>Polityka centralna przyczyniająca się do marginalizacji małych i średnich miast</p> <p>Odływ wykwalifikowanej kadry (urzędniczej i ekspertów-trenerów)</p> <p>Niedofinansowanie służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo</p> <p>Brak systemowego wsparcia dla organizacji pozarządowych</p> <p>Rosnące koszty funkcjonowania systemu pomocy społecznej, w tym szczególnie usług opiekuńczych oraz utrzymania mieszkańców w Domach Pomocy Społecznej</p> <p>Zmiana modelu rodziny z wielopokoleniowej na jednopokoleniową oraz zwiększająca się skala samotnego rodzicielstwa i związane z tym trudności opiekuńcze</p> <p>Utrzymanie niekorzystnych tendencji demograficznych (depopulacja, suburbanizacja, starzenie się)</p> <p>Kryzys ekonomiczny utrudniający tworzenie nowych miejsc pracy i hamujący malejącą liczbę osób korzystających z pomocy społecznej</p> <p>Narastanie zjawiska "wyuczonej bezdradności"</p> <p>Występujące społeczne i gospodarcze skutki pandemii koronawirusa</p> <p>Duża dostępność środków i substancji psychoaktywnych destruktywnie oddziałujących na osoby je zażywające</p>

5.2. Drzewo problemów

Na podstawie przeprowadzonych analiz i badań, a także warsztatów diagnostyczno-strategicznych stworzono drzewo problemów

Obszar	Problem	Przyczyny	Skutki
Rodzina	Trudności opiekuńczo-wychowawcze wśród rodzin	Coraz bardziej skomplikowana rzeczywistość społeczna, natłok obowiązków, brak odpowiedniego przygotowania i wsparcia w wychowywaniu dzieci.	Brak kontaktu i pozytywnych relacji pomiędzy rodzicami i dziećmi. Coraz większa przepaść międzypokoleniowa.
	Brak wystarczającej ilości miejsc z żłobkami i przedszkolach	Brak środków na zabezpieczenie ilości miejsc w żłobkach i przedszkolach.	Problemy z powrotem do pracy, szczególnie wśród kobiet, zwiększone ilości środków przeznaczane na prywatne żłobki i przedszkola.
	Problemy międzyludzkie (relacje) w rodzinach (szczególnie mocno widoczne w czasie lockdownu)	Brak zrozumienia wzajemnych potrzeb w rodzinach. Trudności komunikacyjne, kultura stawiająca na indywidualizm.	Brak kontaktu i pozytywnych relacji w rodzinie. Trudności we wzajemnym komunikowaniu, rozkład rodziny.
Wykluczenie i zagrożenie wykluczeniem	Problemy z uzależnieniami behawioralnymi (szczególnie wśród młodzieży, ale nie tylko)	Uzależnienia behawioralne związane są m.in. z potrzebą wzmocnień pozytywnych, co w konsekwencji prowadzi do nieprawidłowych wzorców myślenia, przeżywania i zachowania.	Coraz większe oderwanie się od społeczeństwa, problemy komunikacyjne, prowadzące do degradacji wszystkich sfer życia.
	Przewlekłe choroby wpływające na życie mieszkańców, w tym problemy psychiczne, emocjonalne	Coraz większa ilość chorób o charakterze cywilizacyjnym, które mają zwykle charakter chorób przewlekłych, a często w zasadzie nieuleczalnych.	Coraz większe problemy emocjonalne i psychiczne, wpływające na pozostałe aspekty życia poszczególnych osób, jak i grup społecznych w postaci rodziny czy też grup koleżeńskich.
	Usamodzielnianie osób niepełnosprawnych, w tym niepełnosprawnych intelektualnie	Brak środków na pomoc osobom niepełnosprawnym w usamodzielnianiu się.	Przeznaczanie coraz większej ilości środków finansowych na pomoc osobom niepełnosprawnym w wykonywaniu za nich czynności, które, jako osoby usamodzielnione,

			mogłyby wykonywać we własnym zakresie.
	Brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Lęk przed osobami niepełnosprawnymi intelektualnie, niechęć do nawiązania kontaktu z takimi osobami.	Coraz większa alienacja i osamotnienie osób niepełnosprawnych intelektualnie.
	Bezrobocie dotyczące grup osób, które dotknięte są innymi problemami	Spirala problemów społecznych, które są szczególnie dotkliwe dla osób dotkniętych wieloma problemami. Brak odpowiednich środków i zasobów, by takim osobom pomóc.	Coraz trudniejsza sytuacja i nawarstwienie problemów prowadzi do często niemożliwych do rozwiązania problemów takich osób, kompletnej nieporadności życiowej i bazowaniu na pomocy zewnętrznej.
	Obowiązujące kryteria uprawniające do korzystania z pomocy społecznej	Obowiązujące regulacje prawne.	Pozostawanie poza systemem pomocy społecznej osób o niskim standardzie życiowym.
	Brak odpowiednich środków na zabezpieczenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Brak chęci na integrację osób niepełnosprawnych intelektualnie, często uznawanie pewnych działań za nieopłacalne ekonomicznie.	Coraz większa alienacja i osamotnienie osób niepełnosprawnych intelektualnie.
Kapitał społeczny	Niewystarczające zaangażowanie społeczne części lokalnej społeczności	Zmniejszające się z roku na rok zaufanie społeczne, które w Polsce i tak jest na wyjątkowo niskim poziomie.	Coraz mniejsze zaufanie społeczne skutkuje coraz mniejszą ilością osób chcących zaangażować się i robić coś dla innych.
	Brak powszechnej świadomości nt. występujących w społeczeństwie problemów społecznych	Niskie zainteresowanie społeczne informacjami nt. występujących problemów, brak zainteresowania innymi osobami i ich problemami.	Niski poziom wiedzy społeczeństwa w zakresie lokalnych problemów społecznych.
Seniorzy	Nie dość powszechne i dostępne usługi i wsparcie dla seniorów	Brak środków na prowadzenia szeroko zakrojonych usług i wsparcia dla seniorów.	Coraz większe osamotnienie osób starszych, wzrost poczucia alienacji.
	Zbyt mała ilość klubów dla seniorów	Brak zasobów do realizacji.	Niewystarczająca aktywność społeczna seniorów, ograniczone możliwości prowadzenia działań integracyjnych pomiędzy różnymi grupami wiekowymi.

	Pogarszający się stan techniczny DDP przy ul. Kocjana 15	Wieloletnie użytkowanie budynku.	Niższy komfort użytkowników.
	Zbyt mało informacji nt. działań skierowanych do seniorów	Brak środków na prowadzenia szeroko zakrojonych działań informacyjnych.	Brak wiedzy wśród wielu seniorów o możliwościach skorzystania z działań skierowanych dla osób starszych.
	Relatywnie ograniczone środki na wsparcie dla seniorów w kontekście starzenia się społeczeństwa	Przyjęte założenia w programach krajowych.	Ograniczone możliwości sfinansowania potrzeb.
Młodzież	Problemy emocjonalne i psychiczne młodzieży	Coraz bardziej skomplikowana rzeczywistość społeczna, zbyt duża ilość zobowiązań nałożonych na młodych ludzi, nadmiar bodźców.	Problemy emocjonalne, coraz większa ilość osób wymagających specjalistycznej pomocy, która jest dość trudno dostępna.
	Niewystarczający dostęp do specjalistów od zdrowia psychicznego (psychologów, psychiatrów, pedagogów)	Zbyt mała ilość specjalistów w zakresie psychologii, psychiatrii oraz pedagogiki.	Ograniczona możliwość udzielenia pomocy wszystkim jej wymagającym, co, w połączeniu z coraz większą ilością młodzieży z problemami emocjonalnymi i psychicznymi, tylko pogłębia problem.
	Zbyt mała ilość działań w zakresie integracji różnych grup wiekowych	Niedobór środków pozwalających prowadzić zajęcia integracyjne.	Coraz większy rozdzźwięk pomiędzy osobami z różnych grup wiekowych i pokoleń.
	Zbyt mała ilość działań w zakresie pomocy edukacyjnej dla uczniów (np. darmowych korepetycji, pomocy od innych, starszych uczniów)	Niedobór środków pozwalających prowadzić zajęcia edukacyjne.	Coraz większe problemy w edukacji wśród młodzieży, która i tak ma relatywnie trudniejsze warunki od pozostałej części.

6. Priorytet polityki społecznej Mielca i podstawowe kierunki realizacji polityki

Priorytetem polityki społecznej Miasta Mielca jest ograniczanie skali i skutków problemów społecznych. Cztery kluczowe kierunki, które służą realizacji tego priorytetu polityki to:

- Stałe monitorowanie potrzeb mieszkańców zmagających się z trudnościami życiowymi
- Ciągłe dostosowywanie struktury i narzędzi podmiotów działających na rzecz pomocy społecznej do struktury potrzeb mieszkańców w najtrudniejszej sytuacji życiowej
- Zintegrowany, innowacyjny system udzielania wysoce zindywidualizowanego wsparcia osobom potrzebującym
- Zmniejszenie skali wszystkich form wykluczenia społecznego i ekonomicznego w mieście

Kierunki realizacji polityki tworzą powtarzalną sekwencję, która rozpoczyna się od badań potrzeb, definiowania narzędzi, określania form i zakresów współpracy poprzez dedykowany sprawny uporządkowany system udzielania wsparcia, aż do efektów w postaci zmniejszenia skali problemu wykluczenia w mieście. Osiąganie tego efektu jest jednocześnie mobilizacją zasobów ludzkich działających w obszarze pomocy społecznej do dalszego monitorowania i analizowania zmieniających się potrzeb mieszkańców zmagających się z trudnościami. W ten sposób zamyka się sekwencja 4 kierunków i rozpoczyna nowy cykl –jest to przedstawione na schemacie poniżej:

Rysunek 1. Priorytet polityki społecznej Mielca i podstawowe kierunki realizacji polityki

Źródło: opracowanie własne

7. Misja polityki społecznej Miasta Mielca

Misja stanowi syntetyczną deklarację określającą najwyższego poziomu cel, najogólniejszą koncepcję działania. W Strategii tworzonej z udziałem partnerów społecznych, misja określa też wspólne zobowiązania wobec przyszłości. Misja odpowiada na pytania:

1. Jakim miastem w aspekcie rozwiązywania problemów społecznych chcemy być?
2. Co nas wyróżnia?
3. W czym i dla kogo chcemy być atrakcyjni?

Misja pełni także określone funkcje:

- koncentruje na istocie rzeczy,
- umożliwia dostosowanie działań do długookresowych celów,
- wzmacnia utożsamianie się grup mieszkańców z Miastem,
- „przyciąga” podmioty publiczne i społeczne do współdziałania.

Poniżej prezentowana jest misja Miasta w zakresie realizacji polityki społecznej:

Rysunek 2. Misja Miasta

Mielec jest miastem koncentrującym się na rozumieniu potrzeb mieszkańców zmagających się z trudnościami życiowymi. Dzięki silnej, wielopłaszczyznowej współpracy miasta z podmiotami publiczno- społecznymi mieszkańcy otrzymają niezbędne wsparcie oraz narzędzia do radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.

Źródło: opracowanie własne

8. Cele strategiczne, operacyjne i działania

Drzewo celów zostało opracowane w podziale na obszary strategii. Obszary strategii były wypracowane wspólnie z uczestnikami warsztatów. Obszary strategii obejmują kierunki działań i działania będące w gestii podmiotów odpowiedzialnych za realizację strategii. Poniżej prezentowane są obszary wraz z opisami ich zakresów:

Tabela 30. Obszary strategii

Obszar Strategii	Zakres obszaru Strategii
Rodzina	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin 2. Opieka i wychowanie dzieci (+ działania profilaktyczne) 3. Relacje w rodzinie oraz w jej otoczeniu 4. Godzenie życia zawodowego i rodzinnego 5. Dysfunkcje w rodzinie i w otoczeniu 6. Żłobki, przedszkola
Wykluczenie i zagrożenie wykluczeniem	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uzależnienia (szeroko rozumiane -środki psychoaktywne, behawioralne) 2. Długotrwała choroba (w tym problemy emocjonalne) 3. Niepełnosprawność 4. Bezdomność 5. Procesy usamodzielniania się 6. Ubóstwo 7. Bezrobocie
Kapitał społeczny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywność społeczna 2. Współpraca i partnerstwo interesariuszy Strategii RPS 3. Integracja społeczna 4. Wolontariat 5. Budowanie świadomości nt. problemów społecznych
Seniorzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Integracja seniorów ze środowiskiem 2. Usługi i wsparcie społeczne dla seniorów 3. Wolontariat na rzecz i wśród seniorów 4. Edukacja seniorów 5. Wsparcie otoczenia seniorów, w tym opiekunów faktycznych i prawnych
Młodzież	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja, profilaktyka 2. Wsparcie młodzieży (w tym emocjonalne) 3. Pomoc edukacyjna 4. Integracja międzypokoleniowa

Źródło: opracowanie własne

Cele strategiczne postawione zostały odrębnie w pięciu obszarach dla każdego obszaru po jednym celu:

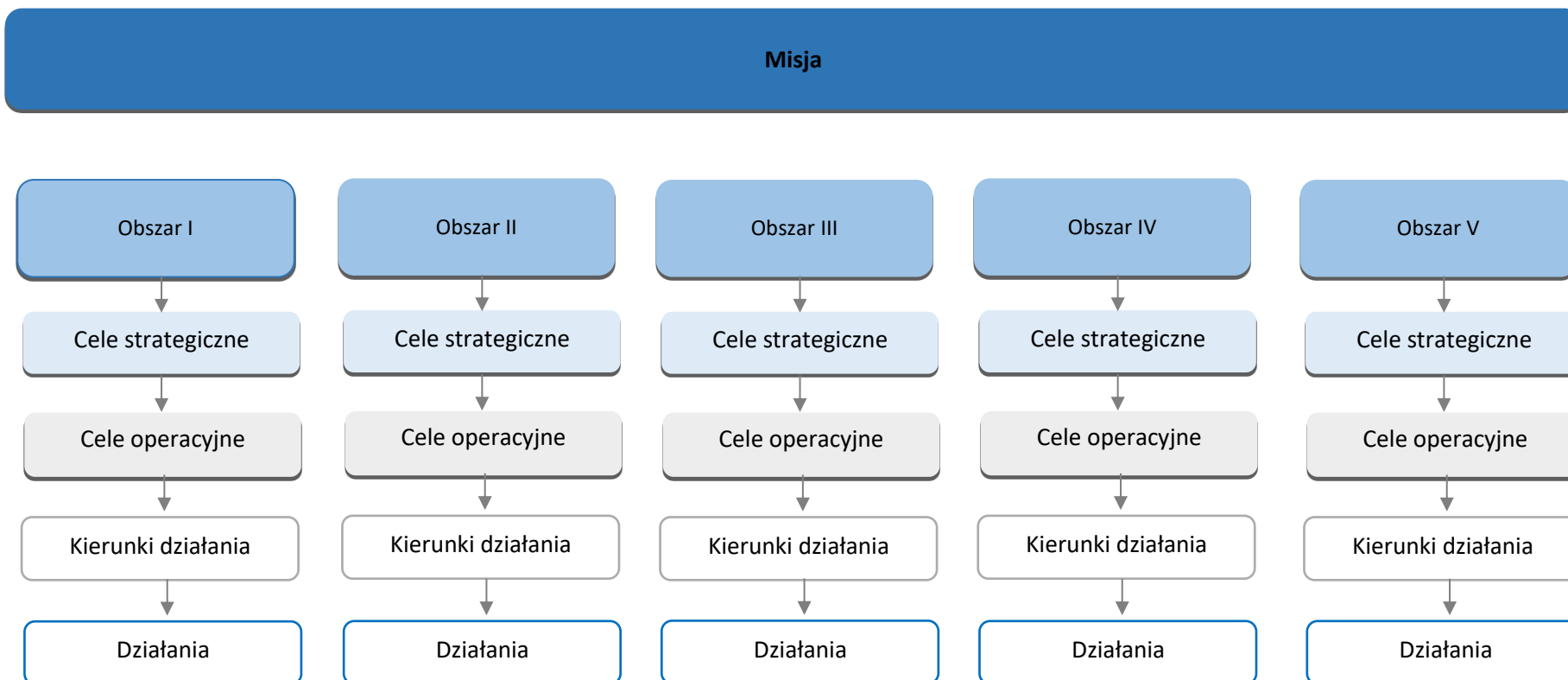
Rysunek 3. Cele strategiczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Mielca na lata 2022-2028”

Źródło: opracowanie własne

Działania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022-2028 zostały wypracowane w ramach spotkań warsztatowych z udziałem głównych interesariuszy: przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Mielcu Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia, Wydziału Edukacji, Straży Miejskiej w Mielcu, MOPS w Mielcu, Mieleckiej Rady Seniorów, Środowiskowego Domu Samopomocy, Domu Dniennego Pobytu, oraz 3 szkół publicznych. Działania były na bieżąco przyporządkowywane do obszarów, w których wyznaczono cele strategiczne zdekomponowane na cele operacyjne – budując w ten sposób drzewa celów.

Rysunek 4. Drzewo celów i działań strategii

Źródło: opracowanie własne

Poniżej prezentowanych jest pięć drzew celów po jednym drzewie dla każdego obszaru Strategii w układach tabelarycznych

Obszar I: Rodzina

Tabela 31. Cel strategiczny, cele operacyjne wraz z podmiotami realizującymi, wskaźnikami i harmonogramem działań w obszarze rodzina

Cel strategiczny: Rozwinięty i sprawny system wsparcia rodziny i opieki nad dzieckiem w mieście					
Cel Operacyjny:	Kierunki działań	Działania, programy, projekty	Harmonogram działań	Podmiot odpowiadający	Wskaźnik
1.1. Ograniczenie dysfunkcji w rodzinach	1.1.1. Wsparcie dzieci w placówkach wsparcia dziennego	1.1.1.1. Zapewnienie dzieciom miejsc w PWD	Działanie ciągłe	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba dzieci zapisanych do PWD przeciętna liczba dzieci uczęszczających do PWD
	1.1.2 Wsparcie działalności placówek wsparcia dziennego	1.1.2.1. Zapewnienie ciągłości funkcjonowania istniejących PWD	Działanie ciągłe	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba PWD z podziałem na formy liczba miejsc w PWD
	1.1.3 Prowadzenie tematycznych kampanii edukacyjno-profilaktycznych	1.1.3.1. Udział rodzin w tematycznych kampaniach edukacyjno – profilaktycznych	Działanie ciągłe	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba kampanii
	1.1.4. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie wypełniającej funkcje opiekuńczo - wychowawcze	1.1.4.1. Podejmowanie działań interwencyjno – pomocowych w rodzinach zagrożonych przemocą	Działanie ciągłe	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba rodzin wypełniających funkcje opiekuńczo – wychowawcze, objętych procedurą Niebieskiej Karty

	1.1.5. Podnoszenie kompetencji pedagogicznych, społecznych i zawodowych nauczycieli	1.1.5.1 Organizowanie szkoleń podnoszących kompetencje pedagogiczne, społeczne i zawodowe nauczycieli	Działanie ciągłe	Dyrektorzy szkół	liczba zaświadczeń wydanych nauczycielom
	1.1.6. Wspieranie dzieci przez psychologa i pedagoga w szkołach	1.1.6.1 Organizowanie spotkań dzieci z psychologami i pedagogami w szkołach	Działanie ciągłe	Szkoły Podstawowe	liczba uczniów korzystających ze wsparcia pedagoga w szkołach
liczba uczniów korzystających ze wsparcia psychologa w szkołach					
	1.1.7. Wsparcie psychologiczno-terapeutyczne uczestników placówki Środowiskowego Domu Samopomocy	1.1.7.1. Organizowanie spotkań i konsultacji z psychologami i terapeutami.	Działanie ciągłe	Środowiskowy Dom Samopomocy	liczba osób korzystających ze wsparcia psychologa
liczba osób korzystających ze wsparcia terapeuty					
	1.1.8. Budowanie i wzmacnianie wsparcia dla rodzin doświadczających trudności	1.1.8.1 Analiza sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin objętych wsparciem MOPS
liczba dzieci z rodzin objętych wsparciem MOPS					

					liczba rodzin objętych asystą rodzinną
					liczba dzieci z rodzin objętych asystą rodzinną
					liczba rodzin objętych przez MOPS działaniami w związku z realizacją „NK (dotyczy rodzin z dziećmi)
		1.1.8.2. Monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinach przeżywających trudności lub zagrożonych kryzysem	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin, których sytuacja jest monitorowana
					liczba dzieci z rodzin, których sytuacja jest monitorowana
		1.1.8.3. Propagowanie roli asystenta rodziny w celu udzielenia wsparcia rodzinom	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin przeżywających trudności, którym przekazano informacje o możliwości skorzystania ze wsparcia asystenta rodziny
					liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
					liczba zatrudnionych asystentów rodziny

		1.1.8.4. Wzmacnianie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin korzystających z zajęć profilaktyczno – edukacyjnych
					liczba osób korzystających z zajęć profilaktyczno – edukacyjnych
					liczba przeprowadzonych zajęć profilaktyczno- edukacyjnych
		1.1.8.5. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin korzystających z poradnictwa
					liczba udzielonych konsultacji specjalistycznych
		1.1.8.6. Prowadzenie pracy socjalnej z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo – wychowawcze	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin objętych pracą socjalną
					liczba rodzin z problemem przemocy objętych pracą socjalną
					liczba rodzin z problemem uzależnienia objętych pracą socjalną

		1.1.8.7. Zapewnienie pomocy finansowej i niefinansowej rodzinom w trudnej sytuacji	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin objętych pomocą społeczną
					liczba rodzin korzystających z posiłku
					liczba dzieci korzystających z posiłku
					liczba rodzin niepełnych objętych pomocą społeczną
					liczba rodzin wielodzietnych objętych pomocą społeczną
		1.1.8.8. Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
					liczba rodzin objętych pracą socjalną
					liczba rodzin korzystających ze specjalistycznego poradnictwa

					liczba rodzin korzystających ze skoordynowanych działań w zakresie kompleksowego wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin
					liczba rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia
		1.1.8.9. Współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba podejmowanych kontaktów z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej
		1.1.8.10. Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba dzieci w pieczy zastępczej, którym gmina dopłaca do pobytu
	1.1.9. Wsparcie rodzin realizacją programów z zakresu wsparcia społecznego	1.1.9.1. Objęcie rodzin wielodzietnych programami pomocowymi.	Działanie ciągłe	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba wydanych Mieleckich Kart Rodziny 3+
					liczba wydanych Ogólnopolskich Kart Dużej Rodziny
	1.1.10. Organizowanie kampanii na rzecz rodziny	1.1.10.1. Cykliczny udział w kampanii na rzecz rodziny	Działanie ciągłe	Szkoły	liczba szkół realizujących kampanię
					liczba zrealizowanych kampanii

	1.1.11. Podejmowanie działań interwencyjnych i pomocowych, których celem jest uniemożliwienie krzywdzenia dziecka lub innych członków rodziny	1.1.11.1. Realizacja działań w ramach procedury „NK	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin objętych działaniami interwencyjnymi i pomocowymi,
					liczba dzieci, objętych działaniami interwencyjnymi
					liczba wniosków do sądu rejonowego o wszczęcie postępowania opiekuńczego z urzędu
		1.1.11.2. Prowadzenie pracy socjalnej /monitoringu w rodzinach zagrożonych wystąpieniem przemocy	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin objętych pracą socjalną / monitoringiem
	1.1.12. Zapewnienie wsparcia rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji	1.1.12.1. Udzielenie świadczeń rodzinom	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin objętych świadczeniami zgodnie z ustawą o pomocy społecznej

	bytowej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej i ustawie o świadczeniach rodzinnych	znajdującym się w trudnej sytuacji			liczba rodzin objęta świadczeniami zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych
1.2. Podniesienie kompetencji rodzicielskich umożliwiających przezwyciężanie trudności wychowawczych w rodzinie	1.2.1. Wspieranie rodziców w nabywaniu kompetencji rodzicielskich	1.2.1.1. Organizowanie dla rodziców spotkań i warsztatów wspomagających ich kompetencje rodzicielskie	Działanie ciągłe	Szkoły Podstawowe	liczba warsztatów z zakresu wspierania rodzin w nabywaniu kompetencji rodzicielskich
		1.2.1.2. Zapewnienie pomocy w rozwoju kompetencji rodziców w ramach działań prowadzonych w placówkach wsparcia dziennego	Działanie ciągłe	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba rodzin objętych pomocą z zakresu rozwoju kompetencji rodzicielskich
		1.2.1.3. Udzielanie wsparcia psychologiczno-	Działanie ciągłe	Szkoły	liczba konsultacji psychologicznych udzielonych rodzicom

		pedagogicznego rodzicom uczniów w szkołach			liczba konsultacji pedagogicznych udzielonych rodzicom
1.3. Zwiększenie dostępności do żłobków i przedszkoli w mieście	1.3.1. Zapewnianie dostępności do żłobków i przedszkoli publicznych	1.3.1.1. Poszerzanie oferty infrastruktury żłobkowej dostosowanej do zapotrzebowania	Działanie ciągłe	Zespół Żłobków Miejskich w Mielcu	liczba miejsc w żłobkach
		1.3.1.2. Poszerzenie infrastruktury przedszkolnej poprzez lokalizację przedszkola publicznego na nowo budowanych osiedlach w budynkach mieszkalnych	Działanie ciągłe	Biuro ds. Przedszkoli	liczba nowych miejsc w przedszkolach
1.4. Poprawa warunków mieszkaniowych dla rodzin będących w trudnej sytuacji lokalowej i	1.4.1. Wspieranie rodzin w zakresie dostępu do lokali komunalnych i socjalnych oraz bieżącego utrzymania lokali mieszkalnych.	1.4.1.1. Zabezpieczenie mieszkań komunalnych i socjalnych dla potrzebujących rodzin	Działanie ciągłe	Wydział Gospodarki Lokalowej	liczba lokali mieszkalnych na koniec danego roku
		1.4.1.2. Udzielenie pomocy rodzinom wymagającym wsparcia w bieżącym utrzymaniu lokali	Działanie ciągłe	Wydział Gospodarki Lokalowej	liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy,

ekonomiczno- bytowej		mieszkalnych poprzez przyznawanie dodatków mieszkaniowych i energetycznych			liczba rodzin, którym przyznano dodatek energetyczny.
-------------------------	--	---	--	--	---

Źródło: opracowanie własne

Opis rezultatów planowanych do osiągnięcia w obszarze I *Rodzina*:

W ramach wsparcia rodziny podniesione zostaną kompetencje społeczne dzieci związane z ich funkcjonowaniem w środowisku rodzinnym. Dzieciom zostanie udzielona pomoc psychologiczna i pedagogiczna, co ułatwi im radzenie sobie z trudnościami życiowymi. Rodzice przy wsparciu szkół i odpowiednich instytucji nauczą się rozwiązywania konfliktów pokoleniowych, zostaną uwrażliwieni na uzależnienia behawioralne, fizyczne, psychiczne i społeczne. W wyniku podjętych działań, w tym zapewnieniu mieszkań socjalnych i dodatków mieszkaniowych, zabezpieczone zostaną potrzeby mieszkaniowe rodzin potrzebujących, co poprawi ich sytuację ekonomiczno – bytową. W odpowiedzi na zapotrzebowanie społeczne rozszerzona zostanie również dostępność żłobków i przedszkoli samorządowych.

Obszar II: Wykluczenie i przeciwdziałanie wykluczeniu

Tabela 32. Cel strategiczny, cele operacyjne wraz z podmiotami realizującymi, wskaźnikami i harmonogramem działań w obszarze wykluczenia i przeciwdziałania wykluczeniu.

Cel strategiczny: <i>Ograniczone zjawisko wykluczenia społecznego w mieście</i>					
Cel Operacyjny:	Kierunki działań	Działania, programy, projekty	Harmonogram	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźnik
2.1.Przeciwdziałanie wykluczeniu	2.1.1 Zwiększanie poziomu wiedzy w zakresie uzależnień i	2.1.1.1.Realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych	Działanie ciągłe	Szkoły, Wydział Spraw Społecznych i	liczba szkół realizujących programy rekomendowane

osób ze szczególnymi potrzebami oraz nadużywających szkodliwych dla zdrowia substancji psychoaktywnych, zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie	przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zwiększenie zakresu i form wsparcia dla grup narażonych na ryzyko wykluczenia społecznego	w zakresie problematyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie		Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba zrealizowanych programów profilaktycznych
		2.1.1.2.Promowanie zdrowego stylu życia wolnego od nałogów	Działanie ciągłe	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba akcji profilaktycznych
		2.1.1.3. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu	Działanie ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu	liczba spraw dotyczących problematyki nadużywania alkoholu, którymi zajmowała się GKRPA w Mielcu,
					liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe,
					liczba osób z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w Mielcu,
liczba rodzin z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w Mielcu.					
2.1.1.4. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Działanie ciągłe	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba posiedzeń ZI		
			liczba osób podejrzewanych o doświadczanie przemocy w rodzinie		

					Liczba osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie.
		2.1.1.5. Rozpowszechnianie informacji na temat możliwych form wsparcia mieszkańców w przypadku problemu uzależnienia i przemocy w rodzinie	Działanie ciągłe	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu,	liczba podejmowanych działań informacyjnych
			Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej W Mielcu	liczba osób, którym przekazano informacje
		2.1.1.6. Współpraca miasta z instytucjami i innymi podmiotami w zakresie przeciwdziałania negatywnym skutkom uzależnień i przemocy w rodzinie	Działanie ciągłe	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba instytucji
					liczba innych podmiotów
		2.1.1.7. Udział w tematycznych kampaniach edukacyjnych w tym o charakterze profilaktycznym	Działanie ciągłe	Szkoły, Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba kampanii
					liczba szkół biorących udział w kampanii,
					liczba innych niż szkoły podmiotów uczestniczących w kampaniach

	2.1.2. Zwiększanie dostępności miejsc publicznych i przestrzeni dla osób z niepełnosprawnościami	2.1.2.1. Likwidacja barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i instytucjonalnej	Działanie ciągłe	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba inwestycji zwiększających dostępność,
					liczba instytucji administracyjnych, w których zlikwidowano bariery architektoniczne
		2.1.2.2. Likwidacja barier komunikacyjnych	Działanie ciągłe	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba osób niesłyszących korzystających z pomocy społecznej wg formy pomocy
					liczba udzielonych porad ze względu na ich rodzaj.
	2.1.3. Wspieranie psychologiczne rodziców bądź opiekunów uczestników placówki	2.1.3.1. Udzielanie pomocy psychologicznej rodzicom bądź opiekunom uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy i Warsztatu Terapii Zajęciowej	Działanie ciągłe	Środowiskowy Dom Samopomocy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Warsztat Terapii Zajęciowej	liczba osób korzystających ze wsparcia psychologa
2.2. Wzmocnienie więzi międzypokoleniow	2.2.1. Rozwijanie programów i projektów oraz podejmowanie działań	2.2.1.1. Aktywizacja młodzieży w zakresie intermentoringu cyfrowego dla osób starszych	Działanie ciągłe	Mieiecka Rada Seniorów	liczba spotkań z zakresu intermentoringu

ych i wymiana wiedzy	na rzecz wzmocnienia więzi międzypokoleniowych	2.2.1.2.Wzmocnienie rodzinnych więzi międzypokoleniowych	Działanie ciągłe	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba działań
		2.2.1.3.Zacieśnienie współpracy między szkołami a radą seniorów w zakresie wspólnych inicjatyw na rzecz integracji międzypokoleniowej	Działanie ciągłe	Szkoły, Mielecka Rada Seniorów	liczba inicjatyw na rzecz integracji międzypokoleniowej
2.3. Zwiększony poziom akceptacji społecznej i gotowości do współpracy z grupami wykluczonymi lub narażonymi na wykluczenie społeczne	2.3.1.Wzmocnienie integracji społecznej osób wykluczonych	2.3.1.1. Prowadzenie lokalnej kampanii społecznej na rzecz zwiększenia poziomu akceptacji osób wykluczonych	Działanie ciągłe	Środowiskowy Dom Samopomocy	liczba kampanii na rzecz zwiększenia poziomu akceptacji
					liczba działań promujących akceptację społeczną
	2.3.2. Wspieranie systemowe osób wykluczonych	2.3.2.1. Wprowadzanie nowych form świadczenia usług społecznych	Działanie ciągłe	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba klas integracyjnych
					Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Organizacje pozarządowe
				liczba Programów	
					liczba uczestników

				Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	
		2.3.2.2. Wydawanie skierowań osobom spełniającym kryteria, do udziału w Programie Żywnościowym Unii Europejskiej FEAD	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin, które otrzymały skierowanie do Programu
2.4. Zwiększenie poziomu aktywizacji zawodowej i społecznej grup wykluczonych lub narażonych na wykluczenie społeczne	2.4.1. Rozwijanie sieci wsparcia i aktywizacji zawodowej osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem	2.4.1.1. Wspieranie aktywności osób z niepełnosprawnością programem z zakresu wsparcia społecznego	Działanie ciągłe	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba wydanych Mieleckich Kart „Aktywny N+”
	2.4.2. Wzmacnianie współpracy instytucjonalnej na rzecz zawodowej osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem	2.4.2.1. Wsparcie organizacji pozarządowych w tworzeniu ZAZ	Działanie ciągłe	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu, Wydział Gospodarki Lokalowej	liczba inicjatyw NGO w zakresie utworzenia ZAZ
					liczba utworzonych ZAZ przez NGO
2.4.3. Reintegracja społeczno – zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i	2.4.3.1. Prowadzenie działań w obszarze aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	ogółem liczba osób bezrobotnych, z którymi zawarto kontrakt socjalny	
					liczba kontraktów socjalnych z uczestnikami KIS

	wykluczonych społecznie				liczba osób motywowanych do podjęcia zatrudnienia
2.5. Poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych, długotrwale i ciężko chorych	2.5.1. Zapewnienie pomocy finansowej i niefinansowej osobom z niepełnosprawnościami, długotrwale i ciężko chorym	2.5.1.1. Udzielanie pomocy finansowej i niefinansowej	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin, którym udzielono pomocy finansowej w oparciu o ustawę o pomocy społecznej
					liczba rodzin, którym udzielono pomocy niefinansowej w oparciu o ustawę o pomocy społecznej
					liczba osób, którym udzielono pomocy finansowej w oparciu o ustawę o świadczeniach rodzinnych
		2.5.1.2. Organizowanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi
	2.5.2. Zapewnienie wsparcia osobom z niepełnosprawnościami, długotrwale i ciężko chorym, w formie opieki poza miejscem zamieszkania	2.5.2.1. Kierowanie do ośrodka wsparcia (DDP, ŚDS, schronisko)	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób skierowanych do ośrodków wsparcia
		2.5.2.2. Kierowanie do domu pomocy społecznej			Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
					liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej
				liczba osób, którym gmina dopłaca do pobytu w domu pomocy społecznej	

	2.5.3. Zapewnienie wsparcia finansowego opiekunom osób z niepełnosprawnościami, zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych	2.5.3.1. Udzielanie wsparcia finansowego opiekunom osób z niepełnosprawnościami, zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób objętych wsparciem
2.6.Zwiększanie świadomości społecznej w zakresie praw osób z niepełnosprawnościami oraz grup zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją	2.6.1.Prowadzenie działań informacyjnych podnoszących świadomość mieszkańców w zakresie praw osób z niepełnosprawnościami oraz grup zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją	2.6.1.1.Udzielanie informacji osobom z niepełnosprawnościami oraz osobom zagrożonym wykluczeniem i marginalizacją o możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób którym przekazano informacje
		2.6.1.2. Udostępnianie mieszkańcom gminy informacji w zakresie działalności instytucji na rzecz osób z niepełnosprawnościami oraz grup zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją ,na stronach internetowych			liczba zamieszczonych informacji na stronie internetowej
	2.7.1. Realizacja działań wspierających	2.7.1.1. Zapewnienie miejsca w	Działanie ciągłe		liczba osób skierowanych do schroniska

2.7. Poprawa sytuacji osób bezdomnych	na rzecz osób bezdomnych	schronisku/noclegowni/ogrzewalni dla osób bezdomnych		Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób przebywających w noclegowni
					liczb osób przebywających w ogrzewalni
		2.7.1.2.Prowadzenie pracy socjalnej na rzecz wychodzenia z bezdomności	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób objętych pracą socjalną na rzecz wychodzenia z bezdomności
		2.7.1.3.Prowadzenie akcji informacyjnych na rzecz przeciwdziałania bezdomności	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba akcji informacyjnych na rzecz przeciwdziałania bezdomności
2.8. Wzmacniania samodzielności życiowej osób będących w trudnej sytuacji	2.8.1.Wspieranie osób będących w trudnej sytuacji poprzez kierowanie do pobytu w mieszkaniu chronionym	2.8.1.1.Skierowanie osoby będącej w trudnej sytuacji do pobytu w mieszkaniu chronionym	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób skierowanych do mieszkań chronionych
					liczba osób objętych działaniami w ramach planu usamodzielnienia

2.9. Wzmacnianie samodzielności życiowej osób opuszczających zakłady karne	2.9.1. Wsparcie opuszczających zakłady karne	2.9.1.1. Udzielenie wsparcia w formie finansowej i niefinansowej	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób, którym udzielono pomocy finansowej i niefinansowej
--	--	--	------------------	-----------------------------------	---

Źródło: opracowanie własne

Opis rezultatów planowanych do osiągnięcia w obszarze II Wykluczenie i przeciwdziałanie wykluczeniu:

Wykluczenie społeczne jest zjawiskiem wielowymiarowym i często spowodowane jest czynnikami nie do końca zależnymi od wewnętrznych przekonań jednostki. Dlatego tak niezwykle ważne jest podejmowanie inicjatyw przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu. Programami, działaniami i kampaniami powinni być objęci członkowie wszystkich grup społecznych.

W wyniku podjętych działań i kampanii społecznych zwiększy się świadomość społeczna dotycząca wszelkiego rodzaju nałogów oraz funkcjonowania w otoczeniu osób dotkniętych nałogami, co pomoże w walce z wykluczeniem. Podjęte zostaną działania ułatwiające integrację rodzin wielopokoleniowych, ale również integrację młodszych i starszych pokoleń w przestrzeni miasta, co poprawi koegzystowanie wielu grup wiekowych. W wyniku kampanii społecznych dotyczących niepełnosprawności intelektualnych i fizycznych koordynowanych przez władze miasta, przy udziale szkół i organizacji pozarządowych zwiększy się wrażliwość mieszkańców na problemy osób niepełnosprawnych, ale również może zaaktywizować takie osoby by uczestniczyły w życiu społecznym miasta. Działania podejmowane w ramach strategii powinny zaktywizować zawodowo różne grupy społeczne, w tym osoby z niepełnosprawnościami, byłych więźniów podlegających resocjalizacji. O skuteczności takich działań będą świadczyły powstające ZAZ-y, poszerzająca się baza przedsiębiorstw zatrudniających osoby wcześniej wykluczone.

Obszar III: Kapitał społeczny

Tabela 33. Cel strategiczny, cele operacyjne wraz z podmiotami realizującymi, wskaźnikami i harmonogramem działań w obszarze kapitał społeczny.

Cel strategiczny: Zwiększona rola organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich w rozwiązywaniu problemów społecznych					
Cel Operacyjny:	Kierunki działań	Działania, programy, projekty	Harmonogram działań	Podmiot realizujący	Wskaźnik
3.1. Wzmacnianie aktywności społeczeństwa obywatelskiego	3.1.1 Wspieranie działalności i kooperacji organizacji pozarządowych	3.1.1.1 Organizowanie szkoleń dla organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionymi w art.3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Działanie ciągłe	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba przeprowadzonych szkoleń
					liczba uczestników szkoleń
		3.1.1.2. Integrowanie środowiska pozarządowego	Działanie ciągłe	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba spotkań
					liczba uczestników.
		3.1.2.1. Działalność Mieleckiej Rady Działalności Pożytku Publicznego	Działanie ciągłe	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba posiedzeń MRDPP
					liczba opinii

		3.1.4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego	Działanie ciągłe	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu oraz Biuro Promocji i Sportu Urzędu Miejskiego	liczba umów zawartych w trybie otwartych konkursów ofert liczba umów zawartych w trybie tzw. „małych grantów”
3.2. Wzmacnianie kompetencji kadry podejmującej działania w obszarze rozwiązywania problemów społecznych	3.2.1. Działanie na rzecz podnoszenia kompetencji wszystkich środowisk działających w obszarze rozwiązywania problemów społecznych	3.2.1.1 Organizowanie szkoleń dla specjalistów działających w obszarze profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Działanie ciągłe	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba zorganizowanych szkoleń
		3.2.1.3. Podnoszenie kompetencji pedagogicznych, społecznych i zawodowych kadry oświatowej	Działanie ciągłe	Dyrektorzy szkół	liczba przeprowadzonych szkoleń dla pracowników liczba pracowników, którzy skorzystali ze szkoleń
3.3. Większa aktywność społeczna i rozwijanie postaw	3.3.1. Wzmacnianie aktywności i świadomości społecznej w zakresie wolontariatu	3.3.1.1. Organizowanie działań informacyjno--edukacyjnych na rzecz promowania wolontariatu	Działanie ciągłe	Szkoły Podstawowe,	liczba przedsięwzięć, w których wzięli udział wolontariusze w szkołach

prospołecznych mieszkańców					
-------------------------------	--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne

Opis rezultatów planowanych do osiągnięcia w obszarze III *Kapitał społeczny*:

Jak wskazał Robert Putnam kapitał społeczny to te cechy organizacji społecznych, takich jak sieci (układy) jednostek lub gospodarstw domowych oraz powiązanych z nimi norm i wartości, które kreują efekty zewnętrzne dla całej wspólnoty. Wskaźnikami kapitału społecznego są cechy jakościowe. Podstawą budowania kapitału społecznego jest sprawnie funkcjonujące społeczeństwo obywatelskie. Miarą kapitału społecznego jest natomiast aktywność obywatelska. Dlatego też w procesie budowania silnego kapitału społecznego kluczowe jest zwiększanie roli organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich w rozwiązywaniu problemów społecznych.

W tym celu należy wzmacniać potencjał kadr organizacji samorządowych i pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej w mieście. Osiągnięte to może zostać poprzez szkolenia zwiększające kompetencje kadr organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu i rozliczaniu dotacji. Może to doprowadzić do zwiększenia aktywności takich organizacji i ich przeżywalności. Działania te przyczynią się niewątpliwie do integracji środowisk działających w obszarze pomocy społecznej. Rosnąca liczba szkoleń z zakresu pozyskiwania i rozliczania dotacji dla pracowników organizacji pozarządowych oraz spotkań wspieranych przez miasto między środowiskami pozarządowymi oraz przeprowadzonych szkoleń dla pracowników będzie wymiernym wskaźnikiem wzrostu kapitału społecznego.

Ponadto ważne będzie uświadamianie oraz wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego w zakresie jego roli w budowaniu kapitału społecznego Mielca. W tym celu należy edukować społeczeństwo w zakresie idei wolontariatu oraz wspierać organizacje pozarządowe w prowadzonych kampaniach na rzecz budowania świadomości problemów społecznych i o możliwościach uzyskania wsparcia. Miarą rezultatu będzie rosnąca liczba przedsięwzięć, w których wzięli udział wolontariusze w szkołach i przy MOPS, kampanii i projektów

Obszar IV: Seniorzy

Tabela 34. Cel strategiczny, cele operacyjne wraz z podmiotami realizującymi, wskaźnikami i harmonogramem działań w obszarze seniorzy

Cel strategiczny: <i>Poprawa warunków życia seniorów w mieście oraz umożliwienie im aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i integracji</i>					
Cel Operacyjny:	Kierunki działań	Działania, programy, projekty	Harmonogram działań	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźnik

4.1 Rozwinięta oferta spędzania czasu wolnego dla seniorów	4.1.1 Wzmacnianie oferty usług dostępnych dla seniorów w mieście i włączanie ich w procesy pobudzające aktywność obywatelską i społeczną	4.1.1.1 Powołanie nowych osiedlowych klubów seniora	Działanie ciągłe	Mielecka Rada Seniorów	liczba nowopowstałych klubów seniora
		4.1.1.3. Angażowanie seniorów w rozwój polityki senioralnej oraz społeczeństwa obywatelskiego w mieście	Działanie ciągłe	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba przedsięwzięć na rzecz środowiska senioralnego
					liczba spotkań Mieleckiej Rady Seniorów
		4.1.1.4. Wspieranie aktywności osób w wieku 60+ oraz stwarzanie do tego niezbędnych warunków poprzez kontynuowanie programów z zakresu wsparcia społecznego	Działanie ciągłe Ogólnopolska Karta Seniora – działanie ciągłe do października 2024	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba wydanych Mieleckich Kart Seniora „Aktywny Senior 60+”
					liczba wydanych Ogólnopolskich Kart Seniora
		4.2. Rozwinięta oferta instytucjonalna usług opiekuńczych i zdrowotnych dla seniorów	4.2.1. Zapewnienie oferty opiekuńczo-zdrowotnej dla seniorów	4.2.1.1. Prowadzenie ośrodków wsparcia dla seniorów	Działanie ciągłe
liczba osób przebywających w domach dziennego pobytu					

	4.2.2.Organizacja usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla seniorów	4.2.2.1. wydawanie decyzji administracyjnych przyznających usługi opiekuńcze seniorom	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób objętych usługami opiekuńczymi
	4.2.3.Zapewnienie pobytu w domu pomocy społecznej seniorowi wymagającemu całodobowej opieki i pielęgnacji	4.2.3.1. Kierowanie do domu pomocy społecznej	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób, przebywających w domu pomocy społecznej
	4.2.4. Wsparcie emocjonalne i społeczne osób w podeszłym wieku	4.2.4.1. Realizacja pracy socjalnej z seniorem	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób objętych pracą socjalną
		4.2.4.2. Udzielanie specjalistycznego poradnictwa seniorom	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób objętych poradnictwem
		4.2.4.3. Organizowanie szczepień przeciwko pneumokokom dla osób 65+	Działanie ciągłe	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczbę osób w wieku 65+, uczestniczących w programie
					liczbę osób które wzięły udział w działaniach edukacyjnych na podstawie list obecności, testu wiedzy
		4.2.4.4. Kierowanie seniorów do ośrodków wsparcia dziennego	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczbę osób skierowanych do ośrodków wsparcia dziennego

					liczba osób przebywających w ośrodków wsparcia dziennego
4.3.Lepsza sytuacja życiowa seniorów	4.3.1.Zapewnienie pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej	4.3.1.1. Udzielanie pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej	Działanie ciągłe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób objętych pomocą finansową
					liczba osób objętych pomocą w formie posiłku

Źródło: opracowanie własne

Opis rezultatów planowanych do osiągnięcia Obszarze IV Seniorzy:

Postępujące na świecie procesy demograficzne wskazują na starzenie się społeczeństwa, a tym samym wzrost liczby seniorów. Trend ten zauważalny jest również w mieście Mielec. Istotą takiego stanu rzeczy jest to, aby sytuację tę wykorzystać do budowania społeczeństwa korzystającego z pakietu doświadczeń i wiedzy seniorów w każdej ze sfer życia. Możliwe to będzie poprzez odpowiednie nakierowanie wsparcia wynikającego z prowadzonej polityki społecznej wobec seniorów.

Głównym celem wsparcia seniorów w mieście Mielec jest poprawa ich warunków życia oraz umożliwienie im aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i integracji. Kluczowe będzie rozwijanie oferty czasu wolnego oraz oferty instytucjonalnych usług opiekuńczych dla seniorów. Rozwijanie oferty czasu wolnego powinno odbywać się poprzez tworzenie i rozwijanie miejsc przyjaznych do jego spędzania. Miejsc, w których seniorzy będą się czuli bezpiecznie i swobodnie. Należy również pamiętać, że to nie same miejsca tworzą społeczności. Dlatego też ważne jest, aby wyposażyć te miejsca w odpowiednie usługi oraz dać możliwość stałego ich rozwoju. Ważne jest, aby usługi te były dopasowane do potrzeb, dlatego też sami użytkownicy powinni mieć aktywny wpływ na ich kształtowanie. Wszystko to przyczyni się do budowania społeczeństwa obywatelskiego. Efektem realizacji powyższych założeń będzie rosnąca liczba działających klubów seniora, rosnąca liczba usług dostępnych dla seniorów, cykliczne spotkania Mieleckiej Rady Seniorów oraz rosnąca liczba przedsięwzięć na rzecz środowiska senioralnego.

Wszystkie te działania w sposób aktywny będą włączały seniorów w życie społeczne.

W polityce senioralnej istotny jest również udział jednostek publicznych, w tym miasta Mielec. Seniorzy to bardzo często osoby opuszczone i samotne, z ograniczoną mobilnością, często z niskimi lub ograniczonymi dochodami, potrzebujące wsparcia lub opieki,. Dlatego też rolą instytucji publicznych jest

zapewnienie im takiego wsparcia i opieki. W przypadku Miasta możliwe jest to poprzez rozwijanie usług opiekuńczych i dziennych, utrzymywanie już istniejących ośrodków wsparcia dla seniorów, zapewnienie wsparcia emocjonalnego i społecznego.

Obszar V: Młodzież

Tabela 35. Cel strategiczny, cele operacyjne wraz z podmiotami realizującymi, wskaźnikami i harmonogramem działań w obszarze młodzież.

Cel strategiczny: Zwiększony udział młodzieży w życiu lokalnej społeczności					
Cel Operacyjny:	Kierunki działań	Działania, programy, projekty	Harmonogram	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźnik
5.1. Poprawa funkcjonowania społecznego młodzieży	5.1.1 Wspieranie funkcjonowania młodzieży w jej otoczeniu społecznym	5.1.1.1 Współpraca szkół z podmiotami w zakresie pierwszych doświadczeń zawodowych	Działanie ciągłe	Szkoły	liczba szkół
					liczba podjętych działań
		5.1.1.2. Pomoc materialna dla uczniów	Działanie ciągłe	Wydział Gospodarki Lokalowej	liczba uczniów objętych wsparciem na koniec danego roku
5.2. Poprawa kondycji psychofizycznej młodzieży	5.2.1. Zapewnianie i wspieranie dostępności usług psychologicznych i psychiatrycznych dla młodzieży	5.2.1.1. Dostęp do pomocy psychologicznej	Działanie ciągłe	Szkoły, Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba uczniów objętych pomocą psychologiczną w szkołach
			Działanie ciągłe		liczba wychowanków objętych pomocą psychologiczną w placówkach wsparcia dziennego
		5.2.1.2. Lobbowanie przez miasto w starostwie na rzecz zwiększenia dostępności do	Działanie ciągłe	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu	liczba podjętych inicjatyw na rzecz zwiększenia dostępności do usług psychiatrycznych dla uczniów

		usług psychiatrycznych dla uczniów w mieście		Miejskiego w Mielcu	
	5.2.2. Wspieranie działań diagnostycznych i profilaktycznych w zakresie poprawy kondycji psychofizycznej młodzieży	5.2.2.1. Prowadzenie monitoringu potrzeb młodzieży przez społecznego doradcę prezydenta do spraw młodzieży	Działanie ciągłe	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego w Mielcu, społeczny doradca ds. młodzieży	liczba podjętych inicjatyw na rzecz młodzieży
					liczba spotkań
		5.2.2.2. Podejmowanie działań profilaktycznych z zakresu zdrowego żywienia, funkcjonowania społecznego, relacji, radzenia sobie z emocjami	Działanie ciągłe	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba szkół biorących udział w Programie
					liczba dzieci i młodzieży u których zwiększyła się wiedza z zakresu profilaktyki nadwagi i otyłości
liczba rodziców, u których zwiększyła się wiedza z zakresu profilaktyki nadwagi i otyłości					

Źródło: opracowanie własne

Opis rezultatów planowanych do osiągnięcia w obszarze V Młodzież:

Dynamika dzisiejszego świata odznacza się bardzo dużą cyfryzacją życia społecznego oraz coraz to większym przyspieszeniem. W związku z tym następuje zatracenie podstawowych wartości społecznych oraz zacieranie kontaktów międzyludzkich. Na działania te szczególnie narażona jest młodzież, która bardzo często czerpie wzorce ze świata cyfrowego. Dlatego też należy zwiększać udział młodzieży w życiu lokalnej społeczności.

Włączenie młodzieży w życie społeczne Miasta niewątpliwie przyczyni się do zmniejszenia poziomu przestępczości, demoralizacji oraz uzależnień wśród młodzieży. W walce z uzależnieniami ważne będą kampanie informacyjne na rzecz uzależnień, skierowane do młodzieży. W tym wypadku ważny będzie przekaz

oraz jego forma. Dodatkowo ważne będzie włączenie młodzieży w projekty na rzecz uzależnień cyfrowych oraz uświadamianie, czym jest „hejt”, w tym „hejt” w sieci. Miarą sukcesu takich działań będzie liczba kampanii dotyczących uzależnień oraz liczba szkół biorących w nich udział.

Działania te pozwolą na wzmacnianie funkcjonowania społecznego młodzieży. Ważnym elementem wzmacniania społecznego funkcjonowania młodzieży będzie również jej wsparcie w zdobywaniu pierwszych doświadczeń zawodowych, w tym także w formie wolontariatu. Rosnąca liczba uczniów biorących udział w programach oraz rosnąca liczba działań z zakresu pierwszych doświadczeń zawodowych będzie świadczyła o tym, że działania te przynoszą wymierne korzyści, co z kolei wpłynie na poprawę kondycji psychofizycznej młodzieży.

Dla poprawy kondycji psychicznej młodzieży ważne będzie również zwiększenie dostępu do pomocy psychologicznej oraz prowadzenie monitoringu potrzeb młodzieży przez młodzieżowego doradcę prezydenta miasta. Bardzo ważna będzie również współpraca z zewnętrznymi jednostkami oraz lobbowanie na rzecz zwiększenia dostępności do usług psychiatrycznych dla uczniów w mieście. O skuteczności działań będzie świadczyła liczba uczniów objętych pomocą psychologiczną w szkołach i placówkach wsparcia dziennego, liczba raportów z badań potrzeb młodzieży z rekomendacjami oraz liczba inicjatyw podjętych na rzecz zwiększenia dostępności do usług psychiatrycznych dla uczniów.

9. Analiza spójności z lokalnymi regionalnymi krajowymi i europejskimi dokumentami strategicznymi

Podstawą prawną do opracowania niniejszej strategii jest zapis obowiązującej od 1 maja 2004 roku Ustawy o pomocy społecznej z 12 marca 2004 roku, który mówi, że do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka” (art. 17 niniejszej Ustawy).

Wyżej zacytowana Ustawa o pomocy społecznej określa:

- 1) zadania w zakresie pomocy społecznej;
- 2) rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania;
- 3) organizację pomocy społecznej;
- 4) zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według Ustawy pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2.1).

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 3.1).

Ustawa wymienia również przypadki, w jakich udziela się pomocy społecznej. Według Ustawy o pomocy społecznej udziela się pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- Ubóstwa.
- Sieroctwa.
- Bezdomności.
- Bezrobocia.
- Niepełnosprawności.
- Długotrwałej lub ciężkiej choroby.
- Przemocy w rodzinie.
- Potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi.
- Potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności.
- Bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych.
- Trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej statut uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.
- Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- Alkoholizmu lub narkomanii.
- Zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej.
- Klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Formy i zakres pomocy społecznej regulują również inne dokumenty krajowe i zagraniczne, których krótkie charakterystyki zostały przedstawione poniżej

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 1997 r., Nr 78, poz. 483) dokument określający podstawowe prawa obywatela związane z poszanowaniem wolności i sprawiedliwości, akt prawny, który gwarantuje wolności i prawa człowieka i obywatela.

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 111) akt prawny regulujący nowy system poza ubezpieczeniowych świadczeń społecznych, finansowanych ze środków budżetu państwa, odrębny od systemu pomocy społecznej. Zamiast tak jak dotychczas szeregu różnych, niezależnych od siebie świadczeń (np. zasiłek wychowawczy, świadczenie z funduszu alimentacyjnego, jednorazowy zasiłek macierzyński z pomocy społecznej, gwarantowany zasiłek okresowy) ustawa ta wprowadziła tylko jeden zasiłek rodzinny wraz z dodatkami.

Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 176).

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym daje możliwość powrotu do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Wspiera oczekiwania organizacji pozarządowych, dotyczące większego zaangażowania państwa w aktywizację i edukację środowisk dotkniętych długotrwałym bezrobociem. Akt prawny kładzie nacisk na edukację i aktywizację środowisk marginalizowanych zawodowo i społecznie, a także na wspieranie ich zatrudnienia. Dokument dotyczy przede wszystkim osób, które nie posiadają dochodów, w tym osób bezdomnych będących w procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków w będących w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców.

Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz.U. z 2020r. poz. 685).

Zgodnie z ustawą ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje w tym celu powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć organizacje pozarządowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

W świetle Ustawy ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

1. promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
2. zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi powszechnie dostępnej i wieloaspektowej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy umożliwiających i ułatwiających życie w środowisku rodzinnym i społecznym,
3. przeciwdziałaniu ich dyskryminacji i budowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych: zrozumienia, tolerancji oraz życzliwości.

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 688).

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jest aktem prawnym, wprowadzającym całościowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych.. Akt prawny reguluje obszary: prowadzenia działalności pożytku publicznego (działalność odpłatna i nieodpłatna), uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz skutki z tym związane, nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego, wolontariat.

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2019 r., poz. 2277)

W akcie prawnym przyjęte jest podejście, że przy rozwiązywaniu problemów alkoholowych większość kompetencji i środków finansowych jest zintegrowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Ustawodawca jednoznacznie określa, że prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy właśnie do zadań gminy.

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 1482) wskazuje zadania państwa w zakresie łagodzenia i ograniczania skutków bezrobocia, zatrudnienia oraz aktywizacji zawodowej bezrobotnych i poszukujących pracy.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 426) wskazuje na zadania państwa w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz wsparcia zatrudniania osób niepełnosprawnych zarówno na chronionym jak i otwartym rynku pracy. Wskazuje także na priorytety w zakresie likwidacji barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2019 r., poz. 852) reguluje sprawy zwalczania nielegalnej produkcji i sprzedaży narkotyków oraz terapii psychiatrycznej dla uzależnionych od środków odurzających.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz.U. z 2020 r., poz. 218) obliuguje gminy do realizacji obowiązku tworzenia własnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzenia poradnictwa oraz interwencji w przypadku jej zaistnienia. Zgodnie w tym aktem prawnym gminy są zobowiązane do opracowywania i realizacji programów ochrony ofiar przemocy oraz prowadzenia gminnych ośrodków wsparcia dla rodzin dotkniętych przemocą.

Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2020 r. poz. 808). Ustawa ta określa zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji jak również określa warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, zwanych dalej „świadczeniami z funduszu alimentacyjnego”. Ponadto ustawa wskazuje zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania z funduszu alimentacyjnego, który stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa. Akt prawny określa zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wskazuje działania, jakie są podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 2133 z późn. zm.) Akt prawny określa zasady i tryb przyznawania, ustalania wysokości i wypłacania dodatków mieszkaniowych oraz właściwości odpowiednich organów w tych sprawach. Dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom, którym średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie trzech ostatnich miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku nie przekracza w gospodarstwie jednoosobowym 175% kwoty najniższej emerytury brutto i w gospodarstwie wieloosobowym 125% tej kwoty obowiązującej w dniu złożenia wniosku.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. 2020 r., poz. 821). Ustawa określa zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, określa także zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu pełnoletnich wychowanków takich rodzin. Ponadto akt prawny określa zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz wskazuje zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tj. Dz.U. z 2020 r., poz. 23). Akt prany określa źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego oraz zasady ustalania i gromadzenia tych dochodów. W ustawie znajdują się także zapisy dotyczące zasad ustalania i przekazywania subwencji ogólnej oraz dotacji celowych z budżetu państwa.

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 713). Akt prawny wskazuje zadania własne gminy w zakresie zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców, w tym w szczególności: pomocy społecznej, ochrony zdrowia, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Podstawy prawne w zakresie planowania polityki społecznej w Unii Europejskiej (UE)

Nadrzędnym celem polityki społecznej UE jest wyrównywanie i podnoszenie warunków życia i pracy obywateli Unii Europejskiej.

W odniesieniu do polityki strukturalnej i Europejskiego Funduszu Społecznego istnieją akty prawne przyjmowane przez Radę, Parlament i Komisję Europejską, dotyczące Funduszy Strukturalnych UE oraz polityki społecznej i wsparcia społecznego, są to w szczególności następujące dokumenty.

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006,
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006,
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006,
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005.

Dokumenty programowe

Poziom europejski i międzynarodowy

Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 - rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ przyjęta w 2015 r.

Ubóstwo jest zjawiskiem wielowymiarowym: to nie tylko brak odpowiedniego dochodu; obejmuje ono także zjawiska deprivacji materialnej i dyskryminacji oraz brak uczestnictwa w podejmowaniu decyzji. Często ubóstwo utrzymuje się na przestrzeni czasu i przenosi z pokolenia na pokolenie.

UE działa wielotorowo, aby rozwiązać problem ubóstwa zarówno w wymiarze wewnętrznym, jak i zewnętrznym, bowiem ubóstwo jest zjawiskiem wielowymiarowym: to nie tylko brak odpowiedniego dochodu; obejmuje ono także zjawiska deprivacji materialnej i dyskryminacji oraz brak uczestnictwa w podejmowaniu decyzji. Często ubóstwo utrzymuje się na przestrzeni czasu i przenosi z pokolenia na pokolenie. UE podejmuje działania ustawodawcze, przeznacza specjalne fundusze, wprowadza koordynację polityki, promuje społeczną odpowiedzialność przedsiębiorstw i nawiązuje dialog społeczny poświęcony ubóstwu. UE przestrzega przy tym zasad pomocniczości i proporcjonalności. Jak również swoich uprawnień w tym zakresie.

Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 w całościowy sposób podejmuje eliminację ubóstwa określa gospodarczy, społeczny i środowiskowy wymiar zrównoważonego rozwoju w nadchodzącej dekadzie i prezentuje następujące cele w tym zakresie:

- Cel zrównoważonego rozwoju nr 1: Koniec z ubóstwem,
- Cel zrównoważonego rozwoju nr 2: Zero głodu,
- Cel zrównoważonego rozwoju nr 3: Dobre zdrowie i jakość życia,

- Cel zrównoważonego rozwoju nr 4: Wysoka jakość edukacji
- Cel zrównoważonego rozwoju nr 5: Równość płci
- Cel zrównoważonego rozwoju nr 8: Wzrost gospodarczy i godna praca

Konwencja ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych ratyfikowana przez Polskę w 2012 roku ma na celu popieranie, ochronę i zapewnienie pełnego i równego korzystania ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby niepełnosprawne oraz popieranie poszanowania ich przyrodzonej godności.

Dokument kładzie nacisk na konieczność konsultacji z osobami z niepełnosprawnością w zakresie spraw związanych z nimi oraz angażowanie tych osób, w tym niepełnosprawnych dzieci, w te procesy, za pośrednictwem organizacji, które je reprezentują.

Poziom krajowy

Dokumentami strategicznymi mającymi wpływ na kształtowanie krajowej polityki społecznej są:

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030”, w przedstawionym Modelu rozwoju Polski do 2030 strategia za jeden z głównych celów uznaje rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia, szczególnie osób z grup będących w gorszym położeniu na rynku pracy. Ponadto strategia podkreśla konieczność:

- rozwoju ekonomii społecznej,
- kształcenia ustawicznego
- poprawy dostępności zasobów mieszkaniowych,
- wsparcia rodzin w opiece nad dzieckiem,
- rozwoju form i metod pracy z rodziną w kryzysie,
- wprowadzenia nowych form opieki nad osobami niesamodzielnymi,
- tworzenia modelu kompleksowego wsparcia osób starszych.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego (SRKL) – projekt z 2019 roku

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (SRKL) powstała w odpowiedzi na wyzwania, jakie stoją przed krajem, w zakresie lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i zapewnienia spójności społecznej.

Do wyzwań tych należy zaliczyć:

- uczynienie z Polski bardziej atrakcyjnego miejsca do życia,
- rozwijania wiedzy i podejmowania pracy, a w konsekwencji lokowania inwestycji oraz
- tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy.

Celem nadrzędnym SRKL 2030 jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce.

W strategii wyznaczono również cztery cele szczegółowe.

- Cel szczegółowy 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych,
- Cel szczegółowy 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej,
- Cel szczegółowy 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy,
- Cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

SRKL wprowadza pojęcie rozwoju odpowiedzialnego kraju — czyli rozwoju, który ma umożliwić powiązanie konkurencyjnej gospodarki z dbałością o środowisko oraz jakością życia w taki sposób, aby zapewnić korzyści z tego płynące wszystkim grupom społecznym.

Krajowy Program Przeciwdziałaniu Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu (MRPiPS) Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030

Krajowy Program wskazuje główne obszary realizacji polityki społecznej, a w szczególności w zakresie czwartego celu Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego (SRKL) dotyczącego ograniczenia ubóstwa i

wykluczenia społecznego oraz polepszenia dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Celem Programu jest przedstawienie głównych założeń i kierunków polityki walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym w perspektywie do roku 2030. Ważnym aspektem dokumentu jest uwzględnienie długofalowych założeń procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych kluczowych we wskazanej polityce.

Priorytety i działania Programu koncentrują się na wynikających z diagnozy obszarach:

- przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży,
- przeciwdziałania bezdomności,
- rozwijania usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- wspierania osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej,
- wspierania integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Wieloletni program współpracy rozwojowej 2021- 2030. Solidarność dla rozwoju

Obecnie obowiązujący dokument strategiczny jest ściśle skorelowany z Agendą na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 ONZ, a priorytety opierają się na celach zrównoważonego rozwoju. W Programie określono następujące priorytety:

- pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- równe szanse
- edukacja
- godna praca
- przedsiębiorczość
- redukcja nierówności
- zrównoważone miasta
- regionalne planowanie rozwoju i rozwój obszarów wiejskich
- zdrowie
- klimat i zasoby naturalne
- czysta woda i warunki sanitarne
- lasy i różnorodność biologiczna
- odnawialne źródła energii

Ponadto prowadzone są działania i realizowane programy rządowe obejmujące:

Rodzina

Rodzina 500 plus

Program "Rodzina 500+" jest pomocą finansową dla rodzin wychowujących dzieci. W ramach tego programu rodzinom z dziećmi na utrzymaniu przysługuje świadczenie wychowawcze wysokości 500 zł na dziecko w wieku do ukończenia 18 roku życia. Od 1 lipca 2019 roku świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia, bez względu na dochód osiągnięty przez rodzinę.

Dobry start

Program „Dobry Start” to 300 zł jednorazowego wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Rodziny otrzymają świadczenie bez względu na dochód. Świadczenie dobry start przysługuje

raz w roku na dziecko uczące się w szkole, aż do ukończenia przez nie 20. roku życia. Dzieci niepełnosprawne, uczące się w szkole, otrzymają świadczenie do ukończenia przez nie 24. roku życia.

Program Maluch+

W tym miejscu informacje o opiece nad dzieckiem w wieku do lat 3 znajdują rodzice, podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić instytucje opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, gminy. W ramach programu przyznawane jest wsparcie dla placówek pełniących funkcje opiekuńcze dla dzieci do lat 3.

Karta Dużej Rodziny

System zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych, tj. 3+. Karta Dużej Rodziny jest honorowana przez instytucje publiczne, jak i w prywatnych firmach.

Świadczenia rodzinne

Świadczenia rodzinne to:

1. zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
2. jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
3. świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy,
4. zasiłek dla opiekuna jako świadczenie będące realizacją wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 grudnia 2013 r., sygn. akt TK akt K 27/13.
5. świadczenie rodzicielskie

Świadczenia rodzinne przysługują obywatelom polskim oraz cudzoziemcom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej i spełniają wszystkie ustawowe warunki, od których uzależnione jest przyznanie prawa do świadczeń⁵¹.

Fundusz alimentacyjny

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Opieka zastępcza nad dzieckiem

Najlepszym środowiskiem życia i wychowania dziecka jest rodzina. Istnieją jednak sytuacje niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Wówczas istotną rolę spełnia piecza zastępcza. Ma ona charakter czasowy. Kwestie pieczy zastępczej reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 998, z późn. zm.). Tutaj znajdują Państwo informacje na temat systemu opieki zastępczej nad dzieckiem⁵².

Program Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej

Program jest adresowany do jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego, dotyczy realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. W ramach Programu ze środków finansowych korzystać mogą również podmioty niepubliczne, które realizują zadanie pracy z rodziną lub organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na zlecenie samorządu. Dofinansowaniu w ramach Programu mogą podlegać koszty wynagrodzenia asystentów rodziny oraz koordynatorów pieczy zastępczej.

Program „Mama 4+”

⁵¹ <https://www.gov.pl/web/rodzina/rodzaje-i-wysokosc-swiadczen-rodzinnych-kryteria-uzyskania>

⁵² <https://www.gov.pl/web/rodzina/opieka-zastepcza-nad-dzieckiem>

Program „Mama 4+” jest rodzicielskim świadczeniem uzupełniającym. Jest przeznaczone dla osób, które żeby wychować co najmniej czworo dzieci nie mogły podjąć pracy zarobkowej lub z niej zrezygnowały, a dziś żyją na granicy ubóstwa, nie mając prawa do świadczeń nawet na minimalnym poziomie.

Program „Za życiem”

Celem programu jest zapewnienie w sposób kompleksowy wsparcia dla kobiet w ciąży i rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych, a także dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Pomoc społeczna i seniorzy

Program Posiłek w szkole i w domu na lata 2019 - 2023

Program "Posiłek w szkole i w domu" skierowany jest zarówno do dzieci, uczniów, jak i osób starszych. Składa się z trzech modułów. Pierwszy moduł to wsparcie i posiłek adresowany do dzieci i młodzieży. Drugi to posiłek adresowany do osób starszych. Trzeci moduł został uregulowany w rozporządzeniu, zakłada doposażenie i poprawę standardu już działających stołówek (mających własną kuchnię i jadalnię) lub doposażenie tych, które nie działają tak, aby mogły zostać uruchomione lub o stworzenie nowych, a także wsparcie adaptacji i wyposażenia pomieszczeń przeznaczonych do spożywania posiłków, czyli jadalni.

Program Opieka 75+

Strategicznym celem programu jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób w wieku 75 lat i więcej. Program „Opieka 75+” jest adresowany do gmin: miejskich, wiejskich, miejsko – wiejskich do 60 tys. mieszkańców, które realizują usługi opiekuńcze samodzielnie.

Od wykluczenia do aktywizacji.

Program pomocy osobom wykluczonym społecznie i zawodowo na lata 2020-2022 to program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, dzięki któremu podmioty zatrudnienia socjalnego, czyli centra i kluby integracji społecznej, mogą podnosić jakość swojej oferty na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. To przede wszystkim długotrwale bezrobotni, osoby niepełnosprawne, chore psychicznie, w kryzysie bezdomności, uzależnione – to grupy najbardziej zagrożone zakluczeniem społecznym.

Program Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Program ma charakter uzupełniający wobec ustawowych zadań własnych samorządów gmin w zakresie pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom. Wsparcie finansowe w ramach Programu daje możliwość wzmocnienia działalności podmiotom funkcjonującym w obszarze pomocy społecznej, które realizują zadania na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

Program „Od zależności ku samodzielności” Edycja 2021

Celem Programu jest tworzenie warunków sprzyjających poprawie sytuacji życiowej i społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi, zwłaszcza osób chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie.

Dotację w ramach Programu można uzyskać na realizację działań w ramach następujących Modułów:

- MODUŁ I - wsparcie rodzin z osobą z zaburzeniami psychicznymi
- MODUŁ II - samopomoc

- MODUŁ III - umożliwianie osobom z zaburzeniami psychicznymi zdobywania kompetencji niezbędnych do samodzielnego życia
- MODUŁ IV - integracja i innowacyjność

Rządowy Program Wieloletni na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025

Głównym celem Programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025 jest zwiększenie uczestnictwa osób starszych we wszystkich dziedzinach życia społecznego.

Program określa cztery priorytetowe obszary:

- Aktywność społeczna, która obejmuje działania mające na celu zwiększenie udziału osób starszych w aktywnych formach spędzania czasu wolnego, wspieranie niesamodzielnych osób starszych i ich otoczenia w miejscu zamieszkania, rozwijanie wolontariatu osób starszych w środowisku lokalnym oraz zwiększenie zaangażowania osób starszych w obszarze rynku pracy.
- Partycypacja społeczna, która przyczynia się do wzmocnienia samoorganizacji środowiska osób starszych oraz zwiększenia wpływu osób starszych na decyzje dotyczące warunków życia obywateli.
- Włączenie cyfrowe obejmujące działania na rzecz zwiększania umiejętności posługiwania się nowoczesnymi technologiami i korzystania z nowych mediów przez osoby starsze, a także upowszechnianie i wdrażanie rozwiązań technologicznych sprzyjających włączaniu społecznemu oraz bezpiecznemu funkcjonowaniu osób starszych.
- Przygotowanie do starości realizowane poprzez wzmocnienie trwałych relacji międzypokoleniowych, kształtowanie pozytywnego wizerunku osób starszych oraz zwiększanie bezpieczeństwa seniorów.

Program Wieloletni Senior+ na lata 2021-2025

Program zakłada wspieranie finansowe jednostek samorządu terytorialnego, w zakresie realizacji zadań własnych, polegających na prowadzeniu i zapewnieniu miejsc w ośrodkach wsparcia „Senior+”.

Celem strategicznym Programu jest zwiększenie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym, poprzez dofinansowanie rozbudowy infrastruktury ośrodków wsparcia w środowisku lokalnym oraz zwiększenie miejsc w ośrodkach wsparcia „Senior+”, tj. wsparcie działań jednostek samorządu w rozwoju na ich terenie sieci Dziennych Domów „Senior+” i Klubów „Senior+”.

Celem operacyjnym Programu jest zapewnienie wsparcia seniorom – osobom nieaktywnym zawodowo w wieku 60 lat i więcej – poprzez umożliwienie im korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywności, a także obejmującej usługi w zakresie aktywności ruchowej lub kinezyterapii, oferty edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej – w zależności od potrzeb stwierdzonych w środowisku lokalnym.

Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym.

Głównym celem Programu jest inspirowanie i wspieranie działań nakierowanych na przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu bezdomności.

W ramach celu głównego wyznaczono następujące Moduły wraz z celami szczegółowymi:

- Moduł i: profilaktyka
- Cel: zapobieganie bezdomności przez prowadzenie działań profilaktycznych.
- Moduł ii: wsparcie osób w kryzysie bezdomności
- Cel: prowadzenie działań interwencyjnych i aktywizujących skierowanych do osób znajdujących się w kryzysie bezdomności.
- Moduł iii: infrastruktura

- Cel: wsparcie podmiotów w dostosowaniu prowadzonych przez nie placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych do obowiązujących standardów.
- Moduł iv: innowacyjność
- Cel: inspirowanie do wdrażania nowych rozwiązań w zakresie pomocy osobom bezdomnym.

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2021”.

Głównym celem Programu jest wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla:

1. dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji;
2. osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wydane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionego,

Minimum 70% uczestników Programu mają stanowić osoby wymagające wysokiego poziomu wsparcia (osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz dzieci niepełnosprawne z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami pkt 7 i 8 w orzeczeniu o niepełnosprawności: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji), w tym osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi i trudnościami związanymi z mobilnością i komunikacją.

Program "Opieka wytchnieniowa"

Głównym celem Programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad:

1. dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności,
2. osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi (zgodnie z art. 5 i art. 62 ww. ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426, 568, 875).

Rynek pracy

Program "Zwiedzaj i Pracuj"

Programy "Zwiedzaj i Pracuj" cieszą się dużym zainteresowaniem ze strony młodych obywateli RP. Udział w jednym z programów stanowi interesującą alternatywę dla rocznego pobytu, łączącego wypoczynek, poznawanie sposobu życia w innej części globu z możliwością świadczenia pracy w tym państwie.

Jednostki samorządowe powinny funkcjonować we współpracy i kooperacji z podmiotami i jednostkami zewnętrznymi. Ich działania powinny być spójne ze sobą oraz komplementarne względem siebie. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych została opracowana w zgodzie ze wszystkimi dokumentami wyższego i niższego rzędu przedstawionymi powyżej. Szczegółowej oceny komplementarności i spójności dokonano ze Strategią Rozwoju Województwa. Podkarpackie 2030,

Strategią rozwoju miasta Mielca na lata 2021-2026 z prognozą do roku 2030 oraz Powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych na lata 2016-2022 oraz Wojewódzkim Programem Pomocy Społecznej na lata 2016-2023.

Dokumenty te wyselekcjonowano ponieważ są zgodne z opracowaniami o randze wspólnotowej, krajowej, makroregionalnej i regionalnej. Są również kluczowymi dokumentami z otoczenia, w którym będzie realizowana SRPS 2022-2028.

Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackie 2030

Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego „Podkarpackie 2030” jest najważniejszym dokumentem strategicznym w województwie, wyznacza główne cele i priorytety polityki rozwoju realizowane na terenie województwa.

Głównym celem Strategii jest takie wykorzystanie zasobów endo i egzogenicznych regionu, aby zapewniały one trwałą, zrównoważony rozwój gospodarczy oraz ciągłą poprawę jakości życia mieszkańców województwa. Poprzez dokument strategiczny społeczeństwo, podmioty gospodarcze i instytucje są informowane o priorytetach rozwojowych przyjętych przez samorządowe władze regionu. Podstawą strategii rozwoju województwa jest założenie maksymalnego wykorzystania rozeznaczonych wewnętrznych zasobów oraz potencjału miejscowych podmiotów oraz korzyści usytuowania geograficznego.

W strategii wyodrębniono 4 obszary tematyczne z przypisanymi do nich celami głównymi, priorytety z celami szczegółowymi, kierunki działań i zakładane działania.

Obszar: Gospodarka i nauka

Obszar : Kapitał ludzki i społeczny

Obszar: Infrastruktura dla zrównoważonego rozwoju i środowiska

Obszar: Dostępność usług

Ponieważ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Mielca na lata 2022–2028 jest dokumentem branżowym jej spójność zostanie oceniona tylko z zapisami części dotyczącej obszaru społecznego.

Tabela 36. Ocena spójności Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Mielca na lata 2022–2028 ze Strategią Rozwoju Województwa Podkarpackie 2030

<p><i>Strategię Rozwoju Województwa Podkarpackie 2030</i></p> <p>Obszar priorytetowy: Kapitał ludzki i społeczny</p> <p>Cel strategiczny : Wzmacnianie kapitału ludzkiego i społecznego jako podstawy umożliwiającej rozwój regionu oraz podnoszenie poziomu życia mieszkańców</p>	<p>Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Mielca na lata 2022–2028</p>
--	--

2.1. Edukacja : Podniesienie jakości edukacji i jej dostosowanie do wyzwań społeczeństwa przyszłości	Cele strategiczny I Rozwinięty i sprawny system wsparcia rodziny i opieki nad dzieckiem w mieście
2.2. Regionalna polityka zdrowotna Zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństwa poprzez poprawę dostępności i jakości funkcjonowania systemu ochrony zdrowia	Cel strategiczny IV: Poprawa warunków życia seniorów w mieście oraz umożliwienie im aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i integracji
2.3. Kultura i dziedzictwo kulturowe Rozwój form i instytucji kultury z uwzględnieniem dziedzictwa oraz wymagań nowoczesności	Nie dotyczy
2.4. Rynek pracy Wsparcie rynku pracy w zakresie aktywizacji zawodowej oraz tworzenia dobrej jakości miejsc pracy	Cel strategiczny II: Ograniczone zjawisko wykluczenia społecznego w mieście
2.5. Społeczeństwo obywatelskie i kapitał społeczny Wzmocnienie podmiotowości obywateli, rozwój instytucji społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększenie ich wpływu na życie publiczne	Cel strategiczny III Zwiększona rola organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich w rozwiązywaniu problemów społecznych
2.6. Włączenie społeczne Wzrost poziomu adaptacyjności zawodowej i integracji społecznej w regionie	Cel strategiczny IV: Poprawa warunków życia seniorów w mieście oraz umożliwienie im aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i integracji Cel strategiczny II: Ograniczone zjawisko wykluczenia społecznego w mieście
2.7. Aktywny styl życia i sport Kształtowanie postaw prozdrowotnych, promocja aktywności fizycznej i wsparcie sportu kwalifikowanego	Cel strategiczny IV: Poprawa warunków życia seniorów w mieście oraz umożliwienie im aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i integracji

Źródło: opracowanie własne

Wszystkie cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych znajdują swoje odniesienie w dokumencie wojewódzkim: Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackie 2030.

Wojewódzki Program Pomocy Społecznej na lata 2016-2023

Wojewódzki Program Pomocy Społecznej określa wyzwania pomocy społecznej w stosunku do możliwości, zasobów i potrzeb województwa Podkarpackiego. Program naświetla główne problemy społeczne, które dotyczą mieszkańców województwa. Wyznacza także kierunki działań, które mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców i przeciwdziałać ich wykluczeniu i marginalizacji. W ramach strategii wyodrębniono pięć celów operacyjnych:

- Cel operacyjny I: Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego w województwie
- Cel operacyjny II: Wspieranie rodzin w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej
- Cel operacyjny III: Zwiększenie i rozwój oferty świadczeń pomocy społecznej dla seniorów

- Cel operacyjny IV: Promowanie rozwoju infrastruktury pomocy społecznej
- Cel operacyjny IV: Promowanie rozwoju infrastruktury pomocy społecznej
- Cel operacyjny V: Doskonalenie kompetencji zawodowych kadry pomocy społecznej i podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej

Tabela 37. Ocena spójności Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Mielca na lata 2022–2028 z Wojewódzkim Programem Pomocy Społecznej na lata 2016-2023.

Wojewódzki Program Pomocy Społecznej na lata 2016-2023 Cel strategiczny: Zwiększenie efektywności systemu pomocy i integracji w województwie	Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Mielca na lata 2022–2028
Cel operacyjny I: Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego w województwie	Cel strategiczny II: Ograniczone zjawisko wykluczenia społecznego w mieście
Cel operacyjny II: Wspieranie rodzin w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej.	Cele strategiczny I Rozwinięty i sprawny system wsparcia rodziny i opieki nad dzieckiem w mieście
Cel operacyjny III: Zwiększenie i rozwój oferty świadczeń pomocy społecznej dla seniorów	Cel strategiczny IV: Poprawa warunków życia seniorów w mieście oraz umożliwienie im aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i integracji Cel strategiczny III Zwiększona rola organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich w rozwiązywaniu problemów społecznych
Cel operacyjny IV: Promowanie rozwoju infrastruktury pomocy społecznej	Cel strategiczny III Zwiększona rola organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich w rozwiązywaniu problemów społecznych
Cel operacyjny V: Doskonalenie kompetencji zawodowych kadry pomocy społecznej i podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej	Cel strategiczny III Zwiększona rola organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich w rozwiązywaniu problemów społecznych

Źródło: opracowanie własne

Strategia rozwoju miasta Mielca na lata 2021-2026 z prognozą do roku 2030.

Strategia rozwoju miasta Mielca na lata 2021-2026 z prognozą do roku 2030 jest kluczowym dokumentem, na którym opiera się strategiczne planowanie rozwoju miasta i wpisuje się w ogólne kierunki rozwoju miasta sformułowane w innych dokumentach strategicznych i planistycznych. Jest również spójna z dokumentami wyższego rzędu: europejskimi, krajowymi i regionalnymi.

W ramach strategii wyodrębniono 3 główne cele w raz z celami szczegółowymi :

- I. **Mielec to miasto pierwszego wyboru:** I.1. Stawiamy na miasto zrównoważone, I.2. Mielec przyciąga
- II. **Tworzymy dojrzałą społeczność:** II.1. Współtworzymy nasze miasto, II.2. Potrzebujemy przestrzeni spotkań i dialogu, II.3. Edukacja jest naszą wspólną sprawą, II.4. Widzimy siebie nawzajem

- III. **Stabilna gospodarka i rynek pracy jest podstawą naszego bezpieczeństwa:** III.1. Wzmacniamy sektor przedsiębiorstw, III.2. Wspieramy współpracę lokalnych przedsiębiorstw, III.3. Z dumą mówimy o dokonaniach naszej gospodarki

Celom szczegółowym z obszarów dotyczących problemów społecznych przypisano cele strategiczne ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Mielca na lata 2022–2028 co zaprezentowano w Tabeli 38. W wyniku analizy spójności można zauważyć, że zapisy określone w obu dokumentach strategicznych są w dużej mierze komplementarne.

Tabela 38. Ocena spójności Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Mielca na lata 2022–2028 ze Strategią rozwoju miasta Mielca na lata 2021–2026 z prognozą do roku 2030 w ramach celów strategicznych i szczegółowych.

Cele szczegółowe Strategii Rozwoju miasta Mielca na lata 2021–2026 z prognozą do roku 2030	Cele strategiczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Mielca na lata 2022–2028
Cel szczegółowy I.2: Mielec przyciąga	Cel strategiczny V: Zwiększony udział młodzieży w życiu lokalnej społeczności
Cel szczegółowy II.1: Współtworzymy nasze miasto	Cel strategiczny III: Zwiększona rola organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich w rozwiązywaniu problemów społecznych
	Cel strategiczny V: Zwiększony udział młodzieży w życiu lokalnej społeczności
Cel szczegółowy II.2: Potrzebujemy przestrzeni spotkań i dialogu	Cel strategiczny IV: Poprawa warunków życia seniorów w mieście oraz umożliwienie im aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i integracji
	Cel strategiczny V: Zwiększony udział młodzieży w życiu lokalnej społeczności
Cel szczegółowy II.3: Edukacja jest naszą wspólną sprawą	Cel strategiczny V: Zwiększony udział młodzieży w życiu lokalnej społeczności
Cel szczegółowy II.4: Widzimy siebie nawzajem	Cel strategiczny III: Zwiększona rola organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich w rozwiązywaniu problemów społecznych
	Cel strategiczny II: Ograniczone zjawisko wykluczenia społecznego w mieście

Źródło: opracowanie własne

Niemal wszystkie cele strategiczne ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Mielca na lata 2022–2028 wpisują się w cele szczegółowe Strategii Rozwoju miasta Mielca na lata 2021–2026 z prognozą do roku 2030. Można więc uznać, że obie strategie są ze sobą spójne i dopełniają się wzajemnie w problematycznych obszarach.

Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2016–2022

Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2016–2022 została stworzona aby zapewnić mieszkańcom system wsparcia i rozwoju przeciwdziałający wykluczeniu społecznemu mieszkańców poprzez realizację ośmiu celów strategicznych:

Cel I. Wsparcie Rodziny oraz rozwój systemu opieki nad rodziną i dzieckiem

Cel II. Przeciwdziałanie Patologiom i zjawisku wykluczenia społecznego

Cel III. Ograniczanie skutków niepełnosprawności

Cel IV. Edukacja

Cel V. Ochrona Zdrowia

Cel VI. Rozwój aktywności społecznej

Cel VII. Rozwój infrastruktury społecznej

Cel VIII. Perspektywy młodzieży

W poniższej tabeli przeprowadzono analizę spójności Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2016-2022 ze Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Mielca na lata 2022–2028.

Tabela 39. Ocena spójności Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Mielca na lata 2022–2028 z Powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych na lata 2016-2022

Cele Strategiczne Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2016-2022	Cele strategiczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Mielca na lata 2022–2028
Cel strategiczny I. Wsparcie Rodziny oraz rozwój systemu opieki nad rodziną i dzieckiem	Cele strategiczny I Rozwinięty i sprawny system wsparcia rodziny i opieki nad dzieckiem w mieście
Cel strategiczny II. Przeciwdziałanie Patologiom i zjawisku wykluczenia społecznego	Cel strategiczny II: Ograniczone zjawisko wykluczenia społecznego w mieście
	Cel strategiczny IV: Poprawa warunków życia seniorów w mieście oraz umożliwienie im aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i integracji
Cel strategiczny III. Ograniczanie skutków niepełnosprawności	Cel strategiczny II: Ograniczone zjawisko wykluczenia społecznego w mieście
Cel strategiczny IV. Edukacja	Cele strategiczny I Rozwinięty i sprawny system wsparcia rodziny i opieki nad dzieckiem w mieście
Cel strategiczny VI. Rozwój aktywności społecznej	Cel strategiczny III: Zwiększona rola organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich w rozwiązywaniu problemów społecznych
Cel strategiczny VII. Rozwój infrastruktury społecznej	Cel strategiczny IV: Poprawa warunków życia seniorów w mieście oraz umożliwienie im aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i integracji
Cel strategiczny VIII. Perspektywy młodzieży	Cel strategiczny V: Zwiększony udział młodzieży w życiu lokalnej społeczności

Źródło: opracowanie własne

Wszystkie cele strategiczne zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Mielca na lata 2022–2028 znalazły swoje odniesienie w celach strategicznych Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2016-2022 można więc uznać, że dokumenty są ze sobą spójne i wzajemnie się uzupełniają.

10. Sposób monitorowania i ewaluacji strategii

Przedmiotem monitoringu jest interwencja publiczna wynikająca ze strategii i jej efekty. Celem przeprowadzania monitoringu jest pozyskanie danych odnośnie poziomu realizacji celów strategii oraz dokonywanie niezbędnych korekt w procesie wdrażania interwencji. W przypadku ewaluacji celem jest formułowanie wniosków i rekomendacji mogących posłużyć udoskonalaniu zarówno obecnych, jak i przyszłych działań i interwencji. Ewaluacja dostarcza informacji potrzebnych do rozwiązywania problemów, które nie mogą zostać zdiagnozowane jedynie w oparciu o monitoring⁵³.

Dla sprawnego prowadzenia procesu monitoringu przygotowano zostały wskaźniki realizacji celów operacyjnych. Wskaźnikom tym przypisano podmioty odpowiedzialne za realizację wskaźników. W dalszej części dokumentu prezentowane są tabelarycznie obszary strategii z przypisanymi celami strategicznymi i operacyjnymi wraz ze wskaźnikami i ich wartościami bazowymi i docelowymi.

Obszar RODZINA

Cel Operacyjny:	Kierunki działań	Działania, programy, projekty	Podmiot odpowiadający	Wskaźnik	Wartości bazowe wskaźników	Wartości docelowe wskaźników
1.1. Ograniczenie dysfunkcji w rodzinach	1.1.1. Wsparcie dzieci w placówkach wsparcia dziennego	1.1.1.1. Zapewnienie dzieciom miejsc w PWD	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba dzieci zapisanych do PWD	250	250
				przeciętna liczba dzieci uczęszczających do PWD	190	190
	1.1.2 Wspieranie działalności placówek wsparcia dziennego	1.1.2.1. Zapewnienie ciągłości funkcjonowania istniejących PWD	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba PWD z podziałem na formy	14 PWD w tym: Specjalistyczno-opiekuńcza	14 PWD w tym: Specjalistyczno-opiekuńcza

⁵³ Bienias S., Strzęboszewski P., Opałka E. (2012) Ewaluacja. Poradnik dla pracowników administracji publicznej, MRR, Warszawa.

					- 1, opiekuńcza - 5, pracy podwórkow ej - 8	- 1, opiekuńcza - 5, pracy podwórkow ej - 8
				liczba miejsc w PWD	295	295
	1.1.3 Prowadzenie tematycznych kampanii edukacyjno-profilaktycznych	1.1.3.1. Udział rodzin w tematycznych kampaniach edukacyjno – profilaktycznych	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba kampanii	3	3
	1.1.4. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie wypełniającej funkcje opiekuńczo - wychowawcze	1.1.4.1. Podejmowanie działań interwencyjno – pomocowych w rodzinach zagrożonych przemocą	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba rodzin wypełniających funkcje opiekuńczo – wychowawcze , objętych procedurą Niebieskiej Karty	87	95
	1.1.5. Podnoszenie kompetencji pedagogicznych, społecznych i zawodowych nauczycieli	1.1.5.1 Organizowanie szkoleń podnoszących kompetencje pedagogiczne, społeczne i zawodowe nauczycieli	Dyrektorzy szkół	liczba zaświadczeń wydanych nauczycielom	100	150
	1.1.6. Wspieranie dzieci przez	1.1.6.1 Organizowanie spotkań dzieci z	Szkoły Podstawowe	liczba uczniów korzystających	1000	2000

	psychologa i pedagoga w szkołach	psychologami i pedagogami w szkołach		ze wsparcia pedagoga w szkołach		
				liczba uczniów korzystających ze wsparcia psychologa w szkołach	300	500
	1.1.7. Wsparcie psychologiczno-terapeutyczne uczestników placówki Środowiskowego Domu Samopomocy	1.1.7.1. Organizowanie spotkań i konsultacji z psychologami i terapeutami.	Środowiskowy Dom Samopomocy	liczba osób korzystających ze wsparcia psychologa	43	52
liczba osób korzystających ze wsparcia terapeuty				43	52	
	1.1.8. Budowanie i wzmacnianie wsparcia dla rodzin doświadczających trudności	1.1.8.1 Analiza sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin objętych wsparciem MOPS	91	100
liczba dzieci z rodzin objętych wsparciem MOPS				129	140	
liczba rodzin objętych asystą rodzinną				44	55	

				liczba dzieci z rodzin objętych asystą rodzinną	74	90
				liczba rodzin objętych przez MOPS działaniami w związku z realizacją „NK (dotyczy rodzin z dziećmi)	84	90
		1.1.8.2. Monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinach przeżywających trudności lub zagrożonych kryzysem	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin, których sytuacja jest monitorowana	91	100
				liczba dzieci z rodzin, których sytuacja jest monitorowana	129	140
		1.1.8.3. Propagowanie roli asystenta rodziny w celu udzielenia wsparcia rodzinom	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin przeżywających trudności, którym przekazano informacje o możliwości skorzystania ze	91	100

				wsparcia asystenta rodziny		
				liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	44	55
				liczba zatrudnionych asystentów rodziny	3	4
		1.1.8.4. Wzmacnianie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin korzystających z zajęć profilaktyczno – edukacyjnych	91	100
				liczba osób korzystających z zajęć profilaktyczno – edukacyjnych	182	200
				liczba przeprowadzonych zajęć profilaktyczno -edukacyjnych	7	10

		1.1.8.5. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin korzystających z poradnictwa	91	100
				liczba udzielonych konsultacji specjalistycznych	310	340
		1.1.8.6. Prowadzenie pracy socjalnej z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo – wychowawcze	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin objętych pracą socjalną	91	100
				liczba rodzin z problemem przemocy objętych pracą socjalną	84	90
				liczba rodzin z problemem uzależnienia objętych pracą socjalną	50	55
		1.1.8.7. Zapewnienie pomocy finansowej i niefinansowej rodzinom w trudnej sytuacji	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin objętych pomocą społeczną	1098	1200
				liczba rodzin korzystających z posiłku	216	250

				liczba dzieci korzystających z posiłku	91	120	
				liczba rodzin niepełnych objętych pomocą	144	170	
				liczba rodzin wielodzietnych objętych pomocą	56	60	
		1.1.8.8. Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	1	3	
					liczba rodzin objętych pracą socjalną	1	3
					liczba rodzin korzystających ze specjalistycznego poradnictwa	1	3
					liczba rodzin korzystających ze skoordynowanych działań w	1	3

				zakresie kompleksowego wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin		
				liczba rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia	6	12
		1.1.8.9. Współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba podejmowanych kontaktów z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej	13	30
		1.1.8.10. Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba dzieci w pieczy zastępczej, którym gmina dopłaca do pobytu	37	50
	1.1.9. Wspieranie rodzin realizacją programów z zakresu wsparcia społecznego	1.1.9.1. Objęcie rodzin wielodzietnych programami pomocowymi.	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba wydanych Mieleckich Kart Rodziny 3+	290	320

				liczba wydanych Ogólnopolskich Kart Dużej Rodziny	590	630
1.1.10.Organizowanie kampanii na rzecz rodziny	1.1.10.1. Cykliczny udział w kampanii na rzecz rodziny	Szkoty	liczba szkół realizujących kampanię	5	10	
			liczba zrealizowanych kampanii	5	10	
1.1.11. Podejmowanie działań interwencyjnych i pomocowych, których celem jest uniemożliwienie krzywdzenia dziecka lub innych członków rodziny	1.1.11.1. Realizacja działań w ramach procedury „NK	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin objętych działaniami interwencyjnymi i pomocowymi,	84	90	
			liczba dzieci, objętych działaniami interwencyjnymi	227	300	
			liczba wniosków do sądu rejonowego o wszczęcie postępowania opiekuńczego z urzędu	61	80	

				liczba zawiadomień przesłanych do Prokuratury/ Policji	104	130
		1.1.11.2. Prowadzenie pracy socjalnej /monitoringu w rodzinach zagrożonych wystąpieniem przemocy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin objętych pracą socjalną / monitoringiem	84	90
1.1.12. Zapewnienie wsparcia finansowego i niefinansowego rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji bytowej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej i ustawie o świadczeniach rodzinnych	1.1.12.1. Udzielenie świadczeń rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin objętych świadczeniami zgodnie z ustawą o pomocy społecznej	1098	1200	
			liczba rodzin objęta świadczeniami zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych	3109	3200	

1.2. Podniesienie kompetencji rodzicielskich umożliwiające przewyższanie trudności wychowawczych w rodzinie	1.2.1. Wsparcie rodziców w nabywaniu kompetencji rodzicielskich	1.2.1.1. Organizowanie dla rodziców spotkań i warsztatów wspomagających ich kompetencje rodzicielskie	Szkoły Podstawowe	liczba warsztatów z zakresu wspierania rodzin w nabywaniu kompetencji rodzicielskich	1	10
		1.2.1.2. Zapewnienie pomocy w rozwoju kompetencji rodziców w ramach działań prowadzonych w placówkach wsparcia dziennego	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba rodzin objętych pomocą z zakresu rozwoju kompetencji rodzicielskich	100	100
		1.2.1.3. Udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego rodzicom uczniów w szkołach	Szkoły	liczba konsultacji psychologicznych udzielonych rodzicom	100	200
				liczba konsultacji pedagogicznych udzielonych rodzicom	500	700

1.3. Zwiększenie dostępności do żłobków i przedszkoli w mieście	1.3.1. Zapewnianie dostępności do żłobków i przedszkoli publicznych	1.3.1.1. Poszerzenie oferty infrastruktury żłobkowej dostosowanej do zapotrzebowania	Zespół Żłobków Miejskich w Mielcu	liczba miejsc w żłobkach	W latach 2022 – 2023 wartość 430 W latach 2024 – 2028 wartość 430	W latach 2022 – 2023 wartość 430 W latach 2024 – 2028 wartość 530
		1.3.1.2. Poszerzenie infrastruktury przedszkolnej poprzez lokalizację przedszkola publicznego na nowo budowanych osiedlach w budynkach mieszkalnych	Biuro ds. Przedszkoli	liczba nowych miejsc w przedszkolach	W latach 2022 – 2023 wartość 1764 W latach 2024 – 2028 wartość 1764	W latach 2022 – 2023 wartość 1764 W latach 2024 – 2028 wartość 1864
1.4. Poprawa warunków mieszkaniowych dla rodzin będących w trudnej sytuacji lokalowej i ekonomiczno-bytowej	1.4.1. Wspieranie rodzin w zakresie dostępu do lokali komunalnych i socjalnych oraz bieżącego utrzymania lokali mieszkalnych.	1.4.1.1. Zabezpieczenie mieszkań komunalnych i socjalnych dla potrzebujących rodzin	Wydział Gospodarki Lokalowej	liczba lokali mieszkalnych na koniec danego roku	912	720
		1.4.1.2. Udzielenie pomocy rodzinom wymagającym wsparcia w bieżącym utrzymaniu lokali mieszkalnych poprzez	Wydział Gospodarki Lokalowej	liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy,	521	509

		przyznawanie dodatków mieszkaniowych i energetycznych		liczba rodzin, którym przyznano dodatek energetyczny.	285	325
--	--	---	--	---	-----	-----

Źródło: opracowanie własne

Obszar :WYKLUCZENIE I PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU

Cel Operacyjny:	Kierunki działań	Działania, programy, projekty	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźnik	Wartości bazowe wskaźników	Wartości docelowe wskaźników
2.1.Przeciwdziałanie wykluczeniu osób ze szczególnymi potrzebami oraz nadużywających szkodliwych dla zdrowia substancji psychoaktywnych,	2.1.1 Zwiększanie poziomu wiedzy w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zwiększenie zakresu i form wsparcia dla grup narażonych na ryzyko wykluczenia społecznego	2.1.1.1.Realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych w zakresie problematyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Szkoty, Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba szkół realizujących programy rekomendowane	10	12
				liczba zrealizowanych programów profilaktycznych	60	65
		2.1.1.2.Promowanie zdrowego stylu życia wolnego od nałogów	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba akcji profilaktycznych	15	20

zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie		2.1.1.3. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mielcu	liczba spraw dotyczących problematyki nadużywania alkoholu, którymi zajmowała się GKRPA w Mielcu,	114	114
				liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe,	41	41
				liczba osób z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w Mielcu,	284	284
				liczba rodzin z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w Mielcu.	96	96
		2.1.1.4. Działalność Zespołu	Wydział Spraw Społecznych i	liczba posiedzeń ZI	225	225

		Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba osób podejrzewanych o doświadczanie przemocy w rodzinie	501	501
				Liczba osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie.	229	229
		2.1.1.5. Rozpowszechnianie informacji na temat możliwych form wsparcia mieszkańców w przypadku problemu uzależnienia i przemocy w rodzinie	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu,	liczba podejmowanych działań informacyjnych	5	6
			Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej W Mielcu	liczba osób, którym przekazano informacje	445	450
		2.1.1.6. Współpraca miasta z instytucjami i innymi podmiotami w zakresie przeciwdziałania negatywnym skutkom uzależnień i przemocy w rodzinie	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba instytucji	39	39
				liczba innych podmiotów	14	14
		2.1.1.7. Udział w tematycznych	Szkoły, Wydział Spraw	liczba kampanii	5	5

		kampaniach edukacyjnych w tym o charakterze profilaktycznym	Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba szkół biorących udział w kampanii,	10	10
				liczba innych niż szkoły podmiotów uczestniczących w kampaniach	1	3
	2.1.2. Zwiększanie dostępności miejsc publicznych i przestrzeni dla osób z niepełnosprawnościami	2.1.2.1. Likwidacja barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i instytucjonalnej	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba inwestycji zwiększających dostępność,	4	6
				liczba instytucji administracyjnych, w których zlikwidowano bariery architektoniczne	2	5
		2.1.2.2 Likwidacja barier komunikacyjnych	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba osób niesłyszących korzystających z pomocy społecznej wg formy pomocy	28	33
				liczba udzielonych porad ze względu na ich rodzaj.	480	520

	2.1.3. Wspieranie psychologiczne rodziców bądź opiekunów uczestników placówki	2.1.3.1. Udzielanie pomocy psychologicznej rodzicom bądź opiekunom uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy i Warsztatów Terapii Zajęciowej	Środowiskowy Dom Samopomocy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Warsztat Terapii Zajęciowej	liczba osób korzystających ze wsparcia psychologa	108	160
2.2. Wzmocnienie więzi międzypokoleniowych i wymiana wiedzy	2.2.1 Rozwijanie programów i projektów oraz podejmowanie działań na rzecz wzmacniania więzi międzypokoleniowych	2.2.1.1. Aktywizacja młodzieży w zakresie intermentoringu cyfrowego dla osób starszych	Mielecka Rada Seniorów	liczba spotkań z zakresu intermentoringu	0	1
		2.2.1.2. Wzmocnienie rodzinnych więzi międzypokoleniowych	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba działań	2	5
		2.2.1.3. Zacieśnienie współpracy między szkołami a radą seniorów w zakresie wspólnych inicjatyw na rzecz integracji międzypokoleniowej	Szkoły, Mielecka Rada Seniorów	liczba inicjatyw na rzecz integracji międzypokoleniowej	3 – szkoły 0 – MRS	6 – szkoły 1 – MRS
2.3. Zwiększony poziom	2.3.1. Wzmacnianie integracji społecznej osób wykluczonych	2.3.1.1. Prowadzenie lokalnej kampanii społecznej na rzecz		liczba kampanii na rzecz zwiększenia	3	7

akceptacji społecznej i gotowości do współpracy z grupami wykluczonymi lub narażonymi na wykluczenie społeczne		zwiększenia poziomu akceptacji osób wykluczonych	Środowiskowy Dom Samopomocy	poziomu akceptacji			
				liczba działań promujących akceptację społeczną	12	30	
		2.3.1.2. Prowadzenie klas integracyjnych w szkołach	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba klas integracyjnych	23	24	
	2.3.2. Wspieranie systemowe osób wykluczonych	2.3.2.1. Wprowadzanie nowych form świadczenia usług społecznych		Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia	liczba nowych form świadczenia usług społecznych	2	3
				Organizacje pozarządowe	liczba Programów	2	2
				Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba uczestników	75	75
		2.3.2.2. Wydawanie skierowań osobom spełniającym kryteria, do udziału w Programie Żywnościowym Unii Europejskiej FEAD	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin, które otrzymały skierowanie do Programu	398	430	

2.4. Zwiększenie poziomu aktywizacji zawodowej i społecznej grup wykluczonych lub narażonych na wykluczenie społeczne	2.4.1.Rozwijanie sieci wsparcia i aktywizacji zawodowej osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem	2.4.1.1.Wspieranie aktywności osób z niepełnosprawnością programem z zakresu wsparcia społecznego	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba wydanych Mieleckich Kart „Aktywny N+”	16	35
	2.4.2.Wzmacnianie współpracy instytucjonalnej na rzecz zawodowej osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem	2.4.2.1.Wsparcie organizacji pozarządowych w tworzeniu ZAZ	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu, Wydział Gospodarki Lokalowej	liczba inicjatyw NGO w zakresie utworzenia ZAZ	0	1
				liczba utworzonych ZAZ przez NGO	0	1
	2.4.3.Reintegracja społeczno – zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych społecznie	2.4.3.1. Prowadzenie działań w obszarze aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	ogółem liczba osób bezrobotnych, z którymi zawarto kontrakt socjalny	48	50
				liczba kontraktów socjalnych z uczestnikami KIS	16	20
				liczba osób motywowanych do podjęcia zatrudnienia	361	370

2.5. Poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych, długotrwale i ciężko chorych	2.5.1. Zapewnienie pomocy finansowej i niefinansowej osobom z niepełnosprawnościami, długotrwale i ciężko chorym	2.5.1.1. Udzielanie pomocy finansowej i niefinansowej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin, którym udzielono pomocy finansowej w oparciu o ustawę o pomocy społecznej	257	270
				liczba rodzin, którym udzielono pomocy niefinansowej w oparciu o ustawę o pomocy społecznej	331	350
				liczba osób, którym udzielono pomocy finansowej w oparciu o ustawę o świadczeniach rodzinnych	213	230
	2.5.1.2. Organizowanie usług opiekuńczych i	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób objętych usługami	104	120	

		specjalistycznych usług opiekuńczych		opiekuńczymi i specjalistycznym i usługami opiekuńczymi		
	2.5.2. Zapewnienie wsparcia osobom z niepełnosprawnościami, długotrwale i ciężko chorym, w formie opieki poza miejscem zamieszkania	2.5.2.1. Kierowanie do ośrodka wsparcia (DDP, ŚDS, schronisko)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób skierowanych do ośrodków wsparcia	145	150
		2.5.2.2. Kierowanie do domu pomocy społecznej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób skierowanych do domów pomocy społecznej,	41	50
				liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej	134	150
				liczba osób, którym gmina dopłaca do pobytu w domu pomocy społecznej	85	90
	2.5.3. Zapewnienie wsparcia finansowego opiekunom osób z niepełnosprawnościami, zgodnie z ustawą o	2.5.3.1. Udzielanie wsparcia finansowego opiekunom osób z niepełnosprawnościami, zgodnie z ustawą o	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób objętych wsparciem	381	390

	świadczeniach rodzinnych	świadczeniach rodzinnych				
2.6.Zwiększanie świadomości społecznej w zakresie praw osób z niepełnosprawnościami oraz grup zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją	2.6.1.Prowadzenie działań informacyjnych podnoszących świadomość mieszkańców w zakresie praw osób z niepełnosprawnościami oraz grup zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją	2.6.1.1.Udzielanie informacji osobom z niepełnosprawnościami oraz osobom zagrożonym wykluczeniem i marginalizacją o możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób którym przekazano informacje	181	200
		2.6.1.2. Udostępnianie mieszkańcom gminy informacji w zakresie działalności instytucji na rzecz osób z niepełnosprawnościami oraz grup zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją ,na stronach internetowych		liczba zamieszczonych informacji na stronie internetowej	6	10
	2.7.1. Realizacja działań wspierających	2.7.1.1. Zapewnienie miejsca w schronisku/noclegown	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób skierowanych do schroniska	19	29

2.7. Poprawa sytuacji osób bezdomnych	na rzecz osób bezdomnych	i/ogrzewalni dla osób bezdomnych		liczba osób przebywających w noclegowni	45	50
				liczb osób przebywających w ogrzewalni	25	30
		2.7.1.2.Prowadzenie pracy socjalnej na rzecz wychodzenia z bezdomności	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób objętych pracą socjalną na rzecz wychodzenia z bezdomności	45	50
		2.7.1.3.Prowadzenie akcji informacyjnych na rzecz przeciwdziałania bezdomności	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba akcji informacyjnych na rzecz przeciwdziałania bezdomności	2	2
2.8. Wzmacniania samodzielności życiowej osób będących w trudnej sytuacji	2.8.1.Wspieranie osób będących w trudnej sytuacji poprzez kierowanie do pobytu w mieszkaniu chronionym	2.8.1.1.Skierowanie osoby będącej w trudnej sytuacji do pobytu w mieszkaniu chronionym	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób skierowanych do mieszkań chronionych	23	25
				liczba osób objętych działaniami w ramach planu usamodzielnienia	23	25

2.9. Wzmacnianie samodzielności życiowej osób opuszczających zakłady karne	2.9.1. Wsparcie opuszczających zakłady karne	2.9.1.1. Udzielenie wsparcia w formie finansowej i niefinansowej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób, którym udzielono pomocy finansowej i niefinansowej	6	10
--	--	--	-----------------------------------	---	---	----

Źródło: opracowanie własne

Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY

Cel Operacyjny:	Kierunki działań	Działania, programy, projekty	Podmiot realizujący	Wskaźnik	Wartości bazowe wskaźników	Wartości docelowe wskaźników
3.1. Wzmacnianie aktywności społeczeństwa obywatelskiego	3.1.1 Wspieranie działalności i kooperacji organizacji pozarządowych	3.1.1.1 Organizowanie szkoleń dla organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art.3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba przeprowadzonych szkoleń	1	1
				liczba uczestników szkoleń	25	30
		3.1.1.2. Integrowanie środowiska pozarządowego	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba spotkań	1	1
				liczba uczestników.	80	100

		3.1.2.1. Działalność Mieleckiej Rady Działalności Pożytku Publicznego	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba posiedzeń MRDPP	6	6
				liczba opinii	7	8
		3.1.4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu oraz Biuro Promocji i Sportu Urzędu Miejskiego	liczba umów zawartych w trybie otwartych konkursów ofert	53	53
				liczba umów zawartych w trybie tzw. „małych grantów”	9	10
3.2. Wzmacnianie kompetencji kadry podejmującej działania w obszarze rozwiązywania problemów społecznych	3.2.1. Działanie na rzecz podnoszenia kompetencji wszystkich środowisk działających w obszarze rozwiązywania problemów społecznych	3.2.1.1 Organizowanie szkoleń dla specjalistów działających w obszarze profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba zorganizowanych szkoleń	3	3
		3.2.1.3. Podnoszenie kompetencji pedagogicznych, społecznych i	Dyrektorzy szkół	liczba przeprowadzonych szkoleń dla pracowników	30	50

		zawodowych kadry oświatowej		liczba pracowników, którzy skorzystali ze szkoleń	500	550
3.3. Większa aktywność społeczna i rozwijanie postaw prospołecznych mieszkańców	3.3.1. Wzmacnianie aktywności i świadomości społecznej w zakresie wolontariatu	3.3.1.1. Organizowanie działań informacyjno--edukacyjnych na rzecz promowania wolontariatu	Szkoły Podstawowe,	liczba przedsięwzięć, w których wzięli udział wolontariusze w szkołach	10	20

Źródło: opracowanie własne

Obszar: SENIORZY

Cel Operacyjny:	Kierunki działań	Działania, programy, projekty	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźnik	Wartości bazowe wskaźników	Wartości docelowe wskaźników
4.1 Rozwinięta oferta spędzania czasu wolnego dla seniorów	4.1.1 Wzmacnianie oferty usług dostępnych dla seniorów w mieście i włączanie ich w procesy pobudzające aktywność obywatelską i społeczną	4.1.1.1 Powołanie nowych osiedlowych klubów seniora	Mielecka Rada Seniorów	liczba nowopowstałych klubów seniora	1	2
		4.1.1.3. Angażowanie seniorów w rozwój polityki senioralnej oraz społeczeństwa obywatelskiego w mieście	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba przedsięwzięć na rzecz środowiska senioralnego	2	4
				liczba spotkań Mieleckiej Rady Seniorów	8	10

		4.1.1.4. Wspieranie aktywności osób w wieku 60+ oraz stwarzanie do tego niezbędnych warunków poprzez kontynuowanie programów z zakresu wsparcia społecznego	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba wydanych Mieleckich Kart Seniora „Aktywny Senior 60+”	160	180
				liczba wydanych Ogólnopolskich Kart Seniora	-	100
4.2. Rozwinięta oferta instytucjonalna usług opiekuńczych i zdrowotnych dla seniorów	4.2.1. Zapewnienie oferty opiekuńczo-zdrowotnej dla seniorów	4.2.1.1. Prowadzenie ośrodków wsparcia dla seniorów	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba domów dziennego pobytu,	2	2
				liczba osób przebywających w domach dziennego pobytu	78	70
	4.2.2. Organizacja usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla seniorów	4.2.2.1. wydawanie decyzji administracyjnych przyznających usługi opiekuńcze seniorom	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	38	40
				4.2.3. Zapewnienie pobytu w domu pomocy społecznej seniorowi wymagającemu	4.2.3.1. Kierowanie do domu pomocy społecznej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

	całodobowej opieki i pielęgnacji					
	4.2.4. Wsparcie emocjonalne i społeczne osób w podeszłym wieku	4.2.4.1. Realizacja pracy socjalnej z seniorem	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób objętych pracą socjalną	302	310
		4.2.4.2. Udzielanie specjalistycznego poradnictwa seniorom	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób objętych poradnictwem	316	320
		4.2.4.3. Organizowanie szczepień przeciwko pneumokokom dla osób 65+	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczbę osób w wieku 65+, uczestniczących w programie	200	200
				liczbę osób które wzięły udział w działaniach edukacyjnych na podstawie list obecności, testu wiedzy	200	200
		4.2.4.4. Kierowanie seniorów do ośrodków wsparcia dziennego	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczbę osób skierowanych do ośrodków wsparcia dziennego	56	70
				liczba osób przebywających w ośrodków wsparcia dziennego	75	70

4.3.Lepsza sytuacja życiowa seniorów	4.3.1.Zapewnienie pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej	4.3.1.1. Udzielanie pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba osób objętych pomocą finansową	62	70
				liczba osób objętych pomocą w formie posiłku	28	35

Źródło: opracowanie własne

Obszar: MŁODZIEŻ

Cel Operacyjny:	Kierunki działań	Działania, programy, projekty	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźnik	Wartości bazowe wskaźników	Wartości docelowe wskaźników
5.1. Poprawa funkcjonowania społecznego młodzieży	5.1.1 Wspieranie funkcjonowania młodzieży w jej otoczeniu społecznym	5.1.1.1 Współpraca szkół z podmiotami w zakresie pierwszych doświadczeń zawodowych	Szoły	liczba szkół	5	10
				liczba podjętych działań	5	20
		5.1.1.2. Pomoc materialna dla uczniów	Wydział Gospodarki Lokalowej	liczba uczniów objętych wsparciem na koniec danego roku	26	44
5.2. Poprawa kondycji psychofizycznej młodzieży	5.2.1. Zapewnianie i wspieranie dostępności usług psychologicznych i	5.2.1.1. Dostęp do pomocy psychologicznej	Szoły, Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu	liczba uczniów objętych pomocą psychologiczną w szkołach		

	psychiatrycznych dla młodzieży		Miejskiego w Mielcu	liczba wychowanków objętych pomocą psychologiczną w placówkach wsparcia dziennego	70	70
		5.2.1.2. Lobbowanie przez miasto w starostwie na rzecz zwiększenia dostępności do usług psychiatrycznych dla uczniów w mieście	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba podjętych inicjatyw na rzecz zwiększenia dostępności do usług psychiatrycznych dla uczniów	0	1
	5.2.2. Wspieranie działań diagnostycznych i profilaktycznych w zakresie poprawy kondycji psychofizycznej młodzieży	5.2.2.1. Prowadzenie monitoringu potrzeb młodzieży przez społecznego doradcę prezydenta do spraw młodzieży	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego w Mielcu, społeczny doradca ds. młodzieży	liczba podjętych inicjatyw na rzecz młodzieży	1	5
				liczba spotkań	1	4
		5.2.2.2. Podejmowanie działań profilaktycznych z zakresu zdrowego żywienia, funkcjonowania społecznego, relacji, radzenia sobie z emocjami	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Mielcu	liczba szkół biorących udział w Programie	0	10
				liczba dzieci i młodzieży u których zwiększyła się wiedza z zakresu	0	10

				profilaktyki nadwagi i otyłości		
				liczba rodziców, u których zwiększyła się wiedza z zakresu profilaktyki nadwagi i otyłości	0	50

Źródło: opracowanie własne

Działania monitoringowe w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będą polegały na prowadzeniu w sposób ciągły obserwacji procesu jej realizacji, w tym rezultatów, jakie ona przynosi. Sprawnie funkcjonujący system monitoringu będzie podstawowym warunkiem pozyskania rzetelnych danych umożliwiających dokonanie oceny Strategii, w której cele strategiczne będą osiągane poprzez cele operacyjne z przypisanymi do nich kierunkami działań i działaniami.

W celu podsumowania w ujęciu rocznym będą opracowywane raporty okresowe, które będą obejmowały wszystkie cele operacyjne, kierunki działań, działania oraz wskaźniki monitorowania. Raporty wykorzystywane będą do bieżącego zarządzania SRPS przez Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Do sprawnego monitorowania realizacji strategii zostanie wykorzystany poniższy formularz sprawozdania monitoringowego, używany już w Mieście przy monitorowaniu Strategii Rozwoju Miasta.

Na formularzu tym podmiot odpowiedzialny za realizację działania zestawia dane dotyczące tego działania do sprawozdania. Analiza sprawozdań z poszczególnych działań umożliwi sporządzenie raportu.

Tabela 40 Wzór rocznego sprawozdania monitoringowego z realizacji działania służącego osiągnięciu celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Roczne sprawozdanie monitoringowe z realizacji działania służącego osiągnięciu celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych		
Rok, za jaki sporządzane jest sprawozdanie		
Numer i nazwa realizowanego działania		
Podmiot odpowiedzialny		
Stopień realizacji działania	☐ zrealizowane ☐ w trakcie realizacji ☐ planuje się realizację działania w roku	
Opis prac wykonanych w ramach realizacji działania w b.r. (wypełnić tylko, jeśli działanie w trakcie realizacji)		
Opis napotkanych trudności w prawidłowej realizacji działania		
Osiągnięte w b.r. wskaźniki monitoringowe		
Nazwa wskaźnika	Wskaźnik docelowy plan	Wskaźnik docelowy wykonanie
Wskaźnik 1....		
Wskaźnik n....		
Źródła finansowania poszczególnych działań:		
Uwagi:		
Podmiot odpowiedzialny za przygotowanie sprawozdania		
Osoba sporządzająca sprawozdanie		
Data sporządzenia sprawozdania		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentu: Strategia rozwoju miasta Mielca na lata 2021-2026 z prognozą do roku 2030 (str. 81)

W sytuacji wystąpienia ważnych, niedających się przewidzieć okoliczności zewnętrznych o charakterze politycznym, ekonomicznym, społecznym, technologiczno-technicznym, ekologicznym (środowiskowym), regulacyjnym (prawnym) lub okoliczności wewnętrznych, może być opracowany raport doraźny na podstawie jednorazowej decyzji jednostek nadzorujących. Przeglądy doraźne swoim zakresem mogą objąć wszystkie obszary ujęte w SRPS (przeгляд pełny) albo mogą mieć charakter przeglądu selektywnego, który będzie obejmował wybrany jeden lub kilka obszarów realizowanej Strategii. W sytuacji konieczności opracowania raportu doraźnego zastosowany zostanie wzór

Tabela 41 Wzór okresowego doraźnego sprawozdania monitoringowego z realizacji działania służącego osiągnięciu celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Okresowe, doraźne sprawozdanie monitoringowe z realizacji działania służącego osiągnięciu celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych		
Okres, za jaki sporządzane jest sprawozdanie		
Numer i nazwa realizowanego działania		
Podmiot odpowiedzialny		
Stopień realizacji działania		☐ zrealizowane ☐ w trakcie realizacji ☐ planuje się realizację działania w roku
Opis prac wykonanych w ramach realizacji działania w monitorowanym okresie (wypełniać tylko, jeśli działanie w trakcie realizacji)		
Opis napotkanych trudności w prawidłowej realizacji działania		
Osiągnięte w badanym okresie wskaźniki monitoringowe		
Nazwa wskaźnika	Wskaźnik docelowy plan	Wskaźnik docelowy wykonanie
Wskaźnik 1....		
Wskaźnik n....		
Źródła finansowania poszczególnych działań:		
Planowane w ramach dalszych etapów prace konieczne do zrealizowania działania i niezbędne do ich realizacji zasoby:		
Harmonogram prac planowanych na kolejne lata:		
Uwagi:		
Podmiot odpowiedzialny za przygotowanie sprawozdania		
Osoba sporządzająca sprawozdanie		
Data sporządzenia sprawozdania		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentu: Strategia rozwoju miasta Mielca na lata 2021-2026 z prognozą do roku 2030 (str 81)

Rezultatem przeglądu doraźnego będzie raport zawierający oprócz części analitycznej wnioski i rekomendacje dotyczące potrzeby i zakresu ewentualnej aktualizacji Strategii.

Jednostką odpowiedzialną za koordynowanie SRPS będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Monitoring i ewaluacja będą leżały w kompetencji Zespołu zadaniowego ds. konsultowania projektu oraz monitorowania realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Mielca na lata 2022 – 2028”.

Przewiduje się trzy formy ewaluacji: mid- term, ex post, on-going. Ewaluacja mid- term zostanie przeprowadzona w połowie okresu realizacji strategii, to znaczy na koniec 2025 roku. Ewaluacja ex post zostanie przeprowadzona na koniec 2028 roku. Natomiast w momencie zaistnienia takiej potrzeby będzie też mogła być przeprowadzona ewaluacja on-going. Decyzja o przeprowadzeniu takiej ewaluacji powinna być podejmowana w zależności od dotychczasowego stopnia wdrażania strategii i towarzyszących temu procesowi okoliczności. Będzie ona najskuteczniejszą formą szybkiej reakcji na dostosowanie podejmowanych działań do oczekiwanych w strategii rezultatów.

11. Zarządzanie realizacją Strategii

1. Założenia ogólne SRPS

W pracach nad opracowaniem Strategii przyjęto następujące kluczowe założenia/zasady:

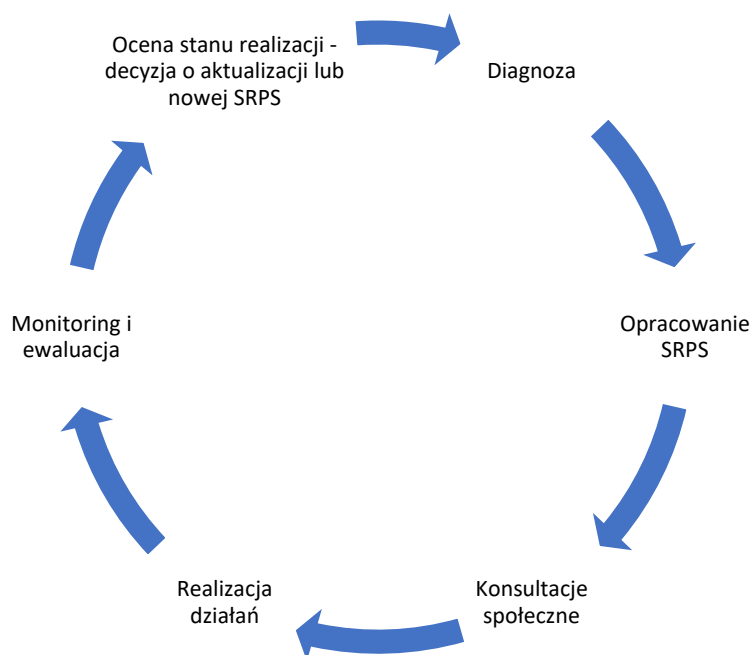
- 1) Zachowanie szansy na realizację potrzeb przyszłych pokoleń.
- 2) Poszanowanie dla ograniczoności zasobów.
- 3) Harmonizowanie wszystkich celów rozwoju - ekologicznych, społecznych i ekonomicznych.
- 4) Długookresowe analizowanie, planowanie i realizacja celów rozwoju.

2. Założenia realizacji strategii

Realizacja każdego dokumentu planistycznego jest zadaniem trudnym i złożonym. Wymaga ono kompleksowej koordynacji działań, współpracy z wydziałami Miasta Mielec jednostkami podległymi oraz innymi podmiotami instytucjonalnymi, organizacjami pozarządowymi oraz osobami prywatnymi. Realizację SRPS koordynuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia, które podlegają bezpośrednio pod Drugiego Zastępcę Prezydenta Miasta Mielca.

Realizacja SRPS będzie odbywała się zgodnie z cyklem prezentowanym w dalszej części dokumentu.

Rysunek 5. Zarządzanie realizacją SRPS

Źródło: opracowanie własne

SRPS powstała z udziałem głównych interesariuszy Miasta. Podstawą systemu zarządzania strategią jest powiązanie dokumentu strategii z pozostałymi dokumentami kierunkowymi (strategie i programy branżowe i sektorowe) Miasta. System zarządzania strategią należy rozpatrywać na trzech poziomach: organizacyjnym, merytorycznym i społecznym.

3. Poziom organizacyjny

Na poziomie organizacyjnym główne zadania strategii będą realizowane przez władze samorządu miast, niesamorządowe instytucje publiczne, sektor prywatny oraz pozarządowy.

Do realizacji strategii niezbędne będzie podejmowanie działań:

- samodzielnych przez Miasto, MOPS i inne jednostki podległe Miastu, oraz inne instytucje publiczne, podmioty sektora prywatnego i organizacje pozarządowe,
- indywidualnych przez nieformalne grupy i środowiska,
- wspólnych z udziałem partnerów z różnych sektorów: publicznego, prywatnego i pozarządowego.

W okresie wdrażania strategii władze Miasta i MOPS będą występowały w różnych rolach, w tym jako:

- bezpośredni samodzielny realizator zadań,
- inicjator działań,
- uczestnik działań podejmowanych wspólnie z innymi partnerami instytucjonalnymi i społecznymi,
- wspierający organizacyjnie, technicznie lub finansowo działania podejmowane przez partnerów instytucjonalnych i społecznych.

4. Poziom merytoryczny

Zarządzanie strategiczne na poziomie merytorycznym będzie prowadzone poprzez monitoring wartości wskaźników przypisanych do celów strategicznych i operacyjnych, które bezpośrednio będą określały

poziom osiągnięcia przyjętych celów. W ramach ewaluacji efekty strategii będą powiązane również z korzyściami społecznymi i gospodarczymi.

Dane do wskaźników realizacji strategii będą pozyskiwane z następujących źródeł:

- dane gromadzone w wydziałach merytorycznych i jednostkach organizacyjnych podległych Miastu w tym MOPS,
- budżet zadaniowy,
- sprawozdawczość budżetowa,
- kontrola zarządcza,
- inne podmioty uczestniczące w realizacji zadań,
- dostępne statystyki publiczne.

5. Poziom społeczny

Na poziomie społecznym należy uwzględnić elementy upowszechniania informacji na temat aktualnego poziomu realizacji strategii. W opracowaniu dokumentu strategii uczestniczyli również przedstawiciele instytucji spoza jednostek Miasta. W związku z tym, liderzy społeczni powinni także uczestniczyć w procedurze ewaluacji strategii oraz w kolejnych aktualizacjach dokumentu. Aby skutecznie przeprowadzić proces upowszechniania i ewaluacji strategii, dokument strategii oraz raporty monitoringu i ewaluacji powinny być udostępnione na stronach internetowych Miasta Mielec. Upowszechnianie strategii oraz rezultatów jej wdrażania będzie odbywało się także m. in. poprzez wykorzystanie mediów lokalnych.

Planowanie i wdrażanie strategii w dialogu z interesariuszami pozwala na skuteczne wpływanie na długookresowe procesy społeczno- gospodarcze. Ponadto prowadzenie dialogu w tym zakresie umożliwi zarządzanie rozwojem Miasta w kolejnych latach ponad występującymi w środowisku lokalnym naturalnymi rozbieżnościami interesów, co będzie ważnym czynnikiem wzmacniającym kapitał społeczny Miasta.

6. Ramy finansowe SRPS

Cele i działania zapisane w SRPS będą skuteczne pod warunkiem zabezpieczenia odpowiednich środków finansowych, adekwatnych do zamierzeń oraz oddelegowania maksymalnych zasobów ludzkich i rzeczowych przez Miasto Mielec oraz inne podmioty instytucjonalne zaangażowane w realizację Strategii.

W związku z tym przewiduje się, że źródłami finansowania działań będą środki własne Miasta, pozyskane środki zewnętrzne krajowe i europejskie oraz inne (np. od organizacji pozarządowych, podmiotów prywatnych, etc.). Istotna będzie realizacja projektów na podstawie montażu finansowego z różnych źródeł. Jednocześnie dla każdego z przedsięwzięć na etapie realizacji będzie konieczne wskazanie prawdopodobieństwa jego realizacji w przypadku niezyskania finansowania zewnętrznego, ze wskazaniem czy będzie ono realizowane w całości, w ograniczonym zakresie, czy nie będzie realizowane w ogóle.

12. Spis tabel i wykresów

Tabela 1. Mocne i słabe strony Mielca oraz szanse i zagrożenia, które mogą wpłynąć na rozwój miasta.	18
Tabela 2. Cele główne, szczegółowe oraz kierunki działań wyznaczone w ramach Strategii Rozwoju Miasta Mielca na lata 2021-2026 z prognozą do roku 2030	22
Tabela 3. Zajęcia grupowe i indywidualne prowadzone na rzecz osób i rodzin przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mielcu w 2020 roku.	26
Tabela 4. Zasoby instytucjonalne systemu polityki społecznej w Mielcu.	30
Tabela 5. Podmioty ekonomii społecznej prowadzące działalność na terenie miasta Mielec.	31
Tabela 6. Organizacje pozarządowe działające w obszarze pomocy społecznej w Mielcu.	32
Tabela 7. Liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.....	38
Tabela 8. Pomoc w zakresie dożywiania realizowana przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.	41
Tabela 9. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń przyznanych decyzją administracyjną przez MOPS w Mielcu ze względu na losowość w latach 2018-2020.....	47
Tabela 10. Liczba świadczeń opiekuńczych przyznanych przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020... ..	49
Tabela 11. Liczba osób niepełnosprawnych na podstawie wydanych orzeczeń Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Mielcu według stanu na 31 grudnia 2020 roku.....	49
Tabela 12. Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy znajdujące się w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Mielcu według stanu na 31 grudnia 2020 roku.	50
Tabela 13. Orzeczenia i opinie wydane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Mielcu w roku szkolnym 2019/2020.....	50
Tabela 14. Placówki edukacyjne dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na terenie miasta Mielec.....	51
Tabela 15. Zadania wykonywane przy realizacji wszystkich programów i projektów w zakresie promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy przez Powiatowy Urząd Pracy w Mielcu w latach 2018-2020.....	61
Tabela 16. Liczba osób objętych poszczególnymi formami wsparcia przez Powiatowy Urząd Pracy w Mielcu w latach 2018-2020.	62
Tabela 17. Liczba świadczeń przyznanych w ramach świadczeń rodzinnych przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.....	64
Tabela 18. Liczba rodzin z dziećmi z uwzględnieniem liczby dzieci w rodzinie objętych pomocą MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.	65
Tabela 19. Placówki wsparcia dziennego na terenie miasta Mielec w latach 2018-2020.....	68
Tabela 20. Wsparcie pieczy zastępczej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.....	69
Tabela 21. Liczba rodzin zastępczych oraz liczba dzieci umieszczonych w tych rodzinach w powiecie mieleckim w latach 2018 – 2020.	69
Tabela 22. Działania podjęte w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 w Gminie Miejskiej Mielec.....	76
Tabela 23. Programy profilaktyczno-edukacyjne oraz warsztaty zrealizowane w mieleckich szkołach w 2020 roku.....	84
Tabela 24. Liczba rodzin i osób objętych działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Mielcu w latach 2018-2020.....	89
Tabela 25. „Jeśli tak, to jaka była to forma przemocy?”; n=121	103
Tabela 26. Możliwe inne formy wsparcia dla osób bezrobotnych; n=36	108
Tabela 27. „Proszę wskazać dla jakiej grupy społecznej jest niewystarczająca i jakiego rodzaju wsparcia brakuje w Mielcu.”; n=70.....	113

Tabela 28. „Proszę wskazać miejsca w Mielcu, w których jest największy problem z przestępczością.”; n=218.....	118
Tabela 29. Prognoza ludności w Mielcu w latach 2021-2030 (.....	126
Tabela 30. Obszary strategii.....	137
Tabela 31. Cel strategiczny, cele operacyjne wraz z podmiotami realizującymi, wskaźnikami i harmonogramem działań w obszarze rodzina	140
Tabela 32. Cel strategiczny, cele operacyjne wraz z podmiotami realizującymi, wskaźnikami i harmonogramem działań w obszarze wykluczenia i przeciwdziałania wykluczeniu.	149
Tabela 33. Cel strategiczny, cele operacyjne wraz z podmiotami realizującymi, wskaźnikami i harmonogramem działań w obszarze kapitał społeczny.....	159
Tabela 34. Cel strategiczny, cele operacyjne wraz z podmiotami realizującymi, wskaźnikami i harmonogramem działań w obszarze seniorzy.....	161
Tabela 35. Cel strategiczny, cele operacyjne wraz z podmiotami realizującymi, wskaźnikami i harmonogramem działań w obszarze młodzież.	165
Tabela 36. Ocena spójności Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Mielca na lata 2022–2028 ze Strategią Rozwoju Województwa Podkarpackie 2030	178
Tabela 37. Ocena spójności Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Mielca na lata 2022–2028 z Wojewódzkim Programem Pomocy Społecznej na lata 2016-2023.	180
Tabela 38. Ocena spójności Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Mielca na lata 2022–2028 ze Strategią rozwoju miasta Mielca na lata 2021-2026 z prognozą do roku 2030 w ramach celów strategicznych i szczegółowych.	181
Tabela 39. Ocena spójności Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Mielca na lata 2022–2028 z Powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych na lata 2016-2022.....	182
Tabela 40. Wzór rocznego sprawozdania monitoringowego z realizacji działania służącego osiągnięciu celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	214
Tabela 41. Wzór okresowego doraźnego sprawozdania monitoringowego z realizacji działania służącego osiągnięciu celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	215
Rysunek 1. Priorytet polityki społecznej Mielca i podstawowe kierunki realizacji polityki.....	135
Rysunek 2. Misja Miasta	136
Rysunek 3. Cele strategiczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Mielca na lata 2022-2028”	138
Rysunek 4. Drzewo celów i działań strategii	139
Rysunek 5. Zarządzanie realizacją SRPS	217
Wykres 1. Liczba ludności w Mielcu w latach 2018-2020.	9
Wykres 2. Ruch naturalny w Mielcu w latach 2018-2020.	9
Wykres 3. Migracje (zameldowania i wymeldowania ogółem) w Mielcu w latach 2018-2020.	10
Wykres 4. Wskaźniki ruchu naturalnego oraz saldo migracji w Mielcu w latach 2018-2020.	11
Wykres 5. Ludność według ekonomicznych grup wieku w Mielcu w latach 2018-2020.	12
Wykres 6. Wskaźniki obciążenia demograficznego w Mielcu w latach 2018-2020.....	13
Wykres 7. Bezrobotni zarejestrowani według płci w Mielcu w latach 2018-2020.	14
Wykres 8. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w Mielcu w latach 2018-2020.	15
Wykres 9. Skala bezrobocia – wybrane wskaźniki – sytuacja w Mielcu w latach 2018-2020.....	16
Wykres 10. Wydatki gminy Mielec w obszarze pomocy społecznej w latach 2018-2020.	35

Wykres 11. Liczba osób i rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia (w tym przyznano świadczenie) w MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.	36
Wykres 12. Liczba osób korzystających z świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przyznanych przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.	37
Wykres 13. Liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.....	39
Wykres 14. Liczba osób, którym przyznano zasiłki okresowe z tytułu bezrobocia, długotrwałej choroby i niepełnosprawności przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.....	40
Wykres 15. Rodziny i osoby otrzymujące żywność z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa skierowane przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.	41
Wykres 16. Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.	42
Wykres 17. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowane przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.	43
Wykres 18. Liczba sprawionych pogrzebów w Mielcu w latach 2018-2020.....	43
Wykres 19. Korzystający z domów pomocy społecznej w Mielcu w latach 2018-2020.	44
Wykres 20. Zapewnienie schronienia osobom bezdomnym w Mielcu w latach 2018-2020.....	45
Wykres 21. Praca socjalna i poradnictwo specjalistyczne w Mielcu w latach 2018-2020.	46
Wykres 22. Rodziny i osoby otrzymujące pomoc społeczną z tytułu niepełnosprawności i długotrwałej choroby przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.....	48
Wykres 23. Rodziny i osoby otrzymujące pomoc społeczną z powodu ubóstwa przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.	59
Wykres 24. Rodziny i osoby otrzymujące pomoc społeczną z powodu bezrobocia przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.	60
Wykres 25. Rodziny i osoby otrzymujące pomoc społeczną z tytułu wsparcia rodzin przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.	66
Wykres 26. Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin korzystających z usług asystentów w Mielcu w latach 2018-2020.	67
Wykres 27. Wskaźniki dotyczące opieki w żłobkach w Mielcu w latach 2018-2020.	71
Wykres 28. Rodziny i osoby otrzymujące pomoc społeczną z powodu uzależnień przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.	74
Wykres 29. Rodziny i osoby otrzymujące pomoc społeczną z powodu przemocy w rodzinie przez MOPS w Mielcu w latach 2018-2020.....	88
Wykres 26. Struktura próby wg grup wieku i płci. N=301	91
Wykres 27. Struktura próby wg wykształcenia badanych. N=301.....	92
Wykres 28. Struktura próby wg grup zawodowych. N=301	92
Wykres 29. Struktura gospodarstw domowych badanych. N=301	93
Wykres 30. „Jak Pan/Pani sądzi, jaki jest stosunek mieszkańców Mielca do osób:”; n=301	94
Wykres 31. „Czy w Pana/Pani opinii miasto Mielec jest przystosowane do potrzeb osób:”; n=301.....	94
Wykres 32. Przystosowanie miasta do potrzeb specyficznych grup a wiek badanych – odpowiedzi twierdzące; n=301	95
Wykres 33. „Czy w swoim najbliższym otoczeniu (rodzina, przyjaciele, sąsiedzi) ma Pan/Pani osoby, które żyją w ubóstwie, nie dojadają?”; n=301	95
Wykres 34. Dostrzeganie w najbliższym otoczeniu ubóstwa a grupy wiekowe – odpowiedzi twierdzące; n=301.....	96
Wykres 35. „Jak Pan/Pani ocenia obecną sytuację finansową Pana/Pani gospodarstwa domowego?”; n=301.....	96
Wykres 36. Samoocena sytuacji finansowej a grupy wiekowe; n=301	97

Wykres 37. „Jakie działania Pana/Pani zdaniem, należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób ubogich?”; n=301.....	97
Wykres 38. Metody walki z ubóstwem a grupy wiekowe; n=301	98
Wykres 39. „Czy zna Pan/Pani osobiście osoby dotknięte problemem przemocy w rodzinie?”; n=301	99
Wykres 40. Styczność z problemem przemocy w rodzinie a grupy wieku i płeć – odpowiedzi twierdzące; n=301	99
Wykres 41. „Czym według Pana/Pani jest przemoc fizyczna?”; n=301.....	100
Wykres 42. Rozpoznawane formy przemocy fizycznej a płeć - odpowiedzi twierdzące; n=301	100
Wykres 43. „Czym według Pana/Pani jest przemoc psychiczna?”; n=301	101
Wykres 44. „Czy zaobserwował(a) Pan/Pani wymienione wyżej formy przemocy w swoim otoczeniu (w rodzinie, wśród przyjaciół/znajomych, sąsiadów)?”; n=301	102
Wykres 45. „Jeśli tak, to wobec kogo?”; n=121	102
Wykres 46. „Czy zdarzyło się Panu/Pani stracić panowanie nad sobą i:”; n=301.....	104
Wykres 47. „Jeśli zdarzyła się Panu/Pani któraś z powyższych sytuacji, to jak często się zdarza?”; n=257	104
Wykres 48. „Czy zdarzyło się Panu/Pani w przeciągu ostatnich 3 lat, że ktoś:”; n=301	105
Wykres 49. „Jeśli zdarzyła się Panu/Pani któraś, bądź któreś z powyższych sytuacji to jak często się ona zdarza, one zdarzają?”; n=191	105
Wykres 50. „Co jest Pana/Pani zdaniem główną barierą w podjęciu pracy w Mielcu?”; n=301	106
Wykres 51. „Jakie według Pana/Pani należałoby podjąć działania na rzecz rozwiązywania problemów osób bezrobotnych w Mielcu?”; n=301	107
Wykres 52. Preferowane działania na rzecz osób bezrobotnych a grupy wiekowe; n=301	107
Wykres 53. „Czy spożywanie alkoholu jest problemem społecznym w Pana/Pani otoczeniu (w rodzinie, wśród przyjaciół/znajomych, sąsiadów)?”; n=301	108
Wykres 54. „Jak duży jest to problem? Proszę ocenić na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza mały problem, a 5 bardzo duży problem.”; n=204.....	109
Wykres 55. „Czy w Pana/Pani najbliższym otoczeniu (rodzina, przyjaciele, sąsiedzi) jest osoba nadużywająca alkoholu?”; n=301	109
Wykres 56. „Czy w Pana/Pani otoczeniu (rodzina, przyjaciele, sąsiedzi) jest osoba, która, używa substancji psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze)?”; n=301	110
Wykres 57. „Czy nadużywanie alkoholu lub substancji psychoaktywnych ma wpływ na relacje tej/tych osób/osoby z otoczeniem?”; n=246	110
Wykres 58. „Proszę powiedzieć, co według Pana/Pani może być czynnikiem zwiększającym problem uzależnień?”; n=301	111
Wykres 59. „Jakie zadania Pana/Pani zdaniem są w obecnej chwili najbardziej potrzebne w celu poprawy jakości życia mieszkańców Mielca?”; n=301	112
Wykres 60. „Czy zna Pan/Pani w naszym mieście ofertę wsparcia w przypadku:”; n=301	112
Wykres 61. „Czy oferta wsparcia osób potrzebujących na terenie miasta jest w Pana/Pani ocenie wystarczająca?”; n=301	113
Wykres 62. „Czy korzystał Pan/Pani kiedykolwiek z pomocy społecznej (zarówno finansowej, jak i niefinansowej)?”; n=301.....	115
Wykres 63. „Jak Pan/Pani ocenia stan pomocy społecznej w Mielcu? Proszę ocenić na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza najniższą ocenę, a 5 najwyższą.”; n=85.....	115
Wykres 64. „Jakiego rodzaju pomocy (wsparcia) najbardziej Pan/Pani potrzebuje?”; n=85	116
Wykres 65. „Jaki rodzaj pomocy (wsparcia) jest Pana/Pani zdaniem najskuteczniejszy?”; n=301.....	116
Wykres 66. „Czy czuje się Pan/Pani bezpieczny w Mielcu?”; n=301	117
Wykres 67. Poczucie bezpieczeństwa a wiek badanych; n=301	117

Wykres 68. „Jakie rodzaje przestępstwa są według Pana/Pani najbardziej dotkliwe dla mieszkańców Mielca?”; n=301.....	118
Wykres 69. „Czy według Pana/Pani w Mielcu występuje zjawisko bezdomności?”; n=301.....	120
Wykres 70. „Czy w Pana/Pani opinii osoby starsze mają zapewniony dostęp do usług, które są dla nich niezbędne?”; n=301.....	121
Wykres 71. Ocena dostępu do usług dla seniorów a wiek badanych - oceny negatywne; n=301	121
Wykres 72. „Czy widzi Pan/Pani potrzebę realizacji następujących działań dla osób starszych:”; n=301	122